

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בלק

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 335

פנינים לפרשת בלק

כאשר חלף רבינו באותו יום סמוך לביתה, ראתה אותו ורצה לכיוונו ו'בישרה' לו שמגיע לה 'מזל טוב' שכן התקינו בחצרה חבלים חדשים לתליית כביסה. רבינו נעצר והקשיב לדבריה בריכוז, תוך שהוא מראה לה סימני התלהבות והתרגשות מ'השמחה הגדולה'. ואז אמר לה שהוא רוצה לראות את החבלים החדשים בעצמו!

'מזל טוב' לחבלי הכביסה החדשים וחלוקת שוקולד לילדים שהפריעו לשקידתו - מעט ממידותיו האציליות של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

"הן עם פְּלִיאי יָקוּם" (במדבר כ"ג, כ"ד)

צועד לו רבינו בדרכו מתפילת שחרית לביתו מוקף כתמיד בקבוצת יהודים, מהם תלמידי חכמים שבאים לדבר בלימוד, מהם יהודים שבאים לשאול שאלות הלכתיות ומהם יהודים שבאים לעצה וברכה.

לא הרחק מביתו גרה אשה מבוגרת וגלמודה, שהיה ידוע לכל שהיא לוקה בנפשה, כאשר חלף רבינו באותו יום סמוך לביתה, ראתה אותו ורצה לכיוונו ו'בישרה' לו שמגיע לה 'מזל טוב' שכן התקינו בחצרה חבלים חדשים לתליית כביסה. רבינו נעצר והקשיב לדבריה בריכוז, תוך שהוא מראה לה סימני התלהבות והתרגשות מ'השמחה הגדולה'. ואז אמר לה שהוא רוצה לראות את החבלים החדשים בעצמו! הוא הסתובב ושב על עקביו לתחילת הרחוב, עלה לחצר ביתה לראות את החבלים החדשים, הביט עליהם ושיבחהם שהם נראים כה מוצלחים והצורה שהותקנו כה מוצלחת...

יהודה, גם אם נימא שאין בזה כלום, הרי זה חסד איתו! נענה רבינו: גירעכט, גירעכט, (צודק, צודק) עמד וסידר כובעו וזקנו ופיאותיו, ואמר לו: צלם!

למעלה מזאת סיפר תלמידו רבי משה אהרן סלושין, שרבינו פעם השתתף בשמחה וכאשר כבר נכנס לרכבו שמע רבינו ילד שאומר לחברו שלא הצליח לצלמו, כששמע רבינו כך, 'יצא חזרה מרכבו

יצא מהרכב כדי לרצות ילד

כשהגיע פעם הגה"צ רבי יהודה זאב סגל (ראש ישיבת מנצ'סטר) לרבינו, רצה אחד מהמלווים לצלמם יחד. התפלא רבינו, איזה צורך יש דווקא בתמונה של ראש הישיבה איתי דווקא? נענה לו רבי

סיפור רבינו שכאשר שמע זאת מרבי שלום נזכר שאכן בימי צעירותו של רבי חיים טודרוס לפני חמישים שנה ויותר אכן היה בו משהו ממידת הכעס ועבד על כך והשתנה לגמרי עד שלא היה לו זכר למידה זו, ההיפך המוחלט, ומופלא הדבר שבכל זאת עדיין אינו מאמין בעצמו אחרי חמישים שנה ולא רצה לומר מילה לילדים, שמא יתעורר בו משהו ממידת הכעס.

מעניין לציין איך נהג רבינו עצמו עם ילדים משתובבים ששיחקו ליד חדרו המפורסם בו הגה על תלמודו. מספר רבי זאב שכטר: ילדים היינו ושיחקנו בכדור וברעש גדול ליד חדרו זה, בלי להרגיש שאנו מפריעים. במקום לצאת ולגער בנו או לפחות לנסות להעיר לנו. הוא יצא עם חפיסת שוקולד בידו ובנעימות שאלנו: מי הכי גדול מכולם? כשהגיע אליו אמר לו, תחלק את השוקולד לכל הילדים, אבל תאכלו ותעברו לשחק ליד "הבאר", מקום בו העריך שלא יפריע למישהו ללמוד.

פירור כעס גרוע מפירור חמץ

היה חוזר רבות על סיפור ששמע באחת מדרשותיו של גיסו הגה"צ רבי שלום שבדרון ומאוד תפס את ליבו, על הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא שהיה מקפיד מאוד לאכול בפסח רק "מצה שמורה" שהקמח היה שמור משעת קצירה שלא יבוא בשום מגע עם מים והיה שומר עליהם בשמירה מיוחדת ומוקפדת.

פעם הגיע עני בערב פסח ואמר שאין לו מצות לליל הסדר ומשום מה הרבנית חשבה שהמצות של הרבי הם לא המצות השמורות במיוחד אלא אחרות שהיו בבית ומסרתם לאותו עני. לאחר מכן התבוננה וראתה שטעתה ומסרה את המצות עליהם עמל כל כך ואותם שמר מכל משמר ונבהלה מאד ולא ידעה כיצד תספר זאת לבעלה הגדול ומרוב בהלה החליטה לקחת מהמצות הפשוטות והניחתם במקום המיוחדות, בתקוה שהרבי לא ישים לב לשינוי. כך אכן היה שהרבי ישב לערוך את הסדר ולא היה נראה שהוא מבחין שמישהו אירע, ושאת המצות מהם אכל את הכזיתים בליל הסדר, לא היו אותם מצות עליהן כה עמל ויגע בשמירתן.

כמה ימים לאחר החג הגיע לביתו של הרבי מקרה של זוג שבביתם התערער השלום בית בעקבות כך שהאשה סירבה לבשל מאכלים שאינם מכילים 'שרויה'. כששמע הרבי את סיפורם ביקש לקרא

לאפשר לו לצלמו כרצונו ואף חיך אליו. אירע עוד שצלם אחד לא הצליח לצלמו וביקש באי נעימות אם רבינו יוכל לעצור וכך יוכל לצלמו עם החתן, רבינו הסכים, וכשהלה סיים אמר לו רבינו תודה, שאלו הלה, על מה תודה, נענה רבינו, עכשיו כשיהיה תמונה ידעו שהייתי ויהנו.

נכנסו פעם קבוצת בחורים מישיבה של יוצאי חו"ל להתברך מפי רבינו. אחד הבחורים הביא איתו מצלמה אלא שמחמת יראת הכבוד בהיכנסם לרבינו, לא העלה בדעתו לצלם, כשעברו להתברך מפיו ראה רבינו מצלמה בידו ושאלו למה היא נועדה והלה שתק במבוכה, רבינו הבין מה שאירע ונעמד לצידו כדי שיעשו מה שרצה שיצלמוהו עם רבינו.

חילק שוקולד לילדים שהפריעו לשקידתו

כאמור ומסופר לעיל קניינו הטובים בתורה ובמידות היו משימוש תלמידי חכמים וצדיקים שראה בירושלים. סיפור מופלא היה רבינו מספר, אותו שמע מגיסו הגה"צ רבי שלום שבדרון. סיפור שהיה עד לו בעצמו.

היה זה כאשר נכח רבי שלום בבית המדרש והבחין בהגה"צ רבי חיים טודרוס הרשלה מדמויות ההוד של "שערי חסד" יושב ולומד ומשנן את תלמודו בינו לבין עצמו ובחוץ רעש גדול של ילדים משחקים ומשתובבים. ניכר היה עליו שהקולות מפריעים לו במידה גדושה, ולמרות זאת אזר כח ולא אמר להם דבר. והנה מיד כשנכנס החברותא ביקש רבי טודרוס שיצא החוצה ויבקש מן הילדים שירחקו רגליהם וישחקו במקום אחר בחצר, שלא יהא נשמע קולם בתוככי בית המדרש.

הדבר עורר בו פליאה רבתי, הלא כבר הכיר על פניו מראש מקדם לפני שעה ויותר שהדבר מפריע לו עד מאד, אם כן - תמה, מדוע המתין רבי טודרוס מלהעיר לילדים עד בואו של החברותא, הלא היה יכול ללכת בעצמו החוצה, לבקשם שלא יפריעו לו בתלמודו.

החליט רבי שלום ללכת בעצמו לשאול אותו על כך, ענה לו רבי טודרוס: אגלה לך סוד. מטבעי נולדתי בנטיה למידת הכעס ומשום כך קיבלתי על עצמי שבשום אופן לא אכניס עצמי לדבר שיכול להביא אותי לידי רוגז, ולכן כשמעתי את הילדים משתוללים, לא רציתי ללכת להעיר להם בעצמי, כי חששתי שאכם וחיכיתי שהחברותא יבוא והוא יעשה זאת.

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

בין ציבור המאזינים ישב באותה דרשה אדם פשוט מתושבי העיר, שהאמין בכל לב בדרשותיו של הרב. הוא החל להפריש מעשרות, עישר ועישר אבל לא התעשר... יום אחד שפך את ליבו בתפילה לפני ה', בדמעות הרבה מקירות ליבו, שבפירוש אמר הרב בדרשתו שהמעשר סגולה לעשירות, והתחנן הרבה לזכות לעשירות

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על כוחה של תפילה אמיתית

"וַיֵּרָא בְּלֶקְ בֶּן צְפוּרָא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי. וַיִּגַּר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֲדָ כִּי רַב הוּא" (במדבר כ"ב, ב'-ג')

פירש בספר הקדוש נועם אלימלך, "אמורי" מלשון אמירה ודיבור, עיין שם. תולעת יעקב כוחה בפיה, כמו שאמרו במדרש תנחומא (בשלח ט): "אל תיראי תולעת יעקב (ישעיה מא, יד), למה נמשלו ישראל לתולעת, לומר לך מה תולעת הזה אינו מכה את הארזים אלא בפיו, והוא רך ומכה את הקשה, כך אין להם לישראל אלא תפילה, שהעכו"ם נמשלו כארזים" וכו' עד כאן. זאת ראה בלק "את כל אשר עשה ישראל לאמורי" - בכח האמירה והתפילה שלו, כתולעת הזו שמכה ומפוררת את הארזים הגבוהים והחסונים. מכח התפילה של ישראל היה מואב מתירא, "כי רב הוא" כוחה של תפלה.

לפיכך ביקש אף הוא לבוא כנגדם בכוח אמירת הפה שכנגד הקדושה, הלא הוא פיו של בלעם הרשע, ויהפוך ה' את הקללה לברכה.

בעיר ניו יורק שבארצות הברית התגורר אחד מגדולי הצדיקים שבדור הקודם, הלא הוא כבוד קדושת האדמו"ר מקופישניץ זצוק"ל, המפורסם במידת אהבת ישראל שבערה בליבו. הוא היה פועל גדולות ונצורות עבור כל איש מישראל, אף כשלא הכירו כלל. בשנות הזעם של מלחמת העולם השנייה, הגיע לפניו יהודי פולני ירא שמים, חסיד גור, שהצליח לברוח מפולניה לאמריקה בטרם פרוץ המלחמה, כשבכוונתו להביא אחריו את אשתו ובניו. אך תיכף כשפרצה המלחמה נתקעה כל משפחתו 'שם' - בגיא צלמוות שבפולין, כאשר אין יוצא ואין בא. זמן רב לא קיבל מהם שום סימן ואות חיים ולא ידע מה עלה שם בגורלם. הוא בכה מאוד בפני הרבי, שהוא מתיירא וחושש לחייהם, ושאל ממנו עצה, כדת מה לעשות כדי להצילם.

הרבי הקדוש נצטער עד מאוד בצערו הגדול. בידעו ובהכירו את חומר הגזירה הקשה שבהשתלטות הגרמנים על פולין, היה נסער מאוד. הוא אמר שהוא מוכן לעשות הכל למען הצלתם, אך האיש עמד ובכה במר ליבו, שלא נראה לו שניתן לעשות משהו כאן באמריקה... כך עמד

שעה ארוכה ומירר בבכי, כשכולו מזועזע ומתיירא מחמת השמועות הקשות שהחלו לזלוג על אודות המתרחש על אדמת פולין. הרבי, שלא יכול היה לסבול את צערו הנורא של היהודי שלפניו, דיבר על ליבו ועודדו להתחזק בביטחון איתן בהשם יתברך, שיחוס וירחם על בני משפחתו, אך ללא הועיל. האיש לא נרגע כלל, והמשיך בבכיותיו ובדאגותיו.

כראות הרבי את המצב, הביט שוב היטב בקוויטל שלפניו, בו הוזכרו כל שמות בני המשפחה. לפתע קם נרגש מכיסאו ופנה אל האיש בקול גדול, ואמר: "מבטיחך אני, שבעוד שבועות מספר יגיעו הנה כל בני משפחתך חיים ובריאים וקיימים!" כשמוע האיש את ההבטחה המפורשת יוצאת מפי קדשו, תיכף ננסכה בו רוח חיים. הוא נתמלא שמחה וגיל, ויצא מחוזק ומעודד, בטוח בכוחו של צדיק.

ואכן, צדיק גזור והקב"ה מקיים! לאחר מספר שבועות הגיעו כל בני המשפחה בשלמות הגוף והנפש אל אדמת אמריקה, והתחברו עם אביהם יחדיו לשמחתם הגדולה. התברר שהם ניסו כל העת להבריח את הגבול כדי לצאת לארצות הברית, והתחבאו במקומות שונים, אך בהיות בריחה שכזו כרוכה בסכנות גדולות, לא עלה הדבר בידם. ברם, תיכף אחר הבטחת הצדיק, נפתחה בפניהם פתאום דרך פלאית לצאת מפולין, באמצעות מכר אחד שהצליח להנפיק עבורם אישורי יציאה פיקטיביים בשמות נכריים, והיה זה נס גדול!

לאחר מכן נשאל הצדיק: מנין היה לו העוז לקום ולהבטיח בפה מלא, בדבר כזה שהיה כמעט ברור.

אמר הרבי בענוותנותו המפורסמת: "האמת שאיני בעל מופת כלל, לא מיניה ולא מקצתיה... אלא שכשראיתי עומק צערו הגדול של אותו יהודי, לא יכולתי בשום אופן לעמוד מנגד ולא לעשות כלום. ככל שניסיתי להרגיעו מבכיו, לחזקו ולעודדו לא הצלחתי כלום, עד שהוכרחתי לתת לו 'הבטחה' בדבר, רק כדי להרגיעו ולהחיות את נפשו!"

ומני אז שנתתי הבטחתי בדבר, עמדתי כל העת בתפילות לשמים, שלא תהא חלילה הבטחה של שקר... וברוך שומע תפילת עמו ישראל שנענה לבקשתי, ונתקיימה ההבטחה במלואה!" סיפר אותו יהודי, ששנים לאחר מכן, כשעלה ארצה, נכנס לברכת שלום אצל רבו, כבוד קדושת בעל ה'בית' ישראל' מגור זצוק"ל. הרבי שאלהו כדרכו על כל המוצאות אותו בשנות הזעם, וכיצד ניצל מגיא התופת. הוא סיפר לפניו כל אותה המעשה.

"בית ישראל" התרגש מאד ממעשה זה וביקש ממנו לחזור שוב במדוייק על כל פרטיו. שלוש פעמים עמד וסיפר זאת לפניו! בפעם אחרת הגיע אותו חסיד ב'נסיעה' לגור לכבוד ראש השנה. לאחר תפילת ערבית בליל ראש השנה עבר כל הציבור על פני הקודש להתברך בברכת השנים, והיו רצים לפניו ביעף, כידוע. אך כראות הרבי ה"בית ישראל" את אותו יהודי חסיד בין כל אלפי האנשים, עצר אותו באמצע שורת העוברים וביקשו לספר שוב אותו המעשה! הוא עמד בתוך קהל ועדה וסיפר הכל בפרוטרוט, וציבור ענק עמד והמתין עד שסיים סיפורו! להראות ולהודיע גדל כוחה של תפיילה, ובפרט תפילת הצדיקים, שבכוחה לחולל ניסים ונפלאות עצומים!

סיפר לי מחותני, הגאון הצדיק מורנו רבי זונדל קרויזר זצ"ל: פעם אחת הוא נכנס לתפלת ערבית של מוצאי שבת, לביתו נאווה קודש של מרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל, שבמעלה רחוב פרס בירושלים ת"ו, כדי להתפלל במניינו המיוחד, ולחזות בעבודת קודשו. הוא תפס את מקומו סמוך ונראה לרב, כדי שיוכל להסתכל היטב, ללמוד ממעשיו ולדבוק בדרכיו.

והנה בתפילת שמונה עשרה הבחין, שכשהגיע הבריסקער רב לברכת "שומע תפילה", החל לומר את הוידוי הנדפס בסדורים: "אנא ה' חטאתי, עויתי, ופשעתי לפניך" וכו'. הוא אמר זאת בשברון לב עצום, ועל אף שנאמר בלחש, בהיותו סמוך ועומד אצלו, שמע את תחנוניו.

לפתע, תוך כדי וידויו, נאנח הרב אנחה עמוקה המשברת חצי גופו של אדם: "אוי! אוי! אוי!", ולא היה זאת במוצאי מנוחה של 'שבת-סליחות', אלא במוצאי שבת רגיל שבאמצע השנה!

העולם מספרים על רב גדול אחד, שדרש בענין הצדקה וחובת

מעשר כספים. הוא הזכיר בין השאר את מאמרם ז"ל (שבת קיט.): "עשר תעשר (דברים יד, כב) - עשר בשביל שתתעשר", שהמעשר יש בו סגולה לעשירות! וניתן לנסות וסגולה זו, שהיא בדוקה ומנוסה! כדכתיב (מלאכי ג, י): "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר, ויהי טרף בביתי, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות, אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די".

בין ציבור המאזינים ישב באותה דרשה אדם פשוט מתושבי העיר, שהאמין בכל לב בדרשותיו של הרב. הוא החל להפריש מעשרות, עישר ועישר אבל לא התעשר... יום אחד שפך את ליבו בתפילה לפני ה', בדמעות הרבה מקירות ליבו, שבפירוש אמר הרב בדרשתו שהמעשר סגולה לעשירות, והתחנן הרבה לזכות לעשירות.

אכן, לאחר תקופת מה זכה להתעשר בעושר רב. שמע על כך חבריו, שבעקבות מעשר הכספים שהחל להפריש זכה לעשירות, ושאלו: "האם יש ממש באותה סגולה?"

ענה לו העשיר: "בוודאי הסגולה הזו פועלת! אבל צריך בשביל כך לשפוך הרבה דמעות!" [יעיין נא בספר חיי אדם (כלל ל"ו שלהי ס"א), שפסק שהסגולה מועלת כאשר "אין שאר מעשיו מעכבים" עד כאן לשונו].

כבוד קדושת מרן האדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל, בעל 'ויזאל משה' היה אומר, שהדמעות הן המשקה האהוב ביותר לפני השם יתברך...

אחד מגדולי הצדיקים בירושלים של מעלה בדור הקודם, היה הרב הקדוש המפורסם רבי דוד צבי שלמה בידרמן זצוק"ל, הרבי מלעלוב.

תפילותיו נודעו לשם דבר, עבודתו בקודש היתה במסירות נפש, בקולות בברקים ובבכיות לרוב, כמסורת בית לעלוב.

יהודי ששהה עמו פעם באכסניית דרכים, [כידוע, היה הרבי מרבה בנסיעות לחוץ לארץ, בעיקר לפולין, בפעולותיו הרבות לצרכי בית ישראל], ובהשגחה פרטית קיבל חדר באותה אכסניה, סמוך לחדרו של הרבי הקדוש, סיפר:

באמצע הלילה הוא התעורר לקול בכיות גניחות ואנחות שבקעו מתוך חדרו של הרבי. הוא נבהל ונרעש: מי יודע מה קורה שם עם הרבי, שבכיותו הטהורה נבעה מלב נשבר לרסיסים.

הוא קם ממזינתו חיש מהר, ואץ לעבר חדרו של הרבי. אך הדלת היתה נעולה. הוא הציץ פנימה מבעד לחרכי הדלת, והתגלה לפניו מחזה נורא הוד! הרבי הצדיק שוכב על הארץ, מכה וחובט על ליבו בחזקה, וצועק ובוכה לעצמו: "דוד צבי שלמה בן מאטיל, מה יהיה איתך? אוי ווי, וואס וועט זיין מיט דיר? ווען וועסטו שוין טאהן תשובה?..."

הוא עמד שם כמסומר למקומו עוד שעה ארוכה, עד שנרגע הרבי מבכיותיו ומתפילותיו.

מעמד אותה תפילה עצומה, נחרט בלבבו לאורך ימים ושנים, והוא היה מספר על כך תמיד לבניו ונכדיו, ללמדם כוחה של תפילה!

(מתוך טיב המעשיות)

יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים...

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם והנה בחלומי שמתגשם:
יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

**למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתינו הקדושה..
כן זה החלום שלי... ואני מתפלל על זה...**

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

הרב שליט"א הזכיר בדבריו סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בנו של קדוש-ישראל, מרן רבי אלחנן הי"ד, שעל-שמו נקראת שכונתינו, בעת ששהה במשך השבת ברמת אלחנן. היה זה לאחר שעלה רבי שמחה זצ"ל לארץ ואז החלטנו להזמין לעשות את השבת בשכונה הקרויה על-שם אביו הגה"ק הי"ד

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על תבשיל-השבת שמרפא את בני האדם ברפואה פלאית

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

קיימת בעיה שלא כולם מקדישים לה תשומת-לב, והיא, שאסור להכניס לימון לתה, אפילו בכלי שני, שכן לימון נכלל בסוגי המאכל החריפים, ולכן הוא מבשל אפילו בכלי שני.

רצינו לתת עצה לכך, והיא, לקחת את מיץ הלימון, ולהכניסו לתוך מים, אפילו מים מהברז, ואז המים גורמים לכך שהחריפות תצא, ואפשר יהיה אחר-כך להכניס את הלימון לתה.

עצה נוספת שתאפשר ליתן את הלימון לתוך כוס התה, כמו שכתב ה"שערים המצוינים בהלכה" והיא, שיתן כמה טיפות י"ש, או לימון, לתוך כף מים צוננים, ושוב כמה טיפות לתוך כף, באופן שכל כוח החריפות יחלש, כמו"כ הש"ך דצוננים מבטלים כח המלח, ואח"כ יתן את הכף בתוך כוס התה, ובצורה כזו יוכל מי שיש לו כאב גרון לשתות את התה כשהוא רותח.

אם מקיימים את רצון התורה, הכל מסתדר מאליו

והנה, פנה אל"י יהודי, ואמר לי, שנתנת הלימון במים והפגת חריפותו על ידי כך, אינה מסייעת לו, כיון שהמחלה שלו זוקקת דווקא את החריפות של הלימון, ואם כן מה עליו לעשות?

השבתי לו, שאם מקיימים את רצון התורה, הכל מסתדר מאליו, וגם אם הנך זקוק לחריפות הלימון - תוכל להירפא בדרך הנ"ל... בענין זה כדאי לשמוע את הסיפור שהתרחש בעיר קובנה, בה כיהן הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל כמרא דאתרא.

רופא מומחה היה בקובנה, וד"ר קושלבסקי שמו, והיה האיש מוכתר במידות טובות, וגם רופא גדול. פעם אחת, בערב שבת, מתדפקת על דלתו אשה הממורת בבכי ובתחנונים ומבקשת שיבוא לראות את בנה החולה, המצוי בסכנה גדולה. חבש הרופא את כובעו ורץ עמה לביתה. בראותו את מצבו של הילד, רשם לו תרופות.

לאחר השבת, הגיע שוב ד"ר קושלבסקי לבית הילד כדי לברר את מצבו, והאם הבריאה ממחלתו, כפי שרופא יהודי צריך לעשות. והנה בבואו לשם, הוכה בתדהמה בראותו שהחולה עומד על רגליו כאחד האדם, מה שהוגדר אצלו כנס רפואי.

"כיצד טיפלת בבנך?" - שאל הרופא את האמא. וזו הסבירה באר-היטב: אתה ציונית על"י שאכין לפני שבת את התרופות הנ"ל. אבל

ראיתי שהזמן מתחיל להיות מאוחר, ולמרות מצבו הקשה של בני לא רציתי לחלל שבת.

מה עשיתי? - חיממתי מים בסיר, וכשהמים היו במצב של רתיחה גמורה, נטלתי את פתק-המרשם של התרופות שמסרת לי והשלכתי למים.

בשבת, כאשר גברו כאביו של בני, לקחתי את המים הללו ונתתי לו כמה טיפות כל פעם... ואמרת בלבי "מי שאמר לתרופה שתִרפֵא, יאמר למים הפשוטים הללו שירפאו". וכך הווה. ועוד במהלך השבת נרפא הילד ושב לאיתנו.

רבי יצחק אלחנן אמר אז, שריפוי הניסי של הילד נובע מהמסירות שגילתה אימו לשמירת השבת.

רואים מכאן שהריפוי ממחלות בעם ישראל אינו קשור בדווקא ל... מצבו של החולה. גם אם היו מספרים לי שהאמא הגיבורה היא הוסיפה כמה דמעות לשיקוי-הרפואי שנתנה לבנה, הייתי מאמין שהבן שלה ירפא. וזאת בעקבות דברי השל"ה הק' על הרי"ף.

על הפסוק שנאמר אצל הגר (בראשית, כ"א י"ט) 'וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת קוֹל הַנְּעִר וְכוּ'; וַיִּפְקַח אֱלֹקִים אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא בָּאָר מִיָּם וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֵא אֶת הַחֶמֶת מִיָּם וַתִּשְׁק אֶת הַנְּעִר - אומר השל"ה שהבאר הזו שנגלתה להגר, נוצרה מדמעות עיניה, כמו שנאמר בפסוק הקודם 'וַתֵּלֶךְ וַתִּשָּׁב לָהּ מִנְּגַד הַרְחֵק מִמִּטְחוּי קִשְׁת פִּי אִמְרָה אֵל אֲרָאָה בְּמֹת

המעשה המופלא בלוס-אנג'לס

באותה שבת סיפר הגר"ש וסרמן דבר מופלא, והסיפור הובא גם בספר 'נפש שמשון' של הגר"ש פינקוס זצ"ל. ממעשה זה נוכל ללמוד על כוחה של השבת, עד כדי כך שגם מאכליה הטעימים והערבים מסוגלים לגרום התרחשויות מופלאות.

בזמירות יום-השבת אנחנו מזמרים: 'יום שבתון אין לשכות, זכרו כריח הניחוח' וכו'. ושאל האורח הנכבד, מה הקשר לכאורה בין שני חלקי המשפט 'אין לשכות, וזכרו כריח הניחוח'?

וסיפר מעשה שהיה בקהילתו בלוס אנג'לס, שם כיהן כרב. משפחה שהתקרבה לשמירת מצוות ערכה שבת-חתן לאחד מילדיה, וכיון שחששו שחלק מהאורחים עלולים להגיע לאופרוף במכונותיהם, רח"ל, חילקה המשפחה את השמחה לשני חלקים.

את העליה-לתורה והקידושא-רבה שלאחריה ערכו במלון פלוני, וביקשו מהמשתתפים לא להגיע ברכביהם; ומי שלא יוכל להגיע בשבת הוזמן לחלק השני של השמחה שייערך באחד הלילות בשבוע שלאחר מכן.

לפני השבת, הציגו בעלי השמחה את נוסח ההזמנה לפני הרב וסרמן, כרב הקהילה, והוא הבחין שבתפריט שיוצע בסעודת הבוקר ביום השבת אין צ'ולנט...

פנה רבי שמחה למחותנים ואמר שכיון שאכילת החמין מקובלת בכל תפוצות ישראל, כדאי לשלבו גם בתפריט שלהם. בעלי השמחה הסכימו והוסיפו את הצ'ולנט לרשימת המאכלים בתפריט.

הצ'ולנט גרם לגירוי מחודש במוח

בשבת בבוקר, התברר שבני זוג אחד, מקרובי המשפחה, לא עמדו בתנאי שנכתב בהזמנה והגיעו, לבית המלון בו נערכה השמחה. ברם, מה שקרה לאחר מכן גרם לתדהמה-רבתי בקרב כל המשתתפים.

האשה שהגיעה עם בעלה עברה בגיל צעיר את כל מוראות השואה, ועמדה פעמים רבות לפני מוות בטוח, וברגע האחרון ניצלה. מרוב הצרות והיסורים שעברו עליה, נעלמו ונמחקו מזכרונה כל דברי-ימיה, והיא שכחה לגמרי גם את הפרטים הקרובים ביותר, כגון שמות הוריה, שם העיירה שבה נולדה, וכיו"ב.

והנה, ברגע שנכנסה לאולם השמחות, וריח הצ'ולנט עלה בנחיריה, אמרה 'זה המאכל שאמא שלי היתה נוהגת להכין מדי שבת', ומיד לאחר מכן החלה האשה להיזכר בכל הפרטים שנמחקו מזכרונה. מאכל-השבת גרם לגירוי-מחודש במוחה, והזכיר לה את כל מה ששכחה - - -

למדנו מכאן עד כמה יש להקפיד על מנהגי-השבת, אפילו אלה הקשורים למאכלים, ויתירה מזאת; ההקפדה בהלכות בישול, וביתר ההלכות, איננה רק במהלך השבת עצמה, אלא יש לעשות זאת עוד לפני התקדש השבת... ואם רואים שהחמין לא הוזכרו בתפריט, יש להעיר על כך.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

הילד ותשוב מנגד ותשא את קלה ותבך!.

ועוד אומר שם השל"ה בדבריו, שכאשר אדם בוכה להשי"ת, גם הכוכבים והמזלות מצטרפים לבכי זה, ונוצר מצב שהשי"ת אומר שאם כל הבריאה בוכה, הוא נענה לדמעות.

הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל שוחח פעם עם חולה שהרופאים כבר התייאשו ממנו. אמר לו רבי משה: כתוב בתהלים 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ', ולכאורה היה די לכתוב עזרי מעם ה', ולא יזה צורך הוסיף דוד כאן שהקב"ה עשה את השמים ואת הארץ?

ותירץ: שהרי את השמים ואת הארץ ברא השי"ת יש מאין, ולכן לומדים מכאן שאפילו אם על פי דרך הטבע לא רואים כל אפשרות להצלה, בכל זאת אפשר לפעול על ידי תפילה שישלח הקב"ה עזרו, בבחינת יש מאין.

את כל הדברים הללו אמרנו למי שאמר שהוא זקוק דווקא לחריפות הלימוד, ולכן לא יוכל להשתמש בעצה לתת את הלימוד לתוך כף מים צוננים, כדי להחליש את כוח החריפות. 'הרי לך מְדַבְּרִים אלה, שריפוי של יהודי תלוי בשמירת דיני התורה', אמרנו.

סיפור נוסף אפשר להביא כאן, כדי להמחיש שאפילו טעמו-של-תבשיל-השבת מרפא את בני האדם ברפואה פלאית, על אחת כמה וכמה אם הוא נזהר בהלכותיה של השבת, ולא משתמש עם הלימוד בכלי שני.

הרב שליט"א הזכיר בדבריו סיפור מופלא שסיפר הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בנו של קדוש-ישראל, מרן רבי אלחנן הי"ד, שעל-שמו נקראת שכונתנו, בעת ששהה במשך השבת ברמת אלחנן. היה זה לאחר שעלה רבי שמחה זצ"ל לארץ, סיפר הרב שליט"א, ואז החלטנו להזמינו לעשות את השבת בשכונה הקרויה על-שם אביו הגה"ק הי"ד.

לפני שהביא הרב את סיפורו של הגר"ש וסרמן, סיפר הרב שהאורח הדגול נהנה מאוד משהותו במשך השבת ברמת אלחנן, במיוחד כאשר התוודע למנהג שהנהגנו כאן בתחילת ימיה של רמת אלחנן. רק בניינים ספורים עמדו אז בשכונה על תילם, והציבור התפלל בצוותא במקלט אחד הבניינים. כיון שעדיין לא היתה אפשרות לחלק את המניינים לפי עדות, התפלל כל הקהל - עדות המזרח, חסידים וליטאים - במנין אחד.

הסברנו שאנחנו עושים זאת כדי ליצור אחדות בין כל העדות, והמדובר רק לתקופה קצרה, עד שייבנו בתי הכנסת, שיחולקו לפי העדות השונות. גם הרב אלישיב הסכים לשיתופן של כל העדות בתפילה, ואמר ש'עדיף שכולם יתפללו יחדיו בבית כנסת אחד, אבל התפילה תהיה באחדות, מאשר שיתפללו בכמה בתי כנסיות, ובמחלוקת...'

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

באתי לכולל בירושלים בשנת תשמ"ב, ישבו שם אברכים מכל הקהילות. היו חסידי צאנז והיו חסידי באיאן, קרלין, ותולדות אהרן, ליטאים ירושלמים, חסידי גור ועוד. שם ראיתי עד כמה יכול האדם למתוח את קצת הגבול היכולת שלו לגבהים בלתי נתפסים. אני זוכר, כשהיינו מתפללים מנחה, יכולת לראות מחזה מרטיט...

שיחה מיוחדת עם הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א
רב בית המדרש 'היכל צבי' - צאנז בירושלים, וממרבצי התורה בדורנו

יעקב א. לוסטיגמן

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

באחרונה זכינו לשמוע צרור עובדות, סיפורים ודברי חיזוק נפלאים מפיו של הגאון הגדול רבי חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש 'היכל צבי' צאנז בירושלים, אשר שיעוריו המופלאים על הש"ס ומקצועות התורה, התפרסמו ברחבי תבל במתיקותם והסברתם הקולחת והבהירה. להלן נביא חלק מתוך הדברים ששמענו באותה שיחה נפלאה, והחלקים האחרים פורסמו ופורסמו במאמרים נפרדים בסייעתא דשמיא:

"אני נזכר בסיפור יפה שאירע עם מורי ורבי, כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנז זיע"א. זה 'רעבישע מעשה', סיפור על 'מופת' של רבי, עם מוסר השכל עצום ונורא שנוגע לכל אחד ואחד מאתנו, באשר הוא שם.

וכך היה המעשה: בימים בהם התגורר הרבי זצ"ל ב'יוניון סיטי' שבניו ג'רזי, ארה"ב, היו באים בחורים מרחבי ארה"ב ללמוד שם, וחסידי צאנז באו גם מארץ הקדוש כדי ללמוד ולהסתופף בצלו של הרבי. גם אני עצמי זכיתי ללמוד שם חלק מתקופת נעורי.

באחד הימים הגיע לישיבה בחור חדש וביקש להתקבל לישיבה. המשגיח קיבל אותו לשיחה, עמד על ידיעותיו ועל רמתו הלימודית, וכפי שהיה מקובל אז בישיבה שלנו, הוא גם הציב בפניו את ה'מחיר' שעליו לשלם כדי להיכנס לישיבה.

"אתה תוכל להיכנס לישיבה בתחילת זמן אלול", הסביר המשגיח לבחור החדש, "אבל במקביל עליך ללמוד שתי מסכתות גמרא, שביחד כוללו בין 100 ל-120 דפים."

הבחור קיבל את התנאי, התחייב ללמוד שתי מסכתות והחל ללמוד בישיבה.

הגיע ראש השנה, בליל התקדש החג עברנו כולנו אצל הרבי כדי להתברך מפיו ב'כתיבה וחתומה טובה' כמנהג ישראל קדושים, וגם הבחור הזה הגיע ועבר יחד עם כולם.

אבל הרבי עצר אותו ושאל אותו, "כמה דפים התחייבת להיבחן?" הבחור נבוך, הוא השיב שהוא לא התחייב להיבחן אלא רק ללמוד, ומדובר בכ-120 דפי גמרא.

אמר לו הרבי, "אם כך, אני מצפה ממך שתבוא אלי בחג הסוכות, בעוד שבועיים מהיום, ותיבחן על 120 דף!"

פניו של הבחור חוורו... להיבחן 120 דף בתוך שבועיים? זאת משימה שהיא הרבה מעבר ליכולות שלו. איך אפשר ללמוד ולדעת 120 דף בתוך שבועיים בלבד???

הרבי הבחין בבהלה שלו, והרגיע את הבחור: אתה לא חייב ממש תוך שבועיים. גם שבועיים וחצי זה בסדר. תראה להיבחן אצלי את הדפים עד אחרי סוכות."

הרבי המשיך הלאה, לאנשים הבאים שעמדו בתור כדי להתברך מפיו, והבחור המבולבל המשיך גם הוא כשהוא אינו יודע את נפשו... אחרי חג הסוכות, הבחור עבר בשבת לומר 'גוט שבת', יחד עם כל הקהל, והרבי עוצר אותו בשנית: "נו... מה עם ה-120 דף שאמרת לך להיבחן???"

השיב הבחור לרבי: "לא הצלחתי. אני באמת ניסיתי, אבל זה בלתי אפשרי ללמוד 120 דף בתוך תקופה קצרה כל כך, ועוד לחזור ולשנן עד כדי שאוכל להיבחן על כל כך הרבה דפים? זה בלתי הגיוני בעליל!!!"

אמר הרבי מצאנז זצ"ל לבחור שעמד מולו, ואמר לו: "הסכת ושמע בחור חביב, אני אספר לך סיפור..."

איך אפשר להיבחן כל חודש 70 דף. זה לא הגיוני. אבל הוא הוכיח שזה הגיוני, ואנחנו, מאות האברכים שלמדו ברשת הכוללים הזו הוכיחו את זה, ורבים מוכיחים את זה עד עצם היום הזה. "באתי לכולל בירושלים בשנת תשמ"ב, ישבו שם אברכים מכל הקהילות. היו חסידי צאנז והיו חסידי באיאן, קרלין, ותולדות אהרן, ליטאים ירושלמים, חסידי גור ועוד.

"שם ראיתי עד כמה יכול האדם למתוח את קצת הגבול היכולת שלו לגבהים בלתי נתפסים. אצלנו בכולל, לא היתה הפקדה של שמירת הזמנים. אף אחד לא בדק מתי הגעת לכולל, ומה קרה? כולם הגיעו בזמן. הסיבה פשוטה! כשאתה חייב ללמוד 70 דף ולשנן אותם כדי לעמוד בכור המבחן, אין לך את הפריבילגיה לאחר לכולל בשלוש דקות... אתה מגיע חצי שעה לפני הזמן, והולך שעתים אחרי הזמן... אני זוכר, כשהיינו מתפללים מנחה, יכולת לראות מחזה מרטיט, אחרי עלינו לשבח, כולם הושיטו באופן אוטומטי את היד שלהם לגמרא ופתחו אותה בזמן אמירת הקדיש, הניחו אצבע במיקום המדויק שממנו הם רוצים להמשיך ללמוד, ובשניה שהסתיימה אמירת הקדיש התיישו כולם באחת, וצללו בתוך שניה ללימוד. בלי שיחת חולין, בלי הכנת כוס קפה, בלי שום עיכוב או שהייה. בתוך שניה אחת בודדת, כולם כבר היו שקועים בחזרה בסוגיא, כאילו לא התפללו פה עד לפני רגע.

מהכוללים האלו אכן צמחו פארות, כולם ראשי בני ישראל המה, רבנים ויושבי על מדין, תלמידי חכמים מופלגים. פעם בחודש, היו מגיעים האברכים מכל הכוללים, למבחן מרוכז במלון גלי צאנז בנתניה, היו מגיעים כל האריות, מהכוללים, אברכים שהיו שקודים בכל רגע מזמנם בלימוד הש"ס. לא פעם היה פורץ שם דיון סוער באחד הנושאים שנלמדו בחודש האחרון, וזה היה כמו לקפוץ לתוך ים סוער, כל הגאונים האלו טענו טענות והביאו ראיות ומקורות לדבריהם מכל רחבי הש"ס, זה היה דבר עצום ונורא.

היה בכולל בחור קצת מבוגר, בעל תשובה ששמו היה דן. הוא היה שוקד על התורה בצורה מופלאה ומעוררת השתאות. אני זוכר שבשנת תשמ"ב, הגיע הרבי זצ"ל למסור שיעור בעניין פרוזובול, בכולל ש"ס בירושלים, ושם אמר הרבי שהוא לא מצליח לכלוא את רגשותיו והוא חייב לומר שהוא מתפעל מאוד מהבחור דן, שלמרות שעד לא מכבר לא היתה לו היכרות בסיסית עם הגמרא, מאז שהוא חזר בתשובה הוא הקדיש את עצמו ללימוד התורה, והגיע לכאלו יכולות עצומות, עד שהוא היה מקבל כל חודש ציון 100 במבחן! מדי חודש הוא למד שבעים דף חדשים וידע אותם בצורה מושלמת! חוץ מאותה הזדמנות הרבי זצ"ל הזכיר אותו כמה פעמים גם בשיעור חומש ורש"י שהיה מוסר מדי 'ליל שיש', כשהוא מציין את הבחור הזה כסמל ודוגמה ליכולת העצומה של אדם להשקיע את כל כולו בתורה ולזכות להישגים שהם למעלה מדרך הטבע."

מאגרים של פוטנציאל

אפשר להסמיך לזה גם דבר נפלא שכל חסידי צאנז רואים מדי שנה בימי החנוכה, וכולם עדים לפלא העצום הזה:

"אצל הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב זצ"ל, היה מנהג שהיו שמים על השולחן חבית קטנה מעץ, ובה יין, היו נועצים בחבית ברו והגבאי היה ממלא יין בכוסות ושולח לאנשים שונים, על פי הוראתו של הרבי.

"ויהי היום, הרבי אומר לגבאי למזוג כוס יין לפלוני וכוס יין לפלוני, והנה אזל היין מהחבית. הגבאי מחזיק את הכוס מתחת לברו המטפטף את טיפות היין האחרונות...

"הרבי שואל את הגבאי, נו... למה אתה לא ממלא יין? והגבאי משיב שנגמר היין בחבית.

"אבל רבי מנדל מרימינוב השיב לו מיניה וביה, מה הבעיה? תוציא את הברז מהחבית, תנעץ אותו בכותל הסמוך ותמזוג יין לנוכחים.

"הגבאי לא שאל שאלות, אם הרבי נותן פקודה, זה בדיוק מה שעושים. הוא שלף את הברז מחבית העץ, ניגש לקיר, תקע את הברז בקיר, הניח כוס תחתיו, פתח את הברז ו... מילא יין מלוא הכוס."

בשלב זה פנה הרבי אל הבחור בשאלה: "אמור לי יקירי, מה אתה חושב? בקירות של רבי מנדל מרימינוב היה יין בשפע? בוודאי שלא! לא היה שם יין בכלל. אבל כשעושים מה שהרבי אומר, אז אפשר להוציא יין גם מהקיר!"

הרבי נעץ את עיניו החודרות בבחור ונתן לו שיעור לחיים: "אני אמרתי לך ללמוד ולהיבחן על 120 דף בתוך שבועיים. אם לא הייתי שואל שאלות, אלא עושה את זה ומאמין שאם הרבי אמר המשמעות היא שאתה מסוגל לכך, היית מצליח ללמוד 120 דף בתוך שבועיים וגם להיבחן עליהם! הבעיה שאתה התחלת לשאול שאלות ולפקפק ביכולות שלך לקיים את מה שאמרתי. לכן באמת לא היה לך סיכוי להצליח!"

בלי משטר זמנים

"את הסיפור הזה אפשר ללמוד בשתי דרכים, מסביר הגר"ח שמרלר שליט"א. "אפשר לומר שיש כאן אמונת צדיקים שכוחה גדול עד כדי כך שהיא יכולה להביא בחור צעיר ללימוד וידיעה של 120 דפי גמרא בתוך שבועיים.

אבל יש כאן יותר מזה. זאת לא רק אמונת צדיקים אלא גם אמונה של הבחור שהוא מסוגל להשיג את היעד. גש לבחור ישיבה ממוצע ותשאל אותו כמה הוא מסוגל להשיג, תבדוק ותראה שכמה שהוא מאמין בעצמו, זה פחות או יותר מה שהוא מסוגל, ככל שהוא מאמין בעצמו יותר, ככל שיש לו ביטחון גדול יותר שהוא מסוגל להשיג יעד גבוה יותר, כך גם היכולות שלו באמת גדלות יותר וההישגים שלו גדלים יותר.

אני יכול לומר שבדידי הווה עובדא, למדתי יחד עם עוד עשרות אברכים בכולל ש"ס, שהקים הרבי מצאנז זצ"ל. היתה זו רשת כוללים, שבהם היו צריכים ללמוד כל חודש 70 דפי גמרא. לא פחות! 70 דפי גמרא! ולא זו בלבד, אלא שמתוך 70 הדפים, נדרשנו ללמוד 35 דף בסדר קדשים!

"כשהרבי הכריז על הקמת הכוללים הללו, אנשים גיחכו וצחקו עליו.

"הרגשתי שקורת בטון נופלת לי על הראש. האברך הזה לא הרבה יותר מבוגר ממני, אני חושב שלמדתי בכולל יותר שנים ממנו, אם איני טועה, שנינו עובדים כיום כמלמדים, איך זה קרה!?!..."

שיחה מיוחדת עם הרה"ג רבי עמרם בינעט, על ההרגשה המיוחדת עם סיומה של מסכת יבמות, וההתרגשות לקראת תחילת לימוד מסכת כתובות

אליעזר (לייזר) רוט

בימים אלו מסיימים המוני לומדי דף היומי את מסכת יבמות, ולרגל הזדמנות חגיגית זו ביקשנו לשוחח עם הרה"ג רבי עמרם בינעט, מגיד שיעור ותיק ב'דף היומי', ומי שיוצא בקמפיין ארצי מושקע ומעניין, לפני תחילתה של כל מסכת נוספת ב'דף היומי'. ביקשנו לשאול את הרב בינעט שאלות ולשמוע מעט על התחושה הנפלאה עם סיומה של המסכת הנחשבת לאחת המסכתות הקשות ביותר בש"ס, אבל עוד לפני שהספקנו לפתוח בשיחה, הוא כבר הקדים אותנו עם סיפור מיוחד מאוד:

"היה זה לפני יותר משבע שנים", הוא מספר, "באותה תקופה למדנו פרק שני של מסכת יבמות. פרק 'כיצד אשת אחיו'. הייתי צריך לשוחח אז עם חבר, ובשעות הערב צלצלתי אליו. "הוא ענה לטלפון ואמר לי שהוא מאוד מתנצל, אבל עכשיו זה לא זמן מתאים לשיחה עבורו. "אני חוגג עכשיו סיום הש"ס עם כל חברי השיעור שלי", הוא אמר לי בקול נרגש, "אני אחזור אליך מחר בלי נדר...".

"שמעתי את התשובה שלו ומאוד התפלאתי... סיום הש"ס? עכשיו? זאת לא העונה בכלל! עכשיו לומדים יבמות. אנחנו במרחק של חמש שנים בערך מסיים הש"ס... מעניין לפי איזה סדר הם לומדים שם, שעכשיו הם סיימו את הש"ס...".

"למחרת הוא חזר אלי, שאל אותי מה רציתי, אבל עכשיו אני כבר רציתי משהו אחר לגמרי. רציתי לדעת מי מסיים את הש"ס באמצע יבמות???

"משיב לי החבר ועונה לי תשובה שהכתה אותי בתדהמה: "לפני כשבע וחצי שנים החלטנו כמה חברים שאנחנו מתחילים ללמוד דף היומי... באותו יום התחילו ללמוד את הפרק השני של מסכת יבמות, והשיעור שלנו התחיל בדיוק שם. אתמול סיימנו את הפרק הראשון של יבמות, וכך בעצם סיימנו את הש"ס כולו!".

"הסיפור הזה", אומר הרב בינעט, "יכול ללמד אותנו הרבה מאוד דברים. אפשר ללמוד ממנו שכל אחד יכול, אפשר ללמוד ממנו שלפעמים החלטה אחת קטנה ונחושה שקבוצת חברים מקבלת יכולה להגיע עד כדי סיום הש"ס כולו ועוד ועוד.

"אבל המוסר השכל שתפס אותי יותר חזק מהכל זאת התובנה שתמיד תמיד תמיד אפשר להתחיל! לא צריכים לחכות לסיום הש"ס כדי להתחיל במחזור הבא, לא צריכים לחכות לסיום סדר

מועד או סדר נשים, ואפילו לא צריכים לחכות לסיום המסכת הנוכחית ותחילת לימוד המסכת הבאה. לא ולא! אפשר להתחיל היום, מפרק ב' או מפרק ג', ממסכת יבמות או ממסכת כתובות ואפשר להתחיל אפילו במסכת כתובות דף ו' או דף י"א. זה בכלל לא משנה! העיקר להתחיל, ומי שמתחיל ומקבל על עצמו קבלה בהחלטה נחושה ללמוד כל יום דף, יזכה בעזרת ה' לחגוג שבע וחצי שנים לאחר מכן את סיום הש"ס הפרטי שלו!".

ואיפה אני?

"ואם כבר דיברנו על סיומי הש"ס שאפשר ללמוד מהם מוסר השכל חשוב מאוד", ממשיך הרב בינעט, "אני רוצה לספר גם את הסיפור האישי שלי, הסיפור שגרם לי עצמי להתחיל ללמוד דף היומי'.

"היה זה לפני למעלה מ-17 שנה. באותם ימים סיימו את המחזור ה-11 של הדף היומי. אני זוכר את זה כמו היום, הגעתי להתפלל בבית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב, בבית שמש, ופגשתי שם חבר שהיה מאוד מאושר. שאלתי אותו 'לשמחה מה זה עושה?' מה אתה כל כך מאושר היום, והוא השיב לי 'היום סיימתי את הש"ס בפעם השנייה בחיי".

"הרגשתי שקורת בטון נופלת לי על הראש. האברך הזה לא הרבה יותר מבוגר ממני, אני חושב שלמדתי בכולל יותר שנים ממנו אם איני טועה, שנינו עובדים כיום כמלמדים בחיידים בבית שמש,

"ולמי שלא זכו לסיים יבמות, אני רוצה לומר, הפסדתם, אבל זה הפסד שאפשר לתקן אותו. תתחילו עכשיו ללמוד 'כתובות', ובעז"ה בעוד שבע וחצי שני תוכלו לסיים את מסכת יבמות ואת הש"ס כולו"

דף ג', איך התחלנו להכיר את המושגים החדשים, איך הסתבכנו עם ה'עליה' בדפים הראשונים של המסכת, עם ההוכחות והסתירות בנושא של עשה דוחה לא תעשה שיש עמו כרת או לא, איך הצלחנו ללמוד את הרש"י הארוך בדף ט' ע"ב, וכן לאורך כל המסכתא, להיזכר בדם שירקנו, בדמעות ששפכנו, בתסכול שהרגשנו כשהיינו צריכים 'לשבור את הראש' וללמוד עוד פעם ועוד פעם, עד שבסופו של דבר האירה לנו ההשגחה העליונה את החושך, וברגע אחד נפתחו עינינו וזכינו להבין את דברי הגמרא הקדושה...

"הדפדוף הזה יעזור לנו גם לחוות ביתר שאת את השמחה העצומה עם סיומה של המסכת, וגם ייתן לנו חיזוק להמשך הדרך. אנחנו נלמד וניזכר שוב ושוב, שאין שום דבר שהוא מעבר ליכולת ההבנה שלנו. כל יהודי נולד כדי ללמוד תורה. כל יהודי מסוגל ללמוד ולדעת

את כל התורה כולה. עובדה! הצלחנו ללמוד את מסכת יבמות!!! "ואכן, השמחה היא עצומה ונפלאה. אני יכול לספר על אחד מהמשתתפים באחד השיעורים שלי, שהוא אדם מאוד קר רוח שלא מתלהב מכלום. תמיד כשאנחנו מתקרבים לסיום מסכת ורוצים לעשות חגיגה גדולה, הוא מבטל את הרעיון. "בשביל מה צריך סעודה", הוא שואל, "אנחנו אנשים עסוקים, גם ככה זה לא פשוט להקדיש זמן לשיעור כל ערב... ואפשר לחשוב שלמדנו כל כך טוב שאנחנו צריכים לחגוג..." יש לו בכל פעם הסברים כאלו ואחרים למה החגיגה צריכה להיות צנועה וקצרה...

"אבל הפעם הוא בא אלי שבועיים לפני סיום המסכת ואמר לי "עמרם, הפעם אנחנו חייבים לעשות חגיגה גדולה, ובתור התחלה אני נותן לך אלף שקלים במזומן, למימון ההוצאות, אני מאמין ששאר הלומדים ישתתפו גם הם ונוכל להרים פה חגיגה אמיתית כמו שצריך!!! סיימנו יבמות!!! זאת באמת סיבה לחגיגה ענקית!!! "אני מכיר את היהודי הזה, ואני מעיד עליו שהוא לא זכה בלוטו בתקופה האחרונה. זה לא שיש לו כסף מיותר, הוא פשוט שמח

והוא סיים את כל הש"ס! פעמיים!!!

"איך זה קרה שהוא הצליח לסיים את כל הש"ס, דבר שאני לא חלמתי בחיים שאצליח?

"ומה איתי? אני לא סיימתי אפילו לא חצי ש"ס... אני למדתי כמה שנים טובות בכולל, ב"ה יש כמה מסכתות שאני יודע היטב, אבל ללמוד את כל הש"ס? אני? זה היה נראה כמו הישג שהוא רחוק ממני מרחק שנות אור, והנה אברך בן גילי פחות או יותר, סיים את הש"ס פעמיים!

"זה תפס אותי מאוד חזק. הרגשתי שרוחי סוערת ושאני לא מוצא מנוח. איך אני יכול לתת לעצמי להישאר במצב הקיים, כשלידי יש אברך שלומד כל יום דף שלם ומסיים את הש"ס פעם אחר פעם. "החלטתי שאם הוא יכול, גם אני יכול. כשהתחיל המחזור ה-12 של הש"ס אני כבר הייתי עמוק בפנים. לא ויתרתי בשום פנים ואופן. כשהגיעו למסכת ביצה, כבר התחלתי למסור שיעור. מאז הספקתי למסור שיעורים על כל הש"ס, פעמיים! בהמשך התחלתי למסור שיעור נוסף, וגם להפיק עשרות קמפיינים מושקעים שמעודדים את הציבור להצטרף ללימוד 'הדף היומי', וכל זה, בזכות אותה 'קורת בטון' שהאברך היקר הזה הפיל על הראש שלי באותו יום שגרתי לכאורה...

"זה מראה לנו כמה כח יכול להיות מונח בכל פעולה שאדם עושה. הוא למד את הש"ס, הוא לא חשב שזה ישפיע על עוד מישהו, אבל הוא השפיע לא רק עלי, אלא גם על כל המשתתפים בשיעורים שלי, ועל כל הלומדים שהפרסומות שאני עושה השפיעו עליהם והכניסו גם אותם לעניין".

תתחילו לדפדף

"יש גמרא מפורסמת במסכת סוכה דף נב, כשלעתיד לבוא הקב"ה ישחט את היצר הרע, צדיקים ידמה להם כהר, ולרשעים הוא ידמה כחוט השערה. הללו בוכים והללו בוכים, אלו בוכים כי הם אומרים לעצמם כזה חוט השערה קטן ולא הצלחנו להתגבר??? והצדיקים בוכים כי הם אומרים, כזה הר גבוה, איך הצלחנו להתגבר עליו?

"ומה אומר שם רש"י הקדוש? למה הצדיקים בוכים? כי הם נזכרים בצערם בזמן שכבשו את היצר... הם מעבירים לנגד עיניהם את כל הקשיים העצומים שאיתם התמודדו לאורך שנות חייהם, כשהיצר ניסה לפתות אותם והם כבשו אותו פעם אחר פעם, זה מעורר אצלם בכיה גדולה ונוראה.

"לענייננו, אנחנו מסיימים עכשיו את מסכת יבמות, אין חולק על כך שהיא אחת המסכתות היותר מורכבות בש"ס. אני חושב שמגידי השיעורים יסיימו אותי, שכמה שהסמכת הזאת קשה ללימוד, היא קשה שבעתיים כשרוצים ללמוד אותה לאחרים. זה אתגר מאוד לא פשוט, אבל ב"ה צלחנו אותו. בחסדי שמים, המונים מסיימים את מסכת יבמות לאחר שכבשו את יצרם.

"זה הזמן שבו כדאי ומומלץ שכל אחד מאתנו יקדיש חצי שעה או שעה לדפדופים! כן כן, דפדופים. אנחנו צריכים לשבת עכשיו ופשוט לדפדף במסכת יבמות, לרפרף מלמעלה, לראות את דף ב',

ומאושר עם הסיום של יבמות, עד שאפילו אדם קר רוח כמותו שלא מתלהב מכלום, לא מצליח הפעם לכלוא את רגשי השמחה המתפרצים שלו. הוא בעצמו העיד באוזני שההתרגשות שלו בימים אלו, זאת הרגשה שהוא מעולם לא חווה!!!".

השמים הם (לא) הגבול

הרב בינעט נזכר שלפני כארבעה חודשים, כשהתחילו ללמוד את מסכת יבמות, ידיו היו עמוסות במלאכת הקודש: "מודעות הפרסום שאני מפיץ ברחבי הארץ, המעודדות את ההצטרפות ללימוד דף היומי, הן תמיד מבוקשות בתקופה שמתחילים ללמוד מסכת חדשה. בכל פעם אני מקבל אלפי פניות מגבאים של בתי כנסת, מגידי שיעורים וכדו', שאשלח להם את המודעות כדי שיוכלו לתלות בבתי הכנסת שלהם.

"אבל יש פעם אחת, שמתחילים מסכת ואז הביקוש למודעות מגיע למספרים גבוהים במיוחד. כשמתחילים מסכת ברכות! זאת תחילת הש"ס כולם רוצים לפתוח שיעורים ולהרבות אל מספר הלומדים, כולם רוצים לזכות את הרבים, והביקוש למודעות היה עצום! עשרות אלפים!

"להפתעתי הרבה, גם לפני שהתחילו ללמוד מסכת יבמות הביקוש היה דומה בהיקפים. הגיעו פניות בלי סוף, כולם רצו לתלות מודעות. הציבור הבין שמסכת יבמות היא נקודת מבחן חשובה מאוד. מי שעומד ליפול במהלך המחזור הנוכחי, ייפול ביבמות. מי ששורד את יבמות ומצליח להעפיל למסכת כתובות, חזקה עליו שהוא כבר יגיע לסיום הש"ס בקול רינה והמון חוגג.

"והאמת, שזאת לא מסכת קלה. אבל היא הרבה פחות קשה ממה שנהוג לחשוב, ועכשיו כשאנחנו מסיימים את יבמות, אני חושב שאלפים רבים יסכימו עם הקביעה הזאת. כדאי מאוד שנשמור את ההרגשה הזאת, ונזכור אותה עד לפעם הבאה שיתחילו יבמות. זה טוב שנערכים מראש, זה טוב שלוקחים את זה ברצינות ולוקחים נשימה עמוקה לפני שצוללים פנימה אל המסכת המורכבת הזאת, אבל צריכים לדעת ולזכור, שאין מסכת שהיא קשה מדי להבנה או להשגה. אנחנו מצווים וגם מסוגלים ללמוד הכל ולדעת הכל!"

געוועים ליבמות

"אני רוצה להוסיף על זה עוד נקודה חשובה", אומר הרב בינעט, "לא רק שללמוד מסכת קשה זה לא בלתי אפשרי, אלא שזה גם מוסיף

המון לתחושת הסיפוק וה'גישמאק' בלימוד. איך אמר לי מישהו, חסד עשה אתנו הקב"ה שאחרי יבמות מגיעה מסכת כתובות שגם היא לא קלה מדי. אחרת היינו נכנסים לדיכאון...

"היה לי משתתף קבוע בשיעור שאחרי כמה שנים הוא הודיע לי יום אחד שהוא החליף עבודה, ולכן הוא נאלץ לעזוב את השיעור כי כל סדר היום שלו השתנה. איחלתי לו שימשיך לחיים ולשלום בכל מקום אליו יפנה, והוא אכן הפסיק להגיע לשיעור.

"לפני כמה שבועות עליתי לאוטובוס והנה אני רואה אותו יושב עם גמרא קטנה, הצצתי וראיתי שהוא לומד 'יבמות'. שאלתי אותו: גרשון, מה זה? אתה לומד יבמות לבד? כל הכבוד! לא חשבת שתמשיך ללמוד 'דף היומי'.

"הוא אמר לי שאני צודק. הוא באמת הפסיק ללמוד 'דף היומי', אבל אז הגיעה מסכת יבמות והוא נזכר במתיקות העצומה שהרגיש בפעם הקודמת שלמדנו יבמות, לפני שבע וחצי שנים. הוא אמר לי "אותה מתיקות שהכנסת לי בלב אז כשלמדנו יבמות, לא נתנה לי להישאר אדיש. כשכולם התחילו יבמות, מצאתי את עצמי מוציא גמרא מהארון וחוזר ללימוד של 'הדף היומי', למרות שזה מאוד קשה עם העבודה החדשה וסדר היום העמוס. על יבמות אני לא מוכן לוותר!"

פרידה כואבת

"אכן", משלים הרב בינעט את דבריו, "קשה לנו מאוד להיפרד ממסכת יבמות החביבה עלינו כל כך, אבל ב"ה סיימנו אותה, ואנחנו חייבים להמשיך הלאה למסכת כתובות. זה לא אומר שצריכים להיפרד מיבמות, אפשר להמשיך ולחזור עליה לעיתים מזומנות וקבועות, אבל זאת ההזדמנות לומר שמסכת כתובות היא מסכת מרתקת ומאתגרת בפני עצמה, ואפשר ללמוד אותה עם גישמאק ועם קשר נפשי עמוק לא פחות ממה שאנחנו מרגישים ל'יבמות'.

"החיד"א כותב על מסכת כתובות שהיא 'ש"ס קטן', כי היא כוללת את העניינים של כל המסכתות בש"ס, ויש בה המון המון מושגים חדשים ומעניינים מאוד, זאת מסכת ישיבתית שאפשר לפלפל בה בלי סוף, ובטוחני שכלם מי שיתמסר ללימוד שלה וישקיע בה, ימצא בה גישמאק עצום לא פחות ממסכת יבמות.

"ולמי שלא זכו לסיים יבמות, אני רוצה לומר, הפסדתם, אבל זה הפסד שאפשר לתקן אותו. תתחילו עכשיו ללמוד 'כתובות', ובעז"ה בעוד שבע וחצי שני תוכלו לסיים את מסכת יבמות ואת הש"ס כולו. הזמן להתחיל הוא היום! עכשיו! הרגע! כי אם לא עכשיו, אימת...".

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

נעץ בהם רבי יחזקאל אברמסקי את מבטו העמוק, ואז הבחינו השניים כי עיניו נתמלאו דמעות... 'התדעו באיזה דבר הנני עסוק?' 'זה עתה שבת' מהשיעור הקבוע בישיבת סלבודקה, ברגע צאתי, ראיתי להפתעתי את המשגיח, הגה"צ רבי משה טיקוצ'ינסקי, אף רץ בדרכו, ובידיו צלחת עמוסה במאכלים וסכו"ם וכו', ולשאלתי 'מדוע מעכ"ת טורח בזה שלא לכבודו, האם פסו מן הישיבה עובדים או בני תשחורת זריזים ונכונים לזאת?' השיבני רבי משה בניחותא: 'זה בעבור תלמיד חולה...'

משיחותיו של הרב שלמה הופמן זצ"ל על הנהגתם האצילית של גדולי ישראל

"הן עם פלביא יקום" (במדבר כ"ג, כ"ד)

השניים הרעים האהובים, בני דור התשחורת של בני התורה והיראה באותה העת, פסעו בדרכם במבואות העיר תל - אביב, והנה כשחלפו בקרבת מונויות השירות 'אביב', הבחינו לפתע בדמותו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, העומד בתחנה, חזותו מוטרדת במיוחד, ופניו מפיקות רצינות תהומית.

'הבה נפנה אל הרב', פתח האחד (והוא הגאון רבי דב שוורצמן זצ"ל), אין זה 'כבוד התורה' שהוא עומד בדד שם.

'מה הטעם להטרידו' השיב חברו (רבי שלמה הופמן זצ"ל), 'האינך רואה שרבי יחזקאל עסוק?' שאל.

רבי בער'ל שוורצמן לא הגיב, כי אם פתח בהליכה מזורזת לכוון הרב אברמסקי, לכשהגיע חיש אליו, הרים הגרי"א את עיניו, ואז הבחין אף בהרב הופמן הניצב לבדו ממרחק. תמה הרב אברמסקי: 'מדוע רבי שלמה נשאר שם?'

הבין רבי שלמה ממקומו שהדברים מכוונים כלפיו, לפיכך החיש צעדיו לעבר בעל ה'חזון יחזקאל', ובהתקרבו, אמר 'ראיתי שהרב עסוק וטרוד מאוד בענייניו, ולפיכך נמנעתי לגשת'.

נעץ בהם רבי 'חצק'ל' את מבטו העמוק, ואז הבחינו השניים כי עיניו נתמלאו דמעות...

'התדעו באיזה דבר הנני עסוק?' שאל חרישית - 'אומר לכם את אשר עם לבבי', הטעים נוגות. 'זה עתה שבת' מהשיעור הקבוע בישיבת סלבודקה בבני ברק. שם, ברגע צאתי, ראיתי להפתעתי את המשגיח, הגה"צ רבי משה טיקוצ'ינסקי, אף רץ בדרכו, ובידיו צלחת עמוסה במאכלים וסכו"ם וכו', ולשאלתי 'מדוע מעכ"ת טורח בזה שלא לכבודו, האם פסו מן הישיבה עובדים או בני תשחורת זריזים ונכונים לזאת?'

השיבני רבי משה בניחותא: 'זה בעבור תלמיד חולה, ואני בעצמי טורח בזה משום שיש משמעות ברמב"ם שבמצות 'ביקור חולים'

- יש ענין - לא רק 'לבקר' סתמא, אלא גם לעשות איזה דבר עבור החולה'.

כעת נשם הרב אברמסקי נשימה עמוקה, ושוב זלגו עיניו דמעות, וכך אמר - הקשה: 'וכי רבי משה טיקוצ'ינסקי צריך לומר לי את ה'רמב"ם' הזה? -

וסיים באנחה; 'אין זאת אלא ה'גאווה' שלי שסימאה את עיני, בראותי 'קולגה' שלי, ת"ח במעמדי, מנמיך את כבודו והולך כך.... (כאשר היה רבי שלמה מספר את הדברים, היה מביע את התפעלותו מהרב אברמסקי שעל אף שהיה כבר זקן ושבע ימים, עם כל זאת לא נרתע מלבקר את עצמו ב'אכזריות' כה גדולה...)

עודו ניצב בירכתי הסלון הבחין האורח בגביע כסף מהודר

כמה מטובי תלמידי רבי אליהו אליעזר דסלר, שעליהם נמנה רבי שלמה הופמן, היו באים לפרקים לבית המשגיח וזוכים לינוק

משנסתלקה לבית עולמה, הוא החליט לשוב ולהשתמש בגביע הגדול המכיל שיעור חזון איש.

לתדהמתו הרבה הוא הבחין בדמותו הכבודה של רבי אליהו אליעזר דסלר

עם התאקלמותו של רבי אליהו אליעזר דסלר בארץ הקודש, הוא ניאות לתרום את כוחותיו ולרתום את עצמו לכל הפעולות הדחופות לקליטת ולהצלת אחינו בני ישראל. פליטי מלחמת העולם השנייה, והעולים החדשים מארצות המזרח.

כשהתבקש לעמוד בראשות ארגון הפעילים אשר בהנהלתו השתתפו הרבנים רבי אליהו מישקובסקי, רבי צבי מרקוביץ, האדמו"ר מסטריקוב שלא היה זו בלי דעת הרב מבריסק, רבי אברהם פרבשטיין ועוד, הביע המשגיח את הסכמתו באומרו ברוב ענוותנותו: "אני אהיה 'הזקן הלבן' שלכם..."

רבי שלמה הופמן עצמו התמנה לשמש כמזכיר הארגון. באחת הפגישות של ה'ועד הפועל' שיועדה להיערך במשרדי הארגון בתל אביב בשעה שבע בערב, הופיע המזכיר רבי שלמה הופמן ומפתחותיו בידיו, כמה דקות לאחר השעה שבע. לתדהמתו הרבה הוא הבחין בדמותו הכבודה של רבי אליהו אליעזר דסלר הניצב למרגלות פנס הרחוב ומעיין בספר.

רבי שלמה נחפו לגשת אל המשגיח בפה מלא התנצלות. "הרי כשקובעים לשבע". מלמל באי נעימות, "כולם מבינים שהכוונה לשבע וחצי..."

אולם רבי אליהו אליעזר דסלר הוכיחו באיפוק: "לדעתי לא ראוי לנהוג כן, אם רוצים לערוך את הפגישה בשבע וחצי, נא אמרו מלכתחילה 'שבע וחצי!'"

הדברים נכנסו ללב הרב שאף אמרם באזני חבריו שנאספו אט אט, ומני אז ואילך נקבעה הפגישה והתבצעה כפשוטה כפי השעה המסוכמת וכאשר העיר להם רבם בעל 'הזקן הלבן', כלשונו.

כך הוה מההיבט הציבורי החברתי של הפורום הנזכר, ואולם השלכותיו החיוביות פעלו במיוחד במישור האישי של רבי שלמה עצמו, עת דברי המשגיח שנודע בשלוות רוחו ובסדר יומו העקבי, עשו רושם כביר על תלמידו ומקורבו זה עד שבמרוצת השנים העיר רבי שלמה על עצמו בפני מאזיניו: "בדקו וראו האם בחמישים השנים האחרונות איחרתי אי פעם למקום כלשהו!"

(מתוך הספר בנין נפש האדם)

לקחי מוסר בצל קורתו. רסיסים מחוויות רוחניות אלו, שימשו לימים את רבי שלמה הופמן בשיעוריו והביאו תועלת וברכה לכל מתבונן.

באחת ההזדמנויות עלה רבי שלמה הופמן לבית הרב, ולכשפתחה הרבנית את הדלת, התנצלה היא בפניו שהרב נעדר כרגע ואך עשוי הוא להופיע ולהיכנס בכל רגע, ולפיכך אם חפץ הוא, ביכולתו להמתין בתוך הבית לבואו של הרב דסלר.

רבי שלמה נענה להזמנה בחפץ לב, ונכנס פנימה להמתין לבוא הרב. עודו ניצב בירכתי הסלון הבחין האורח בגביע כסף מהודר המתנוסס לבדו במרומי הארון בביתו של המשגיח. הגביע שהיה קטן מלהכיל את השיעורים הרגילים, ובוודאי שלא היה בו כדי שיעור רביעית לדעת החזון איש, משך את תשומת ליבו של שלמה הצעיר, שפנה לרבנית שעמדה בקרבת מקום והתעניין אצלה אודות הגביע המסתורי המונח בקרן זוית.

גביע זה, סיפרה הרבנית כשדמעות צפות בעיניה, "התגלגל לידינו בירושה מעיזבוננו של זקננו רבי ישראל סלנטר זצ"ל, אשר העניקו כשי לדודנו רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל שהעבירו לרשותנו" (רעייתו של רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל היתה אחות אמו של המשגיח רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל).

"און דער 'פאטער' היה מקדש בו בקביעות בהיותנו בחוץ לארץ. אבל לאחר שעלינו ארצה, הכיר בעלי את החזון איש והתוודע לדעתו בנוגע לשיעורים, ומיני אז חדל להשתמש בגביע העתיק", סיימה הגברת באנחה.

כהמשך לדברים יש בנותן טעם לצטט את סיפורו של רבי משה שפירא זצ"ל, אשר זכה לשמש בקודש את המשגיח רבי אליהו אליעזר דסלר בעת בה ישב על הסתלקות רעייתו.

במוצאי שבת, בשעת ההבדלה, הבחין רבי משה כי המשגיח חוכך בדעתו ותוהה האם להבדיל על הגביע הקטן בו היה משתמש במשך כל השנים או להשתמש בגביע חדש המכיל שיעור חזון איש.

במשך מספר דקות חכך המשגיח בדעתו עד שהגיע לידי החלטה, ושיגר את תלמידו רבי משה שיגיש לו את הגביע הגדול המונח למעלה על המדף הארון העליון...

כשחש בתמיהת תלמידו התוהה מדוע אינו מבדיל על הגביע הקטן בו השתמש בשנים האחרונות, הסביר המשגיח כי כשהבחין כי דעתה של רעייתו אינה נוחה מכך שאינו משתמש בגביע העתיק, מורשת רבי חיים עוזר ועיזבוננו של רבי ישראל סלנטר, הוא שב לקדש ולהבדיל עליו כדי להסב נחת רוח לנוות ביתו. אבל עתה

מבצע ענק לתקופה מוגבלת
כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!
לרכישה 02-560-9000

אותם ילדים גוים היו מתגרים ומתעללים בו משום יהדותו. פעם אחת תפסו אותו כמה ילדים והשליכוהו מגובה ואף היכוהו מכות נמרצות, בעקבות זאת החליטו הוריו למרות היותו צעיר לשלוח אותו למתיבתא רבינו יעקב יוסף בניו יורק שהיה רחוק מעט מביתם, אך שם ילמד במחיצת ילדים יהודים כערכו ויגדל בתורה ויראת שמים

פרק שני מתולדות חייו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

לאחר שהצליח להתפרנס, החל רבי יעקב יצחק (אביו של רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל) לחסוך מכספו כדי שיוכל סוף סוף להגשים את חלומו להעלות לארה"ב את אמו, רעייתו ושני ילדיו, הוא צבר פרוטה לפרוטה עד שכעבור כמה שנים, כאשר הצטברו הוצאות הנסיעה שלח את הכסף לפולין.

הידיעה בדבר העלייה הקרובה התקבלה אצל אמו, לזכות לראות את האבא אחרי שנים כה רבות, מאידך ידעו ושמעו היטב על הסכנות הרוחניות שבהם נתקלו היהודים באמריקה, אמו החליטה לקבל על עצמה, לעמוד על המשמר בעין בוחנת ופקוחה לדבוק בצורת החיים בה חיו בפולין.

מיותר לציין את ההתרגשות הגדולה כאשר התאחדה המשפחה אחרי שנים כה רבות, ילדים שלא הכירו את אביהם מעולם הולכים להיפגש איתו לראשונה. רבי יעקב יצחק מצידו שכר בטרם הגיעם לניו יורק דירה קטנה בקירבת חנותו, שם תגורר המשפחה.

מלבד ההתרגשות הגדולה בעצם המפגש אחרי השנים הרבות בהם נאלצו להתנתק הרוויחה המשפחה רווח נוסף, חשוב לא פחות. בכל השנים קבע רבי יעקב יצחק עיתים לתורה, אולם מאז התאחדה המשפחה יכול היה להקדיש יותר עיתים לתורה, כאשר אשתו היתה זו שהיתה פותחת בכל בוקר את החנות ועד שגמר את כל קביעות לימודיו וחסדיו היתה עומדת היא בחנות.

וכך היה סדר יומו, את יומו היה פותח בשעת בוקר מוקדמת באמירת כל ספר התהלים, כאשר לא סיים, היה משלים אמירתו לאחר תפילת שחרית. לאחר מכן היה לומד קביעות שונות: משניות, חומש ולפני שיצא בית הכנסת היה מחפש את אותם עניים ומסכנים שהסתובבו והתגוררו בבית הכנסת או בסביבתו ולא היה להם היכן לאכול, היה הוא מאיץ בהם להצטרף אליו לביתו לארוחת בוקר, ארוחה שהיתה אם הבית מכינה בטרם עזבה בבוקר את הבית במיוחד עבור אותם עניים. לפעמים כאשר לא היו עניים בבית המדרש היה מגיע הישר מסדר לימודיו לחנות

בלי לטעום מאומה לארוחת בוקר כשהיתה אשתו אומרת לו לא אכלת כלום? היה עונה: אכלתי, הלימוד הוא האוכל שלי.

בחנות המתפרה שלו היה מפעיל גם שירות של ניקוי יבש, לצורך כך היה מגהץ את החליפות והחולצות שנמסרו לכיבוס. בימי שלהי הקיץ הלוהטים של ניו יורק היה עומד ומגהץ, כאשר כל כולו נוטף זיעה וכל זמן מועט צריך היה לשתות. פעם נקלע רבינו לחנות ושאל את אביו: האם לא קשה לאבא לגהץ בימים כה חמים? ענה לו רבי יעקב יצחק, אכן זה לא קל, אך כשאני יודע שכך תוכל ללמוד תורה בשקט, אני עושה זאת בשמחה כה גדולה שזה בכלל לא מפריע לי.

ביתם היה בית צדקה וחסד, כל מי שבא וביקש לסעוד את לבו קיבל זאת בלב פתוח ויד נדיבה, לפי היכולת שהיתה להם באותה תקופה, זאת למרות שהם עצמם חיו בצניעות ופשטות מופלגת. יצויין, שמיד כשהגיעו לארה"ב נתקלה אמו בתופעות ונסיגות מהם חששה, שנראה היה שאלו החיים באמריקה ולא ניתן לשנות וממילא חייבים להשלים איתם, אולם היא עמדה בנחישות להשאר במנהגם הישן ולא לשנות מאורחות יושר בהם חיו בפולין.

שלא ניתן יהיה להגיע למלמד, אולם לא אשה כאמו תוותר, היא היתה נושאת אותו על כפיה כדי שלא יפסיד ולו ליום אחד מלימוד התורה. בכל ראש חודש היתה האמא מופיעה בתלמוד תורה והיתה נותנת לרבי סכום כסף, אמנם לא סכום גדול מדי, אולם עצם הבעת ההערכה וההתענינות, נתנו לילדים להבין עד כמה חשובה אצל ההורים ההשקעה בלימוד התורה. בשנים מאוחרות יותר כשהיו שני בניהם בני ישיבה היתה תקופה שהיתה האמא הולכת מרחקים גדולים ברגל, כדי לחסוך את דמי הנסיעה ולתתם לבניה הלומדים בישיבות, לעודדם.

כמה שנים לאחר מכן כאשר נישא רבינו והחליט עם הרבנית מיד לאחר נישואיהם לנסוע לעיירת מיר המרוחקת שבפולין, מתוך מטרה שרבינו יוכל להמשיך בצמיחתו וגדלותו בתורה, בעידוד חותנו הרב הרמן זצ"ל, עודדו אותם אף ההורים למרות שהיה זה צעד לא שגרת, ואף תמכו בהם כלכלית בכל חמש שנות מגוריהם שם. לימים עודדו ההורים גם את אחיו הצעיר הג"ר שמואל לנסוע גם הוא מיד לאחר הגיעו למצוות למיר ואף שילמו ממיטב כספם כדי שילמד עם אחד מאריות החבורה הגאון רבי ליינ מאלין.

המכות שהצמיחו

עם הגיעו של רבינו לארה"ב שכרו לו הוריו מלמד שילמדו תורה, אולם היות ולא היה תלמוד תורה באזור, למד במשך תקופה בבית ספר מקומי עם ילדים גויים, אותם ילדים היו מתגרים ומתעללים בו משום יהדותו. פעם אחת תפסו אותו כמה ילדים והשליכוהו מגובה ואף היכוהו מכות נמרצות, בעקבות זאת החליטו הוריו למרות היותו צעיר לשלוח אותו למתיבתא רבינו יעקב יוסף בניו יורק שהיה רחוק מעט מביתם, אך שם ילמד במחיצת ילדים יהודים כערכו ויגדל בתורה ויראת שמים. רבינו היה נהנה לספר עובדה זו והיה אומר שכדאי היה עבורו לקבל את המכות הנאמנות ולעזוב את אותו בית ספר כדי לזכות להכנס ללמוד במקום תורה.

פעם נקלע רבינו לחנות ושאל את אביו: האם לא קשה לאבא לגהץ בימים כה חמים? ענה לו רבי יעקב יצחק, אכן זה לא קל, אך כשאני יודע שכך תוכל ללמוד תורה בשקט, אני עושה זאת בשמחה כה גדולה שזה בכלל לא מפריע לי

אהבת תורה

למרות שרבי יעקב יצחק ורעייתו היו עטורים במעשים טובים ומידות תרומיות רבות, בכל זאת הציר המרכזי בבית היה אהבה מופלאה לתורה ולומדיה. תמיד היתה תפילה שגורה בפיהם שיזכו לילדים וצאצאים תלמידי חכמים ויראי אלוקים, רבי יעקב יצחק היה כאמור גומר בכל יום את ספר התהלים לפני תפלת שחרית, ואילו רעייתו היתה מתפללת שלש תפילות ביום בבית הכנסת, דבר נדיר ובלתי מצוי גם היום, כל שכן באותם ימים בארה"ב.

בנם הגאון רבי שמואל היה מספר שבילדותו ארע שביום חורפי היה מזג אויר סוער וגשום עד שנראה היה שמזג האויר כה סוער

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

מתחתנים
בחודש
תמוז

42 יתומים

מין הגה"צ המשגיח
רבי בנימין פינקל שליט"א:

"כל מי שיתרום

את הסכום שנקבע - סך 420
ש"ח למגבית עבור ארבעים ושנים
היתומים שנישאים בתמוז

יזכה שיקויים בו דברי חז"ל
שהבטיח הקב"ה "אם אתה
משמח את שלי -
אני משמח את שלך"

בשכפע רוחניות
וגשמיות להם
ולצאצאיהם."

לתרומות עבור 42 יתומים המתחתנים בחודש תמוז - קרן מס' 10750
(הכסף מתחלק בין כולם בשווה ולפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים - המגבית עבור יתומים ואלו שבבחינת יתומים לפי פסקי הרבנים)

1800-39-47-47

בכל עשרת אופני התרומה חובה לציין: עבור קרן 10750

10 דוא"ל לשלוח את פטרי התרומה לכתובת: office@kupa.org	9 חשבון הבנק בהסדה לחשבון הבנק: בנק 20, סניף 438 ח-י 379328 בנק הוואר: 2795155	8 במחשב באתר קופת העיר בכתובת: www.kupa.org.il	7 קופות צדקה בקופות הצדקה שברחבי הערים	6 דואר משלוח בדואר (א) לא לשלוח כסף (מזומן)	5 בתי הרבנים לידי הרבנים המקבלים שמוחזרים מספיקים ע"ג מעטות התרומה	4 מוקדים במוקדי "קופת העיר" ברחבי הערים	3 בתי כנסת בעמדות נדרים פלזיס/קיליות שברחבי הארץ	2 טלפונית ע"י המוקד הטלפוני של "קופת העיר" 24 שעות ביממה 1800-39-47-47	1 בית רבנו במוקד קופת העיר בבית מין רשכברג ש"ת הג"ח קניבסקי זצ"ל רח ושכ"ם 28 ב"ב

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לַאֲלֵף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי אורתודוקסי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, ולא את שפת האידיש. כשילדי העיר זיהו כי הכלב מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה מידי ערב

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי, עפר אני בחיי...", והנה לא עברו כי עם דקות בודדות וכבר הינך מחולל שערוריה בגלל כבוד מדומה שסברת שמגיע לך? כיצד יתכן?". האיש השיב בפשטות ואיליות זועקת לשמים: "למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט? את זאת אמרתי לקדוש ברוך הוא, לפניו אני מסוגל להיכנע. אבל מה זה נוגע לגבאי?! הרי גם הוא עפר ואפר כמוני, והרי אני יותר מכובד ממנו. אז מדוע לא כובדתי בעליה המכובדת?!".

רבי יהונתן היה שב ומספר את הסיפור הזה בהזדמנויות שונות, ומוסיף מוסר השכל נפלא בצידו; גם כאשר אדם נמצא בדרגה גבוהה של קרבת אלוקים, וגם לאחר שהתפלל תפילה שלימה בהשתפכות הנפש וכוונת הלב, כאשר מידותיו מושחתות, אזי המידות יבליעו את הדעת וירעילו את השכל, וברגע האמת כשיעמוד בפני נסיון הוא עלול לאבד ברגע אחד את כל ההשגות שהשיג בעמל וזיע, ולהתדרדר מגובה עצום לעומק התהום - מבחינה מוסרית.

סיפור זה מביא בספרו 'מעייני החיים', הגאון הצדיק רבי חיים זייצ'יק זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר בדור שלפנינו, מחשובי תלמידי

מעשה מופלא אירע בדורו של רבינו גאון עולם רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, המסוגל לפתוח בפנינו צוהר קטן של הבנה, אודות אישיותו ההפכפכנית של בלעם הרשע. להבחין בצדקות הקְעוּשָׁה שרגיל היה להסתתר תחתיה, וברוע המידות שגילם בשורשו ומהותו.

בעת שנדד רבי יהונתן ברחבי העולם, בעקבות רדיפות נוראות שהיו מנת חלקו, נאלץ באחת השנים להתעכב ביום הקדוש יום הכיפורים בעיר מסויימת שלא הכירוהו ולא שמעו את שמעו. הוא נכנס לבית הכנסת הקרוב לאכסניה שלו, וחיפש שכן טוב אשר בסמוך אליו יוכל לשבת בעת התפילות.

בזווית עינו קלט רבי יהונתן יהודי מכובד שיושב ומתכוון ליום הקדוש בדחילו ורחימו. את וידויו של רבי ניסים גאון ושאר התפילות והתחנונים שרגילים שלומי אמוני ישראל לומר בעת רצון זו, אמר אותו יהודי בדבקות ושברון לב, בבכיות ואנחות. הוא הוסיף ואמר בסיום תפילתו: "ריבוננו של עולם, אתה הרי יודע באמת - כי הדברים נכונים כלפי ואיני כלום אלא עפר ואפר...". צורת תפילתו מצאה חן בעיני רבי יהונתן, והוא אכן התיישב במקום הסמוך אליו.

תפילתו שנאמרה בהכנעה ערבה לאוזניו של רבי יהונתן, וגרמה לו התעוררות רבה והשפעה טובה. הוא מאד שמח כי מן השמים זימנו לו לשבת סמוך אליו בתפילות. כך היה הן בליל יום הכיפורים והן בתפילת שחרית למחרת.

אולם כאשר הגיעה שעת קריאת התורה, הזמין הגבאי את אחד המתפללים, אשר כנראה נמנה בין נכבדי הקהילה, לעלות לתורה לעליית שלישי, העליה המכובדת ביותר, ואילו את אותו יהודי - שכנו של רבי יהונתן לספסל - הזמין הגבאי לעלות לעליית רביעי.

כשראה אותו יהודי שהוא הוזמן רק לעליית רביעי, רץ בזעם לעבר הגבאי והתנפל עליו בשצף קצף: "את פלוני כיבדת בשלישי ואותי רק ברביעי. תתבייש לך! במה הוא מכובד יותר ממני?!". ככל שניסה הגבאי להצטדק, הוא הותקף וננזף בטון גבוה יותר על דיו.

כשחזר האיש למקומו, לא שלט רבי יהונתן ברוחו ושאלו: "במחילת כבודו, הן רק לפני דקות בודדות התפללת בלב נשבר ונדכה, שפכת דמעות רותחות והתאנחת אנחות קורעות לב כשאמרת: "עד

ה'סבא מנובהרדוק' מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, ומדמה זאת לאישיותו של בלעם הרשע.

כי אם נביט בפסוקי הפרשה, מבלי לעיין בדברי חז"ל ומפרשי התורה, ניתן לטעות לרגע ולחשוב - כי אישיותו של בלעם היתה מיוחדת במינה, צדיק וחסיד אמיתי. הביטויים המופלגים שנשמעו מפיו, תואמים לצדיקי עולם שלא טעמו טעם חטא מימיהם.

בתחילה כשבאו זקני מואב ומדין להזמינו לבוא אליהם, השיב להם בלעם: "לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר השם אלי". (כב, ח). כך גם בהמשך כאשר ניסה בלק מלך מואב לפתותו בפיתויי כבוד וממון, השיב להם: "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי השם אלוקי לעשות קטנה או גדולה" (שם, יח). ביטוי דומה חזר ואמר בהמשך, כשבא למדין: "עתה היכול אוכל דבר מאומה, הדבר את אשר ישם אלוקים בפי אותו אדבר" (כב, לח). נוסח דבריו נותן לנו תדמית של אדם ירא שמים מרבים, שמעודו לא המרה את פי קונו. הינו מקפיד בהידור על קלה כבחמורה, עד שאין לו זולת רצונו יתברך מאומה.

אולם בפועל, מעשיו הוכיחו את ההיפך הגמור מדיבוריו הגבוהים: הגמרא במסכת סנהדרין (קו, ב) אומרת, כי כל אלו שנמנו לגנאי במדרש אין לדרוש בחטאם יותר מדי, ודיינו במה שדרשו חז"ל אודותם. אולם אצל בלעם, כל מה שִׁמְצָא לדרוש בו לגנאי - דְרוֹשׁ. ההבנה בזה, מסבירים בעלי המוסר, כי בלעם במהותו גילם את שיא השחיתות והרוע עד שורשו ויסודו. לכן כל גנאי שִׁמְצָא בו הינו אמת לאמיתו, וזה המשך לאותו שורש רע שקיים וכולל בו, ולעולם לא יצליחו לְמַצוֹת את עומק הרוע והרשעות שהיו בו.

כך גם מספרת הגמרא במסכת עבודה זרה (ד, ב), עד לאיזו דיוטא תחתונה הידרדר בלעם הרשע בתאוותיו ויצריו הנחותים, עד שהיה מופקר לגמרי כחוטא מאוס ושפל.

"הכלב הפולני נשאר כלב"

כיצד יתכן אדם שמחד גיסא מסמל את שורש הרוע, ומאידך גיסא מדבר דיבורים כה גבוהים ורמים כאחד מצדיקי עולם?

את התשובה נבין באמצעות המחשה נפלאה ששמעתי פעם מְפִי הַיְהוּדִי יִשִׁישׁ מְפֻלָּג, מְנִיתִיקִי תִלְמִידֵי יְשִׁיבֵת רָאדִין, הרב הגאון רַבִּי חֲנָא קֶלְצֵקִי זצ"ל. איש תם וישר דרך, שהתגורר בימי זקנותו בְּעִיר לִיקוּוד בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית.

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לְאַלֵף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. באופן כללי, הדגיש לי רבי חנא בדבריו, היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי אורתודוקסי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, השפה המקומית המדוברת, ולא את שפת האידיש. כשילדי העיר זיהו כי הכלב הוא יחיד מסוגו, בהיותו מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה מידי ערב. כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות באידיש; מריצים אותו מכאן לשם ומשם לכאן, ומפתים אותו לאכול

'בובקעס' וזרעונים וכדומה. היו ילדים שאף הגדילו לעשות - הציקו לו, משכו באוזניו ובזנבו, ועוד.

כצפוי, פעם אחת פקעה סבלנותו של הכלב, והוא התנפל על אחד הילדים, נשך אותו בצורה אכזרית ופצע אותו אנושות, ותהום כל העיר.

הילדים הקטנים הסתובבו סהרוריים ומשתוממים: "היתכן שכלב מיוחד כמותו שמבין את שפת האידיש - יבצע מאורע כה מחריד?! כלב ייחודי כזה ממשיך לנשך כאחד הכלבים הפשוטים?...!".

"אולם אני לקחתי מזה תובנה חכמה לכל החיים", אמר לי רבי חנא, "התובנה היא - כי כלב נשאר כלב! אפשר להחזיר בו חכמה כזו וחכמה אחרת, הבנה כזו והבנה אחרת. אפשר אפילו לאלף אותו להבין את שפת האידיש, כמנהג בעלי בתים חשובים דפה. אבל אין לטעות: כלב נשאר כלב עד יומו האחרון, את שורשו ומהותו לא שייך להחליף ולשנות בשום צורה!"

"יסוד זה מצוי גם בעבודת השם", המשיך רבי חנא לומר, "אדם שלקוי במידות רעות ואינו עובד על עצמו לשפר ולתקן את מידותיו, ניתן לאלפו חכמה ובינה, יתכן אף למלא את ראשו בדברי נבואה. אולם כל עוד שמהותו לא משתנית, כל הידיעות וההשגות לא יעלו ולא יורידו, הם לא יצליחו לשנות בו מאומה מבחינת עצם האישיות, והוא ישאר אותו אדם שפל, אנוכי ומושחת".

כזה היה בלעם. התורה מעידה עליו: "יודע דעת עליון", "מחזה ש-די יחזה". כלומר, הוא אכן השיג השגות עליונות, הבין רזי עולם, אך כל זמן שלא השיב לליבו את ההשגות המופלאות הללו, ולא שינה את מזגו הרע ושחיתותיו - הוא נשאר חוטא שפל מהרובד הנמוך ביותר.

למרות רוח האלוקים שנחה עליו, ולמרות שפיו היה מלא דברי חכמה ונבואה, הוא גילם בדרכיו את סמל השחיתות והרוע. הוא יעץ בשעתו לפרעה מלך מצרים לזרוק את כל הזכרים ליאור (סנהדרין, שם), וכן יעץ לבלק להכשיל את ישראל בבנות מִדְּיָן עבור בצע כסף (כמובא בסוף הפרשה). על אף שהשיג וידע היטב את החביבות לה זוכים עם ישראל מאביהם שבשמים.

ניגודים כאלו יכולים להימצא רק במי שאינו משיב לליבו את ההשגות שהשיג, ולא חושב אף לא לרגע אחד כיצד לשנות את עצמו, ומשאיר את הכל כידיעה גרידא. לכן שום דבר לא משתנה במהותו והוא נשאר רע ומושחת כפי שהיה. עד כדי כך שכל מה ששיך לדרוש אודותיו לגנאי - חז"ל נותנים לנו רשות לדרוש

תראה איזה ביזיונות

בירושלים היה יהודי יקר מאוד, שהקדיש את חייו במסירות למען נערות יתומות ופליטות, רבי שמואל יצחק שטרן זצ"ל, מנהל המוסד 'קרית בנות'. הוא אמר לי פעם כי הגאון רבי מאיר סולוביצ'יק זצ"ל סיפר לו, כי בצעירותו שמע את אביו מרן הגר"ז הלוי מבריסק זצ"ל לומד פרשה זו בביתו.

לפתע פנה אליו הרב מבריסק ואמר: "תראה איזה ביזיונות, עד לאיזו שפלות מסוגל אדם לרדת - לדרוש כבוד מאתו! היא אומרת

"לכאורה יש לשאול" - אמר אבא - "על מה כל הרעש? על מה כל המהומה? הן הגמרא במסכת בבא קמא (לב, ב) אומרת, כי מי שרץ בערב שבת בין השמשות והזיק פטור, כי מסתמא רץ לדבר מצוה. ערב שבת זהו זמן שכולם טרודים וטורחים בהכנת השבת, ועושים בו רק את הדברים הנחוצים לשבת.

נו, אם כך, מה בוער בזמן כה דחוק לברוא את פי האתון? מה היא הועילה לבריאה עד שהיה דחוף לברוא אותה למעלה מאלף שנים קודם שבאה לשימוש?

"אינני יודע את הסיבה", אמר אבא בשעתו, "אולם רואים בזה נקודה אחת; כמה היה חשוב לקדוש ברוך הוא לברוא בריאה זו כבר אז, בערב שבת הראשון. כי כנראה פי האתון מסמל משהו מאד חשוב, את שפלות אומות העולם למול כלל ישראל. כי הנה האתון היא החיה הכי מטופשת בבריאה. אתון היא סוג של חמור, וחמור הוא כידוע מלשון חומריות, כי הוא היצור החומרי ביותר שקיים עלי אדמות, אין בו אף זיק של חכמה.

הקדוש ברוך הוא רצה שתהיה קיימת בבריאה כבר מיזמה הראשון, יצירה שתוכיח את שפלותו של בלעם, החכם שבאומות העולם, שאינו יכול לעמוד מול תוכחתה של החיה המטופשת והחומרית ביותר.

האתון פותחת את פיה ומדברת, ובמקום שיבין כי יש כאן משהו לא שגרת, ויכניע מעט את עצמו, ינמיך את גובה רוחו, הוא מתחיל להתווכח איתה - "אני התחלתי? את התחלתי!", כמו תינוק חסר דעה.

ללמדנו עד כמה נמוך הוא היה למרות כל ההשגות שהשיג.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

לו: 'מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלוש רגלים', והוא אינו מתבייש להשיב לה: 'מה את שואלת - כי התעללת בי! את גרמת לי בזיונות!' "הוא מתווכח עם מי?" הפטיר הרב מבריסק בשאלה, "עם בהמה!" נוסף ונאמר, כי יש כאן רובד נוסף של שפלות מדרגה. כפי ששמעתי בילדותי מאבי מורי זצ"ל, בעת שהשמיע באוזנינו לקחים ומוסרים בפרשה זו:

חז"ל אומרים (אבות ה, ו) פִּי עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרָאוּ בְּעֶרְבַּ שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, והשלישי מביניהם הוא פִּי הָאֶתוֹן.

אבא בשעתו תיאר זאת באוזנינו במתיקות רבה:

"הבה נתאר לעצמנו - כיצד היה נראה אותו ערב שבת הראשון בבריאה. כל היקום כולו עוד לא הספיק להתיישן, בקושי ימים אחדים עברו מאז הוא נוצר. עדיין יש רוח של התחדשות באויר, רוח של טהרה וקדושה שממלאת את החלל. אין חטאים ואין חוטאים, מלבד חטא אחד של עץ הדעת.

"כל הבריאה כולה; היצורים בים וביבשה, החיות הבהמות, הפרחים, הצמחים, האילנות, המאורות הגדולים ועוד ועוד, כולם ממתנינים לרגע בו השבת תפרוס את כנפיה עליהם ועומדים מוכנים לקראתה. הן השבת היא תכלית כל הבריאה וההשלמה של ששת ימי המעשה - 'ויכולו השמים והארץ וכל צבאם... כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות'.

"אם כל חי - חוה הצדקנית כבר מחזיקה בידה את הנר ועומדת לברך: 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו להדליק נר של שבת'. לפתע הכל נעצר. היא מקבלת הוראה מאדם הראשון: 'סֹפֵף! מה יש? מה קרה?' צריך להמתין עוד כמה רגעים, הבריאה עדיין לא הושלמה. מה לא מוכן? מה לא הושלם? הקדוש ברוך הוא עדיין לא יצר את פי האתון!"

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"תגידו לבלומנשטריך שיחשוב מי כתב את הגמרא והראשונים, ובמחשבה מעמיקה. לא רק מלמעלה וללכת הלאה, אלא באמת ייכנס לזה מי זה אביי, מי זה רבא, מי היה רש"י וכמה היתה גדולתם של בעלי התוס' והראשונים והאחרונים האחרים. זה ייצר אצלו חשיבות לאין שיעור, ויביא את התוצאה"

חכמת ההמונים: קוראי 'גישמאק בלימוד' עם שלל מגוון של עצות נפלאות למיילך בלומנשטריך שהסתבך ואינו מצליח ליהנות מלימוד הגמרא

הרב יהושע לייבזון

קוראי 'לקראת שבת' בשבוע שעבר נחשפו לסיפור על הנושא שתפס בשיבות רבות, סביב גורלו של מיילך בלומנשטריך, והשאלה איך אפשר לעזור לו ללמוד טוב יותר.

אז אם לא קראתם, אז בקצרה כמה מילים..

על 'מוקד הגישמאק' כבר סיפרנו במסגרת זו בעבר. מדובר במוקד שעושה עבודת קודש יוצאת דופן, ביעוץ טלפוני לתלמידים ולהורים, כשהמוקד מוציא לאור חוברות מיוחדות, ועלונים מלאי תוכן מרתק (כמעט כמו 'לקראת שבת'...) המעודדים את בני השיבות להפעיל את המחשבה שלהם ולבדוק את עצמם, איך אפשר לקבל את 'מתיקות התורה'

מה אתה יכול לעשות כדי לעזור לעצמך ולילדים שלך להרגיש את תחושת ה'גישמאק' בלימוד התורה? למה אתה לא מצליח לחוש את המתיקות הנפלאה הזאת בפ"ך, אם דוד המלך הצהיר עליה שהיא מתוקה מדבש ונופת צופים? כיצד זה ייתכן שהאור החיים הקדוש אומר שהתורה היא כל כך מתוקה עד שאנחנו אמורים להשתגע ולהתלהט אחריה, וכשאתה לומד אותה אתה לא מרגיש אפילו לא מעט מזעיר מהטעם הנפלא הזה???

השלב הבא הוא כמובן, ליצור קשר עם המוקד, ולקבל הדרכה וכיווני פעולה, שיסייעו ללומדים לחוות את חוויית הגישמאק בלימוד עצמו. וכאן סיפרנו על מיילך בלומנשטריך... בחור שרוצה ללמוד וגם לומד בפועל, אבל לא מצליח ליהנות מהלימוד. בלומנשטריך, שלא קיים כמובן במציאות, פנה בפעם האחרונה לבחורים הקוראים את עלון 'גישמאק בלימוד' שהופץ בשיבות הקד' וביקש מהם שיפנו ל'מוקד הגישמאק' של 'אחינו' ויקליטו את העצה שלהם למיילך, כיצד הוא יוכל ללמוד וגם ליהנות מהלימוד.

סיפרנו כי לאחר פרסום העלון. התברר שבלומנשטריך דנן, הצליח לנגוע בנקודה חשובה, כשהתיבה התמלאה במהירות במבול של מאות (!) הודעות שהקליטו בחורים מכל רחבי הארץ. ספרדים ואשכנזים, ליטאים וחסידים, כולם כאחד, השאירו הודעות ובהן 'טיפים' ועצות איך לחוות תחושה טובה בזמן שלומדים גמרא. הקשבנו למאות הודעות, התשובות מלאות חכמה וחקן, ומחלקן

ממש התלהבנו. הלב באמת מתרגש לנוכח התמימות היהודית, הזון והטוהר של בני ישיבות מסולאים מפז, הנותנים עצות מנסיונם, איך ניתן לקבל 'גישמאק בלימוד'. ועל זה בדיוק נכתב בפרשתינו 'מה טובו אוהליך יעקב'..

להלן חלק מהתשובות שקיבלנו:

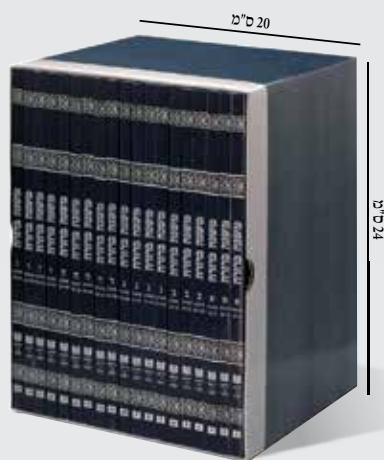
הבה"ח **שלמה זילברשלג** אומר לנו שהעצה היא להתבונן לפני שלומדים "את דבריהם של אנשים כל כך קדושים אני הולך, הם היו כל אחד אש להבה, ולפני מי אני לומד? לפני מלך הכבוד הקדוש ברוך הוא!!!", מי שלומד בהכרה הזאת בוודאי ירגיש גישמאק גדול.

הבה"ח **אלחנן הילמן מצהיר**: "אני הייתי מסביר לבלומנשטריך שגישמאק משיגים רק אם 'מרגישים' את הגמרא. אם השאלה של הגמרא תכאב לך עמוק בלב, אתה תשמח מאוד עם התירוץ שלה... תמיד תדמיין את עצמך בסיפור, מישהו הזיק לשור שלך והמשנה אומרת שהוא פטור מלשלם. אתה אמור לצעוד למה? הוא הזיק לי! להיכנס לתמונה, ואחר כך לדמיין שהשור שלך הזיק למישהו אחר ואתה צריך לשלם. מה עשית? בסך הכל החזקת שור כמו שכולם מסביב עושים..."

הבחור **החפץ בעילום שמו מציע למיילך**: "כשאתה מסיים את היום תעביר לעצמך בדרך חזור מהישיבה מה למדת, וכשתראה שאתה

מבצע ענק לשבוע אחד, לנבחני 'דרשו' בלבד!

* כריכה רכה, פורמט רגיל, 19 חוברות

2

תרום 21 ₪ לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 210 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול

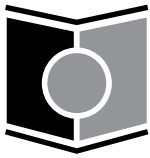
* כריכה רכה, פורמט כיס, 38 חוברות

1

תרום 18 ₪ לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 180 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן

* המבצע רק למי שנבחן מבחן כלשהו מכלל התוכניות בדרשו ב 1 מ 3 המבחנים האחרונים

להשתתפות: בעמדות נדרים פלוס סופס

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית להיזוק
 ועידוד לימוד התורה

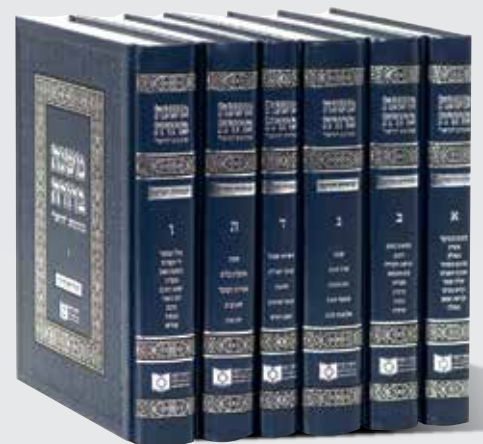
תורמים לארגון 'אחינו'
 זרוע החיזוק של 'דרשו'

ומקבלים מתנות מ'דרשו'

4

תרום 30 ₪ לחודש
 למשך 10 חודשים
 סך כל התרומה 300 ₪
 וקבל מיידית
 סט לקראת שבת
 5 כרכים מהמיטב של עלוני 'לקראת שבת'
 וסט 'משנה ברורה'
 כריכה רכה בפורמט קטן

3

תרום 29 ₪ לחודש
 למשך 10 חודשים
 סך כל התרומה 290 ₪
 וקבל מיידית
 סט 'משנה ברורה'
 כריכה קשה

ס' דרשו' | מוקד דרשו' 02-5609000

צהרי יום ראשון פרשת בלק התשפ"א. אני נוסע ברכב עם ידיד והסלולרי מצלצל. מעבר לקו נמצא הגה"ח רבי זושא הורביץ שליט"א, רב קהילות החסידים באלעד, שאיחל 'מזל טוב' לרגל נישואי בני נ"י, שנישא כמה ימים קודם לכן

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על ערכן של ברכות

צהרי יום ראשון פרשת בלק התשפ"א. אני נוסע ברכב עם ידיד והסלולרי מצלצל. מעבר לקו נמצא הגה"ח רבי זושא הורביץ שליט"א, רב קהילות החסידים באלעד, שאיחל 'מזל טוב' לרגל נישואי בני נ"י, שנישא כמה ימים קודם לכן. 'מזל טוב' של רבי זושא כולל תמיד אמרות שפר ולקחי דעת שכדאי לקחת כצידה לדרך.

ואז סיפר הגרי"ז הורביץ שליט"א כך: "אברך אחד שאל את מרן הגרש"ז אורבך זצוק"ל האם כדאי לו להזמין לשמחותיו את כל משפחתו הענפה, גם הרחוקים יותר, והגרש"ז זצ"ל השיב לו: "בדרך כלל, כשיהודי מקבל הזמנה, גם ממישהו רחוק, הוא שמח, וכשהוא שמח- הוא מברך את בעל השמחה שיהיה לו הרבה נחת ושמחה הלאה והלאה. בשביל כל הברכות הללו שמברכים יהודים- כדאי לשלוח הזמנות לעוד ועוד אנשים"....

כשהסתיימה השיחה הלבבית, אמרתי לנהג הרכב שלקח אותי: "הנה, רבי זושא העניק לי רעיון על מה לכתוב בפרשת בלק, על כח הברכה של כל יהודי, אפילו יהודי פשוט"....

שימו לב לדברי הגמרא, במסכת יומא נד, ב: ".אמר ריש לקיש: בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה, הוציאון לשוק ואמרו: ישראל הללו, שברכתן ברכה וקללתן קללה, יעסקו בדברים הללו?"

חייליו של טיטוס הרשע קראו לנו, היהודים, בפשטות "אנשים שברכתם ברכה וקללתם קללה". הם הבינו בפשטות, שכשיהודי מברך, ברכתו מתקיימת, וכשיהודי מוציא דבר קללה מפיו- קללתו מתבצעת. חיילי טיטוס סחו לפי תומם שזהו כוחו של כל יהודי. וכן, הם דיברו אמת.

בפרשת השבוע אנו למדים על כוחו העצום של הדיבור. אדם יכול לשנות מצבים בכח ברכה או קללה. בפרט אם הוא בן מלך, יהודי, בנו אהובו של הקב"ה, הפועל בכל מעשה שלו בעולמות כולם, כפי שהאריך הנפש החיים, כידוע.

המדענים לא מבינים מדוע הקוף אינו מדבר. המנגנון הפיזי קיים. חלל הגרון ומיתרי הקול של הקוף דומים לאלה של האדם. גם שבילי המוח והעצבים אל מיתרי הקול קיימים. ובכל זאת, הקוף אינו מדבר. למרות נסיונות בלתי נלאים ללמד את הקופים לדבר, אינם אלא רוטנים ונוהמים, צווחים ומייללים, אבל לעולם לא משמיעים מילה. גם בעלי חיים בעלי בינה גדולה- יחסית, כמו החולדה, למשל, אינם

מדברים. המדע חיפש את התשובה בתלמי המוח, אך לשווא. לא נמצאה השוואה מתאימה. ניסו לחפש את התשובה בגודל קופסת המוח, וגם זה לא הצליח. קופסאות מוח יותר גדולות אינן מצליחות להפיק דיבור. פנו חוקרי הטבע לדרך חדשה, היחס בין גודל המוח לגוף, אך שוב הם נחלו אכזבה. אפילו אצל קופים שיחס קופסת המוח לגוף גדול אצלם, לא שומעים אף מילה. מה שכן מצאו הוא, שיחס דומה כמו זה של מוח האדם לגופו, נמצא אצל העכבר. אבל אויה, האם העכבר שפגשתם אי פעם, דיבר?...

הסבר הדברים מובא בדברי המהר"ל (בגבורות ה'): "ויפח באפיו נשמת חיים והיה האדם לנפש חיה", והיינו רוח חיה מדברת. כי האדם צורתו הכללית היא חיבור הנשמה השכלית והגוף יחד, ודבר זה, חיבור זה, הוא עצמו יוצר את כח הדיבור, דהיינו נשמה עם הגוף. כי פועל הדיבור על ידי גוף, ואי אפשר זה בלא נשמה שכלית, ולכן התינוק שאין לו שכל אינו מדבר, וכך הבהמה, אע"פ שיש לה כלי דיבור, אין בה דיבור, כי אין לה נשמה זו השכלית."

הדיבור הוא לא דבר מה- בכך. הדיבור הוא כלי הנשמה. ככל שהנשמה של המדבר, המברך או המתפלל- גדולה היא יותר, קדושה וטהורה יותר, כך ישנה חשיבות גדולה יותר בשמי שמים לכל היוצא מפיו.

מור"ר הגרש"מ דיסקין זצ"ל בעל 'משאת המלך', שבשבת הקרובה חל יום פטירתו, נהג בקביעות לרשום בלוח השנה את תאריכי השמחות של ההזמנות לחתונה שקיבל, באומרו שגם אם לא יוכל להגיע בגופו להשתתף בשמחה, הרי יוכל לברך ולהעתיק מעומק הלב את החתן

אז כשתקבלו את ההזמנה הבאה בתיבת הדואר. פשוט להחזיק אותה, לעצום עינים ולברך בכל לב את החתן והכלה והמחותנים...

הזמנות ואינני יכול להגיע לכל השמחות, יש אנשים שאני ממש קרוב אליהם ועקרונית הייתי צריך לצאת להשתתף בשמחה, ויש אחרים שאינני חייב, אבל וודאי הייתי רוצה מאד לשמוח איתם באולם השמחה, אבל אין לי אפשרות, לכן, אני כותב את חידושי התורה על ההזמנות - לזכות החתן והכלה - שהזמנתם שימשה לדברי תורה, וזה גם יהיה להם לברכת מזל טוב..."

בני המשפחה שמעו על הרעיון, כאשר הנ"ל נכנס וסיפר באקראי מה הרב אמר לו. או אז באה לפתרונה חידת ערימת ההזמנות... אחד מהמשפחה הנציח את ערימת ההזמנות למשמרת, וכמה מההזמנות העמוסות כבר בחידושי תורה, לזכות חתן וכלה - פלוני ופלונית, הזוג שמזמן שכח מה'הזמנה' - יש להם כבר כמה ילדים, ועדיין חקוקים על הזמנתם חידושי תורה עמוקים, שידפסו בעזה"י באחד הכרכים הבאים של ספר "שלמי תודה".

כלל ישראל נהגו לברך ולהתברך בכל זמן ועת, לאחל איחולי יום-חול, לברך ב'גוט שאבעס' בכל שבת ולברך בשפע ברכות המתאימות לכל זמן, חג ואירוע. אפילו על לבישת נעלים חדשות ישנה ברכה מיוחדת בספרי המנהג. בהלכה מובאים דיונים ושיטות שונות כיצד מברכים איש את רעהו בראש השנה ובספרי חסידות הורחבה היריעה על גודל מעלת ושגב ברכת ה'לשנה טובה'. כי אכן, כשיהודי מברך את רעהו- זה לא ענין של מה בכך.

עם ישראל הוא "ממלכת כהנים וגוי קדוש", ולא סתם כהנים אלא "כהנים גדולים". לכן כל יהודי פותח את היום בברכת כהנים כבר בברכות השחר. זכות אבות ניתנה לכל יהודי... לברך את כל עם ישראל בברכת כהן. אשרינו שכח הברכה של אברהם אבינו - "והיה ברכה - הברכות יהיו נתונות בידך", ניתן לכל יהודי. עד כדי כך שלכל אחד מישראל יש שייכות לברך את ישראל.

אז כשתקבלו את ההזמנה הבאה בתיבת הדואר. פשוט להחזיק אותה, לעצום עינים ולברך בכל לב את החתן והכלה והמחותנים...

והכלה והמחותנים ולהרגיש בכך חלק מהשמחה.

דברים דומים סופרו על הגרב"צ פלמן זצ"ל, שנהג לכתוב חידושי תורה על גבי הזמנות לחתונה שקיבל, כשמידי פעם עיין בהזמנה עצמה, בהסבירו: "מגיעים אלי כל כך הרבה הזמנות ואינני יכול להגיע לכל השמחות, יש אנשים שאני ממש קרוב אליהם ועקרונית הייתי צריך לצאת להשתתף בשמחה, ויש אחרים שאינני חייב, אבל וודאי הייתי רוצה מאד לשמוח איתם באולם השמחה, אבל אין לי אפשרות, לכן, אני כותב את חידושי התורה על ההזמנות - לזכות החתן והכלה - שהזמנתם שימשה לדברי תורה, וזה גם יהיה להם לברכת מזל טוב..."

וכך, בצורה מעט דומה, סופר על הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, בספר 'ללא שם', כך:

ערימת 'הזמנות' לשמחות בר מצוה וחתונות נערמת בכל בית יהודי חמים וידידותי. מעיינים בהן, שמחים בשמחת החתן והכלה, משתתפים בחתונה או לא, ואחר כך משליכים לאשפה את ההזמנות. אך בבית הרב נערמו הזמנות למאותיהן. הן נחו בסדר מיוחד, בצדי אחד הארונות. הרב כאילו אגר אותן. תמוה.

אחד מילדיו הציע לו פעם אחת, כי הוא יגזור בזהירות את כל הפסוקים או דברי תורה המודפסים על ההזמנה ויעביר לגניזה, ובכך הוא יוכל לפנות את הערימה הגדולה של ההזמנות לאשפה. רבי בן ציון מנע בעדו, ואמר לו שלא יגע בהן אלא ישאיר אותן על מקומן. "אבא הורה לי לא לנגוע בערימה הזו", והדבר היה נראה כל כך מוזר, שהרי אבא לא היה טיפוס ששומר ואוסף כל דבר, ויהי לפלא. וכך עד הסתלקותו של הרב לא נפתרה התמיהה.

מפקידה לפקידה, רבי בן ציון היה ניגש לערימת ההזמנות, נטל 'הזמנה', התיישב ליד השולחן וכתב עליה חידושים שהתחדשו לו, ואת סיכום השיעור היומי שאמור היה למסור באותו יום או למחרת. בעת השיעור היה מוציא את ההזמנה ומעיין בה. כיון שרבי בן ציון היה גדול הדור בשתיקה, לא הייתה אפשרות להוציא מפיו, מה מטרתו בעיניו.

בימי חולשתו של הרב בשנים האחרונות, כאשר הגיעו בתיבת הדואר הזמנות, ולא הייתה לרב אפשרות לצאת להשתתף, היה מתעניין בדיוק מי השולח, מי המחונן, מי החתן והכלה עד שהבין ברור עד כמה יש לו קשר למשפחה וכמה מחויבות עקרונית וידידות יש לו עם השולחים. ולאחר מכן היה לוקח את ההזמנות עם הקשר מיוחד, לא את כולן, ומוסיף אותן לערימה. תמוה.

ויהי היום, ניגש אליו אחד מתלמידי החכמים משתתפי השיעור, ואמר לרבי בן ציון: "אני מבין שנוח לרבונו לכתוב על נייר קרטון את חידושו, כיון שהקרטון הוא קשיח, ואפשר אח"כ להכניס את דף הקרטון במעיל החליפה ולשומרו. שהרב יידע כי יש לי הרבה דפי קרטון נקיים מב' צדדיהם, אני יכול להביאם לרב לכתוב עליהם את חידושי תורתו, ואין לו צורך לכתוב על הזמנה שצידה האחד מודפס".

רבי בן ציון חייך חיוך של תודה, והודה לו בפה מלא על הרצון הטוב לסייע לו, אך התנצל כי יש לו סיבה אחרת לחלוטין שמחמתה כותב חידושי תורה על הזמנות, וכה אמר לו: "מגיעים אלי כל כך הרבה

חלפו כמה דקות, ומבלי משים ניתק הסידור הקטן מידי הילדה וצנח מטה - אל עבר היכל בית הכנסת. האם נבהלה קמעא, הרי אין לדעת על מי נפל הסידור ובמי פגע, יתכן שנפל בעוצמה על יהודי מבוגר שנחבל קלות, יתכן גם שהבהיל את מי שהסידור נפל לצידו. היא גם לא מקומית, כך שמדובר בתקרית בכלל לא נעימה...

כיצד 'צנח' סידור היישר על רעמת השיער הנכונה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"קום לך אתם" (במדבר כ"ב, כ')

המנוע החזק ביותר שמפעיל את כולנו, הכח העומד מאחורי כל מה שאנו פועלים, המקור ממנו נובעים כל המעשים שלנו - הוא מעיין בלתי נדלה של אנרגיה, ושמו 'כח הרצון'. כל אדם שמגשים שאיפה בחייו, שמגיע ליעד שהציב לעצמו, שמצליח לשים את ידו על הישג חשוב לו, זה הכל מכח הרצון.

לפני שאדם יוצא לדרך, כל דרך שהיא, ראשית הוא קובע לאן הוא רוצה להגיע. כלומר, מה הרצון שלו. זה לא רק ביציאה לדרך פיזית, אלא גם ביציאה למסע להגשמת חלום גדול, כמו הישג לימודי, הצלחה כלכלית, או כל יעד רצוי אחר. יעד רצוי - כשמו כן הוא, זהו היעד אליו מכוון הרצון, שהוא המנוע המניע את האדם להגיע אל היעד.

כח הרצון הוא מתנה עצומה שנתן לנו בורא עולם, כדי להעניק לנו את הכלי החשוב ביותר להתקדם בחיים. ברגע שאדם רוצה משהו, ורוצה אותו באמת, וככל שהרצון שלו חשוב יותר, חד יותר וחי יותר לנגד עיניו - יש לו את הכלי הראשון שיוביל אותו לאותה הצלחה. כי כח הרצון - הוא העומד בבסיסה של כל הצלחה, והיא נובעת ממנו. 'פותח את ידך ומשביע לכל חי - רצון!' - בורא עולם פותח את ידו ומעניק לכל אדם חי את כח הרצון, כי ממנו יוכל לצמוח ולפרוח!

אולם כח הרצון הוא לא רק כח מניע ומפעיל. חז"ל חושפים כי בתוככי הרצון טמון כח רוחני רב עוצמה, כור של אנרגיה רוחנית כבירה, המובילה את האדם למימוש רצונו. דברי חז"ל 'בדרך שאדם רוצה ללכת מוליכים אותו', מגלים שהעובדה שאדם רוצה משהו - לא רק מניעה אותו באופן אישי לפעולה, אלא גם מעניקה לו משמים כוחות לממש את רצונו. כלומר, בשמים בונים את המסלול ומכשירים את הדרך, על מנת שיוכל להוציא את רצונו לפועל!

זה לא פחות ממדהים: אנשים נוטים לחשוב, שנכון שאנחנו רוצים כל מיני דברים, ונכון שאנו שואפים להתקדם בלימוד התורה, להתפלל בכוונה, להיטיב את המידות שלנו או להרבות בחסד, אבל אין לנו את הכוחות לכך, ולפיכך אנשים נוטים להישבר ולהתייאש ממימוש רצונם, מתוך חשיבה מוטעית שאין להם את הכוחות לממש את

הרצון הכמוס עימם. דברי חז"ל מגלים שלא היא, אלא שהעובדה שאדם רוצה לכשלעצמה - נותנת לו כוחות ממעל להגשים את הרצון. אם הוא באמת רוצה להוסיף בלימוד התורה, אם הוא באמת רוצה להתחזק בתפילה בציבור ובכוונה, אם הוא באמת רוצה לשפר את מידותיו ואם רצונו אמיתי להרבות חסד - הרי שמשמים יתנו לו את הכוחות להגשים את הרצון! אל לו לאדם למדוד את יכולותיו בהתאם לכוחותיו כעת, כי אם ירצה באמת - יתנו לו משמים כוחות חדשים לממש את הרצון! בפרשת השבוע אנו מגלים את כוחו של הרצון - על דרך השלילה, בסיפורו של בלעם הרשע היוצא לדרך, בניגוד לרצון הבורא. האתון לא משתפת פעולה, פעם אחר פעם הוא רואה שרצון ה' שלא יילך, ובכל זאת הוא כן רוצה ללכת. ולפיכך, בורא עולם הוא שאומר לבלעם 'אם לקרוא לך באו האנשים קום לך איתם', ורש"י מגלה על אתר כי ביסוד האישור השמימי ללכת לדרך שבורא עולם אינו רוצה בה, עומד הרצון של בלעם, הואיל והוא רוצה - משמים מוליכים אותו לממש את רצונו!

ואם כך בבלעם שרצונו היה נגד רצון בוראו, על אחת כמה וכמה יהודי טוב, ילד, בחור, אברך או עמל לפרנסתו, שקם בבוקרו של יום ואומר לעצמו 'כן, אני רוצה להתחזק היום בלימודי!', או 'כן, הפץ

אני להתפלל היום כראוי! או 'כן! היום אני שואף לשפר את מידותיי ולהרבות בחסד לזולתי! - בוודאי שמשמים יסייעו בעדו לממש את רצוני, כי זו סגולת הרצון, שנותן כח שמימי המלווה למימוש השאיפה!

אחים יקרים, הלקח שלנו מפרשת השבוע, הוא להכיר את כח הרצון הפועם בנו. לא להרים ידיים מול מכשולים ונסיונות, לא להעיף מבט אל עבר הכוחות שאנו חושבים שיש לנו. כי אם נרצה באמת, משמים יתנו לנו את הכח, יעניקו לנו את היכולת! כל מה שנדרש מאיתנו הוא לרצות, וככל שנרצה יותר, ורצוננו יהיה זך ואמיתי, טהור וכנה - כך נזכה שבורא עולם יסייע בעדנו לממש את רצוננו, ונזכה להגשים כל שאיפה, להשיג כל הישג, להגיע לכל יעד נרצה!

הסידור ש'צנח' במקום הנכון...

בית הכנסת של חסידי 'צאנו' בעיר העתיקה בצפת, הוא מקום מוכר למדי לאלו הנוהגים להתארח או לשבות מעת לעת בין סמטאותיה הציוריות של עיר הקודש. לצד תושבים מקומיים המתפללים בקביעות במקום, מחזה נפוץ הוא לראות אורחים הנקלעים למקום, ומתפללים בבית הכנסת תפילה או שתיים. לצד כאלה המתפללים בקביעות ורק בית הכנסת הצפתי זר עבורם, יש לא מעט כאלה הנקלעים לבית הכנסת לראשונה בחייהם, ומביטים בתפילה בעיני תייר פעורות...

באחת השבתות התארח בצפת משפחה, אשר בבוקר יום השבת החליטה האם לקחת את בתה הקטנה לבית הכנסת, להתפלל בו תפילת שחרית. הן מצאו לעצמן מקום בקרבת קיר המזרח של עזרת הנשים, במקום ממנו שומעים ורואים היטב את הנעשה בבית הכנסת. הבת הקטנה נטלה את הסידור האישי הקטן שהביאה עמה האם, ונעמדה על גבי החלון הפונה לעזרת הגברים, כשהסידור בידה...

חלפו כמה דקות, ומבלי משים ניתק הסידור הקטן מידי הילדה וצנח מטה - אל עבר היכל בית הכנסת. האם נבהלה קמעא, הרי אין לדעת על מי נפל הסידור ובמי פגע, יתכן שנפל בעוצמה על יהודי מבוגר שנחבל קלות, יתכן גם שהבהיל את מי שהסידור נפל לצידו. היא גם לא מקומית, כך שמדובר בתקרית בכלל לא נעימה...

אולם את הנעשה אין להשיב. הסידור נפל על מי שנפל, אין לדעת במי פגע, ולידי מי הגיע. האם המתינה בדריכות עד לסיום התפילה, ואז נעמדה ביציאה מבית הכנסת, מחפשת ילד שתוכל לבקש ממנו להיכנס לבית הכנסת ולהוציא עבורה את הסידור, ושמא גם תצליח לפגוש במי שהסידור נפל עליו, ותוכל להתנצל בפניו.

לפתע יוצא יהודי מהיכל בית הכנסת, ומראהו - זר ומוזר. על ראשו רעמת שיער לבן גדולה, כיפה תלויה מעל ברישול, ולבושו מאוד שונה מהמקובל. ניכר עליו שאינו מבאי בית הכנסת בקביעות, ומבטו התוהה והתועה - הסגיר שכל העניין הזה של תפילה קצת מוזר עבורו, כנראה שלא גדל או חונך על ברכי התפילה...

ואותו יהודי, בדיוק הוא, מחזיק בידי את הסידור הקטן שלה, ותר בעיניו אחר בעליו!

היא פנתה אליו מיד, התנצלה על שהסידור כנראה נפל עליו, ואמרה כי אכן כן, זהו הסידור שלה, והוא יכול להשיב לה אותו. ואז, להפתעתה, פנה אליה אותו יהודי, וסיפר בהתרגשות ובדמעות של ממש את סיפורו האישי:

ובכן, מסתבר שאכן כן, עד גיל מבוגר למדי, כל מה שידע על יהדותו - הסתכם בכך שידע שהוא יהודי. לא תורה ולא מצוות, לא שמירת שבת ולא תפילה. כלום כלום כלום. יהודי שלא זכה להתחנך על הכרת בוראו, לא ידע שיש לו אבא גדול וחזק בשמים, ולבטח לא ידע שאפשר לדבר אתו ולהתפלל אליו!

ועכשיו, בגילו המתקדם, החליט לבוא לצפת למטרת תיירות, לראות את העיר, את קריית האמנים, את העיר העתיקה, את השילוב בין הישן לחדש... הוא ידע שבמקום יש בית כנסת, והחליט שאולי זו הזדמנות להיכנס אליו, ולראות מה עושים בו. איך נראית תפילה? מה אומרים במהלכה? ואולי יזכה גם להתפלל בעצמו, לראשונה בחייו!

הוא נכנס לבית הכנסת, ידע שיש ספר כזה שנקרא סידור - ובו כתובות מילות התפילה הנאמרות על ידי הקהל. אולם התפילה כבר הייתה בעיצומה, כל הסידורים כבר היו תפוסים, ולו לא נשאר סידור! לפיכך, נעמד לו האיש בשולי בית הכנסת וצפה בקהל המתפלל, כשרצונו חזק ואיתן להצטרף אליהם, אולם הוא אינו יכול, שכן אינו יודע מה אומרים, ואין לו סידור!

הוא כבר חשב להישבר ולוותר על הזדמנות חייו להתפלל, אולם החליט להתעכב עוד קצת, הן כל כך רוצה הוא לחוות פעם את חוויית התפילה, לחוש אותה על בשרו, לומר את המילים עם הקהל, להיענות לקריאותיו של החזן! אין לו סידור - זו אכן בעיה, אבל הוא כל כך רוצה...

ואז, משמים, צנח עליו סידור מעזרת הנשים!!!

לא יאומן כי יסופר! הוא הביט בסידור ועיניו נמלאו דמעות! בורא עולם שלח לו סידור, ליהודי הטועה והמבולבל, התוהה והנבוך, זה שלא יודע מהי תפילה וניצב בה לראשונה מעודו - ולידי אבא שבשמים הצניח סידור! בהתרגשות אין קץ פתח את הסידור, מאן דהוא הראה לו היכן אוחזים בתפילה, והוא זכה להתפלל עם הציבור - לראשונה בחייו!

ככל הסיפור הזה סיפר האיש הזר לאשה ההמומה, שהבינה שלא בחינם צנח הסידור מידי בתה... אבא הטוב שבשמים שלח אותו ליהודי שרצה להתפלל, ולא ידע איך, ולא היה לו סידור, וחש אבוד מול בית הכנסת הפועם. והנה כי כן, בכח הרצון שלו - הוא הצליח להביא לעצמו סידור יש מאין, לא יאומן כי יסופר!

סיפור מדהים זה, אותו סיפר מגיד המישרים הגאון רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, מאיר את עינינו: אחים יקרים, כל מה שיהודי צריך זה רק לרצות, לרצות באמת. כשיהודי רוצה - לא משנה כמה הדבר רחוק, כמה אין זה הגיוני, כמה זה לא שייך, כמה אין לו כוחות או יכולות - בורא עולם יפלס את הדרך, יעניק לו את הכח!

כל מה שנדרש מאיתנו הוא לרצות, אבל לרצות באמת. הבה נרצה באמת להתעלות בתורה, הבה נשאף בכנות לשפר את המידות,

- אני מקפיד שבסופי שבוע, ביום השבת, אני אוכל כשר...
ובכן, למרבה הצער הוא לא שומר שבת, ואפילו לא שומר כשרות.
אבל בשבת - לפחות כשרות הוא שומר... 'ואז', המשיך האיש,
'הגעתי לבית החולים, ולא הבאתי עמי אוכל כשר. רעבוני גבר עליי,
חשבתי שאין סיכוי למצוא כאן מזון כשר, ואולי אין לי ברירה... מצד

שני, רצייתי בכל מאודי להקפיד לאכול אוכל כשר בשבת, כמנהגי!
וכך יצאתי לסיבוב בבית החולים הענקי, עובר ממחלקה למחלקה,
ומחפש יהודים. עלייתי קומה ועוד קומה, אני משוטט כבר שעה
ארוכה, רעבוני צובט את בטני, אבל אינני רוצה להישבר, עודי מחפש
יהודים שאפשר לקבל מהם אוכל כשר... ואז מצאתי אתכם! - סיים
האיש, והודה בהתרגשות על הסעודה לפני שנעלם לדרכו...

סיפור מפעים זה, אותו שמענו מהבחור שהיה עד לו, מדהים כל כך:
הנה כי כן, יהודי שעדיין אינו שומר מצוות, למרבה הכאב, אבל הוא
רוצה לאכול כשר, לפחות בשבתות... וכיוון שרצה באמת - בורא
עולם זימן לו אוכל כשר אל תוך בית חולים נידח באינדיאנה, בדרך
ניסית של ממש, כי כשיהודי רוצה באמת - אבא שבשמים מסייע לו!
אחים יקרים, הבה נרצה באמת. אם נרצה באמת - בורא עולם יסייע
בידינו לממש את רצוננו, להתקרב אליו באמת!

הבה נחפוץ מכל הלב להתפלל בכוונה לאבא שבשמים. ככל שנרצה
באמת - כך נזכה שבורא עולם יפתח לנו את השער, יתווה לנו את
הדרך, יעניק לנו את הכוחות, ויוביל אותנו לממש את רצוננו!

אוכל כשר, רק בשבת!?

סוף העולם. זו תחושתו של בחור מארץ ישראל, שנקלע שלא
בטובתו לבית חולים ענק באינדיאנה שבארצות הברית. הוא הגיע
בעקבות חברו שאושפז שם לניתוח דחוף, והמשפחה ביקשה
שישהה לצידו בשבת שלאחר הניתוח. בבית החולים הנוכרי, אין
זכר לשבת, אין בדיקת של יהדות. לא מניין, לא אוכל כשר, לא נרות
ולא זמירות. לפיכך הצטייד הבחור באוכל כשר בשפע, לעשות את
השבת כראוי ולהתענג בתענוגים ככל האפשר, גם בתנאים כאלה...
ליל שבת. שני החברים בלובי המחלקה, האחד שוכב על מיטת בית
החולים מתאושש, והשני עורך שולחן, פורש מפה, מקדש על היין,
ומשורר זמירות עם חברו בנעימה. לפתע פתאום ניגש אליהם אדם
זר - שנראה כגוי ממש!, ושואל באנגלית: 'האם יש לכם אוכל כשר?!'
הם השיבו מיד בחיוב, והלה שאל אם יוכלו לתת גם לו לאכול. הם
ניאותו ברצון, והזמינו אותו להצטרף לסעודה, כשעיניהם תמהות
מה לאיש הזר ולסעודת שבת כשירה... לאחר ששבע, השיב ההלך
הזר למבטיהם התמהים, והסביר: 'האמת, אינני שומר מצוות כלל,
לא יודע מה זה בכלל. לא גדלתי על זה, לא חונכתי להכיר בתורה
ובמצוות. אבל לפני כמה שנים שמעתי שיהודים אוכלים כשר, ומאז

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

הדף הדף הדף

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

כל מי שהרגיש אי פעם טעם אמיתי בתורה, אינו יכול לחוש טעם באוכל! אינני מאמין שה'קצות החושן' הרגיש טעם ב'קוגל'

מה היתה הדילמה של רבי שלום שבדרון כשרצה לעשן סיגריה?

הרב ישראל ליוש

פֶּל מִי שֵׁשׁ בְּיָדוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הִלְלוּ... עֵינַי טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּקָה, וְנִפְשׁ שְׁפָלָה, מִתְלַמְּדִיו שֶׁל אַבְרָהָם אַבְיָנוּ. עֵינַי רְעָה, וְרוּחַ גְבוּהָה, וְנִפְשׁ רְחֵבָה, מִתְלַמְּדִיו שֶׁל בְּלָעַם הַרְשָׁע. (אבות ה'ט)

ההקבלה בין אברהם ובלעם, מסביר המהר"ל מפראג בספרו דרך חיים עמ"ס אבות, כי אברהם היה ראש לאומה הישראלית, ובלעם היה ראש לאומות העולם, ושניהם היו נביאים, כל אחד לאומתו. והגם ששניהם חבשו בעצמם, זה את חמורו וזה את אתונו, מכל מקום בזה בדיוק בא לידי ביטוי ההבדל העצום ביניהם, כי אברהם רכב על חמור - זכר, ואילו בלעם רכב על אתון - נקבה. אברהם אבינו התעלה מעל החומריות, ונבדל מן החומר, כי אין לו שום חיבור וצירוף עם הזכר. בלעם לעומתו, רכב על אתון נקבה כי הוא מחובר אל החומריות, וכך טבע הקב"ה בבריאה שיש חיבור אל הנקבה.

החומריות של האדם, זהו כוחות הגוף והנפש, כח הגוף הוא כח התאוה למותרות והנאות, וכח הנפש הוא הרגש האהוב או שונא, המקנא, הנוקם והנוטר. ומעל כוחות אלו יש את כח השכל, המוח, החושב ומעיין ומנווט את תאוות הגוף ורגשות הנפש.

אברהם רכב מעל החמור, הוא הצליח להשליט את השכל מעל החומריות. בלעם לעומתו, לא השליט את שכלו על חומריותו, הוא נתן לתאוות הגוף ורגשות הנפש להוליך אותו ואת שכלו שולל אחריהם, והוא חבר אל חומריותו במקום להתעלות ולהתנתק ממנו.

כשאברהם הלך בציווי ה' לעקוד את בנו יחידו, הוא לקח איתו את שני נעריו, וכשראה את המקום מרחוק, אמר להם שבו לכם פה עם החמור עד שאחזור מעבודת בוראי ונשובה אליכם. שני הנערים, מבאר המהר"ל, הם שני הכוחות הללו, הגוף והנפש, ואין אדם יכול להתנתק מהם לגמרי, הוא יכול רק לשלוט עליהם ולנווטם כראוי, ע"כ כאשר הלך לעבודת בוראו ית', השאיר אותם אברהם עם החמור, עם החומריות, כי עבודת העקידה צריכה להיות נקיה, שכל טהור בלבד, אין שם מקום לחומריות. אחר כך, כשיחזור מהעקידה, לא תהיה לאברהם ברירה, הוא יחזור אל כוחות החומר, הגוף והנפש, אבל הוא ישלוט עליהם, שכלו ימלוך וינווט את הכוחות הללו למקום טוב, להוציא מהם את המיטב, ולא ידמה לבלעם שנותם לכוחות הללו לשלוט עליו ועל שכלו.

פעם, כאשר החורף היה בעיצומו, והקור הירושלמי העז, חדר לעצומתי, חשקתי מאוד לעשן סיגריה, אולם חפיסת הסיגריות היתה מונחת בחליפה התלויה על הקיר, ואילו אני שכבתי באותה עת במיטתי מכורבל בשמיכת פוך רכה, ומתענג מהחום ששרר בה...

כאן הזדמנו ה'עצלות' וה'תאוה' לפונדק אחד, תאוה לעשן סיגריה, ועצלות לקום מהמיטה ולקחת את הסיגריה, מה עושים? אתגבר על התאוה ולא אקום? אהיה עצלן! אשבור את מידת העצלות ואקום לקחת סיגריה? אשאר תאוות!

קמתי, ניגשתי אל החליפה והוצאתי מחפיסת הסיגריות, סיגריה אחת. חיפשתי גפרורים, ואף מהם הוצאתי רק אחד. אח"כ הנחתי את הסיגריה עם הגפרור על השולחן, וחזרתי למיטה מבלי לעשן... בכך התגברתי על שתי המידות יחד....

בספר 'לקוט לקח טוב מעיד המחבר על הסיפור הבא ממקור נאמן: הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל מראשי ישיבת חברון, התקרב בסוף ימיו לאדמו"ר מתולדות אהרן ז"ע. באותם ימים בא פעם הג"ר אהרן כהן אל מרן ה'חזון איש' ז"ע וסיפר לו שאצלם עובדים על התגברות תאוות האכילה, ומכיון שמרגיש עדיין טעם באוכל, שאל ר' אהרן את החזו"א 'כיצד ניתן לכבוש את תאוות האכילה?'

'אין לי עצה לזה' - ענה לו מרן החזו"א - 'אולם דבר אחד אני יכול לומר לך שכאשר אדם מתפעל מדבר מסוים נמשכת ההתפעלות עד שרואה דבר יותר גדול ומתפעל ממנו. כיון שמתפעל מהדבר הגדול, נפסקת ההתפעלות מהדבר הקטן שקדם לו. אם אדם מרגיש טעם אמיתי בתורה' - הוסיף החזון איש - הוא אינו יכול לחוש טעם באוכל. יתירה מזו, כל מי שהרגיש אי פעם טעם אמיתי בתורה, אינו יכול לחוש טעם באוכל! אינני מאמין שה'קצות החושן' הרגיש טעם ב'קוגל', סיים החזון איש.

בספר 'הוא היה אומר' מספר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל: בבחורות עישנתי סיגריות, וכידוע פעמים תשוקת המעשן לניקוטין גדולה, עד שקשה מאוד לעמוד כנגדה.

מפירור חמץ כשם שעבודה גדולה יש להשקיע בלא לאכול אפילו משהו שבמשהו חמץ, גרוע יותר הוא לכעוס. בענין זה, העיר המשגיח הגה"צ רבי גדליה אייזמן על רבינו דבר מדהים. בכל השנים שישבתי עמו בשיבת צוות הרבנים, והמדובר על קרוב לארבעים שנה מעולם, מעולם! לא הוציא מילה של כעס מפיו. אם היה לו צער ואי שביעות רצון על מהלך מסויים, יכולנו לראות זאת בשתיקותיו.

(מתוך הספר גאון ישראל)

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א

יכולו להגיש אותו לאחר מכן לראשי החבורות ולקבל תגמול נאה. וראה זה פלא. למעלה ממאתיים בחורים רושמים מדי ערב דרשה שאורכה שעה וחצי, במשך כל לילות החנוכה, הם מחזיקים ראש, ועוקבים אחרי כל הדרשה מתחילתה ועד סופה. לא אחד ולא שניים, לא עשר ולא עשרים. למעלה ממאתיים בחורים מצליחים לעמוד בדרישה הזאת! הם כותבים את ה'פשטעל' תוך כדי, ולאחר מכן יושבים בבית המדרש ומסדרים את מה ששמעו, כותבים ביתר אריכות בשפה ברורה ובנעימה. הציבור הוכה בתדהמה. איך זה ייתכן? הרי כבר חשבנו שה'פשטעל' הוא רק מנהג קדום שכבר לא מתאים לדור שלנו, והנה מתברר שהוא מתאים גם מתאים!!! כי בכל אדם, צעיר ומבוגר כאחד, טמונים כוחות עצומים שאינם מורגשים ואינם ידועים לו. ברגע שהוא מתחיל ללחוץ את עצמו ולסחוט מעצמו יותר, הוא מגלה שיש בו מצבורות עצומים של פוטנציאל לא ממומש שאפשר לנצל ולממש ובסייעתא דשמיא לעלות ולהתעלות בתורה ובעבודת ה'.

לנוות ביתו הרבנית ואמר לה, אמרי להם אלו מצות אכלתי בליל הסדר. נאלמה הרבנית דום, אישה הגדול יודע את האמת. אך הרבי האיץ בה, אמרי, ספרי להם בלי חשש את כל הסיפור, ואכן היא סיפרה את גודל חומרותיו ויגיעותיו של הרבי במצות שמורה ומה שאירע ושרק עכשיו היא יודעת שהוא ראה זאת ובלוי אומר ודברים אכלם. בהבינו שזה רצון השם שלא לכעוס ושלוה ושררו בבית. הוסיף הרב מאפטא ואמר ידעתי שאלו לא מצותי והם מצות פשוטות יחסית, אך ברור היה שאפילו פירור קטן של כעס גרוע

ידוע המנהג בצאנז שהרבי אומר 'פשטעל', כלומר לפלול תורני, בכל לילה מלילות החנוכה, אחרי הדלקת הנרות. עכשיו, מה זה הפלפול? הרבי לוקח נושא כלשהו שקשור לחנוכה בדרך זו או אחרת, ומתחיל לדון בו תוך שהוא מצטט גמרות וראשונים מכל רחבי הש"ס, זאת דרשה מאוד מורכבת וצריך להחזיק ראש במשך שעה וחצי ולפעמים יותר... בזמן שהרבי אומר את הפלפול, הפרענצ'ס עמוסים בבחורים, מאות בחורים עומדים מדי ערב וצריכים להקשיב לדרשה שלא נגמרת... פעם חשבו שאין מה לעשות, זה המנהג, מי שמקשיב מקשיב, מי שלא לא, אבל ככה נוהגים אצלנו וזהו זה. היה ברור שאי אפשר לצפות מהבחורים, וגם לא מהאברכים שאינם ממש תלמידי חכמים מובהקים, להחזיק ראש לאורך כל הפשטעל. בחורים בדור שלנו? הם מסוגלים להחזיק ראש שעה וחצי??? זה בלתי אפשרי! ואז באו אנשים שהחליטו שזה כן אפשרי. החליטו לעשות מבצע לבחורים, ואמרו שהבחורים שיכתבו את הפשטעל מתחילתו ועד סופו,

המשך מעמוד 21 | קוראי 'גישמאק בלימוד'

תפילה קצרה שהוא רוצה נעיונות ברצון של הקב"ה, והרצון זה לימוד התורה, ורצוני זה רצוני, וממילא תתקבל תפילתו והוא יחוש במתיקות ועריבות התורה הקדושה". **הבה"ח שמעון נויבירט** מציע פשוט להתחנן בברכת 'והערב נא'... "התפילה הזאת מיועדת בדיוק בשביל זה! צריכים להתבונן בברכה הזו ולא לעבור עליה מהר אלא באמת לומר אותה מעומקא דליבא". אחד המגיבים אמר: "שמעתי מרבותי דרך שאני מיישם אותה כבר הרבה זמן וזה עובד: לחשוב כאילו שאתה קורא סיפור, ובשביל להשלים את הפאזל אתה לוקח נתונים מהגמרא. כגון: יוסף חפר בור בשכונת מאה שערים, הגיע שמעון ונפל פנימה, מה קרה לו? נקרעו לו הבגדים. הוא הולך לחייט לתקן... והיה צריך לשלם 50 שקלים על התיקון, עכשיו הוא בא לבעל הבור ומבקש ישלם, אבל בעל הבור טוען "חמור ולא כלים...", מה עושים?. כשלומדים כך, מתחברים לסוגיא הנלמדת ומרגישים גישמאק". אשריכם ישראל..

שולט ויודע - אחרי כמה ימים תרגיש גישמאק לאין שיעור וכבונס מהצד אתה גם מרוויח שאתה הולך לישון בצורה יהודית וייחודית". **הבה"ח נתן דמן**: "תגידו לבלומנסטריך שיחשוב מי כתב את הגמרא והראשונים, ובמחשבה מעמיקה. לא רק מלמעלה וללכת הלאה, אלא באמת ייכנס לזה מי זה אביי, מי זה רבא, מי היה רש"י וכמה היתה גדולתם של בעלי התוס' והראשונים והאחרונים האחרים. זה יצר אצלו חשיבות לאין שיעור, ויביא את התוצאה". **הבה"ח נחמן וייס** מוסיף הצעה משלו: "שילמד את הגמרא שלב אחר שלב ולא יעשה שקר בנפשו שהוא מבין, אלא באמת ילמד טוב, עד שיבין באמת את מה שכתוב. לאחר כמה ימים ירגיש נעיונות גדולה". **הבה"ח נח שרייבר מציע הצעה נפלאה**: "תחשוב כמה מחשבה הם השקיעו לפני שכתבו את הגמרא ואת ההלכה, כמה דם ויזע הורידו על כל שורה שכתובה בגמרא. זה מביא לעמקות שא"א להסביר ותוצאה מהדבר הזה כמוזבן זה הגישמאק". **הבה"ח אברהם שמואל רייכר מוסיף**: "לפני שמתחיל ללמוד שיישא

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מהי פרשת 'פתוחה' ומהי פרשה 'סתומה'?
- ◆ מדוע ראוי לעשות את התפילין מעור בהמה גסה?
- ◆ האם צריך למדוד את ריבוע התפילין באמצעות 'קְלִיפָּר'?

האחרונה של הפרשה הקודמת, והאחד בתחילת השורה הראשונה של פרשת והיה אם שמוע, ושני המרווחים יחד מצטרפים לשיעור 'תשע אותיות'; ולדעתו, באופן זה הפרשה נחשבת כסתומה בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הרא"ש.

מהלכות עשיית התפילין

- את פרשיות התפילין, את 'בתי' התפילין, הן של ראש והן של יד, כולל החלק התחתון של הבתים - התיטורא והמעברתא, וכן את רצועות התפילין, יש לעשות מעור של בעל חי טהור המותר באכילה.
- לכתחילה, יש לעשות את הבתים מעור עבה של בהמה גסה בלבד, משום שבעורות הדקים נוצרים במשך הזמן נקבים רבים. וכן מנהג ישראל מזה כמאה וחמישים שנה, מאז שהמציאו את עשיית הבתים מעור בהמה גסה.
- לדעת רוב הראשונים, עור ה'בתים' של התפילין, וכן העור של הרצועות, צריכים להיות מעובדים 'לְשִׁמָּה', כיון שכל חפץ של קדושה צריך להיות מוכן מעיקרו לְשִׁם הקדושה. ואין לברך על תפילין מעור שאינו מעובד.
- הלכה למשה מסיני, שהתפילין צריכות להיות מרובעות. ונחלקו הראשונים בביאור הלכה זו, ולהלכה, הן התיטורא, הן התפירות, והן הַבֵּית, צריכים להיות מרובעים. ולמרות שלא ניתן לדייק לחלוטין בריבוע התפילין, חובה להגיע לדיק המירבי; אך אין צורך להשתמש בכלי המדידה שהתחדשו בדורות האחרונים, כגון 'קְלִיפָּר', ודי בכך שבעין רגילה הריבוע נראה מדויק.
- את הַבֵּית של התפילין, הן של ראש והן של יד, יש לעשות מחתיכת עור אחת. ונחלקו הפוסקים בנוגע לשתי חתיכות עור שחוברו יחד בתפירה, או בַּדְּבָק - אם הן נחשבות כחתיכה אחת לענין זה, ולכתחילה ראוי לעשות את הַבֵּית מעור העשוי מקשה אחת.

פרשיות 'פתוחות' ו'סתומות' בספר תורה ובתפילין

- לדעת הרמב"ם, פרשה 'פתוחה' - פותחת את השורה, ופרשה סתומה, מתחילה באמצע שורה. ולדעת הרא"ש, פרשה פתוחה - מופיעה לאחר מרווח פתוח, המסתיים בסוף שורה, או מתחיל בראש שורה, ואינו נוגע משני צידי פְּתָתָב, אלא 'פתוח' בצידו האחד לצד העמוד. ופרשה סתומה - מופיעה לאחר מרווח ה'סתום' משני עבריו בכתב.
- הפרשיות קדש, והיה כי יביאך, ושמע ישראל, שבתפילין - יש לעשותן 'פתוחות', ופרשת והיה אם שמוע - לדעת רוב הראשונים, צריך לעשותה סתומה, ויש שהכשירו בדיעבד גם כשעשאה פתוחה.
- בין הפרשיות ה'פתוחות' וה'סתומות' בספר התורה ובפרשיות התפילין, יש להותיר מרווח הראוי לכתבת תשע אותיות, בגודל הכתב שבו נכתבות הפרשיות בספר תורה זה, או בתפילין אלו. ולכתחילה צריך שהמרווח יהיה ראוי לכתבת המילה 'אשר' שלוש פעמים, כולל שני המרווחים שבין המילים, וכולל ששת המרווחים שבין האותיות.
- כאמור, לדעת הרמב"ם, פרשה 'פתוחה' מתחילה בראש שורה. ויש להקפיד שתחילת הפרשה תהיה בראש השורה ממש; ואם הניח בתחילת השורה מרווח המספיק לכתבת המילה 'אשר', אין להחשיב את הפרשה כפתוחה.
- המנהג מקדמת דנא לעשות בספרי תורה את המרווחים בין הפרשות ה'פתוחות' וה'סתומות' באופן המועיל בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הרא"ש.
- לדעת השולחן ערוך, בפרשיות התפילין 'סותמים' את פרשת והיה אם שמוע באופן הכשר רק לדעת הרמב"ם, דהיינו, שמתחילים לכותבה באמצע השורה הראשונה. אולם, לדעת הט"ז, יש להותיר שני מרווחים הפחותים משיעור כתיבת תשע אותיות, האחד בסוף השורה

איך מנהל הבנק הוזעק ביום שישי למצוא את הבחור שנצפה במצלמות האבטחה כשהוא יושב על המדרגות המובילות לביתו של המנהל הבכיר ב'דרשו'???

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב

אבל איני יודע מה שמו...

"לא מצאתי אותו, ואז נזכרתי שבעצם ראיתי אותו מגיע לסיום הגדול של 'דרשו' יחד עם בחור אחר שאני מכיר, בנו של מנהל סניף הבנק של 'דרשו'..."

"התקשרתי למנהל הצדיק של סניף 'מרכנתיל' במאה שערים, ר' גואל שורקי, שנדהם לראות את המספר שלי על הצג ביום שישי בצהריים: 'חשבתי שגם ב'דרשו' לא עובדים בשעות כאלו', הוא אמר לי בחביבות, ואני השבתי לו שיש כאן מקרה מיוחד, ואני חייב לדעת מי הוא החבר שהגיע יחד עם הבן שלו לסיום של 'דרשו' בארנה..."

"הוא חשב שקרה לי משהו... 'מה אכפת לך עכשיו עם מי הבן שלי הגיע לסיום?', הוא לא הבין, אבל אני אמרתי לו שזה דחוף, והוא אכן עשה בירורים ולבסוף הצליח להגיע לזהותו המדויקת של הבחור המבוקש. קיבלתי גם את מספר הטלפון, התקשרתי אליו הביתה והזמנתי אותו לבוא לביתי כדי לקבל מבחן."

"הבחור הגיע מיד, נתתי לו את טופס הבחינה ואמרתי לו שיקח את המבחן הביתה או לבית הכנסת הסמוך, יעשה את המבחן ויביא אותו בחזרה אלי בהקדם, בצירוף אישור של ההורים שלו שהוא עשה את המבחן לפי הכללים בלי לעיין במשנה ברורה תוך כדי וכו'. 'אבל הבחור החליט כנראה שחבל על הזמן, הוא התיישב על המדרגות מול ביתי, ועשה את המבחן במקום... ומכאן הצילומים המוזרים במצלמת האבטחה...". אשריכם ישראל..."

את הסיפור הבא שמעתי מפיו של אחד ממנהלי האגפים ב'דרשו', והחלטתי לשתף את קוראי 'לקראת שבת' בתוכנו, כי הוא מלמד רבות גם על הארגון וגם על הנבחנים הנפלאים..."

הסיפור מתחיל באחד הימים בשבוע שעבר. מנהל בכיר ב'דרשו' מקבל שיחת טלפון מודאגת מאנשי ביתו: "עברנו במקרה על הצילומים של מצלמות האבטחה וראינו משהו מוזר מאוד..."

מסתבר שכמה ימים קודם לכן, נצפה בחור לא מוכר שהתיישב על המדרגות מול דלת ביתם, והמתין שם במשך כחצי שעה או יותר. מיוזענו הרגיע את בני הבית ואמר שכשהוא ישוב הביתה הוא יבדוק במה דברים אמורים. ואכן לעת ערב, כששב לביתו הוא עיין בצילומים ונהרה התפשטה על פניו..."

"זה הבחור הזה", הוא אמר, ובני הבית לא מצליחים להבין, "איזה בחור?..." "נו... הבחור מהמבחן..."

השלב הזה של השיחה אמור היה להלחיץ עוד יותר, אבל בני הבית כבר הבינו במה מדובר...

"היה זה ביום שישי, היינו צריכים להגיע להלוויה של אחד מתושבי השכונה שהלך לעולמו בשיבה טובה", מספר הבכיר ב'דרשו'..."

"בעודי צועד בתוך קהל המלווים, ניגש אלי בחור צעיר, ומבקש ממני טובה: 'אני הייתי אמור לעשות היום מבחן ב'דרשו'... למדתי 'דף היומי בהלכה' והתכוננתי היטב למבחן, אבל עכשיו יש כאן הלוויה שבה אני נאלץ להשתתף, ולכן אני שואל אותי יש דרך להשלים את המבחן...'..."

"השבתי לו, האמת... אני לא יודע! אני לא בקי בנהלים, זה לא קשור למחלקה הספציפית שאני מנהל, אבל אני יכול לבדוק."

"הרמתי טלפון לגורם הרלוונטי והוא ענה לי שבאמת אין אפשרות להשלים ולקבל מלגה, יש אפשרות לעשות השלמות במקרים חריגים רק כדי לשמור על הרצף, אבל בכל מקרה מי שלא עושה את המבחן בזמן הנדרש לא יכול לקבל מלגה."

"אבל חשבתי לעצמי, הרי הבחור הזה השקיע והתאמץ, ככה נאכזב אותו? אולי אני יכול לעזור לו למרות הכל..."

"מאחר והבן שלי אחראי על מקום מבחן ביום חמישי, התקשרתי הביתה וביקשתי שיבדקו אם נשאר לו אולי טופס אחד ריק. בדקו ואמרו שאכן כן, נשאר מבחן אחד ריק. התחלתי לחפש את הבחור בין קהל המלווים ולא מצאתי אותו. אני אמנם מכיר אותו מהשכונה

גליון 530
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

16666

סיפורי חז"ל

ויקר אלהים אל בלעם ויאמר אליו את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח (כ"ג - ד') כיון שנגלה עליו הקדוש ברוך הוא ומצאו עומד על מזבחותיו וקרבותיו, אמר לו, רשע מה אתה עושה? אמר לפניו, את שבעת המזבחות ערכתי כנגד שבעה מזבחות שערכו שבעה צדיקים מאדם ועד משה ונתקבלו, אדם הבל ונח, אברהם יצחק ויעקב ומשה, והקרבתי עליהם פרים ואילים. אמר לו הקדוש ברוך הוא, "טוב ארוחת ירק ואהבה שם משור אבוס ושנאה וגו'" (משלי סו יז). טוב לי סעודת פסח שאכלו ישראל במצרים על מצות ומרורים, מפרים ואילים שאתה מקריב על ידי שנאה, אוי לך רשע, אם הייתי מבקש קרבן, הייתי אומר למיכאל וגבריאל והיו מקריבים לפני, מה אתה מבקש להטעות עצמך, לפני שאקבל מן האומות קרבנות? אין אתה יכול, שכבר נשבעתי שאין אני מקבל אלא מישראל, אותה שעה מסר הקדוש ברוך הוא את בלעם למלאך, בא המלאך וישב לו בגרונו, רצה לברך מניחו, רצה לקלל בולמו ואינו מניחו.

(במד"ר כ' י"ח יל"ש צו. תעט תשסה)

נדבת

הרה"ג ר' יוסף זאב פיינשטיין שליט"א
ראש ישיבת 'עמלה של תורה'
לע"נ הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף
ב"ר אליעזר זאב זיע"א

פרשת השבוע

ויתייצב מלאך ה' בדרך לשטן לו (כ"ב כ"ב)
מלאך של רחמים היה (רש"י)
מסופר על הרה"ק רבי זאב מזבאריו זיע"א, שפעם נסע עם עגלון בדרך, והעגלון הכה את הסוסים וקללם. אמר לו הרבי, אלמלי ידעת איך לדבר אל הסוסים, לא היית צריך להכות ולקלל אותם.

ויתייצב מלאך ה' בדרך לשטן לו (כ"ב כ"ב)
מלאך של רחמים היה (רש"י)
מסופר על הרה"ק רבי זאב מזבאריו זיע"א, שפעם נסע עם עגלון בדרך, והעגלון הכה את הסוסים וקללם. אמר לו הרבי, אלמלי ידעת איך לדבר אל הסוסים, לא היית צריך להכות ולקלל אותם.

נאום בלעם בנו בעור ונאום הגבר שתום העין כ"ד - ג'
מעשה שהיה בזמן השואה, אחד מהקצינים הגבוהים בצבא ההשמדה הנאצי, היה חסר עין אחת, ובאותה עין עבר ניתוח בבית חולים, שם השתילו לו עין זכוכית. פעם אמר לאחד היהודים לפני שעמד להוציא אותו להורג, כי ינצל אם יאמר לו איזה מן העיניים היא האמיתית? ענה לו היהודי ללא היסוס את הנכון. ולפליאתו איך ידע בבירור שכוזה? ענה לו היהודי ללא מורא ופחד: שידע מיד, מאחר ובעין הזכוכית הוא המקום היחיד שאין רואים רשעות.

ויתייצב מלאך ה' בדרך לשטן לו (כ"ב כ"ב)
מלאך של רחמים היה (רש"י)
מסופר על הרה"ק רבי זאב מזבאריו זיע"א, שפעם נסע עם עגלון בדרך, והעגלון הכה את הסוסים וקללם. אמר לו הרבי, אלמלי ידעת איך לדבר אל הסוסים, לא היית צריך להכות ולקלל אותם.

נאום בלעם בנו בעור ונאום הגבר שתום העין כ"ד - ג'
מעשה שהיה בזמן השואה, אחד מהקצינים הגבוהים בצבא ההשמדה הנאצי, היה חסר עין אחת, ובאותה עין עבר ניתוח בבית חולים, שם השתילו לו עין זכוכית. פעם אמר לאחד היהודים לפני שעמד להוציא אותו להורג, כי ינצל אם יאמר לו איזה מן העיניים היא האמיתית? ענה לו היהודי ללא היסוס את הנכון. ולפליאתו איך ידע בבירור שכוזה? ענה לו היהודי ללא מורא ופחד: שידע מיד, מאחר ובעין הזכוכית הוא המקום היחיד שאין רואים רשעות.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:30 ת"א: 8:32 ר"ת: 9:03

בלק

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:13 ת"א: 7:28

כימאי והבין קצת בתרופות. בלי לחשוב פעמיים יצא מהשורה והציג את עצמו כרופא. כך היה יכול לסייע לחולים רבים, שקיבלו ממנו תרופות יותר ממה שהתירו לו ההוראות. יום אחד הגיע למרפאה בחור צעיר. ר' שאול התעניין בשלומו, טיפל בו כראוי ושוחח עמו בדברי תורה. הבחור התחבב עליו מאוד והוא השתדל לסייע לו ככל יכולתו. בהמשך רקם ר' שאול תכנית שבעזרתה הצליח, בסיוע עוד גורמים, להבריח את הנער אל מחוץ למחנה. מאז נעלמו עקבותיו של הנער והם לא נפגשו עוד.

שלושים שנה חלפו מאז. בשנים אלה הספיק, כאמור, לעלות ארצה ולהקים משפחה. חלפו עוד שנים ובינתיים גם ילדיו בגרו והקימו משפחות. אחד מילדיו התגורר עם משפחתו ברחובות. זה היה בשבת הראשונה שבה התארח ר' שאול בבית בנו ברחובות. מכל בתי הכנסת בעיר בחר ר' שאול ללכת להתפלל בבית הכנסת של רבינו הקדוש זיע"א. הוא התפלל שם הן לביל שבת הן ביום. בקריאת התורה, פנה אליו הגבאי וקרא לו לעלות 'שישי'. ר' שאול היה מופתע מאוד, שכן בית הכנסת היה מלא מפה אל פה ואילו הוא היה סתם אורח בלתי מוכר. במוצאי שבת קודש הרבי החל רבינו בעבודת הקודש – קבלת הקהל וקריאת הפתקאות. גם ר' שאול השתלב בתור הארוך והמתין לברכת הרבי. לפתע ניגש אליו המשמש בקודש וקרא לו לבוא עמו. שוב הופתע ר' שאול מהיחס המיוחד כלפיו. הוא פסע בצייטנות אחרי המשמש שהוביל אותו היישר לחדרו של הרבי.

כשנכנס פנימה קידמו הרבי בברכת 'שבוע טוב' לבבית והציע לו סיגריה. ר' שאול השיב בנימוס כי אינו מעשן. "זה חידוש בשבילי, ר' שאול", הגיב הרבי. "מתי חדלת מלעשן?" ר' שאול היה נבוך ולא השיב. בקושי זכר שבעבר עישן. הרבי שינה את נושא השיחה. "יש לי דבר תורה, לומר לך", אמר והשמיע באוזניו ר' שאול פירוש נאה לאחד מפסוקי התורה. כשסיים את הפירוש, פנה אל ר' שאול בשאלה: "נו ר' שאול, ההסבר הזה אולי מוכר לך?" ר' שאול לא השיב. כעבור רגע של שתיקה, הישיר הרבי מבט אל ר' שאול ואמר לו: "את הפירוש הנאה הזה שמעתי ממך בנעוריי, בשעה שבאתי לקבל ממך טיפול במרפאה של מחנה הריכוז. אני הוא הנער הצעיר שחיבבת ושייעת לו לברוח אל מחוץ למחנה. התזכור?" רבינו הוסיף ואמר: "אתה היית שליח ד' להצילני, ואני חייב כלפיך בהכרת הטוב." ר' שאול היה אחוז התפעלות מהעובדה שאחרי שלושים שנה עדיין זכר הרבי את פניו, את דבר התורה ששמע ממנו במחנה, ואפילו את העובדה שבאותם ימים נהג לעשן.

'גליה דרעיה ונפל נהורא'

הגה"צ רבי דן סגל שליט"א סיפר: פעם שאלתי את מורי ורבי המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין וצ"ל שאלה מסוימת. יעץ לי רבי שאלך לשטוח את השאלה בפני הרבי מקרעטשניף. תמהתי ושאלתי – "לרבי!?" ענה לי מורי ורבי: "אומרים שהוא חכם מאד (ער איז א קלוגער יוד'ל)...". אמרתי: "וכי בשביל כך ללכת לרבי חסיד? הלא ישנם הרבה אנשים חכמים?" ענה לי רבי: "אומרים עליו, שלפני שעונה תשובה מסתכל בתהילים..." כלומר, שיש לו רמזים מן השמים. מסיים הגר"ד שליט"א: "נסעתי, וכשראיתי את האור הגדול הזורח ומבהיק מסביביו, הבנתי לראשונה את משמעות המושג המוזכר בחז"ל, 'גליה דרעיה ונפל נהורא'..

רבינו הקדוש מקרעטשניף זיע"א ליומא דהילולא ט"ו תמוז

רבינו הרה"ק רבי דוד משה זיע"א נולד ב"ב תשרי תרפ"ה כבן זקונים לאביו הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד זיע"א, בסעודת הברית שהתקיימה בחול המועד של סוכות, הסביר אביו הק' את הטעם שקרא שמו דוד משה, מכיון שעלה בדעתו לקרוא לו ע"ש רבי משה, זקינו של הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלאן זיע"א, ורבי דוד אביו של רבי משה, ששניהם היו צדיקים נסתרים ולכן רצה לקרוא לו משה דוד, אך כיון שהברית התקיימה סמוך ונראה ליומא דהילולא של הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, נקרא דוד משה, וסיים, מתפלל אני שיזכה בני הנולד לבחינה של נבואה משה רבינו ע"ה ומלכות דוד המלך ע"ה.

עוד בצעירותו ניכרו גינוני קדושה והשליך עצמו אל עמל התורה, ובהיותו בבן עשר שנים כבר היו שגורים על פיו מאות דפי גמרא ועשר סימנים בשולחן ערוך יו"ד עם ה"פרי מגדים", כשהיה עול ימים כבר נשמעו רעמי המלחמה והוגלה לאושביץ יחד עם אביו הק' הי"ד וכל בני המשפחה, שם הופנו אביו ואמו ובני משפחתם שמאלה ורק רבינו ניצל מכל אחיו, ומופלא הדבר שאביו זיע"א אמר לו ברדתם מרכבת המוות שהוא ינצל ו"הברכות נתונות בידך". בשנת תש"ה אחר השואה בהיותו בן כ"א שנה בלבד, הוכתר כממלא מקום אבותיו הק' ובחג הסוכות שנת תש"ח זכה לחונן את עפר ארץ ישראל והתיישב בירושלים עיה"ק ת"ו. בשלהי חודש ניסן כאשר פרצה המלחמה בארה"ק, החל רבנו תר אחר מקום חילופי להתיישב בה באופן קבע, לאחר שמצא כמה מידידי בית אבא בעיר רחובות אשר הפצירו בו לבוא להתיישב על ידם כדי שיפיח בהם רוח טהרה וקדושה, ולאחר שקיבל את ברכתם של הרה"ק מבעלזא זיע"א והגה"ק ה"חזון איש" זיע"א שהמליצו לו מאד, התרצה רבינו לעבור לגור בעיר רחובות.

בחודש סיון תשכ"ט יצא לעיר סיגעט שברומניה כדי להשתטח על ציון זקינו הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ביומא דהילולא ל' סיון, ונשאר שם למנוחה לכמה שבועות, וביום ט"ו תמוז לפנות בוקר לאחר שטיהר עצמו במקוה, אמר למקורביו שאינו חש בטוב וסב על עקבותיו לבית האכסניה, שם ביקש לברך ברכת שהכל ונשכב על מיטתו, עצם את עיניו ונסתלק לבית עולמו, למחרת הצליחו להביא את ארון הקודש לארץ ישראל באורח נס ופלא, (בימים ההם לא אפשרו השלטונות ברומניה להוציא אדם שנפטר, רק לאחר כמה ימים) נטמן בבית החיים ברחובות, וציונו הקדוש מהווה אבן שואבת לכל נדכא ושבור לב אשר זוכים לראות ישועות ורפואות כבחיים חיותו.

הכרת הטוב של רבנו זיע"א לאחר שלושים שנה

היה זה בשנות השואה. איש אשכולות ורב פעלים היה ר' שאול שטרן. ירא שמים, תלמיד-חכם וטוב מזג. שקד ללמוד תורה בכל רגע פנוי ואף חיבר ספר הגות על חמישה חומשי תורה. לפרנסתו ניהל מפעל לעיבוד מזון ונחשב מומחה בעל שם לכשרות. באחד המסדרים במחנה הריכוז, פקד הקצין הגרמני על בעלי ההשכלה הרפואית לצאת מהשורה. אמנם לר' שאול לא הייתה השכלה רפואית, אך הוא היה

משל ונמשל

הנגינה מעוררת לתשובה

פעם שאל אחד את הרה"ק רבי ישראל בעל ה"דברי ישראל" ממודויץ זיע"א על ענין הנגינה וכוחה. והשיב הרבי שהיא מעוררת לתשובה, ומעלה את נשמתו של אדם, ומקרבת לבם של ישראל לאביהם שבשמים. ותמה השואל: היתכן, מה שלא משיגים על ידי ספרי מוסר וספרי יראים, תעשה ותפעל הנגינה? ענהו הרה"ק ממודויץ:

משל למה הדבר דומה, לבן כפר בעל רחיים שבא לכרך, וראה בחלון חנותו של שכן בין שאר השעונים השונים, שעון מקיץ המנגן בנעימה ומעורר את האדם משנתו. נכנס אל החנות על מנת לקנות שעון מעורר זה. שאל אותו השכן, מאיזה מקום הוא? והשיב: בן כפר פלוני ובעל רחיים אנכי. אמר לו השכן: לשם מה לך שעון שיעורר אותך משנתך? והרי כמה גלגלים ואופנים מרעישים בבית הרחיים שלך, ומשמיעים קול רעש גדול. ואם הם אינם מקיצים ומעוררים אותך, מה יועיל לך שעון קטן זה בנעימה הדקה והעדינה? השיב לו בן הכפר: וודאי אינך מבין בטבעי האדם, כי ידוע שדבר שאדם רגיל בו ומצוי אצלו אין הוא מרגיש את מציאותו. אף אני כן שמרוב הרגל רעש הגלגלים וקולם החזק, אינני מרגיש בהם כלל, ואין בכוחם להקיציני משנתי, אבל דווקא הנעימה הדקה של שעון קטן זה, יקיציני משנתי.

הנמשל הוא: זהו ענין כח הנגינה, דספרי מוסר וספרי יראים, היות ובני האדם מצויים אצלם ורגילים בהם, לפעמים אינם עושים רושם על האדם. אולם הנגינה חידוש יש בה, ובכוחה לעשות רושם חזק ולעורר בבני אדם הרהורי תשובה להחזירם למוטב.

התקבלה תרומה לע"נ

לע"נ כ"ק אדמו"ר רבי דוד משה

ב"ר אליעזר זאב זיע"א

הר"ר יצחק הרטמן הי"ו

הר"ר יעקב הומינר הי"ו

הר"ר דוד שנייבויס הי"ו

הר"ר מאיר צבי טייטלבוים הי"ו

הר"ר אשר הומינר הי"ו

הוא צריך להיות אב בריא וחזק ולפרנס את משפחתו

מסופר על יהודי שנפצע ברגלו באופן חמור. בדחיפות הובל לבית החולים, ולאחר בדיקות מקיפות, קבע הרופא, שבכדי להציל את חייו מהזיהום המתפשט יהיו חייבים לקטוע את הרגל. בבהלה רבה שלח היהודי החולה שליח לבית רבינו. השליח חזר ובפיו בשורה: "הרבי אמר, שתזכה להוביל את בנך בן העשר לחופה, כשאתה מהלך על שתי רגליך". החולה לא האמין למשמע אוזניו, ומיד חזר עליהם באוזני הרופא. "חזור אני ואומר" – אמר הרופא בתקיפות יתר – "יש נמק מסוים בברך, ואם לא נקטע את הרגל, סכנה נשקפת לרגל השנייה ולכל הגוף כולו". השליח נשלח בזריזות למסור לרבינו את דבריו האחרונים של הרופא. אך הרבי בשלו: "אין להרשות לקטוע את הרגל בשום פנים ואופן!" החולה, חדור האמונה ברבינו, קיבל את הדברים כצורתם, והיה נחוש בדעתו לא לסור ממנו ימין ושמאל. אחרי דו שיח נוקב בין הרופא לבני המשפחה, הובהרה להם בנחרצות עמדת הרופא: "שתי ברירות בידכם, האחת – לבצע את הניתוח ולהסיר את הרגל. השנייה – לעזוב את בית החולים. אין אני לוקח על עצמי את האחריות הכבידה..." – סיכם הרופא את השיחה. חזר השליח לרחובות בשלישית. והנה, בעודו דורך על מפתן הדלת, טרם הספיק להוציא דבר מה מפיו, קורא לעברו רבינו בהחלטיות: "החולה יבריא, הוא צריך להיות אב בריא וחזק ולפרנס את משפחתו. אם הרופא מכריח לנתח – צאו מבית החולים!" בני המשפחה ההמומים קיימו את הדברים במילואם. חתמו על שחרור באחריותם והוציאו את היהודי מבית החולים. ואכן, חזר לחיים רגילים. ובחתונת בנו – בן העשר או – נזכרו כולם בפלא הגדול...

שבת פר' בלק השבת האחרונה עלי אדמות

באותה שבת נשגבה, השבת האחרונה עלי אדמות, שבת רבינו בסיגעט שברומניה, בעת עריכת השולחן הסבו מספר אנשים, פניו האירו כלפידי אש, ובלהבת קודש אמר דברי תורה על הפסוק: (שמות ל"ד ז) שנאמר באמצע י"ג מידות של רחמים: "פוקד עוון אבות על בנים ועל בני בנים ועל שלשים ועל רבעים" איך קשור פסוק זה שמוזכר בו פקידת רשעים ל"ג מידות של רחמים? הקשה רבינו. ותיירץ בשם אביו הקדוש שגם מידה זו רחמים היא. פוקד משמעות ממתין, השי"ת ממתין לחוטא שישוב בתשובה. ואם לא שב, פוקד עוון אבות על בנים, ממתין השי"ת שהבנים יתקנו את חטאי אבותם, ואם גם הם לא תיקנו, ממתין על שלשים ועל רבעים, לדורות הבאים. במהלך אמירת הד"ת העיר רבינו את העומד על ידו באומרו מה לך נרדם! לא יהיה אפילו מי שימסור את מה שדברנו.

על עובדת פטירת רבינו דווקא בפרשה זו (בלק) הסביר כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בעת עריכת השולחן שבת יארצייט התשס"ט שהרי איתא בספדה"ק, שאין השי"ת נוטל את נשמות הצדיקים, ללא הסכמתם. ולכל צדיק יש את השלמות אליה הוא חותר להגיע. אצל רבינו זי"ע ראו במוחש שמסר את נפשו לקרב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים בדרך של ברכות וישועות. וכיון ששמע בקריאת הפרשה שהשי"ת הסכים ע"י שנאמר: "לא תאור את העם כי ברוך הוא" הרגיש כי פעל והשלים את תפקידו בעולם הזה והסכים למסור את נשמתו לידי השי"ת ולהסתלק מזה העולם.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אבי"ר

צ'ין אדם לחברו

להקשיב לשני מתוך סבלנות

ישיבת מועצת גדולי התורה שבה היה אמור הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א להשתתף לראשונה ביושב ראש, נועדה להתקיים מיד בתום שיעורו ותפילת מנחה בתפארת ירושלים. מחוץ לכותלי הישיבה המתינה לו מכונית. עם תום תפילת מנחה הקיפוהו תלמידיו כדי ללוותו החוצה ללא עיכוב, מאחר וחברים אחרים של מועצת גדולי התורה כבר המתינו לו שם. בעמדו להיכנס למכונית פנה אליו עני בבקשת צדקה, רבי משה שלף מארנקו כמה מטבעות ונתנם למבקש, אך הלה טרם סיים ופתח בשיחה עם רבי משה בעוד סבלנותם, אחדים מהם ניסו לרמוז לעני שרבי משה ממחר מאד, אך הוא רמוז להם להתרחק. לאחר שיחה בת עשר דקות התנצל רבי משה, לחץ את ידי הקבצן ונכנס סוף סוף למכונית. אחד התלמידים אור עוז בנפשו ושאל את רבו מדוע לא הסתפק בנתינת הנדבה לעני, ובאמירה שהוא ממחר ואינו יכול להקדיש זמן לשיחה? השיבו רבי משה, עליך להבין שהשיחה היתה חשובה לאדם זה הרבה יותר מאשר הכסף, מצוות הצדקה שלי כללה גם זאת, להראותו שאני מתעניין בדעותיו ושאיני כה עסוק מכדי להאזין לו. מוסיף ואומר בנו ר' דוד, אבי חס על זמנו ומעולם לא בזבו דקה, אולם אם אדם עני או מודאג שפך לפניו שיחו, במשך שעה תמימה יכול היה אבי להקדיש לו את השעה הנחוצה.

להשלים את החסד

מסופר על הגאון רבי אהרן קוטלר זיע"א שבאחד מביקוריו בארץ ישראל בלכתו ברחובות ירושלים הבחין בעני

פלוגי, והחל רץ אחריו ברצונו להעניק לו איזה מטבעות. בהודמנות הבהיר בפני מקורביו, כי לפני שנים ניגש אליו אותו עני בשעה שלא היה בידו מאומה, וכעת שראה והכיר אותו השלים את מה שחיסר אז.

עדינותו ואצילותו של רבי אלחנן

מסופר: היה זה באמצע החורף של שנת תרפ"ח, כשחזר הרה"ק רבי אלחנן וסרמן הי"ד זיע"א ראש ישיבת אהל תורה ברכבת לברנוביץ, ביחד עם השתדלן ר' שמואל זאקהיים. הרכבת הגיעה לברנוביץ בשעה מאוחרת בלילה, והשניים ירדו ממנה. תלמיד מהישיבה הצטרף אליהם כבן לווייה, והשלשה עלו על כרכרה אחת שהסיע אותם לעיר. התחיל אותו תלמיד לספר באוזני רבו, אודות השיעור הראשון של רבי דוד רפופורט, שזה מקרוב נתמנה לר"מ בישיבה, ורק לפני יומיים הגיד שיעור ברבים בפעם הראשונה. אולם להפתעתו, סירב רבי אלחנן להקשיב, וביקר לחדש את שיחתו חולין עם ר' שמואל, שאל בהתענינות, מה מאכליו הערבים לחיכו, האם מתגורר בדירה נאה שמרחבת דעתו של אדם, באיזו קומה, מה מספר החדרים, היש בה סידורים מתאימים להסקה בחורף? וכיוצא באלו דיבורים שאין להם שיעור. בעדינותו הגדולה, חשש לשוחח בדברי תורה עמוקים בנוכחותו של מי שאינו בר אוריין. רק אחרי שהגיעה הכרכרה לביתו של זאקהיים, וירד ממנה עם מזוודתו, כשהמשיכו למעונו פנה רבי אלחנן אל התלמיד כבעין התנצלות, עכשיו אתם יכולים לחזור על שיעורו של רבי דוד.

תלולא דצדקיא

יום ראשון י"א תמוז

רבנו יעקב יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבא - שמ"ה)

הרה"ק רבי צבי הירש מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק (עטרת צבי - תקצ"א)

הרה"ק רבי אלחנן וסרמן הי"ד (תש"א)

הרה"ק רבי אהרן טביש ב"ר יעקב (קרני ראם - תרי"ב)

יום שני י"ב תמוז

רבי יעקב ב"ר אשר (בעל הטורים-ה"א - ק"ח)

יום שלישי י"ג תמוז

הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב (תקע"ז)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר פינחס מקארין (אב"ד קרארין - תקע"ז)

יום רביעי י"ד תמוז

הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום חמישי ט"ו תמוז

הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר

("אור החיים" הקדוש - תק"ג)

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף (תשכ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייבוש הלברשטאם

ב"ר שמחה (אבי ה"דברי חיים" - תקצ"א)

הרה"ק רבי יעקב משה מקאמאראנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)

יום שישי ט"ז תמוז

הרה"ק רבי דוד היילפרין אב"ד אוסטראה ב"ר ישראל (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

ישראל (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסימני תורה על המצוות.

תלמוד תורה (ה')

א) כל שאפשר לו לעסוק בתורה, ואינו עוסק, עליו הכתוב אומר (במדבר ט"ו, ל"א) כי את דבר ה' בזה וגו'. כלומר שדבר ה' אינו יקר וחשוב בעיניו כל כך לעסוק בו, וכאילו מתלוצץ מדברי תורה, ולכך כששנים יושבים יחד ואין ביניהם דברי תורה, נקרא מושבם ביחד מושב לצים, שנאמר בכתוב (תהלים א', א-ב) ובמושב לצים לא ישב, כי אם בתורת ה' חפצו. (שלחן ערוך הרב, הלכות תלמוד תורה, פרק ג', סעיף ו')

ב) אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עידון. ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליהן, ומצער גופו תמיד, ולא יתן שנת לעיניו, לעפעפיו תנומה, אמרו חכמים דרך רמז, זאת התורה אדם כי ימות באהל (במדבר י"ט, י"ד) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמה, וכך אמר שלמה בחכמתו, התרפית ביום צרה צר כחך, (משלי כ"ד, י') ועוד אמר, אף חכמתי עמדה לי, (קהלת ב', ט'), חכמה שלמדתי באף עמדה לי. (רמב"ם, הלכות תלמוד תורה, פ"ג הי"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

נדבת הרה"ח ר' פינחס דוד הומינר הי"ו
לע"נ כ"ק אדמו"ר רבי דוד משה
ב"ר אליעזר זאב זיע"א
נלב"ע ט"ו תמוז תנצב"ה

נדבת הרה"ח ר' משה הלפרט הי"ו
לע"נ כ"ק אדמו"ר רבי דוד משה
ב"ר אליעזר זאב זיע"א
נלב"ע ט"ו תמוז תנצב"ה

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פְּרֻשֶׁת בְּלָק – נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל

"וַיְקַם בְּלָעַם בְּבִקְרַי וַיִּחַבֵּשׂ אֶת אֶתְנֹו וַיִּלְךָ עִם שָׂרֵי מִזְרָאֵל" (במדבר כב, כא)

שהגויים התרעמו כלפי בורא עולם וטענו: "לישראל- נתת מנהיג אשר הנהיגם והדריכם שהוא משה רבינו, ולנו לא נתת!" לכן ה' נתן להם את בלעם אשר היה יודע דעת עליון, כמובא בגמ' (ברכות ה) שהיה יודע מתי הקב"ה כועס. ידיעתו בזה גדולה אפילו ממשה רבינו. נמצא שלמרות שהיה חכם ויודע דעת עליון, הוא נשאר עם מידות מגונות ומושחתות ביותר, ממש בדיוטא התחתונה.

ללמדך שחכמה, לימוד וידיעת כל מדע והשכל- לא בהרכח הופכים את האדם לטוב יותר. אם האדם לא יתן על ליבו ויעמול ויטיגע להפוך את החכמה לקניינו והמידות הטובות שיהיו טבועות בו, אז אדרבה, החכמה תטה אותו לעשות רע ואפילו להרע ביותר!

לא יתכן תיקון מהותי באדם אלא אם כן יעבוד עבודה עצמית ומייגעת, יום יום שעה שעה. אלמלא כן, אז "מוציאין את האדם מהעולם", כלומר: יצא עם כל המידות המגונות שטבועות בו. יהי רצון שנעשה חשבון נפש בעצמנו, נעבוד על אותן המידות השליליות שלנו ולתקן בעולם הזה.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

פרשה זו מלמדת אותנו עניין גדול ונשגב כי האדם לא יוכל להגיע לשום מדה ומעשה טוב אם לא יעבוד על עצמו. האדם יכול להישאר עם המידות המגונות ביותר אשר מוטבעים בו מאז היוולדו, כמו שכתוב בתורה הקדושה: **"לִפְתַּח חֲטָאת רֵבֶץ"** (בראשית ד, ז).

מיד בצאתו לעולם רובץ לו היצר, כמו שנאמר: **"וְעִיר פָּרָא אָדָם יוֹלֵד"** (איוב יא, יב). האדם נשאר פרא וגם עלול חלילה להגיע למידות המגונות ביותר ולצאת מהעולם יחד עם המידות המגונות שלו, כמאמר חז"ל: **"הַקְּנָאָה וְהַתְּאֵוָה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם"** (אבות ד', כ"ח).

אפשר שיצא עם המידות המגונות ביותר מן העולם, כלומר: מידות של חורבן העולם. כמו שביארנו במקום אחר על מאמר חז"ל: **"עַל שְׁלֵשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסִידִים"** (אבות א', ב').

שלושת הדברים האלו היו באבותינו הקדושים: אברהם- איש החסד. יצחק- גבורה, שליטה על התאוה. יעקב- תפארת, שלמות, שכל מעשיו לשם שמיים ורק לעבודתו יתברך.

יעקב אבינו למרות שהשתחוה לעשיו וכל שאר הדברים שעשה, לא עשה לעצמו כלל. רק כוונה אחת היתה בעשייתו: לשמו יתברך ולפאר כבוד שמיים, שהיא היפך המידה של אדם שרודף אחר הכבוד.

הגויים ובראשם בלעם, אשר היה הסמל והדמות לכל הגויים, כמובא בגמ' סנהדרין

הצלחה בגו"ר
יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פניה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

פניני עין חמד			
ע"א	כנסת לבת	צאת לבת	בינון חס
י"ג	19: 13	20: 25	21: 20
ת"א	19: 31	20: 23	21: 17
מ"ב	19: 34	20: 26	21: 21
כ"ב	19: 31	20: 22	21: 16

שואל ומשיב בהלכה – שבת- פבויה- חלק ב'

האם מותר לפתוח את דלת המקרר כאשר יש ספק אם ניתן את הנורה של המקרר מערב שבת?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: ?

כשיש ספק אם ניתן את הנורה לפני שבת, מותר לפתוח במקום הצורך. **הערה:** מכיוון שאין כוונה להדליק את המנורה רק לפתוח את המקרר, מכיוון שיש ספק אם הפעולה האסורה תבצע, הוי ספק פסיק רישא. ספק פסיק רישא לדעת הט"ז מותר ולדעת הגרע"א אסור, ונטיית הפוסקים להקל במקום הצורך ובפרט דלא ניחא ליה. וכ"כ בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"י הט"ו) ובספר מנוחת אהבה ח"א (פכ"ד ה"כ).

כאשר פתח את דלת המקרר ונורה נדלקה, מותר להוציא ממנה את המאכלים.

לענין סגירת הדלת שכתוצאה מכך הנורה תכבה, מעיקר הדין מותר לסגור כלאחר יד או על ידי ילד קטן. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"י (חאו"ח סו"ס כח) משום דהו"ל תרי דרבנן.

יהודי, שלא שומר תורה ומצוות, שפתח מקרר והמנורה נדלקה, מותר ליהנות מהמאכלים שהוצאו מהמקרר. **מקורות:** כן העלו פוסקי דורנו. ראה להגרש"ז אורבך בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"י הערה מז).

לדעת הספרדים, מותר בשבת למלא מים במגש שמועד ליצירת קוביות קרח. **מקורות:** שו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רמז).

לדעת בני אשכנז יש להחמיר אלא אם כן יש צורך בדבר. **מקורות:** ספר שמירת שבת כהלכתה (פ"י הערה יד). כתב הגרי"ש אלישיב זצ"ל לאסור, משום שדומה הדבר לבניין. הובא בספר הלכות שבת בשבת ח"א (פי"א הערה 59).

מקרר שמייצר קוביות קרח, אם בשעת הוצאת הקוביות מהמתקן, נוצרת פעולה חשמלית, אסור להוציא מהמקרר קוביות קרח בשבת.

מעלת אמירת קריאת שמע וקדיש

להלן סיפור שמעובד מתוך עלון 'פנינים'. ניתן ללמוד ממנו על מעלת 'קריאת שמע' ו'אמן' יהא שמה רבה' כאשר אומרים אותם בכוונה. מגיד מישרים ומזכה הרבים הרב מאיר מיכאל גרינוולד שליט"א סיפר את המעשה המופלא הבא לעורך העלון 'פנינים'. הרב מאיר מיכאל שמע את הסיפור ישירות מבעל המעשה. מדובר בראש ישיבה ומרביץ תורה מהעיר חיפה שבא בזמנו להתברך מפי מרן הסטייפלר (הצדיק רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל, מח"ס 'קהילות ישראל'):

לאותו ראש ישיבה היה חברותא שישב שבעה ל"ע. כאשר ראש הישיבה הגיע לבית האבל כדי לנחם את החברותא, הזכיר בין הדברים, כי הוא מתכוון מיד כשיצא מבית החברותא לנסוע ישירות לבני-ברק כדי לזכות ולהתברך מאחד מגדולי הדור, מרן הסטייפלר זיע"א.

על יד ראש הישיבה ישב באותה השעה יהודי פשוט, אחד מתושביה של העיר חיפה. כאשר הוא שמע שראש הישיבה מתכוון לנסוע לסטייפלר, הוא שאל אם הוא יכול להעביר דרכו פתק למרן הסטייפלר, כדי שהצדיק יברך גם אותו. ראש הישיבה הסכים ברצון. היהודי כתב את שמו על פתק ומסר אותו לראש הישיבה.

כאשר ראש הישיבה יצא מבית החברותא, הוא נסע כפי שתכנן לביתו של הסטייפלר זצ"ל. הצדיק קיבל אותו בחביבות. לאחר שראש הישיבה הזכיר את שמו וביקש ברכה, הוא מסר את הפתק שאותו יהודי כתב ואמר למרן הסטייפלר: "יהודי מחיפה כתב את הפתק הזה וביקש ממני למסור לרב, כדי שהצדיק יברך אותו".

מרן הסטייפלר עיין בפתק ושאל בפליאה: "מי נתן לך את הפתק?". סיפר ראש הישיבה: "לפני שהגעתי לרב, הייתי בניחוח אבלים אצל החברותא שלי. כאשר סיפרתי לתומי כי אני מתכנן לנסוע משם לרב, יהודי מחיפה, שהיה באותו המקום ביקש ממני להעביר פתק לרב".

הסטייפלר עיין שוב פעם בפתק ושאל: "מי הוא אותו יהודי?". ראש הישיבה ענה: "אני לא מכיר את אותו אדם אישית". כשהוא מתפלל מאוד: מה ראה מרן הסטייפלר בפתק ומדוע הוא כל כך מתעניין בכותב הפתק? במה אותו אדם הצליח לעורר את התפעלותו של הצדיק?

הסטייפלר שוב עיין בפתק ואמר: "זה לא פתק, זה קמיע! יהודי זה שכתב את הפתק לא יודע כלל מה הוא פועל בקריאת 'שמע ישראל' שלו ובעניית 'אמן' יהא שמה רבא' בכל כוחו. יהודי זה לא זקוק לברכה. דע לך שהפתק הזה שבו הוא כתב את שמו הוא קמיע - תשמור עליו חזק!" והחזיר לראש הישיבה את הפתק.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייבם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אהרן יוסף בקשט הי"ד

הגאון הרב אהרון יוסף בקשט הי"ד - נולד כבן יחיד להוריו בשנת ה'תרכ"ז (1866) באיוויה שבאימפריה הרוסית (כיום בבלארוס). למד בישיבות וולוז'ין, כנסת ישראל (ישיבת סלובודקה) ותלמוד תורה (בית המוסר בקלם). בשנת ה'תרנ"ז (1897) התחיל לשמש כרב בביוסגולה הסמוכה לשאוול בצפון ליטא. נלחם מלחמת חורמה במשכילים. הם לא הניחו לו והיו מפרסמים דברי גנות אודותיו בעיתון המליץ. משם עבר לסמיאטיץ שבאיזור בילאיסטוק. מכיוון שחשש לחינוך ילדיו, בשנת ה'תר"ע (1910) עבר לכהן כרבה של שדובה בליטא במקום הרב הקודם, הגאון הרב יוסף יהודה לייב בלוך שעזב לטלז.

למרות שהרב בלוך לקח איתו חלק ניכר מהתלמידים משדוב לישיבתו בטלז, רבינו הגדיל את מספר תלמידי הישיבה. במשך זמן קצר מספרם הגיע ליותר משבעים תלמידים. בהמשך יסד גם ישיבה לצעירים שמספר תלמידיה הגיע למאה. בשנת ה'תרע"ד (1914) בימי מלחמת העולם הראשונה, הרוסים גירשו את היהודים לאזורים הנמצאים בתוך רוסיה.

רבינו נדד בין כמה ערים ובהן עיר מולדתו איוויה. משם נדד לעיר נובוזיבוקוב במחוז צרניגוב, שם כיהן כרב של קהילת הפליטים. במהלך נדודיו עבר לצריצין. שם כיהן כרב העיר (שנודעה במשך השנים כסטלינגרד והיום שמה וולוגרד). פעל לשיפור מצב היהדות ובין השאר הקים מסגרת מעין 'תפארת בחורים' שהשפעתה הייתה רבה על הצעירים המקומיים. זמן מה היה הרב של טולה שמדרום למוסקבה. כשחזית המלחמה התקרבה גם לשם, עבר בשנת ה'תרע"ו (1916) לפולטבה שבאוקראינה. שם שימש כרב ואב"ד העיר. בשנת ה'תרפ"א (1921) הצליח לעזוב את רוסיה והתמנה לרב שאדובה שבליטא. בשנת ה'תרפ"ה (1925) התמנה לרב בלומז'ה שבוהלין, ואחר כך בסובאלק שבאותו האיזור. בכל עיר שבה כיהן כרב הקים ישיבה, ובסובאלק הקים ישיבה לתלמידים מצטיינים. בשנת ה'תר"ץ (1930) שימש כרב של שאוול שבליטא ועל שמה התפרסם יותר. היה הרב האחרון של הקהילה היהודית בעיר לפני חורבן הקהילה. היה ממיסדי אגודת ישראל ומועצת גדולי התורה. בתחילת הכיבוש הגרמני של העיר הגרמנים אסרו אותו. עם פלישת הנאצים לעיר ב-ט"ז תמוז ה'תש"א (1941) נרצח עם חתנו ורבנים נוספים. חי כ-75 שנים.

אביו: ר' ישעיה. **אימו:** מרת זיסלה (לבית ויגדורזון). **נשותיו:** מרת טובה (זיווג ראשון. נפטרה בשנת ה'תרפ"ג 1923), מרת רבקה הי"ד (נרצחה בשואה). **ילדיו:** ארבעה בנים ושלוש בנות. הבן ישעיהו והבת בלה הי"ד נרצחו בשואה. ר' דוד, מרת שרה לאה, מרת בלה (נישאה לרב יצחק אייזיק רבינוביץ). **מרבתי:** הגאונים הצדיקים ר' נפתלי צבי יהודה ברלין ('הנציב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל ('הסבא מסלובודקה'), ר' שמחה זיסל זיו ('הסבא מקלם'). **מתלמידיו:** הגאונים ר' יהודה יעקב צימרמן הי"ד (נרצח בשואה), ר' דוד בונם אקס (כיהן למעלה מחמישים שנה ברבנות בקהילות שונות: ווינה שבאוסטריה, מנצ'סטר שבאנגליה וטורונטו שבקנדה). **מספריו:** **יתורת אהרון** - שו"ת וחיידושים וביאורי סוגיות ודברי הראשונים **ילב אהרון** - מאמרי מחשבה בענייני מוסר והשקפה.

אחד מנכדי הצדיק סיפור סיפור מדהים: רבינו נודע בשם ה'שאוולר רב'. רבינו כונה בשם רבי ארצ'יק והיה מבכירי תלמידי ישיבת סלובודקה. יום אחד, הצדיק הרב נתן צבי פינקל ('הסבא מסלובודקה') פנה אליו וביקש ממנו לכהן כראש הישיבה. באותה תקופה סלובודקה היתה הישיבה החשובה ביותר באירופה. לכהן בה כראש ישיבה היה התפקיד הנכסף ביותר בעולם הישיבות. רבינו השיב כי לפני שיוכל לקבל את התפקיד הנכבד, דרושים לו מספר ימים כדי לבדוק משהו. לאחר מכן חזר ל'סבא' ואמר לו כי הוא מצטער, למרות שמצד עצמו היה רוצה לקבל את התפקיד, הוא לא יכול לעשות כן. ה'סבא' הופתע מהתשובה שלו ושאל אותו מדוע, אבל הוא התחמק מתשובה.

במשך מספר שבועות ה'סבא' ניסה לשכנע אותו לגלות מדוע הוא לא יכול להיות ראש הישיבה, ללא הצלחה. בסופו של דבר, ה'סבא' ציווה עליו בגזירת רב לגלות לו מה הסיבה. רבינו סיפר בלית ברירה: "כשהייתי בחור התארסתי עם אחת מבנותיו של רבי שרגא פייבל פרנק, שהיה תלמיד חכם ובנוסף איש עסקים עשיר מאוד שתמך בלומדי תורה. הוא נפטר מדלקת ריאות בגיל 43 והותיר אחריו אלמנה עם ארבע בנות. בצוואה שכתב, ביקש שכל בנותיו יינשאו לתלמידי חכמים בעלי שיעור קומה, שיתמנו בסופו של דבר לראשי ישיבה, והרכוש שהשאיר יספק להם את המחיה הדרושה להם. אלמנתו, מרת גולדה, לקחה את המשימה ברצינות רבה. היא חקרה ביסודיות אחרי כל הצעת שידוך, ואכן חתניה הפכה ברבות הימים לראשי ישיבה. הבת הבכורה שלה התארסה בהתחלה איתי. בתקופת האירוסין שלנו, חמותי לעתיד וכלתי שאלו אותי אם אני מעוניין לראות את המפעל המשפחתי. הייתי חתן מאוד נרגש והשבתי: 'בטח!'"

הם לקחו אותי למפעל. במהלך הביקור שאלתי כמה שאלות שסיקרו אותי: כיצד הם עושים את זה, מדוע הם עושים כך, לאן הם שולחים את הסחורה וכו'. למחרת הכלה קראה לי והודיעה לי: 'אנחנו מבטלים את השידוך'. הייתי המום. היה זה שידוך מהסוג שתמיד רציתי! האם המשיכה: 'הכלה הזו נחשבת לשידוך הטוב ביותר. בעלי ז"ל ואני רוצים רק חתנים שיהיו ראשי ישיבות וגדולי ישראל בעתיד. האופן שבו שאלת אתמול את השאלות גרם לי להבין שאתה יותר מתעניין בעסקים מלימוד תורה. אין בך את היכולת להפוך לראש ישיבה'.

רבינו הסביר ל'סבא מסלובודקה': "לפני קבלת תפקיד ראש הישיבה הגדולה והיוקרתית ביותר בעולם, ביקשתי לבדוק שני דברים: האחד, לראות האם האלמנה עדיין בחיים, מכיוון שאני לא רוצה לפגוע בה, בכך שתבין שהיא ויתרה על מי שהפך להיות ראש ישיבה גדול. שנית, לבדוק האם כלתי לשעבר נישאה למישהו שהפך בעצמו לראש ישיבה. בקשר לאלמנה, בדקתי את העניין והתברר לי שהיא עדיין בחיים, ולכן החלטתי, שאינני מעוניין לפגוע בה ולא אקח על עצמי את התפקיד. בקשר לבעלה של ארוסתי לשעבר, עדיין לא הספקתי לברר".

כעבור שבוע רבינו חזר אל ה'סבא' וסיפר כי נודע לו שבעלה של הבת הוא הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין, עילוי הלומד בכולל, אבל מעולם לא הפך לראש ישיבה. הוא ביקש מה'סבא' להציע לו את התפקיד הנכבד, כדי שהאלמנה תשמח על ההחלטה להשיא את בתה לו! וכך היה... הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין התמנה לראש ישיבת סלובודקה, ומאוחר יותר כיהן כראש ישיבת חברון בארץ ישראל. "אתם קולטים עד כמה הסיפור מדהים?", הנכד התרגש, "האלמנה זורקת אותו מפני שלטענתה הוא לא טוב מספיק כדי להיות ראש ישיבה. כשנקרית בפניו ההזדמנות להפוך לאחד מראשי הישיבות המפורסמות בעולם ולהוכיח לה שטעתה, הוא מעדיף לוותר על כך כדי שלא לפגוע באותה אישה". כאשר הסיפור נודע למרן ה'חפץ חיים', הוא אמר כי ברצונו לפגוש את רבינו. כאשר מרן ה'חפץ חיים' פגש אותו, הוא קם לכבודו ואף נשק לו. (מעובד מתוך זמן אלול ה'תשע"ז)

הצלה מפלאה

זכר. הזוועה גבתה רבבות הרוגים ופצועים והותירה מאות-אלפים ללא קורת גג. מכל רחבי תבל הוחשו צוותי הצלה לאזור האסון. הרב נמס תפס את ראשו בשתי ידיו. רעידת-האדמה אירעה בליל שבת, בזמן שהיה אמור להיות במלון במרכז העיר. ברור כי אילו היה שם - הוא לא היה נותר בחיים!

כעבור זמן לא רב הרב נמס החליט לבצע את דברי הרבי, לנסוע במועד מאוחר יותר. בני משפחתו ניסו להניאו מך. בניקרגואה שרר עדיין מצב חירום ומקרי ביזה ושוד היו מעשים שבכל יום. הרב נמס שאל את הרבי האם לטוס כעת. הפעם תשובת הרבי היתה חיובית ולוותה בברכה. הרב נמס מצא את עצמו משרבב ללוח הזמנים שלו נסיעה לא מתוכננת לניקרגואה.

במטוס היו בעיקר צוותי הצלה וקרובי משפחה מודאגים שבאו לאתר את קרוביהם. אף אחד לא הגיע למטרת עסקים. הרב נמס יצא ממה שנתר מבית הנתיבות וחיפש נהג מונית שיסיע אותו אל תוך העיר. המבצע לא היה קל, אבל בסופו של דבר נמצא אחד כזה.

הרב נמס הביט מבעד לחלון. אזורים מיושבים הפכו לעיי חרבות. הרב נמס ירד במרכז העיר והביט סביבותיו כמי שנמצא במקום בפעם הראשונה בחייו. מחנות אוהלים מלאים בפליטים שאיבדו את ביתם תפסו את מקומם של הכבישים הרחבים ובנייני הפאר שהכיר.

הכתובת הראשונה שאליה הלך היתה משרד הדואר המרכזי. סיקרן אותו לראות מה נותר מהמבנה הגדול הזה. הוא התקרב למקום ושפשף את עיניו כלא מאמין. בניין הדואר עמד כמו אנדרטה בודדת שלם כמעט לחלוטין מכל פגיעה.

הוא נכנס לבניין בצעדים מהירים ושם את פעמיו למשרד השירות הבולאי, שעו עמד בקשרי מסחר. כאשר ידיו, מנהל המשרד ראה אותו, הוא קם ממקומו בהפתעה ובשמחה גלויה. הוא לא ציפה לראות במנגואה תושב חוץ בזמן שכזה.

"אני מבין כי גם כעת אינך מוותר על עסקים", ראש השירות הבולאי אמר לו בחביבות. הרב נמס חיך. מה יאמר לגוי שהגיע על פי עצתו של הרבי?

"אתה רואה מה קורה כאן. זמן רב יארך עד שנוכל לְשַׁקֵּם את ההריסות ואת תשתית הדואר ברחבי העיר והמדינה. ברור כי נושא הבולים לא נמצא בסדר העדיפויות שלנו. מכל מקום, אני מוכן שתיקח כעת כמה בולים שאתה צריך. את החשבון נעשה מאוחר יותר". הרב נמס מסכם את סיפורו המופלא: "מעולם לא הרווחתי בעסק כלשהו, כפי שהרווחתי בנסיעה זו".

אנחנו אומרים בתפילת העמידה: "מלך עוזר, מושיע ומגן". עוזר- כאשר יש בעיה והאדם יכול לעשות דבר מה, ה' עוזר. מושיע- יש בעיה והאדם לא יכול לעשות דבר, ה' מושיע. מגן- כאשר האדם בכלל לא היה מודע לכך שיש סכנה ורק לאחר מכן הוא מגלה שהיתה סכנה והוא ניצל.

עם ישראל לא היה מודע כלל לסכנה שבה הם היו נמצאים. אם חלילה בורא עולם היה מאפשר לבלעם לקלל, מי יודע מה היה קורה? להלן סיפור מופלא על עניין זה:

המטוס חדר מבעד למסך העננים בצלילה עמוקה וסיים על מסלול נחיתה מואר. הטיסה הגיעה ליעד: שדה-התעופה של מנגואה, בירת ניקרגואה שבמרכז אמריקה.

הרב יצחק נָמֶס ישב במטוס. הוא הביט על מה שהיה לא מזמן מסוף הנוסעים הבינלאומי של מנגואה. הוא שחזר לעצמו את האירועים שבגללם הגיע לכאן, מחוץ ללוח הזמנים המתוכנן בקפידה של טיסותיו הבינלאומיות. הוא שב ושאל את עצמו: "מה אני בעצם עושה כאן?".

הרב נמס הוא חסיד חב"ד. הוא איש עסקים. עיקר מסחרו הוא בבולים. במסגרת עיסוקו הוא נהג לנסוע בחודשי החורף למדינות מרכז אמריקה - ניקרגואה, הונדורס, אקוודור ועוד. הוא הצליח לרקום מסכת קשרים הדוקה עם שלטונות הדואר המקומיים ועם אספנים בעלי-שם.

כחסיד, הוא לא ביצע אף נסיעה בלי לבקש את ברכת רבו, הרבי מליובאוויטש. גם לקראת נסיעה זו, בעיצומן של ההכנות, הוא העביר למזכירות הרבי את תוכנית נסיעתו המיועדת וביקש ברכה.

הפעם הברכה בוששה לבוא משום מה. כאשר מועד הנסיעה התקרב, הוא ביקש מאחד ממזכירי הרבי לפנות שנית לרבי ולבקש עבורו ברכה. כעבור זמן לא רב הוא קיבל את התשובה: "ייסע - אך לא עתה".

הרב נמס קיבל את התשובה בהפתעה גמורה. הוא מעולם לא קיבל תשובה כזו. בנוסף, זו היתה העונה הטובה ביותר לרכוש כמויות גדולות של בולים במחירי הנחה מיוחדים. הוא כבר תיאם פגישות חשובות עם אישים מרכזיים שעוסקים בסחר בולים.

ביטול הנסיעה ישבש לו לגמרי את כל מערכת העסקים השנתית. כחסיד, הוא ביטל מיד את כרטיס הטיסה. הוא התקשר לאשתו וביקש כי תוסיף מנה נוספת לסעודות השבת, מכיוון שהוא נשאר בבית ...

במוצאי שבת הוא הבין. הוא האזין לדיווחי הרדיו. לפתע ליבו החסיר פעימה. כתבי החוץ הודיעו על רעידת אדמה עזה וקטלנית שפגעה במנגואה, בירת ניקרגואה.

רבעים שלמים בעיר נמחו מעל פני האדמה ולא נותר מהם

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת אהרון ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בן שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה לויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רמנים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	דב בן יצחק ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	סלים בן פרוחה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהר ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל	מישא אסתר בת זרהר ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	אברהם בן טובה ז"ל
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמת ע"ה	

תנצב"ה

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בלק

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת בלק

- ה' אלוקיו עמו - המאמין בה' אינו מתיירא ואינו מתבלבל משום דבר..... ב
- גדר מזה וגדר מזה - עשיית גדרים וסייגים ובפרט בשמירת עיניים ובענייני יראת שמים..... ד
- וקרא לך גודר גדר - שכר המוסיף גדרים והמתרחק מן העבירה..... ז
- כרע שכב - כח ההתחזקות כארי וכלביא בכל מצב..... ח
- תלמידיו של אברהם אבינו - בעין טובה ואהבת ישראל וזהירות בכבודם..... יב

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

פרשת בלק

ה' אלוקיו עמו - המאמין בה' אינו מתיירא ואינו מתבלבל נא ארה לי את העם, ופירשו בזה (עי' שפת אמת תרל"ב משום דבר ד"ה כסה) כי 'קליפת' בלק ובלעם היתה, שיתלה האדם בפרשתו (כב ה-ו), 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא יושב ממולי, ועתה לכה את עין הארץ והוא יושב ממולי, ועתה לכה ידי מעשי בני אדם, וזהו שאמר הנה עם יצא ממצרים.

א. רמז נפלא אמרו, שהנה מצינו ביתרו דכתיב ביה (שמות יח א) 'וישמע יתרו...את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו, ועל כן הלך אל המדבר להתגייר, לעומתו גם אצל בלק נאמר (כב ב-ג) 'וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא' וגו', ומשום כך שלח לקרוא לבלעם שיקלל את בני ישראל, ונמצא שבין יתרו ובין בלק ראו 'דבר אחד', ניסים ונפלאות שנעשים לישראל לנצח את אויביהם, ומעתה תתמה, מדוע אותה ה'ראיה' הביאה את יתרו להתגייר ואילו את בלק - לקרוא לבלעם. אלא כי יתרו שמע 'את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים', והיינו שהבין 'ושמע' שהקב"ה הוא שעשה את כל האותות והמופתים והוא שהוציא את ישראל, ומאחר שנתברר לו כי הקב"ה הוא מנהיג העולם אם כן ידע שעליו להתקרב אל ה', לעומת זאת בלק ראה 'את כל אשר עשה ישראל לאמורי', והיה סבור כי בני ישראל הם גבורים וחזקים, ובכוחם ועוצם ידם ניצחו את האמורי, על כן ויגר מואב, ושלח לקרוא לבלעם כי היה סבור שבלעם יותר תקיף מהם...

וכבר המשילו, לילד קטן שראה רכב משא (טראק, משאית) נוסעת בכביש (road), ומחמת נמיכות קומתו לא ראה שיש למעלה נהג (דרייווער) המנהיגו, תמה הנער ושאל את אמו, מנין יודעת המשאית מעצמה היכן לעצור היכן לעמוד, היכן למהר והיכן להאט וכו', ומאחר שהיא נוסעת מעצמה מי יודע אולי תסע לקראתנו וקראנו אסון רח"ל... והנמשל ברור ופשוט, כל בר דעת מבין שמשאית אינה נוסעת מעצמה, אלא יש מי שמחזיק את המושכות ומנהיגה כפי רצונו, ממילא גם אין חשש שתנטה ימין ושמאל, אין שום מקום לדאגה, וכל הבהלה והפחד מקורם מקוצר ראייתו של 'תינוק' זה... אל נא נהיה כתינוקות חסרי דעת להיבהל ולהתיירא ולהתבלבל מכל מיני 'משאיות' שונים ומשונים... בל נחשוב שאכן העולם כולו על כל פרטיו וכלליו העצומים מתנהל לבד, אלא 'נגביה קומתנו', ואז נראה' כי יש 'מנהיג' לבירה, והכל מתנהג ו'נוסע' כפי רצון המנהיג עולמו בחן וחסד וברחמים.

ואכן זה שתקיף באמונתו אינו מתיירא משום אדם שבעולם, ואף אם אחר קם עליו להזיקו - אינו 'יוצא מכליו', כי יודע שהכל מאתו ית', הוא הבורא ומנהיג לכל הברואים, והוא העושה ויעשה לכל המעשים.

וכך פירש הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע (בספרו צפנת פענח, פרשת משפטים, ד"ה עוד י"ל ונבאר ענין תענית אסתר) בלשון הכתוב (תהילים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט', עפ"י משל המובא ב'ראשית חכמה' (שער האהבה) לאחד שעומד בפני המלך, ולפתע בא איש וסטרו על לחיו, פשיטא ש'המוכה' לא ישיב לו מאומה, כי ממה נפשך - אם הוא שליח המלך להכותו בוודאי שאין להשיב לו, ואם אינו מצווה ועומד מפי המלך הרי המלך בעצמו ידאג להענישו בכל חומר הדין על החוצפה להכות את העומד בפניו... על דרך זה מי שמקיים בעצמו 'שויתי ה' לנגדי תמיד', שיודע כי בכל עת עומד הוא לפני המלך הגדול אשר מלוא כל הארץ כבודו, אם כן 'בל אמוט' - לעולם אינו מתמוטט מכל העובר עליו, כי זה שגמל עמו רעה יתכן שהוא שלוחו של הקב"ה, ואם לאו הרי הקב"ה כבר ידאג 'לטפל' בו...

ב. את זו דרש כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפו"ש בלישנא דקרא שבפרשתו (כג יט) 'לא איש א-ל ויכזב ובן אדם ויתנחם' שהנה המאמין בה' ויודע שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים אינו עושה השתדלות אסורה בגניבה וגזילה ורמאות וכיו"ב, שהרי יודע שכל פרנסתו כתובה וקצובה כבר מראש השנה, ואין בידו להרוויח לעצמו אפילו פרוטה שחוקה שאינה מיועדת עבורו, גם אינו מלא חרטות ועצבון רוח על מה שעשה - שמא קלקל לעצמו וכיו"ב, כי יודע שהכל מאתו ית', וה' הכניס את הדעת בליבו לעשות כך או כך בכדי להביא לתכלית הדבר

באר הפרשה - פרשת בלק

ג

הוסיפו לפרש בזה גם המשך הכתוב בפרשתן 'והוא יושב ממול', וכפירש"י מלשון 'כי אמילם' (תהלים קיח י) - חותך ומשבר, והיינו שבאמונה זו הם נלחמים נגדי וטוחנים אותי עד דק, כי גדול כוחה של אמונה טהורה להכריח כל האויבים והמזיקים. ואכן, 'בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי בתוקף אמונתו הטהורה בהש"ת בכל מצב שהוא'

כלומר שהוציאו את עצמם ממצרים - בכוחם ועוצם ידם, אבל בני ישראל הנה כסה את עין הארץ, - ר"ל, הם מכסים את ה'מבט הארצי' - די 'ערדישע בליק', ואינם תולים כל המקרים והמאורעות שהם נעשים בדרך כל הארץ ובדרך הטבע, אלא מאמינים שהכל מן 'השמים', ולא היה יכול בלק לשאת זאת, ועל כן שלח לקרוא לבלעם שיקלל את בני ישראל.

שגזר הקב"ה המסובב כל הסיבות. אמנם מי שאינו מאמין ח"ו אלא נדמה לו כי בכוחו ועוצם ידו יוכל להרוויח יותר הרי עלול הוא להיכשל בגניבה או ברמאות ושקר בכדי להרבות ממונו, גם כל ימיו מלאים חרטות מדוע עשה כזאת, שהלא בטוח בעצמו שהוא מנהל את העולם... וכל זאת נרמז בפסוק 'לא איש א-ל ויכזב וכן אדם ויתנחם', כי מי שהוא במצב של 'לא איש א-ל', כלומר שאינו חי עם הקב"ה באמונה שלימה אזי סופו שויכזב - שיבוא לידי שקר וכזב ואין משאו ומתנו באמונה, וכן מי שחושב שבן אדם מנהל את העולם תמיד הוא מתחרט ויתנחם... ג. כעניין הזה ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ד"ה כעת) מה דכתיב (כג כג) 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל', כי כידוע 'יעקב' מרמז על מדרגה פחותה יותר, ואילו 'ישראל' מרמז על הצדיקים, והכי קאמר, כעת - לתלות את הפגעים בזמן ובעת', כלומר שתקופה זו קשה.. יאמר רק ליעקב, שרק מי שהוא נחות דרגא יאמר כן, אבל ישראל - המה יאמרו על כל מה שיבוא עליהם שהוא פעל א-ל, מפעולתו של הקב"ה.

ומוסיף לבאר בזה מה שאומרים (בזמננו כל מקדש) 'שכרו הרבה מאד על פי פעלו', והקושיא ידועה, כי נראה כסתירה מיניה וביה, שאם שכרו הרבה מאד שוב אין זה לפי פעלו, ואם אכן מקבל שכרו רק לפי פעלו ממילא אין זה 'הרבה מאד', שהרי שורת הדין נותנת שישלמו לו כגמולו, אלא הרמז בזה למי שאומר ומאמין בכל דבר ודבר שהוא על פי פעלו של הקב"ה זוכה הוא לשכר הרבה, כי האמונה פותחת לו מקור כל הברכות וההשפעות הטובות. ד. איתא בזוה"ק (ח"ג קצט:), כי ב' האותיות הראשונות של בלק ובלעם הרי הם 'בלבל', וביאר בזה הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (קובץ שיחות למשמרה הראשונה) שהוא על דרך שמצינו בהמן שרצה 'להומם ולאבדם' (אסתר ט כד), והיינו שרצה לבלבל את בני ישראל כדי שיוכל עי"ז להשמידם רח"ל, כי ידע שלא יוכל 'לאבדם' אלא אם מקודם יהיה 'להומם', וכמעשה זה ממש היו בלעם ובלק, שרצו לבלבלם מאמונתם הטהורה שמקורה בישוב הדעת. ובזה יתבאר מה דאיתא עוד בזוה"ק (ח"ג קצד. רפא:) שב' האותיות האחרונות של שמם בלעם ובלק עולה לתיבת 'עמלק', כי מתוך ה'בלבול' יביאו את היהודי לבחינת עמלק שהוא בגימטריא 'ספק', והיינו להטיל ספיקות ולקררו לגמרי מאמונתו, כאמור אשר קרן לשון 'מקרה', שהכל הוא במקרה ח"ו.

אמנם כאשר יתחזק האדם באמונה פשוטה שהכל מן השמים, והקב"ה הוא מנהל אותו בכל צעד ושעל ייעלמו כל הבלבולים והדמיונות, ואם ידליק בקרבו את אור האמונה - ינוסו כל הצללים, ויזכה ליישוב הדעת, וכבר כתב הרה"ק מקאברין זי"ע באחד ממכתביו (הובא בתורת אבות מכתבי קודש, ג) כל הון דעלמא לא ישוו לשעה אחת שאיש ישראל עומד בישוב הדעת, ובדעה מיושבת.

וכך פירשו בדרך רמז בלשון הכתוב (תהלים צה ה) 'אשר לו הים והוא עשהו ויַבֶּשֶׁת ידיו יצרו', כי פעמים הרבה שאדם עומד בתוך 'הים', גלים סוערים מקיפים אותו מכל עבר, ואין לו מקום 'להניח' כף רגליו, ולא נראה שום דרך לצאת מסבך הים... כל אחד ואחד בדיליה, אם בים החובות או בים הצרות וכיו"ב, מה יעשה, יתחזק באמונה ויכריז אשר לו הים - 'ברוך אתה ה' א' מלך העולם עושה הים הגדול'... והוא עשהו את כל הים' הגדול הלזה... הוא הכניס אותי פנימה, אחרי הכרזה כזאת יזכה מיד לראות ש'יבשת ידיו יצרו', הקב"ה יקם סערה לדממה... וימצא עצמו עומד ע"ג קרקע יציבה ואיתנה, אין כאן 'ים' אלא יבשה...

ואכן, כל עבודתו ועמלו של היצר הרע - לבלבל מוחו וראשו של האדם, כי שם היא תחילת הנפילה, ואולי לכך המשילו חכמים את היצר הרע לזבוב (ברכות סא.), כי הוא כדוגמת הזבוב שאין בכוחו להזיק כלל, ואינו כי אם מרחש סביבות האדם, ובזה רוצה הוא לבלבל אותו, ולהוציאו מיישוב דעתו, שיעזוב את 'באר האמונה' ויפול ל'באר שחת'. ה. בספר 'נתיבי אור' (לרבי ניסים יגן) מביא לימוד נפלא מבריאה אשר ברא ה', והיא אבן ה'הלום' אשר שוויה עולה לאין ערוך, עד שישנם מהם השווים חמש מאות אלפי דולר טבין ותקילין, לעומתם יש בעולם אבנים למיניהם

באר הפרשה - פרשת בלק

מלמדים אותנו כי תמיד נספר תהילותיו, בין כשהוא נוהג במידת הרחמים ובין כשהוא אוהו ביד מידת משפט ומידת הדין, ובכל עת נהלל לשמו הגדול.

גדר מזה וגדר מזה - עשיית גדרים וסייגים ובפרט בשמירת עיניים ובענייני יראת שמים

בפרשתן (כה א), 'וישב ישראל בשישים' וגו', נוראות מצינו בדברי רבינו ה'אור החיים' הק' ז"ע, וז"ל, צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה... ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל... ושם נכשלו, והוא אומרו וישב ישראל בשמים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למחניהם, ושמים הוא לשון

במנוחת הדעת ושלוות הנפש, ובהכרה פנימית שהכל מאתו ית' והוא המסובב כל הסיבות להביא את הטוב האמיתי.

ורמזו לה הגה"ק החיד"א ז"ע בנוסח הברכה 'לקרוא את ההלל', כי 'ההלל' ר"ת 'המגביהי לשבת המשפילי לראות' (תהילים ק"ג ה-ו), ללמד, כי בכל מצב שהאדם שרוי בו, הן כשהוא בבחי' 'המגביהי לשבת', והן כשח"ו הוא 'המשפילי לראות' תמיד עליו לקרוא את ההלל ולהודות לה' הטוב, כי כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד. והוסיף עוד, כי הגה' הלל' עולה בנימטריא כמנין שם אדנ"י (65) המרמז על מידת החסד, ואילו 'הללוי-ה' עולה כמנין שם 'א-ל-ה-י-ם' (86) המורה על מידת הדין, כי השמות הקדושים בעצמם ובמהותם

שאינם אלא מעין יהלומים (חיקוי) או 'זרקונים' וכיו"ב ששוויים כמה פרוטות, והנה באמת יש זרקונים שנראים לעין כיהלומים ממש, ויש שעוד יעלו ביופיים מעל יופי היהלומים האמיתיים, אמנם, כיצד יגלה אדם מיהו יהלום אמיתי ומי אינו אלא אבן בעלמא, אלא שטבע נפלא הטביע הקב"ה ביהלומים שהם חזקים עד מאד יותר מכל דבר אחר, מברזל וכל מתכות, וכמו שנזכר כבר במדרש (איכ"ר ד י) שאחד הלך למכור 'ספיר' - יהלום ברומי, אמר לו הקונה ומניין אדע שאכן כדברך האבן היא יהלום אמיתי אלא אלך ואבדוק אותה, נתנה על גבי הסדן והחל להכות את האבן בפטיש, 'נבקע הסדן ונחלק הפטיש והספיר עמד במקומו', כלומר שה'מבחן' לאבן אם היא יהלום או 'חיקוי' בעלמא היא על ידי שמכים אותה, אם הפטיש יישר הרי"ז מורה באצבע על אמיתות היהלום, ואם היהלום ישר נדע שאין כאן אלא אבן פשוטה.

וכדבר הזה ייאמר לעניין האמונה, מהי 'אבן הבוחן' על שלימות אמונת האדם שהיא 'אמיתית' וחזקה כיהלום, אם בשעת הקושי - כשמכים עליו ועל ראשו עם 'פטישים' חזקים (ע"י אדם או בידי שמים), ויש עליו 'לחץ'... עדיין הוא נשאר איתן באמונתו, הרי זה מראה באצבע כי הכל אמת ויציב ונכון, אבל אם ח"ו הוא 'נשבר' לרסיסים הרי זה סימן שעדיין לא הגיע לאמיתיות האמונה...

ושם הביא זאת לגבי ענין ה'מידות', כיצד נדע ונמדוד את האדם האם הוא באמת 'אדם גדול' בעל מידות טובות, בשעה שמכין אותו - מבזין אותו, מפעילים עליו לחץ... והוא נשאר שלם כמו שהיה לפניו, אינו כועס ואינו מאבד את שלוות ושפיות דעתו, זהו אדם גדול באמת, אשר מידותיו מתקנות כראוי וכיאות, אולם אם ביום ההוא אבדו עשתונותיו הרי"ז סימן שעדיין לפניו כברת דרך להשלים מידותיו כספיר ויהלום.

ו. כתיב (כב כא), 'ויקם בלעם בבוקר', ודקדק הרה"ק ה'לב שמחה' ז"ע (פרשת וירא) בשינוי הלשון, שכאן כתיב 'ויקם', ואילו גבי אברהם אבינו כתיב בפרשת ה'עקידה' (בראשית כב ג) 'וישכם אברהם בבוקר', וביאר, כי הנה אם יצייר אדם לעצמו אשר מחר בבוקר עליו לשחוט את בנו יחידו שנולד לו לעת זקנתו, הרי פשיטא שכל אותו הלילה לא יוכל לעצום עין בידעו את המצפה לו למחרת, אמנם אברהם אבינו לא שינה לו הדבר מאומה מסדר יומו, בלילה עלה על משכבו וישן כמו כל לילה, ולמחר השכים בבוקר מוקדם לקיים צווי בוראו יתברך, וכל זאת משם שהיה מושלם במידת ההשתוות, ולא היה אצלו שום נפקא מינה אם הקב"ה רוצה ממנו את בנו אם לאו, וממילא היתה לו מנוחת הדעת ושלוות הנפש. אבל בלעם, לא הצליח לישן כל הלילה ושכב על מיטתו כל הלילה טרוד ועסוק במחשבותיו ודמיונותיו שלמחר הולך הוא לקלל את עם ישראל שונאיו, ולכן כשיצא ממיטתו בבוקר כתיב 'ויקם' ולא וישכם כיון שלא הקיץ משנתו כלל רק יצא וקם ממיטתו.

ז. והנה 'הלל' ר"ת הרופא לשבורי לב, וכן 'נהלל' ר"ת הוא נותן לחם לכל, כי גדול כח ההודאה וההלל לרפאות כל שברון לב ולהשפיע 'לחם' ופרנסה ברווח, וכן נרמז בהא דכתיב (תהילים עא ג) 'היה לי לצור מעון לבוא תמיד צוית להושיעני', כי היה לי לצור ר"ת הלל, והוא ה'מבוא' להושיעני...

גאר הפרשה - פרשת בלק

ה

בלא גדר קרוב הוא ליפול ולהיכשל ח"ו, וקל וחומר
אם הוא 'פורץ גדר' ח"ו...

עוד למדנו מדברי האוה"ח הק' עד כמה יש לו לאדם
לשמור עצמו לשהות במקומות השמורים מכל
כיעור, ולא יהלך במקומות המסוכנים לעיניים ולקדושת
היהודי. וכבר כתב ה'ראב"ד' (בעלי הנפש שער הקדושה)

טיולים. כדרך אומרו (יא ה) 'שמו העם' ופירש"י שם,
'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות,
עב"ל. ולמדנו מדבריו הק', כי 'סיבת' החטא ותחילת
הנפילה היתה ממה שיצאו מחוץ למחנה, שלא נוהרו
לשמור על עצמם להיות במקום הקודש, ומאחר ש'יצאו'
הגיעו לאן שהגיעו רח"ל... וללמד בא על חובת עשיית
גדרים וסייגים המרחיקים את האדם מן העבירה, אך

ח. סיפר הרה"צ אב"ד לימינוב שליט"א, כי בשנות ילדותו נזדמן לו לשהות בצילא דמהימנותא עם הרה"ק מסקולען
זי"ע, ובאו והודיעו לאדמו"ר כי הרה"ק מריבניץ זי"ע יבוא היום לבקר בהיכלו. בשמוע האדמו"ר מסקולען כך,
ציווה להזדרז לתפילה מחמת כבודו של האורח הדגול. ואכן עם סיום התפילה הופיע האורח הדגול במלא הדרתו.
אמר לו האדמו"ר מסקולען במתק לשונו, חיים זאנוויל (היות והיו ידידים מנוער ומסתופפים בצל הרה"ק משטפינישט זי"ע על כן
קראו זה לזה בשמו הפרטי) אין לי משהו מיוחד לכבד אותך במאכל או משתה (יתכן שהרה"ק מריבניץ היה שרוי בצום, כפי שנהג
שמים רבות), אבל הכנתי שיר לכבודך, וזאת אוכל לשיר לכבודך, ותיכף ומיד החל לשורר בדבקות עילאית ניגונו הידוע
עה"פ 'זכר דבר לעבדך... זאת נחמת... זדים הליצוני', בדביקות וברשפי קודש שלא מעלמא הדין. ובגמור הסקולענער
לשיר, נענה הרה"ק מריבניץ בלש"ק לייזר זוסיא, האם חברת את הניגון בעצמך, ענה הסקולענער, אכן, ושוב התלהב
והחל לשוררו בנעימה כנגן המנגן ותהי עליו רוח ה', כשעיניו וידיה נישאים מעלה מעלה, 'זאת נחמת... זדים הליצוני...
ומתורתך לא נטית'. ושוב מתמה הריבניצער, אמור לי 'לייזער זוסיא' האתה זה שחברת בעצמך ניגון זה, ונענה
בהן. א"כ שאלו הריבניצער 'לייזער זוסיא', וכי אין לך מה לעשות עם הזמן רק לחבר ניגונים... ביטל הסקולענער
תמיהתו, והשיב: 'חיים זאנוויל' לא הבנת אותי, אינני מחבר 'שירים' הנני מחבר 'פירושים' - זה פירוש על הפסוק,
ושוב החל לנגן בדביקות כבתחילה. ובסיימו, הכריז הריבניצער 'לייזער זוסיא' אתה אומר שאמרת פשט בפסוק, אבל
לא הבנתי את הפשט, שמעתי ניגון ולא הבנתי פשט.

פנה הסקולענער ויאמר אליו: 'חיים זאנוויל', אסביר את פירושי, 'זדים', אלו הרשעים, הליצוני - שעושים ממנו
'ליצנות' ושואלים אותי 'עד מאוד', וכי את השי"ת צריך לעבוד רק באופן של 'עד מאוד', ומדוע הינכם מדקדקים
בכל קוץ וקוץ ולא מתפשרים במאומה, ועיקר מטרתם הוא שעל ידי שאדם יוותר על משהו סופו שיפרוק מעליו
עול תורה ומצוות לגמרי, ועל כך אמר דוד 'מתורתך לא נטית' שהדרך לעל ידה יוכל לשמור על קיום התורה הוא
רק באופן של 'לא נטית'.... בשמוע הריבניצער דיבורים קדושים ונפלאים אלו, הסכים עמו ונענה: אכן 'לייזער זוסיא'
קעת הבנתי פשט.

ט. נוראות אמר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, שהנה מבואר בגמ' (סנהדרין קו.) כיצד היה החטא
בשיטים האמור בסוף פרשתו, שהעמידו למכור כלי פשתן, וכשנכנס ישראל לתוך האוהל הציעו לו יין של
עמונים, ומובא בגמ' 'ועדיין לא נאסר יין של נכרים', ולאחר ששתה בער בו יצר הרע, ולא לחינם נזכר בגמ' שבאותה
שעה עדיין לא נאסר 'סתם יינם', אלא ללמדנו, כי אם היה כבר נוהג דין זה לא היו שותים ולא היו נופלים לאן
שנפלו... וכל חטאם בא להם רק על ידי שלא העמידו גדר לאיסור.

ובזה פי' מה שאמר בלעם 'לכה ארה לי יעקב' שהוא מלשון 'אורה בתאנים' (כמו בוצר בענבים ומוסק בזיתים), והנה
מצינו בתאנים (פאה א ד, שבת סח.) 'שאין לקיטתם כאחת' אלא כאו"א בזמנו, וזה שרמז בלעם לבלק, הנך רוצה לעקור
ולנתק את בני ישראל משורש קדושתם, תדע לך שאין לקיטתו כאחת - לא תוכל לנתקו כאחד, בפעם אחת, אלא
תתחיל להורידו מגדר קדושה כאן, ומסייג פלוני לאחמ"כ, ומשם תורידנו מדרגה אחר מדרגה עד לשאול תחתית.
וכבר אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע בלשון הכתוב שבהפטרה (מיכה ו ה) 'מן השטים עד הגלגל', שטים לשון
'שטות', והיינו שמשטות קטנה התגלגלו עד להיכן שנפלו כי עבירה גוררת עבירה.

י. מעשה בבחור אשר נכנס אל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע והתאונן בפניו שקשה עליו ההליכה ברחוב וביקש עצה
והדרכה, נענה לו ה'לב שמחה' מיניה וביה, אם קשה ללכת אזי באמת אין הולכים... כמי שאומר שאם אינך
יכול לשמור על עצמך אסור לו להכניס עצמך למקום סכנה. ושתק זמן מה והוסיף לאמור שאם בדרך הילוכו

באר הפרשה - פרשת בלק

כסה את עין הארץ' - שמכסים הם את עיניהם מכך התיירא עד מאוד, כי אין ערוך לקדושתם.

ובן פירש הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע במה דכתיב בפרשתן (כד ד) 'נאם שומע אמרי א-ל אשר מחזה ש-ד-י יחזה נופל וגלוי עינים', אפילו אדם גדול ש'שומע אמרי א-ל', ורואה 'מחזה ש-ד-י', אעפ"כ יהא נופל מכל מדריגותיו אם ח"ו יהיה גלוי עינים - שלא ישמור על עיניו.¹

וכבר מצינו כזאת בדברי חז"ל (ויק"ר כד ו) על מה שאמרה האשה השונמית על אלישע 'הנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש הוא' (מלכים ב' ד כז), ומנין ידעה שהוא קדוש, 'רבי אִיבון אמר מלמד שלא הביט בה מימיו', ומכאן אמרו 'כל מי שגודר עצמו מן הערווה נקרא קדוש', הרי לך, שהכל תלוי בשמירת העיניים, שאם שומר על עיניו נקרא קדוש², ואם לאו...

הראשון לכל הגדרים הוא שמירת עינים דמתוך שעניו שמורים לבו שמור, ומתוך שעניו ולבו שמורים כולו שמור³.

בפרשתן (כב ה), 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ'. וביאר הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ד"ה וכסה) כי הנה כל מדרגותיו של האדם ועליותו וירידותו תלוים במידה שהוא שומר את עיניו ממראות אסורות, כי כל העוצם עיניו מראות ברע מתקדש ומתעלה מעלה מעלה, ועל דרך שנאמר (בראשית לח כא) 'איה הקדשה היא בעיניים', 'הקדשה' מלשון קדושה והיא בעיניים 'כי עיקר הקדושה של האדם בשמירת העיניים', ולעומת זאת, המפקיר את עיניו רח"ל יורד עד התהום, ו'היוק ראייה שמיה היוק' (מלשון הגמ' ב"ב ג.) וכמו שנאמר בבלעם 'נופל וגלוי עינים' (כד ד), 'ר"ל זאת הנפילה שלו כי היה גלוי עינים שלא שמר בחי' הראות שלו'. וכאשר ראה בלק את בני ישראל 'והנה

מהרהר הוא בלימוד אזי הראייה אינה ראייה, שמאחר שמוחו 'תפוס' במחשבת הלימוד הרי אין 'רואה' דברים אחרים ולא נקלטים במוחו, ובפרט שמאחר שעסוק בתורה אזי אין ערך אצלו לדברים מאוסים, וכמו שאין יודע כמה 'חתולים' מסתובבים ברחוב, שאינו מביט עליהם כלל כי אין להם שום חשיבות וערך.

עוד אמר הרה"ק, דאיתא מהקדמונים שמי שנכשל רח"ל עצתו היא להיזכר מיד בדבר הלכה לתקן את אשר פגם. ובזה פירש מה שכתב רש"י בסוף פרשתן (כה ז) על מה שנאמר 'וירא פנחס - ראה מעשה ונזכר הלכה', שמאחר שראה מעשה של זמרי וחטא ישראל בשיטים על כן נזכר הלכה.

פעם נתן הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע עצה לבחור ששאל כיצד יוכל לשמור עיניו בהילוכו ברחוב, אמר לו הרבי, לפני צאתך לרחוב תדמה בנפשך כמו שאבדת מטבע של זהב באותה הדרך - מביתך עד מחוז חפצך, וממילא יתורו עיניך כל הדרך אחר המטבע, וכמי שמחפש אחר מטבע שאפילו בטעות לא יגביה עיניו, ותנצל נפשך. יא. בספר 'מחזה עיניים' (דף ג. טור ב) רמז כן בלשון חז"ל (תענית כד.) 'כלה שענייה יפות אין כל גופה צריכה בדיקה', ומרמז לכל אדם, אם עיניו יפות כלומר, שמורות כהוגן, הרי זה מורה שכל קומתו שלימה ובכל גופו הנו שמור, ולא יהא צריך בדיקה אחריו.

כתב בספר 'חושב מחשבות' (מבעל משנת חסידים) לפרש בלשון הכתוב (דברים כח לד) 'והיית משוגע ממראה עיניך', כי הרי 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות' (סוטה ג.), וזהו והיית 'משוגע' שתבוא לידי חטא - ממראה עיניך - ע"י שאינו שומר את עיניו, ורואה מה שאינו צריך לראות.

יב. וכדרך שנופל מכל מדרגותיו הרוחניים כך מפסיד ו'נופל' בעיניים גשמיים שהיו עתידים לבוא עליו. פעם נכנס בחור להרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע וקבל בפניו ש'מקובל' פלוני אמר לו שיש עליו הרבה 'עין הרע', אמר לו הרבי, שמע בני לאשר אפרש לך, איתא בגמרא (ב"מ קז:) 'תשעים ותשעה מתים בעין הרע ואחד בדרך כל הארץ' - פירוש, תשעים ותשעה (מתוך מאה) מתו על דבר אשר לא שמרו על העיניים כראוי...

פעם נכנס חסיד אחד אל הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בפורים, ושאלו הרבי מה מלאכתו, השיב הלה שהוא מלמד את מלאכת הכתיבה לתינוקות של בית רבן, נענה הרה"ק דכתיב במגילת אסתר (ח ה) 'כתבו על היהודים כטוב בעיניכם', כלומר, תלמדו את הילדים שהעיניים יהיו טובות ושמורות...

יג. וכבר אמרו לפרש בדברי בלעם 'אלוקיהם של אלו שונא זימה' (סנהדרין קו.), שלכאורה הוא יתור לשון, והיה לו לומר 'אלוקיהם שונא זימה', מדוע האריך ואמר 'של אלו'. אלא, ביאור הדברים - הרי הוא אלוקיהם, של אלו השונאים את הזימה, כי מי ששונא את התיעוב, אומר הקב"ה אני הוא אלוקיו, וכמו שאיתא ב'ירושלמי' (ברכות א

שכרם בעולם הזה, ומאחר שמדרכם של בני ישראל לעשות תמיד 'גדר מזה וגדר מזה', על כן 'בדין' הוא שלא יוכל לקללם 'כי ברוך הוא'.

בפרשתן (כנ"ו), 'מי מנה עפר יעקב', איתא במדרש (תנ"כ"א, ילקו"ש וכן בבעל הטורים) שתיבת עפר מרמזת על בחורי ישראל, מלשון 'עופר האיילים' (שה"ש ה' יד) שהוא אייל בחור. הוסיף ע"ז ה'ערוך' (ערך עפר) בשם מדרש ילמדנו, שבא הכתוב לשבח את בחורי ישראל העומדים במבחר ימיהם בתוקף יצרם ואעפ"כ הינם שומרים את עצמם מן החטא^ד, מתוך 'יראת שמים' שבלבבם^{טו}, וכל הנהגתם בקדושה^{טז} וטהרה^{יז}.

וקרא לך גודר גדר - שכר המוסיף גדרים והמתרחק מן העבירה בפרשתן (כב כד), 'ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה', ופירש בספר 'חומת אריאל' שתיבת 'במשעול' ראשי תיבות ש'כר מ'צווה ב'האי ע'למא ל'יכא (קידושין לט:), ורומז בזה, שבלעם רצה לקלל את בני ישראל, אך מאחר שידע שלא יוכל להפסידם מ'עולם הבא', על כן בא בטענה שאין לתת להם שכר בעולם הזה כיוון ש'שכר מצווה בהאי עלמא ליכא'. הוסיף על זה ב'ערוגת הבושם' (ד"ה ויעמוד) שעל כן העמידו מן השמים את המלאך בין 'גדרות', לתת בזה 'תשובה' על טענת בלעם - כי אף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אך עשיית גדרים וסייגים משתלם

ה) אמר הקב"ה - אם אתה נותן לי את לבך ועיניך, הריני יודע שאתה שלי, ומי פתי לא ירצה להיות נמנה על 'אנשיו' של הבורא...

אמנם יש לדעת, שכנגד זה גם היצר הרע יש לו את ה'אנשים שלו', שכך אמרו במדרש (בר"ר כב) אמר ר' אמי אין יצר הרע מהלך לצדדים אלא באמצע פלטיא ובשעה שהוא רואה אדם ממשמש בעיניו מתקן בשערו מתלא בעקביו הוא אומר הדין דילי הוא, מאי טעמא ראית איש 'חכם בעיניו' תקוה לכסיל ממנו (יחם בעיניו' היינו מי שמתחכם עם העינים).

ואמרו בזה מאמר נורא עד מאד, שכביכול, הקב"ה ולהבדיל אלף אלפי הבדלות היצה"ר, שניהם כביכול מחפשים מי הם 'האנשים שלהם'. וע"ז אומר הקב"ה, אתה הנותן לי עיניך וליבך - עוד לפני שעשית שאר מצוות ומעש"ט, עי"ז לבד כבר אנא ידע דאנת דילי. ומאידך, היצרא בישא מחפש את אנשיו, וכשמוצא את המתחכם בעיניו הממשמש ומתקן בשערו וכו' עוד לפני שעבר איזה עבירה או נכשל בחמורות ח"ו כבר מכריזו השטן בעוז: הדין דילי הוא. והדבר נורא למתבונן.

וז"ל ספר חרדים (פס"ו אות קנ"ה), אדם נתן לחברו אלף עבדים במתנה כי מצא חן בעיניו, אח"כ אמר למקבל המתנה תן לי שניים מהם, אם יסרב מליתנם היש בליעל ממנו בעולם... והנה השי"ת נתן רמ"ח איברים לאדם להשתמש בהם, לאחמ"כ שאל לו שניים מהם והם הלב והעינים שנאמר תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה, ועיניך קאי למעלה ולמטה, וכי לא יתנם לו.

יד. בדרך הרמז פירש הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע ('מאורן של ישראל' פורים אות א) בהא דאיתא בגמ' (מגילה טז.) שכאשר הגיע המן להרכיב את מרדכי היהודי ברחוב העיר ראה אותו כשהוא מלמד הלכות קמיצה, אמר המן 'אתא מלי קומצי קמחא דידיכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי', כי מרדכי חשש שנגמר דינו למיתה על ידי המן, לכן מיהר להנחיל לבני ישראל לדורות עולם את יסוד היהדות, ומה לימד אותם, הלכות קמיצה, שעניינה הוא שהכהן מכניס את כף ידו לתוך הכלי המלא סולת וקומץ משם מלוא קומצו, והוא העולה לזכרון לפני ה', ללמדנו כי מה שאדם 'קומץ' ואינו נראה מבחוץ הוא עיקר הנחת רוח לפני המקום, וזה כלל גדול בכל עבודת השי"ת, כי כשאדם קומץ ועוצם עיניו מראות ברע, ואין איש יודע אלא רק הקב"ה לבדו, או כשקומץ וסוגר את פיו מלדבר ברע ורק השי"ת הוא היודע ועד כמה 'מסירות נפש' השקיע וכמה נתייגע לכבוש את יצרו, באותה שעה עולה ה'קומץ' לנחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו. ועל כך אמר המן מלי קומצי דידיכו דחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי, כי שבירת היצר בדברים שנפשו של אדם מחמדתם היא זוחה כל שאר קטרוגי היצר.

טו. מעשה היה עם הרב אורי זוהר זצ"ל מגדולי מזכי הרבים אשר קירב אלפים ורבבות מישראל לאביהם שבשמים, שפעם נסע ברכב ועצר ב'רמזור' (רע"ד ליי"ט), בסמוך לו נעמד רכב אחר, ומבעד החלון זעק לעברו - אורי - החזריני בתשובה כל עוד הרמזור לא מתחלף מאדום לירוק (כאותו נכרי שבא לפני שמאי והלא א"ל גירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת), על אתר השיב לו רבי אורי, מדוע אתה עצרת רכבך ונשארת לעמוד כאן, סע הלאה,

באר הפרשה - פרשת בלק

זאת מי מנה - מי יוכל למנות חשיבותם וגדולתם כרע שכב - נח ההתחזקות כארי וכלביא בכל מצב (ושכרם) של עפר יעקב של בחורי ישראל הכובשים את בפרשתן (כד ט), 'כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו', והנה איתא בנגמ' (ברכות יב:) 'אמר רב יהודה יצרם ומתגברים על תאוות ליבם'.

א"ל האיש, איך אסע, והרי צבעו של הרמזור כעת הוא אדום, א"ל, מה איכפת לך הרחוב ריק, אין כאן נפש חיה, לאיש לא תזיק אם תסע, נו - סע, א"ל האיש, אבל חוששני שמא יגיח לפתע איזה שוטר, ואז אויה לי ואי לנפשי, שהרי הלה יתן לי מיד ממתת ידו - דו"ח עם שלילת רשיון ומאסר... א"ל רבי אורי, מדוע תחשוש חששות שווא, וכי אינך רואה שהרחוב שומם, אין זכר לשוטר וכיו"ב... א"ל האיש, אבל, יש מצלמות (Cameras) שיצלמו אותי ויתגלה קלוני לעין כל ויגיע הדו"ח וכו' לביתי, באותו רגע החליף הרמזור את צבעו לירוק, וכשהשניים פותחים בנסיעה, זעק לעברו רבי אורי, גם עליך ועל מעשיך בכל עת יש מצלמה, מה אתה חושב שהעולם הפקר, עין של מעלה רואה בכל עת את כל אשר אתה עושה...

לאחר שנים רבות, פגש רבי אורי באיש יהודי חרד ושלם, ואמר לו, כבוד הרב, אני ה'בעל תשובה' מאותו רגע כמימריה - תחת הרמזור יעלה הדס.

ולדידן, אף אנו בשימנו על לבנו כי 'עין רואה' וממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ, אף הנעשה בחדרי חדרים... ולדידן, אף אנו בשימנו על לבנו כי 'עין רואה' וממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ, אף הנעשה בחדרי חדרים... בוודאי נתנהג באופן הראוי וכלשון המחבר (א"ח א א) כל שכן כששים האדם אל ליבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה ופחד ה' ית' וקִשְׁתוֹ ממנו תמיד.

והנה כאן מצינו 'מידה טובה מרובה', כי אותה קליפה - קליפת עמלק היא המקררת כל דבר שבקדושה מצאה לה מקומה בדרך - אשר קרך בדרך, וזה הדליק את הניצוץ והאש שביהודי החזירו בתשובה - על הדרך, בין רמזור לרמזור. טז. סיפר הרה"ח רבי חונה אדמקר זצ"ל שפעם טייל בעיר תל אביב יחד עם רבו הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע, לפתע עצר ה'אמרי חיים' ודפק במקלו על איזה בית, ואמר לו, לך נא ראה מי הוא הדר בבית זה, הלך רבי חונה לראות, בדרך חזירתו סיפר כי הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע דר שם. נענה ה'אמרי חיים' ואמר 'מה טובו אהלך יעקב' שני פירושים יש לה לתיבת אהל, מלשון אהל ודירה, עוד אפשר לבארו מלשון מור ואהלות - בשמים שיש בהם ריח טוב, וכלשון הכתוב (שם ו) 'כאהלים נטע ה', וכלומר שבית שהוא קדוש הרי עולה ממנו ריח קדושה.

יז. הרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (עיי' דבריו בפר' בהעלותך, ד"ה ויעש) מבאר בדברי הגמרא (יומא לג.) 'ודם התמיד קודם להטבת שתי נרות', והוא מפסיק בין חמשת נרות הראשונים של המנורה לשנים האחרים, כי הז' נרות מכוונים כל אחד כנגד 'מידה' (ספירה) אחת מז' הספירות, ושנים אחרונים מכוונים כנגד 'יסוד מלכות', יסוד - ענין שמירת הקדושה, 'מלכות' ענין האמונה בה' שהוא מלך העולם, ואכן כהקדמה לשני אלו, נצרך האדם ל'דם התמיד' - להקיז דם מעצמו תמיד בכל יום בכל עת ובכל שעה, לעמוד בהם בעוז ותעצמות במסירות נפש, רק כך יוכל לקנות ולקיים כראוי את הקדושה והמלכת ה'.

יח. ואין כל מלאך ובריה יכולים לשער גודל השכר שיקבל האדם על כל 'מסירת נפש' בהתגברו על רצונותיו ותאוותיו, וכפי שאמר ה'בית אברהם' זי"ע בשם ה'ספר חרדים' על הפסוק בפרשתן (כג כג) 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל' שהם מתפלאים איך ברגעא חדא מצליח בשר ודם בעוה"ז להעפיל ולהגיע עד לכסא הכבוד, אך הקב"ה עונה להם - 'א-ל', סוד הוא ביני ובין בני ישראל, כי רק הוא יתב"ש יודע צפונות לב האדם ונסיונותיו, וכמה יגיעה עלה לו להתגבר על טבעו.

ואין הדברים אמורים דייקא בעניין השכר הצפון לעולם הבא, אלא גם בעולם הזה הקב"ה משלם שכר טוב ליראיו. ומפורש כן בדברי הגר"א (משלי יג ט) בכתוב 'תִּאְוָה נְהִיָה תִּעָרֵב לְנַפְשׁוֹ, וז"ל. נהיה הוא לשון נשבר והוא מלשון 'הָהָה עַל הָהָה' וגו' (יחזקאל ז כו), כלומר התאוה כאשר היא נשברת אח"כ היא תערב לנפש אף שבשעה שהייתה תאוותו מתגברת עליו והוא שובר אותה הוא מצטער מ"מ אח"כ היא תערב לנפש ונהנה מזה מאוד. ואמר לשון 'נהיה' כי כאשר האדם שובר תאוותו ורצונו מפני כבוד ה' בכדי לעשות רצונו הקב"ה עושה רצונו, כמו שאמרו (אבות ב ד) בטל רצונך מפני רצונך וכו', ולכן כתיב נהיה כלומר כאשר ישבר תאוותו 'תאוותו נהיה' - שהקב"ה יעשה רצונו.

זהו נפילה ממש רח"ל תוך כמה ענייני אופל וחושך, כדכתיב בירמיה (ג נה) 'נשכבה בַּבְּשָׁתָנוּ שאין יכול לחיות מגודל הבושה שמרד כ"כ נגד רצון קדשו ית"ש, מכל מקום כארי - כמו רגע יוכל להתהפך ולהתגבר על כל החושך, שיהפוך ל'אורה', וכל הזדונות ייפכנו לזכויות כמאמר חז"ל (יומא פז:). וזהו ובלביא מי יקימנו, מה שהוא בבחינת 'מו' - שבמעט אין לו חיות, בחינה זו יקימנו שיהיה לו תקומה ועוד רווח על ידי ההיפוך לטוב. עכ"ל. ולכן הודיעו לנו חז"ל 'ידיעה' זו, כי היא נצרכת לכל אחד מישראל, לדעת ולזכור, להבין ולהשכיל שאין יאוש בעולם כלל, וגם אם הגיע למצב השפל ביותר ששייך רח"ל הרי ברגע אחד יכול להתהפך לטוב י"ט.

בר זבידא, בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ומפני מה לא קבעו משום טורח צבור, ונתפרש שם בסוגיא טעם הדבר שבקשו לקבעה בקריאת שמע - 'משום דכתיב בה האי קרא כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו'. והקשה הרה"ק ה'שפתי צדיק' זי"ע (ו) שמאחר שלמעשה לא תקנו לקרוא פרשה זו, אם כן לאיזה צורך הובא בגמ' שהיה להם הוה אמינא לקבוע פרשה זו בקריאת שמע, אלא בודאי 'מסתם נחוץ לכל אחד מישראל לידע זאת' ואם כן צריך ביאור מה נפקא מינה יש לנו מידיעה זו.

ומבאר ה'שפתי צדיק' באופן נורא, וז"ל, אף שברע והוא רח"ל יורד ממדרגתו, אף אם שכב -

והדברים מפורשים במהרש"א (קידושין מ.) וז"ל, אבל פירוש הכתוב, שהצדיקים הם עושי דברו של הקב"ה, על ידי כוחם וכבישת יצרם ואז הקב"ה גוזר לשמוע לו בקול דברו, כינוי דברו על הצדיק, דהיינו לשמוע תפילתו ולעשות לו נס להצילו מהמזיקים וכו', ולהצילו משאר כל דבר צרה. עכ"ל.

יט. ולחזק את הלבבות אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א, הנה מצינו בבלעם שאמר בתחילה 'אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה' אלוקי' (כב יח), אכן בסוף הפרשה אמר בלעם 'אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה' (כד יג), ולא אמר ה' אלוקי כבתחילה, ופירש רש"י, 'כאן לא נאמר אלוקי כמו שנאמר בראשונה, לפי שידע שנבאש בהקב"ה ונטרד', וכלומר שבלעם סבר שמאחר שנבאש מהקב"ה שוב אינו אלוקי... כי זו דרכה של הסט"א להתיימש ולסוג אחורנית, לחשוב - אם נתרחקתי מה' בוודאי כבר 'נסתם הגולל' עלי ועל עבודתי, שוב אינו 'אלוקי' ואין דרך לחזור, ומה גרמה לו מחשבה רעה זו - לפרוק עול לגמרי ולהחטיא את ישראל (ושעל כן נהרג אף הוא)... אמנם לא זו דרך הקדושה, אלא בכל מצב אפילו הגרוע ביותר, עדיין ה' הוא 'אלוקי'... וחפץ בקרבנותו, ומעולם לא נסגרו השערים... (הובא באוסף מכתבים ח"ב עמ' קפה).

פעם נכנס אל הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע בחור שמחמת סיבות שונות שלחוהו מהישיבה, כראות הבחור שכלתה אליו הרעה בא לפני הרבי וקבל לפניו על שזרקוהו מהישיבה, והודה על האמת שכך וכך עשה, אך הוא מקבל על עצמו לתקן ולשפר את מעשיו מכאן ולהבא, והיה כשמוע הרה"ק את דבריו קרא לאחד המשגיחים, ושאלו מדוע זרקו בחור פלוני מהישיבה, הצטדק המשגיח שאי אפשר להחזיקו בישיבה מפני מעשיו הרעים, נענה הרבי וסיפר לו, שהבחור היה אצלו והבטיח לתקן אורחותיו, ומכאן ואילך ילך אך ורק בדרך הישרה, אולם המשגיח עמד בשלו באמרו, בחור זה כבר הבטיח אלף פעמים שיתקן מעשיו ואינו עומד בדיבורו, והיה כאשר יצאו הדברים מפיו נסער הרה"ק ברוחו, ושאל בזעקה כשהוא מחזיק בזקנו הלבן שירד על פי מידותיו 'הנה נא זקנתי, ובמשך השנים הבטחתי יותר מאלף פעמים לבורא כל עולמים שאתקן מעשי ולא עמדתי בדבורי, ולדברייך אין לי עוד תקנה חס ושלום, חלילה לומר כן, אלא כל עוד שהנשמה באפו של יהודי יש בידו להתחרט על מה שעשה ולהתחיל דף חדש מעתה...'. כן הוה מעשה בימי קדם, באיש נכבד מתושבי קרית צאנז (שבנתניה) שבערבי פסחים עמל קשה בצרכי ציבור, וכמוהו כן עשתה נוו"ב, משהגיע זמן ליל הסדר אחר שובו לביתו מתפילת מעריב והלל הרגישו שניהם באפיסת הכוחות ממש, ובלית ברירה נכנסו למיטתם להניח ראשם למשך חצי שעה, במחשבה שכעבור מחצית השעה יקומו דשינים ורעננים לעריכת הסדר, לא כן רצה הקב"ה, ושניהם פקחו עיניהם מש'הגיע זמן קריאת שמע של שחרית, ויחרדו שניהם על אשר אירע להם, בצר לו מיהר האיש לביהמ"ד ובטרם תפילת היום פנה אל הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע, וסיפר לו את כל אשר קרהו, ואמר בקול בוכים, רבי קדוש, רבי, מה עושים, לא כזית מצה ולא מרור, לא כורך ולא שולחן עורך, לא הלל ולא נרצה... אמר לו הרבי, מה עושים... הולכים להתפלל... (שכאמור, כבר הגיע זמן תפילת שחרית), והיינו שאף אם אירע נפילה הגדולה ביותר, אין ליהודי אלא להביט מכאן והלאה.

באר הפרשה - פרשת בלק

ואין לתאר ואין לשער עד כמה חביב לפני המקום ב"ה אותה 'התחזקות', כאשר האדם מתגבר ומתחזק ומתחדש ברוח חדשה לשוב לעשות רצון השי"ת

אף לאחר שכבר נפל ונכשל^כ, ואף הקב"ה מתקרב אליו כנגדו ומשפיע עליו שפע של עזר וסיוע ללא גבול ובמו שהגיד הרה"ק ה'חווה מלובלין' זי"ע בשם הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע לפרש בלשון הכתוב

כ. והיינו משום ש'לפום צערא אגרא', דייקא גודל הקושי להתגבר אחרי נפילה הוא שמעלה חן ונחת רוח לפני המקום ב"ה.

וכך כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (דבר בעתו שער ההתחזקות פ"ח) וז"ל, ואיתא במדרש (ויק"ר כז ב) 'עתידה בת קול להיות מפוצצת בראשי ההרים ומכרזת ואומרת מי פעל עם א-ל יבוא ויטול שכרו, והכוונה במה שאמר מי פעל עם קל הוא, כי בעת שהאדם בצער גדול וביסורין, ואף על פי כן הוא מתחזק לעבוד את השי"ת נחשב לו אז כאילו הוא מתחסד עם הקב"ה, וכמו שאמר הכתוב (ירמיה ב ב) 'כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה', והיינו שאמר מי פעל עם א-ל היינו שעבודתו להשי"ת בא לו בצער ונחשב לו כאילו פעל עם א-ל, יבוא ויטול שכרו.

כא. וכמו שאמרו לדייק באופן נורא מהא דאיתא במדרש (ויק"ר כג יג) רבי מנשיה בר בריה דרבי יהושע בן לוי אמר, מצינו שכל מי שרואה דבר ערוה ואינו זן עיניו ממנה זוכה ומקבל פני השכינה, שנאמר (ישעיה לג טו) 'ועוצם עיניו מראות ברע', מה כתיב בתריה (שם יז) 'מלך ביפיו תחזינה עיניך', והמדקדק בלשון חז"ל יראה שמדובר במי שכבר 'רואה דבר ערוה' – כבר נכשל בהסתכלות אסורה ח"ו, ואעפ"כ מיד מתגבר להסיח דעת ולעצום עיניו ושוב 'אינו זן ממנה', ומה שכרו 'זוכה ומקבל פני שכינה'...

ובעניין זה פירשו בסוף פרשתן במעשה זמרי, שנאמר (כה ו) 'והמה בוכים פתח אוהל מועד', ובתרגום יהונתן 'ואינון בכיין וקריין שמע', שעל אף הבכיה הגדולה ומרה על הנפילה הגדולה בבנות מואב וחילול השם ע"י זמרי לא נעצרו בבכיה ובשברון לב ורוח אלא קראו שמע להתחזק לקבל עליהם עול מלכות שמים מחדש, ומיד 'ויקם פנחס מתוך העדה', וזכה להיות אליהו המבשר על הגאולה.

כב. מעשה בחסיד אחד ושמו ר' יוסף פאלוך ז"ל, הלה היה מוסר שיעורי תורה בצפון תל אביב – לקרב בנים רחוקים, בשנת תשס"ט הלך רבי יוסף לבית עולמו, בימי ה'שבעה' נכנס יהודי לנחם את בניו האבלים וסיפר להם מעשה נורא שאירע עם אביהם, וכה אמר להם, הנה רבות בשנים היה אביכם מוסר שיעורים בגמרא בצפון תל אביב. פעם אחת בימות החורף כששרר הכפור הגשם בחוצות, יצא אביכם מביתו במסירות נפש למסור את שיעורו על דעת שמא ימצא אפילו יהודי אחד שיקשיב לשיעור והיה זה שכרו. אלא שבהגיעו לבית המדרש לא מצא בה נפש חיה אחת, מה עשה אביכם, יצא לרחובה של עיר וחיפש איזה יהודי שיסכים לבוא לשמוע 'שיעור בגמרא'... (אף ביום בהיר כשהשמש בטהרתה היה זה מן החידוש אם היה מאן דהו ממלהכי רחובות תל אביב מצטרף לשיעור, ק"ו ביום חורף כזה). אביכם עצר את ה'עובר ושב' הראשון, ושאל אותו אולי יואיל להיכנס כאן לביהמ"ד לשמוע שיעור בגמרא, הלה הביט בו מכף רגל ועד ראש כמי ש'נפל מהירח' בזה הרגע, והמשיך בדרכו. כן הווה עם השני ואף השלישי כיו"ב וכו'... עד שאמרו לו בבירור ר' יהודי חבל עליכם ועל זמנכם היקר – עד למחרת תעמדו כאן ואיש מצטרף לשיעורכם לא תמצאו.

אבל, 'אין יאוש בעולם' אצל יהודי כאביכם, על כן פנה ונכנס אל בניין המגורים הראשון שמצא, עלה במדרגות ונקש על דלת הבית הראשונה שמצא, אך אין קול ואין עונה, שוב נקש על הדלת ולא נפתחה, בלית ברירה ירד שוב לרחובה של עיר, שמא עתה יעלה בידו איזה 'קרוב' להקריבו לה' ולתורתו, אך עדיין אין איש שם על לב. משום מה (כנגד כל הגיון וסברא) עלה אביכם שוב ודפק בשנית על אותה הדלת שדפק מלפנים, אלא שבפעם הזאת לא פסק מלדפוק... עד שנפתחה הדלת... לפתע נפתחה הדלת ולמולו קמה וגם ניצבה דמותו של 'עוג מלך הבשן' בדורנו – איש רם ונישא לאורכה ולרחבה, ואף הררי שער כ'הר הכרמל והתבור' יורדים לו מששת צדדיו, ויתחלחל אביכם עד לאימה... מהרה התעשת אביכם ושאל לאותו 'עוג' – אולי יאות כבודו לרדת עמי לביהמ"ד הסמוך לשמוע 'שיעור בגמרא', 'בעל הבית' הביט עליו במבט מאויים, ושאלו בתקיפות 'מי שלחך הנה', אביכם לא התפעל ממנו, וחזר לשאלו באותו הנוסח – אולי יאות כבודו לרדת עמי לביהמ"ד הסמוך לשמוע 'שיעור בגמרא', והלה

טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל, וברש"י, מה טובו אוהליך יעקב בזמן שבית המקדש היה קיים, ומשכנותיך ישראל היינו לאחר החורבן. והקשה הרה"ק ה'שפתי צדיק' זי"ע (אות מו) דלכאורה היה לו לומר להיפך, שהרי כשנקראים 'ישראל' סימן הוא שהם עומדים במדרגה גבוהה, ואילו 'יעקב' מורה על דרגה פחותה יותר, ואם כן היה לו לומר 'אוהליך ישראל' - כי בזמן 'אהלך' שבהמ"ק קיים, נקראים בשם ישראל,

(כג כד) 'הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא' - כי 'לביא' חלוש מ'ארי' שהוא זכר (והלביאה היא נקבה) ומעתה יש לומר כי זה שאינו חזק כ"ב ואעפ"כ קם ומתחזק ב'לביא' אזי מן השמים יוסיפו לו כוחות הרבה עד שיתנשא כ'ארי', שהבא לטהר מסייעין לו (יומא לח:)²².

צא ולמד עד כמה חשובה היא עבודת ה' דייקא מתוך נסיונות וקושי, ממה שנאמר בפרשתן (כד ה) 'מה

משיבו בתקיפות יתר 'מי שלחך הנה'... וכששמע מאביכם אותו נוסח בשלישית תפס אותו בכוח. משכו אל תוך הבית פנימה ונעל את הדלת, ושוב שאלו, אמור לי 'מי שלחך הנה', ואביכם בשלו, אולי תבוא עמי לשיעור בתלמוד. עתה נענה ה'מגודל' הריני נותן לך אורך זמן של שלוש דקות ולא יותר... ויצא מהחדר. משעברו שלוש דקות קיים הלה את הבטחתו ונכנס לחדר, ודרש לדעת מי שלחו הנה.

משלא נענה כרצונו, תפס הלה באביכם והכניסו לאחד מחדרי הבית, ושם... חשכו עיניו... בראותו 'חבל תליה' משתלשל ויורד מתקרת הבית. פחד ורעדה אחזו בו באביכם, כשהוא מלא בחשש איזה משפט זומם הלה לעשות עמו. אז פתח המגודל פיו וסיפר לו, הנה בודד בעולמי אנוכי, מעולם לא נשאתי ואף לא הקמתי בית, עם הורי הסתכסכתי מלפני כארבעים שנה, ומני אז לא דרכה נפש חיה זולתי בזה הבית, מעולם לא התדפק אדם על דלתי ביתי (כי אין 'דריסת רגל' לאוספי צדקה באותו מחוז, ואף לא נהוג אצל ה'שכנים' ללוות לחם או ביצים זה מזה). זה לי תקופה ארוכה שאנכי מהלך בשברון לב ונפש, מיואש אני מכל חיי כי מה שווה אנכי בעולם, וגמרתי אומר שהיום יהיה האות הזה - אאבד עצמי... ו'חסלת פרשת...'. כבר הכנתי את חבל התליה אשר הנך כאן רואה בעיניך, בהגיע שעת 'גמר דין' נעמדתי לצד החבל, ולראשונה בחיי תקפוני מחשבות טובות, ופניתי אל בוראי ואמרתי לו, 'אלוקי השמים והארץ אם אתה קיים הראיני סימן אחד קטן שרצונך בכך שאשאר בין החיים', ומתוך כך עליתי אל חבל התליה וכבר קשרתיו היטב סביב צווארי, באותו רגע שמעתי 'דפיקות' על דלת הבית - לראשונה מזה כארבעים שנה, מכך הבנתי כי אכן הנה הקב"ה שלח לי אות חיים וסימן שרצונו בחיי, בחיפזון ובמהירות הורדתי את החבל מעל צווארי, אלא שעד שירד החבל מעל צווארי וניגשתי לפתוח את הדלת לא מצאתי נפש חיה אצל הדלת. הבנתי מכך שטעות הייתה בידי, ורק דמיוני הטעה בי, א"כ עלי לשוב לחבלי, וכן עשיתי... כאשר היה כפסע ביני לבין המוות, שוב שמעתי דפיקות בדלת, והפעם הם היו חזקות יותר, מיהרתי לשחרר שוב את החבל ההדוק על צווארי, ומשפתחתי את הדלת מצאתיך עומד למולי, ולרוב תדהמתי שאכן 'פנה אל תפילת הערער' ונתקבלה בקשתי, שאלתי אותך מי שלחך כעת הנה... לדעת אם הקב"ה שלחך הנה, כמובן שאביכם קירבו בכל מיני קירוב עד שנהפך ל'בעל תשובה' גמור, הקים בית בישראל והצליח בכל דרכיו... סיים היהודי את דבריו ואמר, התדעו מיהו אותו מגודל שכמעט שם קץ לחייו, הרי אני הוא, זה העומד לפניכם, ועל כל חיי הרוחניים והגשמיים גם יחד הנני חב הכרת הטוב לאביכם המנוח.

הנה מלבד הלימוד ממעשה זה שלעולם אין לאדם להתייאש, ואין יגיעת האדם הולכת לריק, והרי לך, שסוף דבר זכה ר' יוסף להציל בר ישראל ממוות לחיים ולהשיב בן אל אביו שבשמים. אמנם, על הכל, ראינו כאן כי כל יהודי באשר הוא, ואפילו נתרחק כהנה וכנה שאינו מכיר בה' ובתורתו והינו עומד לאבד עצמו לדעת, אם יקרא אל אביו שבשמים הראיני אות חיים ישמע האלוקים לקולו, כמו שענה לאותו יהודי מגודל ושלח לו את ר' יוסף ברגע המכוון ממש, כי אבינו שבשמים חפץ בכל אחד ואחד מבניו אהוביו, ולעולם לא ידח ממנו נידח.

כג. עובדא הוה אצל הגאון מטשעבין זצ"ל שאחד קרא לפניו מאמר חז"ל ואמר בטעות 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של בלעם' במקום 'של אולם', כל השומעים מילאו פיהם צחוק ולשוניהם רינה, נענה הרב מטשעבין ואמר שאין זה בדיחותא כלל, כי אצל בלעם כתוב ש'ראה שאין פתחיהם מכוונים', ופי' הרה"ק הר"ר ברוך ממעזבו'ז שבלעם ראה שאין הקב"ה דורש מאיתם כי אם פתח כחודו של מחט, וכנגד זה פותח להם פי כמה וכמה 'כפתחו של אולם', ואז אמר 'מה טובו אוהליך יעקב', ולזה הזכיר הלה את הבטחת הבורא שיפתח לנו פתחים גדולים.

באר הפרשה - פרשת בלק

ונראה בדרך פשוט שהוא מדה כנגד מדה, לפי שהם שמרו את עצמם לבלתי הסתכל כל אחד בפתחו של חברו לראות בעסקיו כדי שלא יכניס בו עין הרע, לזאת מדה כנגד מדה הנני עליהם השי"ת ברחמיו לבל ישלש בהם גם כן עין הרע מבלעם הרשע ימ"ש, עכ"ל. ללמדנו, שכדרך שאדם נוהג כלפי אחרים כך נוהגים עמו מן השמים, וכדברי הגמ' המפורסמים 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים'.

וזכר איתא ב'אבות' (ה יט) 'כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו, ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה - מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה^כ - מתלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע, תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא וכו', אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנום ויורדין לבאר שחת^כ, ע"כ. ובכל עת, וביתר שאת בפרשה זאת, יש לנו לקנות בנפשנו קנין עולם להיות נמנים על 'תלמידיו

ואילו ב'משכנותיך' היה לו לומר יעקב, כי אחר החורבן הרי אנו בשפל המצב בסתר המדרגה. אלא מבאר ה'שפתי צדיק', כי אכן, כהיום שאין לנו לא מקדש ולא כהן, לא קרבן ולא אישים הננו במדרגה גבוהה יותר, כי עתה מתקבל לנחת רוח כל נדנד עבודת קודש ביתר שאת משהיה אז בבית המקדש. ולא עוד אלא שכל כוונת המשכן היה שיהיה לנו בקל לזכות לבחינת ישראל, ואם כן כהיום שרבו הנסיונות וכל מעט עבודת ה' עולה בקושי רב - הרי אנו בבחינת ישראל ע"י ההתגברות, ואדרבה אותה העבודה שבזמן בית המקדש היא בדרגא פחותה לעומתנו, ובבחי' יעקב כנגד חשיבות העבודה בדורות האחרונים^{כד}.

תלמידיו של אברהם אבינו - בעין טובה ואהבת ישראל וזהירות בכבודם

בפרשתן (כד ב), 'וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלוקים', וברש"י 'ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא יציין לתוך אהל חברו, ותהי עליו רוח אלוקים - עלה בליבו שלא יקללם', וביאר הרה"ק ה'מאור ושמש' זי"ע בזה"ל,

כד. כה כתב הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע (ספר המאמרים, קונטרסים א עמ' 106), הבעל שם טוב פירש את הפסוק (תהלים סג ג) 'כן בקודש חזיתך' כך, כן - הלואי, בקודש - בזמן הבית, חזיתך, פירוש הלואי והייתי רואה בזמן הבית אותה דרגה של גילוי אור אלוקי שממשיכים בזמן הגלות, שכן עבודת ה' בזמן הבית הייתה עבודת ה'מוח והלב' שיש בעבודה זו תענוג רב ושמחה (ואין רבותא וחדוש בעבודה כזו), משא"כ בזמן הגלות העבודה היא מתוך קבלת עול ומסירות נפש וכאשר יהודי מוסר נפשו על לימוד התורה וקיום המצוות (ובפרט בזמן הגזירה שמענישים על זה ר"ל) הרי הוא ממשיך אורות גדולים ועצומים הרבה יותר מאשר האורות שנמשכו בזמן הבית.

כה. כה אמר המשגיח הגר"י לוינשטיין זצ"ל בשיחתו בישיבת פוניבז' בלהט אש קודש, אחז"ל באבות כל מי שיש בו ג' דברים הללו מתלמידיו של בלעם הרשע וכו', גילו לנו חז"ל שיכול האדם לשבת בישיבתו של אברהם אבינו ולהיות מתלמידי בלעם הרשע, אם יש בו ג' דברים הללו.

כו. הקשה הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (אבות שם) שהנה המשנה מעמידה את ההבדל בין תלמידיו של אברהם לתלמידיו של בלעם שהרי זה דבר והיפוכו, ומאחר שאצל תלמידי אברהם כתיב שהם אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא אם כן היה צריך לומר שתלמידי בלעם מפסידים כבר בעוה"ז ויורשים גיהנום, ומדוע הזכיר רק שהם יורשים גיהנום ויורדין לבאר שחת שהוא לעולם הבא.

ומבאר, כי אכן, כוונת המשנה שהם יורשים גיהנום בעודם בעוה"ז (מלבד מה שיורדים לבאר שחת בעוה"ב), כי בעלי מידות מושחתות אלו של עין הרע ורוח גבוהה ונפש רחבה הרי חייו אינם חיים, כי לעולם אינם מסתפקים ושמחים במה שיש להם, והם מלאים רוגז ומכאוב על הצלחת אחרים ועל כך שאין יכולים למלא כל תאוותיהם, לעומת זאת, אלו שזכו להיות מתלמידי אברהם אבינו אשריהם בעולם הזה וטוב להם בעולם הבא, חיים הם בעולם הזה בתוך 'גן עדן', כשהם תמיד מלאים שמחה ואושר החיים...

הנה איתא במסכת מנחות (כט:): ומפני מה נברא העולם הזה בה"י מפני שדומה לאכסדרה שכל הרוצה לצאת יצא. ופירש"י שם הרוצה לצאת לתרבות רעה יוצא. הקשה הגר"ח קרייזווירט זצ"ל הלא תרבות רעה היא היא החיים בעוה"ז על כל שלל תענוגותיו הנאותיו, ואיך אמרו על זה שהוא נחשב כיציאה מהעולם הזה - והרי זה ה'כניסה'

באר הפרשה - פרשת בלק

י

של אברהם אבינו' - בג' מידות הללו, להוסיף באהבת ישראל^כ, לגמול חסד איש עם רעהו מתוך עין טובה ושפלות הרוח. וחלילה לנו מלהיות מתלמידיו של בלעם הרשע להתנשא איש על רעהו, או בעין רעה ושנאה אחד על חברו ח"ו^כ.

נז"ל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע (לך לך תשל"ח, תשמ"א), הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע אמר חסידים באים הנה ומבקשים להם רבי, והרי אפשר להיות מתלמידיו של אברהם אבינו, כדאיתא במשנה מתלמידיו של אברהם אבינו ע"ה 'עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה',

נוראות מצינו בפרשתן היאך חס המקום ב"ה על כבוד הבריות, וכמבואר ברש"י (כב ל) שאמר המלאך לבלעם שהורג הוא את האתון 'מפני שדברה והוכיחך ולא יכלת לעמוד בתוכחה וכו', על כן הרגתיה, שלא יאמרו זו היא שסלקה את בלעם בתוכחה ולא יכול להשיב, שחס המקום על כבוד הבריות' (ועין ברש"י שמביא עוד כיו"ב). ומעתה קל וחומר בן בנו של קל וחומר אלף פעמים, אם חס המקום על כבודו של אותו רשע טמא

לעוה"ז, אלא ביאורו, דהיוצא לתרבות רעה לא רק את העוה"ב איבד, אלא שגם מהעוה"ז יצא, כי גם בו אין לו כלום.... וכלשון קדשו של הגר"א זיע"א באגרתו 'עלים לתרופה', והעולם דומה לשותה מים מלוחים ידמה לו שמרוה וצמא יותר.

כז. בדרך צחות אמר הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע ש'בלק' ר"ת ו'אהבת לרעך כ'מוך, ואם תשאל הרי אין זה מתאים לפי האותיות, תשובתך, כי אכן כשאין חברך מתאים עמך, ובאופן זמן שקשה לו לאדם, יתחזק גם כן ב'ואהבת לרעך כמוך'...

כח. הנה כאשר נתבונן במעשה דפרשתן - הנה בלק ועמו נבהלים כהוגן מבני ישראל העומדים בסמוך לגבולם, והם קוראים לבלעם שיבוא לקללם פעם אחת ושתיים - שרים רבים ונכבדים, וכל טצדקי עשה בלק ב'הלוך ושוב' בכדי להרוג את ישראל כיון שחשש מהם 'עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה', אבל באמת כל זה לא היה אלא פחד שווא שאין בו ממש, שהרי בני ישראל נצטוו מזה עידן ועידנים שלא להילחם עמם - 'אל תצר את מואב'... ובני ישראל לא חשבו עליו כלל, והוא כבר הפך עולמות, והכל בטעות גמורה (הוסיף על כך ת"ח אחד, ומדוע בלעם לא העמיד את בלק על טעותו, מדוע לא אמר לו - אסור להם לריב איתך... כי רצה להרוויח את הכסף והכבוד...) - כיו"ב נדמים אנו בשעה שאנו מדמים כי פלוני רוצה להרע לנו, ומשנהו רוצה להזיק לנו וכיו"ב רבות מ'דמיונות' הגוזלים מאתנו את שלוות הנפש, ומפריעים לנו מלישן בלילה על משכבנו, אף מוציאים אנו על כן ממון רב, והרי אין כאן אלא דמיון בעלמא - על סמך אלו דמיונות וראיות הוכחת שפלוני בא להזיקך...

בדרך צחות מספרים 'מעשה' באחד שנזקק בדחיפות לסכום מעות אשר לא היו בידו, ובדלית ברירה החליט ללכת לידידו לבקש ממנו הלוואה, בדרכו 'נפלה' בליבו מחשבה שמן הסתם לא ירצה הלה להלוות לו אלא ישיב פניו ריקם, אך מיד דחה מחשבה זו, כי מהיכי תיתי שרעהו לא ירצה להיטיב לו, אולם המחשבה הראשונה נקבעה במוחו וניקרה בו כל הדרך כיתושו של טיטוס, עד ש'דמיון' זה נהפך כמציאות ממש, והתרגז עד מאוד, כשהוא אומר לעצמו, הן תמיד השתדלתי בטובתו ומדוע 'רשע' זה משיב רעה תחת טובה, מה פשעי ומה חטאתי, וככה המשיך לילך בדרכו כשכולו 'אש להבה' והוא רותח וזועם על 'נבזותו' של רעהו לשעבר... שאינו עומד לימינו בשעת דחקו, משהגיע לבית רעהו, נקש על הדלת ותיכף משנפתחה זעק בחמתו, איני צריך את הטובות שלך... אל תלווה לי... ואיני חפץ להכירך מיום זה והלאה... וטרק את הדלת בחזקה עד שנשמע הקול ברחוב השני... והלה עומד נדהם ואינו יודע מה הוא שח, ואיזו הלוואה בראשו...

וכן במקרים רבים 'בניין' המריבה והמחלוקת נבנה על 'יסודות' של טעות גמורה ודמיון פורח, אך השטן אינו מוותר על ההזדמנות שנקרתה לפתחו ואינו נותן מנוח וזמן לחשוב על הטעות ולעצור את המחלוקת, וכך מתגוללים רבים מאחינו בני ישראל בצרות וייסורים של המריבות ופירות ביאושיהם מחמת איזה טעות שווא בתחילת הריב. פלוני כועס על רעהו שלא הזמין אותו לנישואי בנו, ובאמת הלה לא התכוון לכך כלל, רק אירעה טעות ברשימותיו או עיכוב במשלוח ההזמנה, והנפגע כבר נכנס לריב ומדנים, וזה משיב לו כגמולו על פי תילי תילים של השערות שמבין מדוע משנהו כועס עליו וכך בונים אנשים תילי תילים של מריבות, הם וב"ב וכל הנלוים עליהם על דברים שלא היו ולא נבראו וגם לא עלתה על ליבם, שנאת חנם כפשוטו...

באר הפרשה - פרשת בלק

ומשוקין כבלעם הרשע, עד כמה עלינו לחוס על כבודו הוהירות שלא לפגוע בכבודו^כ ושלא לצער אותו. ואף של כל איש ישראל באשר הוא, ולהיזהר בתכלית אם הלה רודף אותו ומצער אותו עדיין יעביר על

כט. בספרי קורות הדורות מובא שבעלות האור החיים הק' ממרוקו לארץ הקודש התיישב תחילה בעיר הקודש טבריה, אך לאחר זמן מועט עזב את פני העיר, וסיבת הדבר היה, שפעם אחת ישב לסעודת מצווה יחד עם רבה של טבריה הגה"ק רבי חיים אבולעפיה זי"ע, משהגישו את דברי המאכל לא אבה רבינו לאכול בנמקו שהוא מרגיש ששורה בבית זה רוח הטומאה, וכעבור דקות מספר אכן מצאו שהמשרתת פרחה נשמתה בחדר הסמוך ורבינו הרגיש זאת, אך יחד עם זה הבין שמעתה יעזבו אנשי העיר את רבם וילכו אחריו [מאחר שרק הוא הרגיש את הטומאה ולא ר"ח אבולעפיה], לכן נטל את מטלטליו ושם פעמיו אל עבר ירושלים קרתא דשופריא. וללמדנו עד כמה זהירות נדרשת בענין כבוד הבריות.

אגב דאדכרין שמייה קדישא של האור החיים הק' זי"ע נביא כאן מילין יקירין בסגולת הלימוד בספר האוה"ח הק' לרגל יומא דהילולא קדישא דיליה שיחול ביום חמישי ט"ו תמוז, וכנודע מאז ומקדם שהוא מועיל לכל הענינים, ברוחניות ובגשמיות, בכני חיי ומזוני רויחי, וכן יהי רצון שזכותו הגדולה תעמוד לכל בית ישראל להיושע בכל מילי דמיטב.

ברוח - כשהזכירו בפני הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע בחור שהחל לרדת מדרך הישר ל"ע, היה מורה ללמוד עמו בספר ה'אור החיים' (כל קטע בספר הקדוש, ולא דווקא בענייני מוסר).

מי לנו גדול מהגאון רבי מאיר אריק זצוק"ל שקבע בכל שבוע ללמוד את פירושו של ה'אור החיים' על הפרשה מרישא ועד גמירא, והעיד על עצמו שבפעם הראשונה שגמר ללמוד את דברי ה'אור החיים' מידי שבוע בשבוע הרגיש שנהפך ל'איש אחר' (הובא בהמאיר לעולם עמוד נג).

ב'בני' - סיפר הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל רבה של קוממיות, שבהלוותו של הגה"צ רבי דוד שפארבער מבראשוב זצ"ל בעל ה'אפרקסתא דעניא', התלווה אל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, ובדרך הילוכו סיפר לרבי, שהמנוח לא היו לו רבות בשנים זרע של קיימא, ובצר לו פנה אל רבו הרה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זי"ע, ויורהו הרה"ק ללמוד איזה קטע מסויים בספה"ק אור החיים כסגולה לזרע של קיימא, ואכן במשך זמן קיים את אשר נצטווה עד שנושע, ובערוב ימיו נאבד מזכרונו איזה קטע ציווהו ה'אמרי יוסף' ללמוד, ואינו מצליח להיזכר. נענה הלב שמחה ואמר, באמת, כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לבנים, אחר של'אור החיים' בעצמו לא היו צאצאים והכניס את כל כח המוליד שלו בספרו זה, על כן מסוגל הספר לפעול בנים עוסקים בתורה ובמצוות (וכע"ז איתא באמרי פנחס מהרה"ק מקאריץ זי"ע).

הגה"צ רבי הלל שלעזינגער זצ"ל ל"ע לא נתברך בפרי בטן זמן רב אחר נישואיו, והלך לדרוש ברופא גדול ומלומד ביותר. אמר לו הרופא, רבי יהודי, כאשר יצמחו עשבים על כף ידי יהיו לך ילדים, כאומר לו התייאש נא, וחבל על הכוחות שהינכם משקיעים בזה, כי תמו כל הסיכויים, רבי הלל לא התמהמה ושם פעמיו מיד אל ציונו של ה'אור החיים' הקדוש אשר בשיפולי הר הזיתים, ושם קיבל על עצמו בדמעות שלישי ללמוד בכל שבוע מספרו הבהיר, וראה זה פלא - כעבור שנה חבק בין זרועותיו את בתו הבכורה, וזכה להקים דור ישרים מבורך בחתנין רבנן אחד מהם היה הגה"צ רבי משה הלבערשטאם זצ"ל חבר הבד"ץ העדה החרדית בעיר הקודש, וכן הגאון הגדול ר' סנדר פריינד זצ"ל והגאון הגדול ר' משה נחום שפירא זצ"ל.

בהיות בתו הרבנית הלבערשטאם כבת תשע פשטה אז בעיה"ק ירושלים מחלת ה'דיפטעריא', מחלה זו רבים חללים הפילה, ובכיתתה עצמה הלכו אז לעולמם ג' מחברותיה, ויהי היום וביקרה הילדה אצל הרופא מסיבת הצטננות, ובבדיקת הרופא הבחין בה סימני ה'דיפטעריא' ל"ע, וגמר בנפשו בלא אומר ודברים להכניסה כך - ללא שום הכנה, אל חדר הניתוח ע"מ לנתחה ולנסות להצילה מלהבה של מגיפה זו. באותו זמן רץ אביה ר' הלל לשיבתו של המהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל להזכירה לפניו לטובה ולברכה (והמהרי"ץ שהיה באמצע מסירת שיעור לתלמידים הפסיק השיעור ואמר תהלים עם תלמידיו - דבר אשר לא עשה מעולם, ורק כאן יצא מגדרו לגדל סכנת חייה ופיקוח נפשה). כן הבטיח ר' הלל שכשיעזור ה' ותקום ממיטת חוליה ותתהלך בחוץ שלא על משענתה, יביא את בתו להדליק נר בביהכ"ס של ה'אור החיים' הק' אשר ניצב ב'עיר העתיקה' (ענין זה של הדלקת הנר בביהכ"ס של ה'אור החיים' הק' היה ידוע בירושלים כסגולה נפלאה לכל הישועות),

וכמו כן ידליק הוא בעצמו נר בכל עש"ק קודם כניסת השבת לטובת נשמת ה'אור החיים' הק'. ואכן, אחר הניתוח קמה הבת ושבה לבריאותה ואיתנה הראשון. פשיטא ואין צריך לומר שקיימו את ההבטחה הנ"ל.

ב'חיי' - ידוע מה שנכתב ב'אמרי פינחס' (שער התורה קל"ג) פעם אחת חלה בנו של הרב ז"ל, וקיבל על עצמו ללמוד בכל יום דף מ'אור החיים' בחומשים הגדולים דק' שקלאב.

מעשה שהיה בשנת תשע"ג, בראש ישיבה חשוב בארץ הקודש, שאיבד את ראייתו, משפנה אל חכמי הרפואה אמרו לו שמאור עיניו כבר לא ישוב אליו לעולמים, ביום ההילולא של האור החיים הקדוש, ביקש מתלמידיו שיעלוהו על הציון הקדוש, ואכן עשה את כל הדרך הקשה מאד (למי שחשכו עיניו בהר הזיתים) עדי הגיעו לציון הקדוש, שם קיבל על עצמו ללמוד בכל יום ויום מהספר הקדוש, ויהי לאחר כמה ימים שב להיבדק בבית החולים, וראה זה פלא, הרופא ראה במוחו שהחלק שבמוח הממונה על הראיה חזר לפעול כראוי, וממילא כדאי לערוך לו ניתוח להחזיר ראייתו, וכך הוה - הלה רואה היום בעיניו... זהו סיפור אחד מני אלפי אלפים.

שמעו נא רבותי למעשה נורא המראה לנו כוחה של 'קבלה' טובה, ובייחוד בזכות שיעור יומי בספר 'אור החיים' הקדוש, כפי ששמענו מבעל המעשה, מה שאירע לפני כמה שנים עם אחיו, אברך חשוב משכמו ומעלה מתמיד מופלא, בחודש תמוז שנת תשע"ט נחלשה ראייתו ל"ע בשתי עיניו באופן נורא מאד, ובעת הלימוד בכולל הוצרך לשבת כשהגמרא צמודה לעיניו, (לאחר זמן גרע מצבו וכבר הוכרח ללמוד עם מגדלת אלקטרונית מיוחדת - עלעקטרישע פארגרעסערונג גלאז, ובשבת בלית ברירה אמר רק תהלים). והחל להתרוצץ מרופא לרופא, הללו גילו שיש לו קטרקט (cataract) בשתי עיניו, אבל חששו מלטפל בזה, כי היה לו גם בצקת (swelling), ולטענתם צריך בירור עמוק לדעת מה זה ומה מקורו. בני המשפחה כולה הזעיקו את כל ה'עסקנים' ואת כל בתי החולים, הן כאן בארה"ק וגם בחו"ל, וכולם 'פה אחד' - האברך חלה במחלה נדירה שאין להם כל דרך לתקן ח"ו, רק זאת יש בידם לפעול שעכ"פ לא יתקלקל יותר, ע"י דיאטות וויטמינים (vitamins) שונים.

ויהי כעבור שנה ביום ט"ו לחודש תמוז תשפ"א יומא דהילולא של ה'אור החיים' הקדוש, ישב אחיו - 'מספר העובדא' בסעודת הילולא לכבוד האור החיים, ונזכר שהיום יום הולדתו של אחיו הנ"ל (אשר גם נקרא בשם 'חיים' כבעל ההילולא), וחשב שבוודאי יהיה לו האור החיים למליץ יושר לרפואה, על כן קיבל על עצמו ללמוד בכל יום בספר אור החיים הקדוש (הלה תיאר באריכות כמה קשיים ומניעות הערים עליהם היצר, אבל) 'סוף דבר' שכל בני המשפחה קיבלו על עצמם מארבעים יום קודם ר"ה ללמוד 'לימוד יומי' בספר אור החיים למשך מ' יום, בגמר המ' יום המשיכו בכך מבלי להציב לעצמם גבול וזמן.

לא עברו יותר מחודשיים (אמצע אלול), ויהי לנס ופלא, בבדיקות הדם החלו לראות שיפור והטבה במצב העיניים, עד שבסוף חודש תשרי הוחלט לערוך הניתוח על הקטרקט בתקווה שיוטב המצב, למרות שבמשך שנתיים חששו מלהחליט על צעד כזה.

ביום י"ד כסלו תשפ"ב (- יומיים אחר יומא דהילולא של הרה"ק הבת עין' זי"ע שבו נתנו 'תיקון' וערכו סעודת הילולא לרפואתו) ישבו עסקני המשפחה עם המנתח בטרם הניתוח, והלה הראה להם 2 צילומים, א. הצילום מלפני חודש וחצי, ב. הצילום שערך עכשיו, בה נראה שהבצקת נעלמה כמעט לגמרי, ויהי לפלא... ואף הרופא הגדול אמר שאינו יכול להסביר פשר הדבר, והראה באצבעו כלפי מעלה...

ואכן בנר ג' דחנוכה ערכו את הניתוח להסיר את הקטרקט, ולמחרת הורידו לו את התחבושת, ונתקיים בו בחוש 'ברוך פוקח עיוורים', אם עד אותו היום לא הועילו לו 'בתי עיניים' (משקפיים) הרי מעכשיו אינו צריך להם...

וראינו בעינינו, איך ש'כל' הרופאים והפרופסורים בארץ הקודש ובחוץ לארץ אומרים פה אחד אין מה לעשות ובמה לעזור לו, לעומתם יש 'אחד יחיד ומיוחד' אשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וגם כשהמצב נראה לאחר יאוש הרי אב לנו בשמים ממעל...

ולסימנא מילתא, בדקו ומצאו שהגיעו למניין 130 שיעורים בספר הק' אור החיים (מארבעים יום קודם ר"ה), והוא גימטריא עין, ולכן קיבלו על עצמם ללמוד עוד 130 ימים להודות ולהלל ולזכות לישועת ה' בשלמות גם בעין השנייה. אכן בסוף חודש אדר א', ביום השיעור מספר 212 כמנין 'רואה' (וכמנין 'אורה') הזמינו אותו לניתוח על העין השנייה ובחסדי ד' ליהודים היתה אורה ושמחה, והוא מהלך היום כאחד האדם.

ו'במזוני' - כה היה מעשה שהייתי עד לו, שנסעו קבוצת אברכים על ציונו הקדוש ביום מן הימים, ושם דיברו אודות הסגולה לקבל ע"ע להגות בספרו הקדוש, שע"ז ניתן לפעול ישועות גדולות ונצורות עד אין חקר, למחרת

באר הפרשה - פרשת בלק

מדותיו ולא יענהו דבר ל' (שהרי אינו גרוע מבלעם שרדף אחר ישראל לקללם ולאברם מן העולם ח'ו ומכל מקום עדיין נוהר המקום שלא יבוא לידי בושה...).

יה"ר שנזכה לברכות עדי עד, להתקדש בקדושתן של ישראל ובקרוב נזכה לבוא גואל צדק בב"א.

היום התקשר אחד האברכים שהיה שם, וסיפר שהוא 'מוכר ספרים', ולאחרונה נשאר בידו מאות ספרים שלא מצא להם קונים ונגרם לו הפסד ממון רב, ובין הספרים היו גם מאתיים וחמישים ספרי 'אור החיים הקדוש', אתמול בלילה קיבל הלה על עצמו ללמוד בקביעות בספר הקדוש, והיום בבוקרו של יום פנה אליו סוחר ספרים שצריך הוא לספרים רבים, וראשונה הוא נצרך לכמאתיים וחמישים ספרי אור החיים הקדוש הנ"ל.

גם ידוע לכל סגולת התפילה על ציונו הקדוש - מעשה שהיה לפני כשבועים וחמש שנה לערך, בבית משפחת גריינימאן בעי"ת ווילנא התקיימה אסיפת 'ועד השיבות' בשנת תר"פ לערך, באסיפה זו נכחו גדולי עולם, ביניהם הגאונים הקדושים ה'חפץ חיים', רבי חיים עוזר וה'חזון איש' זכותם יג"ע, לפני עזבו את הבית נכנס ה'חפץ חיים' לחדר המטבח, ושם ישבה נערה מרת ש. גריינימאן וביררה אורז עבור סעודת בני הבית, שאלה החפץ חיים כמה פעמים בוררים את האורז, ותען ותאמר 'י"ב פעמים' לא פחות ולא יותר, משתמה החפץ חיים על ריבוי הבדיקות, נענתה ואמרה שהיות והחזון איש (שהוא קרוב משפחתם) יסב לסעודתו כאן בבית - לכבודו בודקים את האורז י"ב פעמים, נתרגש החפץ חיים, ובירך את הנערה ג' ברכות - אריכות ימים, מתוך צלילות הדעת, ומתוך בריאות העיניים שלא תצטרך ל'בתי עינים' (משקפיים) עד יומה האחרון. (וכן הווה, היא חייתה בעיה"ת בני ברק, עד שהייתה כבת תשעים ושמונה שנה, מתוך 'בריות גופא ונהורא מעליא', בהגיע יומה חשה שלא בטוב נכנסה ל'בית החולים' ובטרם כל בדיקת רופא השיבה נשמתה ליוצרה).

נערה זו יתומה הייתה, ומשהגיעה לפרקה, היה ה'חזון איש' בכבודו ובעצמו ה'שדכן' שלה, ונישאת להגאון ר' מרדכי שרגא פייבל איידלמאן זצ"ל, בתוך אלו השנים עלה ה'חזון איש' לארץ הקודש, ואף בני משפחת איידלמאן עלו לארץ ישראל ונתיישבו לדור בה, כעבור כששה עשר שנים מיום נישואיהם (תש"ד-ה) ועדיין לא זכו לזרע של קיימא, פנתה האשה לביתו של החזון איש, ונכנסה אליו יחד עם הרבנית של החזון איש, לבקש שיפעל עבורה פקידת ישועה ורחמים, החזון איש בירך אותם בזש"ק, אך הם עמדו על כך שהחזון איש 'יבטיח' ולא יסתפק בברכה גרידא. או אז שמט החזון איש את ראשו על השולחן בתוך ידיו, אחר כמה רגעים 'קם', נענה ואמר - אין בידי להבטיחכם, נזדעקה האשה בכאבה כי רב - הרי יתומה הייתי, ומרן הוא ה'שדכן' שלי, שומה עליו ליטול אותי על 'אחריותו'... חזר החזון איש להרכין ראשו, ושוב נענה משקם - מה אעשה ואין בידי להבטיחכם - נצרך עבור זה 'כוחו של גדול', על כן עצה אחת יש לי עבורכם, עלו נא לציונו של ה'אור החיים' הקדוש, ותיוושעו בישועה שלימה, אמרה האשה כי מפחדת היא לעלות בימים האלו ל'הר הזיתים' מאימת הישמעאלים (שהציקו באותה תקופה ליהודים), אמר להם החזון איש 'אין לי עצה אחרת...'

בליל יומא דהילולא רבא - ליל ט"ו תמוז בשעה שתיים לפנות הבוקר עלתה יחד עם א' מבני משפחתה א"ח להגאון ר' ביינוש פינקל ראש ישיבת מיר זצ"ל, שם שפכו לכם כמים שיחוס הבורא עליהם בזכות האי בעל הילולא קדישא ה'אור החיים' הקד'... ואכן, בכ"ה ניסן שלאחריו נולד להם בן למזל"ט, בבית החולים 'שערי צדק', מרוב התרגשות כל עובדי בית החולים - כי בימים ההם עדיין לא היה מציאות כזו שיוולד בן ראשון אחר ט"ז שנה, נפל הילד מידי הרופאים, והיה כמה חדשים בסכנה, עד שנתרפא לאורך ימים ושנות חיים.

ל. ידוע מה שהובא בגמ' (סנהדרין קה:) כל ה'משא ומתן' שהיה לבלעם עם אתונו, שבתחילה שאלו אותו שרי מואב מדוע אינו רוכב על סוס כי אם על אתון, וענה להם בלעם במרמה שאכן תמיד רוכב על סוס אלא שעתה נמצא הוא במרעה על כן היה מוכרח לרכוב על אתון, מיד פתחה האתון את פיה ואמרה הלא אנכי אתונך, הצטדק בלעם ואמר שלוקח אותה לטעון משאות, השיבה האתון אשר רכבת עלי, המשיך בלעם לומר שאין זה אלא באקראי בעלמא, וחזרה האתון לגלות את רמאותו ואמרה מעודך עד היום הזה והמשיכה לגלות 'סודות' ממעשיו, בבזיונות נוראים ועצומים וכמבואר שם בגמ'. ונמצא שאם בלעם היה שותק בתחילה מיד כשאמרה הלא אנכי אתונך הרי לא היתה מגלה קלונו ברבים והיה חוסך מעצמו כל אותם בזיונות, אלא מכיוון שהרגיש שהוא 'מוכרח לומר את המילה האחרונה', על כן שילם בכפל כפליים... וללמדנו כי המעביר על מידותיו ואינו משיב למחרפהו אזי מלבד השכר הטוב שיקבל מן השמים הרי מונע הוא מעצמו הרבה כאב לב...

בא וראה כוחו של המעביר על מידותיו, ושותק למחרפיו ומביישיו, סיפר בעל המעשה 'מלמד דרדקי' בעי"ת מאנסי יצ"ו, לפני כארבע שנים נכנסתי באמצע היום לביהמ"ד פלוני במאנסי, ומצאתי שם יהודי מפורסם (גר צדק) בוכה בדמעות שלישי, נחרדתי ושאלתי, רבינו, לבכיה מה זו עושה, ענה לי האיש, היום יחול ה'בר מצוה' של בני מחמדי, אך דא עקא שלפני כמה שנים נתתי גט שילוחין לנוות ביתי, והיא הלכה פרוחה לה עם כל צאצאינו ל'קריית יואל', ואיננה מנחת לי לבוא ולהשתתף בשמחה הגדולה הנערכת היום, כיצד לא אבכה.

נכמרו רחמי, ואמרתי לו תן לי מס' הסעל' (פלאפון) שלה, אנסה לעורר רחמים על מע"כ שתתן רשותה שתשתתף בשמחה הגדולה, ניסיתי... ולא עלה בידי מאומה, מכיון שכן, נתנו לי משמים עצה ותושייה, שאלתי את האיש, אולי אבקש ממנה שתשלח את הבן הנה על שב"ק הבעל"ט, ונערוך 'קידושא רבא' בראשותך בביהמ"ד שהינך מתפלל בכל שבוע, אורו פני האיש, אכן זו עצה טובה, וב"ה שאת זאת פעלתי אצל אם הילד (עם כמה תנאים, אבל הסכימה), וכן הוה.

לקראת שבת, הכנתי קידושא רבא כפשוטו ומשמעו, ברבורים שליו ודגים, גם דברתי עם ה'שמש' של הביהמ"ד, ספרתי לו את כל דבר המעשה הנ"ל, ואמרתי לו שהנני מכין קידוש גדול, ובערש"ק אביא את הקוגל, הטשאלנט וכו' למטבח של ביהמ"ד... אמר לי השמש, להכל הנני מסכים, אבל דע, שכאן אי אפשר לתת טשאלנט בקידוש, שאלתי, מדוע, ענה השמש, כי כי זה משאיר לכלוך עצום ונורא, אמרתי לו, אי משום הא, נו, אביא גוי שינקה, ותראו בהגיעכם לתפילת מנחה וסעודה שלישית שביהמ"ד יהיה נקי יותר מבעת תפילת שחרית. וכך נגמרה שיחתנו. בשבת בבוקר ניגש אלי השמש, ובטענה גדולה שאלני, מדוע הבאת טשאלנט... אמרתי לו, כי מע"כ אמר לי שאין להביא טשאלנט מחמת הלכלוך שזה משאיר, אכן, עשיתי ככל אשר קבלתי על עצמי, הזמנתי גוי שיבוא אחר הקידוש ויצחצח את ביהמ"ד, אמר לי השמש, לא ולא, יש כאן 'תקנה' שאין להביא טשאלנט, אמרתי לו, לא אמרת לי שיש 'תקנה' רק מחמת הלכלוך, ובכלל, מתי נתקנה התקנה, הרי לפני שבוע היה כאן קידוש של פלוני העשיר ונשפך כאן טשאלנט כמים, בשופי ללא כל התנגדות - א"כ, תתקן ה'תקנה' משבוע הבא ואילך. הרי מדובר מגר צדק וכן גרושים מסכנא דמסכנא, רחם נא קהל עדת ישורון.

למעשה בהגיע זמן קידוש - אחרי שבמשך כל התפילה היה ריחו של הטשאלנט נודף לתוכי אפם של המתפללים, נעמד השמש על שערי ביהמ"ד ולא נתן עכור בגבולו אפילו צלחת אחת של טשאלנט (כי מטבח הביהמ"ד בבניין הסמוך), מה עשו הבחורים העובדים במטבח, שלחו קערות קערות רבות דרך החלון (ביהמ"ד בקומת קרקע) לתוכי ביהמ"ד, לעומתם, השמש שראה שאין איש מריב אתו - ופניו אל שערי ביהמ"ד כ'שומר הפתח', הסתובב לרגע ומצא שכל השולחנות מלאים בקערות של טשאלנט, ותעל חמתו השמימה, נטל את אחד הקערות מלא בטשאלנט רותח, ושפכם עלי ועל טליתי הלבנה החדשה... גם רצה לזרקני החוצה, תפס בי וקרע את הבעקיטשע (בגד של שבת) שלי, אך למעשה נשארתי בביהמ"ד - מלוכלך ומבויש. לרגע נבוכתי, אבל מיד תפסתי את עצמי, והחלטתי לשתוק... לא לענות ולא להגיב מאומה. בני הבחור הצעיר החל לבכות, אמרתי לו בני יקירי, הבה נשתוק.

השמחה נחוגה ברוב פאר והדר, עד שכל הקהל שב לביתם, אחר כמה דק' השארתי הטלית (אשר צבעה נעשה חום יותר מלבן) בביהמ"ד ויצאתי בדרכי הביתה, מששבתני הביתה, שאלה אותי נו"ב אודות הקידוש וכו', אמרתי לה, כי ב"ה היה ממש געוואלדיג (נפלא) ולא ספרתי מאומה ממעשה שפיכת הטשאלנט, אך נו"ב ראתה על בני הבחור שפניו אינם כתמול שלשום, ותשאל אותו מה אירע, הוא סיפר לה, והיא החלה להתרגז מאד מאד - ובצדק, אבל אני הקטן הכרזתי בקול, הנה לנו שכן אברך יקר הממתין זה כשבע ומחצה שנים לזכות בזש"ק - הבה נשתוק, לא נדבר מדבר המעשה הלז, וניתן לו את זכות הבזיונות.

ואכן כעבור פחות משנה נולד לו בן זכר, אני הקטן מלמד דרדקי, והיום כעבור כמעט ד' שנים, בא אלי לחיידער שכני אבי עם בנו בן השלוש ל'חייידער פירען' (הכנסה לתלמוד תורה הנהוג בגיל שלש) ללימוד הא"ב.

מעודי לא סיפרתי זאת לשכני, והנני בטוח שהוא מייחס את מעשה הנס בלדת בנו לאיזה ברכה או סגולה שעשה, אבל סהדי במרומים מה הפך את דינו לרחמים, עד שזכה לחבוק את בנו יקירו.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בלק תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בכ"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

פרשת בלק

בפרשיות קרח חקת ובלק, יש בכל אחת מהן בשם הפרשה את האות ק', אבל בפרשת 'קרח' הק' בתחילה, ב'חקת' באמצע, וב'בלק' בסוף. אמר בזה הרה"ק רבי משה מראזוואדב ז"ל, הענין כי האות ק' רומזת על 'קדושה', (ראה שבת קה, א), ולכן, קרח שהתחיל את מחלוקתו באמרו "כי כל העדה כולם קדושים", לכן האות ק' היא בראשית שם הפרשה. פרשת חקת היא בענין פרה אדומה המטהרת את הטמאים ומטמאת טהורים לכן אות ק' היא באמצע. ובפרשת בלק מדובר ממואב שלבסוף יצאה ממנו רות המואביה אמה של מלכות, ולכן הק' הוא בסוף...

וירא בלק בן צפור. הקשה הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ז"ל דמצאנו בתורה הק' ב' פרשיות שפותחים בתיבת 'וירא' וירא אליו השם' בפרשת וירא, וירא בלק' בפרשת בלק.

מדוע שם נקרא פרשת וירא, וכאן פרשת בלק? האם משום שכבר יש פרשה וירא קודם לכן? וביאר רבי מאיר'ל שבלק שהיה "ערליכער גוי", כי הלכה בידוע שעשוי שונא ליעקב ולא כל הגויים מקיימים הלכה זאת בגלוי, ומדברים אחד בפה ואחד בלב, רק בלק היה גוי כשר שקיים 'בסתר ובגלוי' את שנתת עשוי ליעקב. לכן מגיע לו שתקרא הפרשה על שמו, פרשת בלק.

וכתב האדמו"ר מגור הרה"ק בעל ה'בית ישראל' זצוק"ל שמכיון שנצטוונו מצות הזכירה 'עמי זכר נא מה יעץ עליך בלק', לכן כשמזכירים במנין הימים ש"היום יום פלוני פרשת בלק", מקיימים מצות זכירה זאת, ואילו היה נקרא 'פרשת וירא' לא היו זוכרים מצות זכירה זאת, לכן קוראים לפרשה 'בלק' לקיים בכל פעם מצות הזכירה.

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא (כב, ד)

המפרשים הקשו מה היתה יראת מואב מישראל הלא ישראל נצטוו שלא להלחם עמם. אפס דהרמב"ן תירץ, דיראתו היתה שלמען אהבת ישראל ימסרו ביד אומה אחרת וישראל יקחו את ארצם מיד אומה אחרת כמו שנטהר ארצם על ידי סיחון ועוג עיין שם. ואם כן יראתם היה שיש אומה אחרת שכובשים ואחר כך יכבשו ישראל את האומה אחרת וכבישות ישראל הוא עלייה של האומות ויהא לארצם עליה על ידי כבישות אחרים. ומצינו כיוצא בזה בענין אכילה דידוע מאמר רבותינו ז"ל דאכילת ישראל להעלת נצוצות שיש בדומם צומח חי, ושיתעלה הדומם צומח חי למדבר אינו שכיח כל כך, גלל כן מפעולות תמים דעים שחי דהיינו הבהמה יאכל דומם צומח, ומדבר אוכל החי ומתעלה הדומם צומח שיש בחי למדבר, דמחי למדבר בקל שכיח בכל עת להעלות. נמצא על ידי אמצעי, דהיינו החי, יש עליה לדומם צומח, שעל ידי שבאו דומם צומח בחי מתעלה במדבר כשאוכל החי. וכמו כן הנ"ל על ידי אמצעי שייכבוש אחר את מואב שיתעלה ארצם שייכבוש ישראל מיד אחר. וזהו עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו, ושלא תקשי הלא אי אפשר לישראל לכבוש אותם שנאמר (דברים ב, ט) לא תצור את מואב, לזה פירוש כלחוך השור את ירק השדה, שיראתו הוא שיהיה כלחוך השור את ירק השדה שהכוונה שהירק יהא לו עלייה על ידי אחר, דהיינו השור דהוא חי. וכמו דהתם העלייה הוא על ידי אחר, כמו כן יראתו בכאן שיתעלה ארץ מואב שייכבוש ישראל ארצם והוא עלייתם על ידי אחר שימסרו ביד אומה אחרת וישראל יכבוש מאומה ההוא ומואב ובלק לא רצו בעלייה זו שייכבוש ישראל ארצם:

וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וכו', (כב, ה)

הקשה רש"י ז"ל מפני מה השרה הקב"ה שכניתו על גוי רשע. כדי שלא יהי' פתחון פה לאומות לומר אילו הי' לנו נביאים חזרנו למוטב. העמיד להם נביאים והם פרצו גדר עולם. והקשה הר"ר בונים מפרשיסחא אדרבה עתה יהי' להם פתחון פה שיאמרו מפני מה העמיד לישראל נביא אמת הוא מרע"ה והחזירם למוטב.

וסיפר ע"ז מעשה. כשבא פעם אחת לעיר ברלין להתרפאות מכאב עיניו. שהי' לו ר"ל. ופגע באיש אחד בשוק. ושאל אותו על הרופאים ואמר לו האיש הלז שנמצא פה רופא אחד שיכול לרפאות בשעה קלה ונקרא "ווינדער דאקטער" (רופא פלאי), נענה הרה"ק הנ"ל ואמר: באמת צריך להיות דרך איש הישראלי כשהוא חולה ר"ל שילך אל צדיק הדור שיבקש עליו רחמים, רק שהעולם נוהג

ע"פ דרך הטבע. ולכן צריך ללכת לרופא. אמנם, ללכת אצל רופא פלאי כזה, שלא בדרך הטבע, עדיף היה לי לילך אל המגיד הקדוש ז"ל מקאזניץ. ועתה יהי' מתורצת הקושיא הנ"ל. כי זאת שהאומות לא היו מאמינים להאזנות והמופתים שעשה מרע"ה. הוא מחמת שאומרים שהכל ע"פ מקרה ח"ו. וע"פ הטבע. ולא מחמת שהוא איש אלקים. ולכן העמיד להם הקב"ה בלעם הרשע והוא יעשה הכל שלא ע"פ דרך הטבע כידוע. ובכל זאת היו מאמינים בו האומות ומעתה לא יהי' להם פתחון פה כי הקב"ה יאמר להם מפני מה האמנתם בבלעם הרשע ולא האמנתם במרע"ה כי בלעם הרשע עשה ג"כ שלא ע"פ דרך הטבע ואעפ"כ האמנתם בו טוב הי' לכם להאמין במרע"ה.

(שיח שרפי קודש)

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני וכו' כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר (כב, ו)

יש להבין בפסוק זה א. למה ביקש בלק מבלעם שיבא לקלל את ישראל ולא בקש ברכה לעצמו. ב. למה שינה את לשונו לומר "את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר" היה צריך לומר ואשר תאור "מואר" כמו "מבורך", או יאמר אשר תברך "יבורך" כמו "יואר".

מתרץ על זה ב"אור החיים הק" (וכן הוא ב"כלי יקר"), וכתב "כי לעולם ברכת בלעם כברכת חמור", שבלעם לא היה לו שום כח לברך. רק לקלל יכול מצד היותו רע עין, ומצד מה שהיה יודע לכוון לרגע של זעם. ומי שבא אצלו לבקש ברכה, היה בלעם מסתכל במזלו שהרי היה גם קוסם, ובאם רואה שלפי מזלו עתיד הוא להתעשר ברכו ברכת עושר, והמתברך חשב שנתעשר מחמת ברכתו של בלעם. וזה גם מה שעשה לבלק כשברכו למלוך, שראה במזלו כך.

ובזה מיושב היטב, כיון שבלק הרי היה קוסם יותר מבלעם, וידע שבלעם "מבורך" רק לפי מזלו של אדם, לכן לא בקשו שיבא לברכו אלא שיבא לקלל, כיוון שכוחו של בלעם הוא רק בלקלל וכשמו כן הוא לשון של "בלע" וחורבן. והוא אומר "ואני ידעתי" שאני בלק מכיר את כוחותיך ש"את אשר תברך מבורך" - "מבורך" לשון עבר שהוא כבר מבורך עומד מפני מזלו ורק את - "אשר תאור יואר" "יואר" - לשון עתיד שבאמת כוחך הוא לקלל בלבד.

(אור החיים הק' וכלי יקר)

ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל (כב, כז)

אמר הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [זצוק"ל], מה שהכה את האתון ולא קיללו, במדרש אמרו שאם היה מקלל את האתון לא היה בכוחו לקלל גם את ישראל. וכנראה שבדרך זו היה מאבד את כוחו. ומשום כך מקלו של אלישע לא הועיל, כי גיחזי נסה זאת בדרך והחיה כלב מת וכיון שעשה פ"א פקע כוחו.

הגר"י מרדכי בנעט זצ"ל רצה להשיב לאחד הכרת הטוב, ואמר לו שיקנה כרטיס הגרלה וכי הוא יזכה. הלך הלה וקנה. הקונה עשה בביתו הגרלה לראות אם באמת יזכה, ואכן יצא הכרטיס שלו. בהגרלה שהיתה אח"כ, לא זכה. ובא בטענה לר' מרדכי בנעט, ר' מרדכי אמר לו כי לא יתכן שלא זכה, וסיפר הלה מה שעשה שניסה את הגרלה בביתו וכי הצליח, אמר לו רמ"ב אם כן הפסדת בידים! אני התפללתי שיצא המספר שלך ובאמת יצא. (דרך שיחה)

ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי (כב, לד).

איך הגיב בלעם אחרי שהאתון דברה, ואחרי שראה את המלאך עומד וחברו שלופה?

"חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי..."

היה פעם גנב שבשעה שלוש לפנות בוקר טפס על צנורות הביוב, כדי להגיע ולהכנס לדירה בחשכת הלילה. חלפה שם ניידת משטרה, והוא נתפס. העמידוהו למשפט, והשוטפ נותן לו תוכחה ומוסר [הם, הרי מושלמים, ויכולים לתת מוסר לאחרים...] בסיום דבריו שואל אותו השופט: "האם אתה מתחרט על מעשיך?"

- ודאי, אם הייתי יודע שחולפת שם ניידת, לא הייתי עושה את זה..."

כך נראה היה בלעם בשעה שהמלאך התגלה לפניו והוא אמר: חטאתי כי לא ידעתי..."

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף וגו'. (כג, כד)

וברש"י - כשהן עומדין משינתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין: לא ישכב - בלילה על מטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מוזיק הבא לטרפו. כיצד קורא את שמע על מטתו ומפקיד רוחו ביד המקום. בא מחנה גייסי להזיקם הקב"ה שומרים ונלחם מלחמותם ומפילם חללים. וכו':

ידוע מה שפירשו צדיקים על דברי המחבר בתחילת השו"ע סימן א' ע"פ א':
"יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו וכו' והוסיף על זה הרמ"א: "ובשכבו על
משכבו ידע לפני מי הוא שוכב" ונשאלת השאלה מה ענין דין זה לכאן? הרי הלכות
אלו נאמרו בסימני ר"ט. אלא, שא"י לילך לישון כסוס ולקום כמו אריה... לכן
אמר הרמ"א שאם ברצונו להתגבר בבוקר כארי צריך לילך לישון כמו ארי' וידע
לפני מי הוא שוכב...

וזה מה שאומר לנו כאן הפסוק: כלביא יקום וכארי יתנשא, מסביר רש"י שקמים
בבוקר כמו אריה וחוטפין מצוות ואין מסוגל לזה מיד בבוקר? על זה אמר הכתוב:
לא ישכב עד יאכל וגו' ומסביר בזה רש"י שקורא שמע על מיתנו ומפקיד רוחו
ביד המקום.
לא אוכל לעבור פי ה'

כתב הש"ם משמואל: יש שני דרכי עבודת השם, אחד קם בבוקר והולך להתפלל
שחרית כי מוכרח להתפלל, אין שום דרך להתפטר מתפילין ותפילה, אילו היה לו
אונס אמיתי שרחמנא פטריה היה עוזב את התפילה. אך מי שהוא רוצה באמת
להתפלל מצד עצמו, אינו מחפש שום פטור, הוא יסלק כל המניעות שבעולם עד
שיזכה להתפלל בנועם ומתיקות ואהבת נפש. החילוק בין שני אנשים אלה, הוא
אם הוא בשמחה שזוכה לקיים המצוה, ומתגעגע אליה, ואומר אימתי תבא לידי
ואקיימנה, או שהוא עושה רק לצאת ידי חובה "כמ"ש רש"י" אל תעש תפילתך
קבע', היינו שעושה רק כדי לצאת ידי חובה

תיכנסו לבית כנסת קארלין ותראו איך מתפללים שם ו[אל] תיכנסו לתיפלה
נוצרית, שם לא תשמעו קולות כאלה, או ריקודים וכו', וזה שפרש"י הן עם כלביא
יקום, שהם קמים בבוקר לחטוף את המצוות ללבוש ציצית לקראת ק"ש ולהניח
תפילין, מה שהם קמים בזריזות לחטוף המצוות, זהו סימן שהם עושים מאהבה.
וע"י תשובת שער אפרים לרבי אפרים זלמן מרגליות שהקשה מדוע הקדים רש"י
ציצית וק"ש לפני תפילין. וביאר השם משמואל שיש לפעמים שאדם קם בבוקר
ועדיין אינו ראוי בגוף נקי להניח תפילין, כיון שהוא כבר ראוי לקר"ש הוא 'חוטף'
את הק"ש", "אע"פ שיש איזה סדר ויש זמן, היות שאינו ראוי לתפילה עם תפילין,
אך ק"ש כבר יכול לחטוף מעכשיו, אינו ממתין לשום סדר, אלא תופס באהבה מה
שהוא יכול. כמו שמצאנו בהכנסת אורחים דאברהם אבינו ע"ה כמה כמה דאתי
לידיה היה נותן לאורחים בלי סדר דיפלומטי איזה מנה ראשונה ואיזה מנה שניה,
כי באהבת המצוה הוא מביא מה שבכוחו להביא. כשיהודי להוט אחר התפילה
כדברי אור החיים הק' על לימוד התורה 'עשה תעשים אחריה', יהודי רץ לקיים מצוה
אינו עושה שום חשבונות.

בלעם הרשע אומר כמה פעמים 'לא אוכל לעבור את פי השם', כלומר: 'הייתי
רוצה לעבור אלא שאיני יכול', לא משום שהוא חפץ ומשתוקק לקיים רצון ה',
אלא שנעביץ איני יכול לעבור על רצון ה', אילו יכולתי, בוודאי הייתי עובר.
משא"כ בני ישראל בעליה לרגל, שיכול כמעט כל יהודי למצוא פטור, [ע"י ספר
שאלת יעב"ץ שכתב באריכות שאינה מצוה חיובית אלא מצוה קיומית, ומשמע
שרק מי שגר חמש עשרה ק"מ סמוך לירושלים מחוייב, מי שלא היה מן המודיעין
ולפנים פטור מקרבן פסח, שכבר נקרא דרך רחוקה, ויש בזה מחלוקת לגבי פסח
ולגבי עליה לרגל]. כלל הדברים שאע"פ שאין אדם מחוייב לזה, הוא מוסר נפשו,
באמצע עת הקציר ועת הבציר, הוא עוזב כרמו ושדהו ורץ עוד פעם לבית
המקדש. לא היה יהודי אומר 'לא אוכל לעבור את פי השם', אלא היה זה בתנועה
של שמחה 'מה יפו פעמיך בנעלים', בדרך לעליה לרגל היו מזמרים זמירות, 'מתי
תבא לידי ואקיימנה. ולכן הדגיש רש"י איך תוכל לבטל אומה החוגגת שלוש
רגלים לא המקיימת שלוש רגלים, אלא 'החוגגת' בשמחה ואהבה.
(הגרמ"י רייזמן)

מאוצרות המגידים

כי הכיני זה שלש רגלים (כב, כח)

וברש"י: "זה שלש רגלים - רמזה לו, אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים
בשנה".

על שלושת הרגלים נאמר 'מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב'. ויש להבין מה פירושו
של שבח זה של הנעלים? ובמדרש (שיר השירים רבה, פרשה ז' פסקה ג') שואל:
'א"ר יודן, אפילו הדיוט מקלס בלשון זה, גנאי הוא לו, ואת אומר מה יפו פעמיך?'
דהיינו, המדרש מתקשה להלום את פירושו של השבח בו התעטר עם ישראל,
שכביכול המנעלים שלו יפים בשלושת רגליו? היכן שמענו שמעניקים שבח שכזה
לבני אדם?

והנה, שמענו מפי ת"ח מפורסם המתגורר בשכונת רמת שלמה בירושלים, פירוש
נחמד מאוד לדברי הפסוק, 'שמע מפי מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, ולקח מוסרי
הגון בציוד.

הכל מופקר ועומד

גם מרן זצ"ל אמר שמעולם לא הבין כיצד הפסוק משבח את נעליהם של עם
ישראל, עד שעלה בלבו ההסבר דלהלן. וכן הסביר הגרש"ז:

העליה לרגל התחלקה לשני חלקים. האחד עם נעליים והשני בלי נעליים...

הקטע שבו הלך היהודי עם הנעליים היה מפתח יציאתו מביתו, עד שהגיע לשערי
הר הבית, שם חלץ את מנעליו. והנה, בקטע הראשון, שבו היה עם הנעליים,
התייסר היהודי על שעזב את מעונו על כל הממון שהיה בו, עם כל השדות
והעצים, הפרות והתרנגולות, ועכשיו הכל מופקר ועומד, והשכנים הרעים שלו
עולים לגנוב לו את הכל.

וכוון, הוסיף הגרש"ז, שהשם יתברך כתב בתורתו (שמות, פרק ל"ד פסוק כ') 'אלא
יחמד איש את ארצו בעלתך לראות את פני ה' אלקיך שלש פעמים בשנה', אבל
אחרי הכל ליבו של היהודי לא היה שקט עליו כל כך. אולי אולי יגרמו חטאיו וכו'...
ובאמת, לא פשוט הדבר לעזוב את הבית ללא שומרים. צריך לזכור שבימים ההם
לא היו אמצעי שמירה משוכללים כבימינו, ואדם שנטש את ביתו, ועלה
לירושלים, הפקיר בכך את כל רכושו וממונו.

נקל לתאר את מסכת התלבטויותיו של היהודי הזה, שהלך כבדת דרך, ונעצר,
ורצה לחזור לביתו, אבל התחזק בנפשו ואמר שאם הקב"ה הבטיח לי שאף אחד
לא יחמוד את ביתי - אמשך ואלך, והכל יהיה בסדר. ושוב הלך כמה קילומטרים,
ושוב תקפוהו דאגותיו, ושוב התחזק והתחזק, עד שהגיע סוף סוף לירושלים.

הקטע השני, הפחות דאוג, של העלייה לרגל, היה כאשר הגיע היהודי להר הבית,
שם חלץ את מנעליו. כאן הוא כבר שהה לצד השיכנה ששרתה בבית המקדש,
ושכח מכל הדאגות והטרדות שאפפו אותו בדרך.

והיה אם שוב עלתה לרגע מחשבת הממון במוחו, הוא הצליח להסיר ולדחות
אותה כלאחר יד, שהרי מה ערכו של עוד פרדס וכרם, של עוד פרה וכבש, למול
ההנאה וההתעלות הרוחנית שהיו לו בבית המקדש!

אם היו שואלים אותנו...

והנה, אמר הגרש"ז, אם היו שואלים אותנו איזה שלב בעלייה לרגל חשוב יותר
לפני ה' יתברך; האם השלב הראשון שבו הלך עם המנעלים שלו, והיה טרוד
ומודאג על ממונו, או הקטע השני כשהגיע כבר לבית המקדש, והיה ללא מנעליו?
לכאורה היינו אומרים שהשלב בו הגיעו כבר העולם אל בית המקדש, יקבל
עדיפות ראשונה במעלה אצל הקב"ה, שהרי אז ההתעלות היתה בשיאה, והאדם
היה דבוק בקונו בצורה נפלאה!

אבל מה לעשות, ממשיך הגרש"ז ואומר, שהשי"ת בעצמו העיד ואמר 'מה יפו
פעמיך בנעלים!' אני מעריך יותר את קטע הדרך שבו הלכתם לבית המקדש,
כשנעליכם ברגליכם, והיו לכם ייסורים בעיני הממון, ובכל אופן לא התייחסתם
לטענותיו של היצר הרע שניסה לפתותכם לחזור הביתה, אלא המשכתם ללכת
לבית המקדש, וסמכתם עליו שאשמור על הממון שלכם, כפי שהבטחתי בתורתי.
כי כאשר הגעתם כבר לבית המקדש, ושכינתי שרתה עליכם, הנסיון לא היה כל
כך גדול, והיה באפשרותכם להתגבר על דאגת הממון בצורה הרבה יותר קלה.

רואים מכאן, אמר ראש ישיבת 'קול תורה', לאיזו דרגה אדם יכול להגיע דווקא
בגלל היסורים! עד שהשם יתברך מעיד עליו 'מה יפו פעמיך בנעלים'!

ומכאן ייקח כל אדם חיזוק ועידוד למול מה שעובר עליו בחיים. דווקא כאשר
היסורים תוקפים אותך, ומסבבים את כל כולך, דווקא אז הינך חביב לפני אלוֹקֵיך
יותר ויותר מהתקופה שבה היית מצוי בשלווה.

אם היו בני התורה הצעירים משימים את הדברים הללו על ליבם, ויודעים כמה
חשובים ומוערכים הם בעיני הקב"ה דווקא בעם שה'משרבים' באים עליהם, אין
ספק שהיתה ניתנת בידם אפשרות להתגבר על המועקות, ודווקא הירידה הגדולה
היתה מביאה בעקבותיה עלייה של ממש!
(ברכי נפשי)

לא הביט און בעינק (כג, כז)

הורים עושים לפעמים טעויות בחינוך ילדיהם, שההשפעות השליליות שלהן
עלולות להיות קשות במיוחד. נעמוד כאן על אחת מהן, שהושמעה בשיחה של
הרה"ג רבי נחום דיאמנט, ויש לה השלכות רבות.

סיפר לי ת"ח גדול אחד, אמר הגר"נ דיאמנט, שבמוצאי שבת התכוננו הוא ואשתו
לאכול סעודת מלווה מלכה. כיון שלת"ח זה יש ילדים רבים, בלעה"ר, הרי שלאחר
השבת נערם מספר רב של כלי אוכל במטבח, והיה צריך לשוטפם. בני הבית אכן
שטפו את כל הכלים, והניחו אותם על עגלת תה שעמדה במטבח.

והנה, הוא מספר, אשתי נכנסת למטבח כדי ליטול ידיים למלווה מלכה, ומבלי
משים נתקלת בעגלת התה, ומיזזה אותה ממקומה. העגלה קורסת, וכל הכלים
שהיו בה - עד האחרון שבהם - נפלו בקול רעש גדול על הרצפה, ונשברו. לא נשאר
בהם עד אחד.

הת"ח ממשיך לספר שבתגובה אינסטינקטיבית אמרו הוא ואשתו, בקול אחד,
'כפרת עוונות'... אחר כך הוסיפו גם את ההצהרה ש'הכל משמים', והכל נגזר עלינו
כבר בערב ראש השנה, ובכך תם מעמד ריסקו הכלים... אף אחד לא צעק על
השני, אף אחד לא התרגז. הכל עבר בשלום.

בני הזוג הבינו בדעתם שדבר כזה יכול לקרות לכל אחד, וממילא אין כל סיבה
לעשות מזה ענין. נכון שההפסד הכספי הוא גדול מאוד, אבל אין מה לעשות...
הרי אמרנו: זה הרי יכול לקרות לכל אחד. גם במשפחות הכי טובות מתרחשים
אירועים שכאלה.

מיד לאחר איסוף כל השברים, שחלקם ניתזו למרחוק, ישבנו אני ואשתי לאכול
'מלווה מלכה'.

צעקות רמות

בתוך כדי הסעודה, נתנו לפתע את דעתנו לענין אבסורדי. נתאר לעצמנו מצב שבו
לא עקרת הבית נתקלה בעגלת התה, אלא אחד הבנים הקטנים היה חולף במקום,
ומבלי משים נתקל בעגלה וכל הכלים נשברים.

הרי הכל מבינים שהאירוע לא היה נגמר במלים 'כפרת עוונות', או 'הכל משמים'.
הבן הזה היה 'חוטף' מאתנו צעקות וגערות רמות במיוחד! היינו מטיפים לו על כך
שהכלים נשברו מפני שהוא לא נזהר די הצורך, ואם היה מביט טוב יותר במה
שנעשה סביבו, הכלים לא היו נשברים.

במשך שעה ארוכה היינו אנחנו, ההורים, מטפלים לו מוסר על חוסר הזהירות שלו, וללא ספק שהיינו מביאים לכך 'ראיות' רבות מהעבר, ומוכיחים לו עוונות ראשונים, ודואגים שייזכר שגם בשבוע שעבר, וגם לפני שבועיים ושלשה, הוא לא גילה זהירות מספקת, ולכן קרה כך וכך.

סביר להניח שדבר זה היה מתרחש כמעט בכל בית, והצעקות על הבן הקטן היו בלתי נמנעות. לא כך?

ויבוא השואל וישאל: כיצד אנחנו יכולים לתבוע מילדנו זה, את מה שאין אנחנו תובעים מעצמנו?! האם הילד הקטן צריך להיות יותר זהיר מאמא שלו, שנתקלה בעגלה ושברה את הכלים?! מה ההגיון בכך שאנחנו מוכנים לצעוק על הבן, ולגבינו - מסתפקים ביפירת עוונות?! האין זו עוולה הזועקת לשמי שמים!?

אין זאת אלא שאנחנו דורשים מילדינו דברים שאין בכוחם לעשות! כל אבא ואמא רוצים שהילד שלהם יגלה את דמות ה'פרפקט' (מושלמות), וכל עוד הוא אינו ממלא רצוננו זה, 'מותר' לנו לצעוק עליו, ולכלות בו את זעמנו, גם אם כאשר אנחנו נכשל בדבר ההוא, לא תהייה לנו שום טענות על עצמנו!

נזק חינוכי

לא פעם קורה שביליל שבת שולחת האמא את בנה מהסלון למטבח, עם שתי צלחות ריקות. הבן נתקל בדבר מה, מועד ונופל, ויחד עימו את הצלחות, הנשברות לרסיסים.

גם כאן האמא תפתח את פיה בצעקות נגד הבן, ותאשים אותו בחוסר זהירות מוחלט, וכו' וכו', בעוד שאם היא עצמה תיתקל באותו דבר, ותשבור את הצלחות, יעבור האירוע בשתיקה, ואף אחד לא יעשה מזה עסק, כי הרי 'זה קורה לכל אחד'.

יתירה מזאת. אם הילד שנפל ושבר את שתי הצלחות לא היה הבן שלנו, אלא בנו של אחד מאורחיו שהגיעו להתאכסן בביתנו, הרי ברור שגם במקרה זה לא נצעק עליו ולא נגער בו ולו במילה אחת, אלא ננסה לנחם אותו במלים 'לא נורא, זה קורה לכל אחד...'

ורק כאשר הילד שלנו הוא זה ששבר את הכלים, נצא גם אנחנו מכלינו, ונצעק עליו, על לא עוול בכפו.

הדרישה שלנו למושלמות, המתייחסת רק אל הילדים, עלולה לגרום לנזק חינוכי רב, שכן הילדים עצמם רואים שהטענות שאנחנו משמיעים כלפיהם, אינן רלוונטיות כלפינו עצמנו.

(ברכי נפשי)

"אמר רבה בר רב הונא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רב הונא א"ר אלעזר, מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים - בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו. מן התורה, דכתיב לא תלך עמהם, וכתיב קום לך אתם. מן הנביאים, דכתיב אני ה' אלקיך מלמדך להועיל מדרךך בדרך (זו) תלך; מן הכתובים דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן" (מסכת מכות דף י')

"בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו" נדרש מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים, ומבלעם. המדרש בפרשת שמיני על הפסוק "ויין ושכר אל תשת" מביא סיפור (ובאסתר רבה פ"ה):

שיכור אחד אהב לשנות יין, כל כך היה תאב לייין עד כי מכר את החפצים בביתו, כדי שיהיה לו כסף לשנות יין. הילדים שלו כעסו מאד. למה, מדוע? הם חששו שהוא יותיר אותם ללא ירושה... (הבנים אוהבים את אבא שלהם, אבל את עצמם אוהבים יותר) טוב, הם ראו כי אין עם מי לדבר, אבא מוכר את עצמו וחפציו למען היין, מה עשו? בשעה שישן נטלו אותו במיטתו, כך עם המיטה - הניחוהו בבית קברות. "שישאר שם". אולי עשו כך מסיבה נוספת - אם יראה את בית הקברות, יתבונן קצת במצבו העגום "יזכיר לו יום המיתה".

הוא לא ידע מהחיים שלו כלום, כן בית קברות, לא בית קברות, העיקר כוס יין. למחרת בבוקר, הגיעו לכיוון העיר סוחרים בגדים, אוכל, משקאות, הם הביאו את סחורתם למכירה בעיר. לפני הכניסה לעיר יצאו תושבים והזהירו אותם "חיילי המכס מסתובבים בעיר, מה שנתפס לא כחוק מחרימים בשביל המלך" הם נבהלו כיון שהיתה להם "סחורה חשודה" היכן יברחו? להיכן ילכו? החליטו הסוחרים להניח את הסחורה בבית העלמין עד יעבור זעם (יכנסו לעיר יבחנו את האפשרויות העומדים לרשותם, ישוּבו ויטלו את הסחורה) בין הסוחרים היה רוכל אחד שנשא שתי חביות גדולות, הוא מיהר בבהלה והניח את החביות בצידו בית העלמין. במקרה, ליד מיטתו של הזקן.

הזקן התעורר הרים את ראשו וראה חבית יין גדולה וברז גדול בצידה. שכב בחזרה על המיטה, פתח את הברז ופתח את פיו, והיין נכנס - היישר לפיו. שתה ונרדם. התעורר. שתה עוד ויש עוד. - תענוג! מעשה מובא במדרש.

חלפו שלושה ימים הסוחר עדיין לא שב לקחת את החביות, הן נחו שם ליד השיכור, ומאידך גיסא, הילדים של השותה אמרו לעצמם "בואו נראה מה קורה עם אבא שלנו". נכנסו לבית העלמין, התקרבו בהסגנות והנה ראו את אבא שוכר וברז יין ממש ליד פיו... אמרו לו "אבא, עד כדי כך ה' לא עוזב אותך, נוחים אנו להבין כי מהשמים מסייעים למלא את רצונותיך, א"כ גם אנו לא נמנע ממך", מיד החליטו לקבוע תורניות ימים - כל יום אחד הילדים היה קונה לו יין ובא להשקותו. כך קיבל את היין בלי לאבד נכסים ובדרך כבוד מילדיו.

וכי חז"ל מספרים לנו סתם סיפור!?

הם באים להדגים לנו עד היכן מגיע "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו" רוצה יין - קח, רוצה יין שרף קח לך, כמה שאתה רוצה. נכון, כי גם כאשר נותנים לו, הרי מתקופה לתקופה מנסים לעוררו שולחים מהשמים "אדום" כלומר תמרו: "עצור" לאן אתה הולך? מה איתך? מאותתים לו בתקוה אולי יחשוב כי לא כדאי להמשיך עם היין ושאר מטעמים, אך אם אינו מבין, ממשיכים "להולך אותו" כן, כן, לתת לו כתאוות לבו - עוד יין.

פשוט מאד, זה מה שהיה בלעם. "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו" חז"ל אומרים "ולא קם בישראל עוד נביא כמשה" בישראל לא קם אבל באומות קם, מיי בלעם, שהיה נביא כמשה (שלא יאמרו אומות העולם, לישראל נתת נביא גדול כל כך, לכן לא חטאו כמותנו, אם היה לנו נביא כזה היה חל שיפור ניכר במעשינו. לכן נתנו לו נבואה). מה עשה בלעם בנבואה - השתמש בה לתאוותיו, להשיג עוד כסף ושטויות. העמידו לו בדרך אפשרות לשוב מדרכו הרעה, כמו הכתוב בפרשתנו בחנו אותו מהשמים להיכן רצונו נוטה, על ידי שהעמידו כמה עיכובים בדרך, אבל ללא הועיל, ואז אמר לו הקב"ה "לך עם האנשים" - "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו...". והוא הלך! לקח את כל המעלות שהיו בו והשתמש בהן לרעה, לקלל את ישראל.

בפסוק כתוב "זבובי מות יביש יביע שמן רוקח" מבאר אחד מגדולי החסידים, אם על השולחן ישנם זבובים מתים מתרוקקים מהם פסיעה שניים או שלושה, כבר לא רואים לא מרגישים, אבל אם זבובי מות נפלו בשמן רוקח, אזי השמן מעלה עובש וצחנה - מאה מטר. כי הזבובים נוטלים את הכח הריחני הנודף של השמן וכאילו משתמשים בו לרעה - הנזק גדול שבעתים. (אם אדם מתגאה, ושוכח כי את כל מה שיש בו מקבל מתנה מהקב"ה, ומתנהג כחפץ ליבו, בכך, נוטל את כוחותיו ומעלותיו להזיק לעצמו או לסביבה).

בנובהדרוק היו מסבירים את בלעם כך. היה פעם שמש נאמן שניקה את בית המדרש בשעת לילה מאוחרת, לאחר חצות. והנה לפתע, הבחין כי הגב של העיר נכנס בשקט לבית הכנסת. הגב לא הבחין בו. השמש התכופה מיד מתחת אחד השולחנות (להביט בעקבותיו ולתפוס אותו בגנבתו, אחת ולתמיד).

ניגש הגב לארון הקדש, נישק את הפרוכת והחל לבכות, (אנם יודעים כי בשנים קדמוניות היו נשים צדקניות נכנסות בלילה ומתפללות ליד ארון הקודש בבכיות, היו שפתחו את הארון וביקשו לקרוע דלתות שמים בדמעותיהן). השמש לא הבין מה קורה כאן מה קרה לגב שהגיע לארון הקודש, אולי הגב הניח בבית יד חולה ושמא קרה משהו אחר. המתין בסבלנות לשמע מה בפיו אלו בקשות ישמע, והנה הוא שומע: רבונו של עולם, רבונו של עולם תן לי רוח הקודש! יותר לא הצליח לשמוע...

אחרי שעזב את ארון הקדש, לא יכול היה השמש להתאפק, יצא מהמחבוא ודילג אחרי, פנה אליו בחשיכה: "ר' יהודי, אף אחד לא נמצא כאן, רק אני ואתה, שמעתי שהתפללת אנא, תסביר לי, מה התכוונת בבקשותיך? תאמר לי את האמת, האם השתגעת וכי רק רוח הקדש חסרה לך?!... [עד רוח הקדש ישנן כל כך הרבה דרגות בעבודת ה' כפי שהתנא רבי פנחס בן יאי מונה בבריתא שלו: תורה וזהירות, זריזות, פרישות, טהרה - עד רוח הקודש], מה קרה לך ידידנו הגב?!...".

"אי, מה אתה לא מבין. מי כמוך ידוע מה זה לילה חורפי קשה, כמה קשה להיחזק לבית סגור ומסוגר, אני ממש מוסר את עצמי ועד שאני כבר בפנים, מאותו רגע חיפוש הארנק כל כך קשה, חיפוש בחורים ובסדקים מתוך פחד ואימה עד כי רק אנשים בודדים מסוגלים לעמוד בפחד כזה. פחד ומתח. אילו היה לי רוח הקדש הרי הייתי יודע היכן טמונה הכספת - פונה ישר אליה וחוסך את כל הצער החולף על ראשי"...

חסרה לו לגב הזה רוח הקודש, ואם תהיה לו מה הוא יעשה בה?...

כך בלעם פונה להקב"ה מדבר עם הקב"ה וכו' כדי להרוג, על מנת להרוג יהודים, - רבונו של עולם - תן לי נבואה ורוח הקודש בשביל להרויח כסף. הבטיחו לי הרבה כסף. אנו מהרהים לעצמנו כי זו טענה רק על בלעם, אומר הדובנער מגיד, ומציין כי חז"ל מגלים "אין לך אדם שאין לו שעה" כל אדם מקבל בשמים - מנה של סיעתא דשמיא, אם הוא מנצל אותה כראוי הוא תופס אותה - אשרי חלקו, אבל אם הוא משתמש בהצלחותיו אלו לשטויות, מפסיד. אל תהיה כבלעם! אומר הדובנער מגיד.

***

בדורנו, מחז גיטא יש צרות ויסורים, ומאידך גיסא קיימת סיעתא דשמיא מרובה, אפשרויות רבות במיוחד - דור דעה. זו מתנה מהקב"ה. לכן יש לדעת עוד, כי ה' לא נותן מתנות בחינם ומי יודע כמה יתבעו מאיתנו, על שנתנו את כל המוח והכשרונות לשטויות, להבלי הזמן.

בין ישראל לעמים

אני מסיים בענין אחר. כי בלעם הרשע לימד אותנו עד כמה רב ההבדל בין נביאי ישראל לנביאי האומות.

אנו חושבים כי יש ללמוד משהו מהגויים מחכמיהם, מגדוליהם ונביאיהם - לרוש מנהגי יפה מהאנגלים התנהגות מסוימת מהאיטלקים וכדו'. טעות! מה שיש לגויים מעט, הוא מה שהם חטפו לעצמם מעם ישראל...!! יסוד היסודות שלכם יהיה - כי התורה טומנת בקרבה דרך חיים בכל השטחים ובכל התחומים. מי לא יודע כי מכח התורה אפשר לפתור כל בעיה שהיא בחיי האדם.

חז"ל אומרים כי במצרים נפדו בזכות הצדקה ובזכות מה ששמרו על המסורת "שלא שינו שמם לבושם ולשונם", גם כאשר היו עבדים, שבוירי רוח והמצרים שלטו בהם בכוח, לא שכחו את ערכם ולכן מיאנו להתערב בהם. (בטוחים היו היהודים שהמצב הזה וכל הדומה לו - הינו זמני בלבד, והגאולה תבוא), הכיר בערכם! והבינו כי אם נביא של אומות העולם נראה כך בבושתו, סתם גוי כיצד הוא? - מה לנו ולהם. מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ! (להגיד)

"שתום העין" - עינו נקורה ומוצאת לחוץ... ורבותינו אמרו לפי שאמר ומספר את רובע ישראל, שהקב"ה יושב ומנה רביעיותיהן של ישראל מתי תבא טפה שנולד הצדיק ממנה, אמר בלבו מי שהוא קדוש ומשרתו קדושים יסתכל

זכורני, ששאלו בישיבה: ב"שחן ערוך" (או"ח א, ב) נפסק, שראוי לכל ירא שמים להיות מצר ודואג ודואג על החורבן. וכי מי שאינו ירא שמים אינו צריך להתאבל על החורבן? –

ותרצו: ודאי שהוא חייב – אך מה יעשה, ואין זה חסר לו...

ובענין זה, מסופר שכפרי אחד שב מדרשת "שבת הגדול" בעיירה הסמוכה. פנה לאשתו, מודאג: "הרב אומר שבחודש ניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, החודש הזה יבוא המשיח ויעלנו לארץ ישראל! ומה יהיה על הבקתה שבנינו בזיעת אפינו, מה יהיה על הפרות והתרנגולים וגינת הירק. את הכל ניאלץ להשאיר מאחורינו?" "קטן אמונה אתה", נזפה בו אשתו. "הקדוש ברוך הוא כבר הצילנו מצרות כה רבות, וודאי יצילנו גם מצרה זו!"

לא נעים לשמוע תוכחה, ודאי שלא מפי האשה. מיד שינה טעמו: "יודעת את, אולי אין זו צרה כה גדולה! הלא הקוזקים פושטים לאחורונה וחומסים מכל הבא ליד. שתי פרות טבחן, ותרנגולים החרימו!"

מה שנכון, נכון. אולי בכל זאת כדאי שהמשיח יבא, ונעקור למקום בטוח יותר! חשבה, ומצאה מוצא: "אתה יודע מה? נבקש מהקדוש ברוך הוא שכאשר יביא את המשיח, יעלה את הקוזקים לארץ ישראל, ואנו נישאר פה באין מפריע..."

ועכשיו נשאל כאן שתי שאלות. הראשונה, מה זה שייך לפרשת בלק. מלבד העובדה שהיא נקראת תמיד בראשית שלוש שבעות האבל על החורבן.

והשאלה השניה, מדוע זה כך. מדוע אין מעיינינו בגאולה. או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה, כאשר אחת השאלות בו היא: "צפית לישועה" (שבת לא).

שמעתי מאדם שהשתתף בכנסיה הגדולה של אגודת ישראל בוינה. החפץ חיים זצ"ל היה לעת זקנותו המופלגת, ישב על כסא וקהל רב התגודד סביבו, לשמוע אמרותיו. בנחישות מרפק לעצמו דרך, ושמע משפט אחד בטרם הכריעו הלחץ ונפלט: "בכל יום, בכל תפילת העמידה אנו עומדים ומבקשים: את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרים בישועתך, כי לישועתך קיינו כל היום – האומנם לישועתך קיינו?"

האומנם כל היום?!"... זה מה שהוא שמע, וסיפק לו חומר למחשבה למכביר...

והתשובה לשאלה הראשונה תנתן בתשובה לשאלה השניה –

כידוע, שלבים שונים יש בבריאה. דומם, צומח, חי, ומעליהם האדם: "מדבר". פעם אחת ויחידה בכל ימי עולם ניתנה לבעל חיים היכולת לדבר. לאתנו של בלעם. סוף סוף יכולה היא לומר לאדוניה מה דעתה עליו, יכולה היא לשוחח עמו כשוה אל שוה.

מה היה ראוי שתאמר? שתי מילים: "רד ממני!" באיזו זכות אתה משתער עלי, חובש ורותם ורוכב – אולי נתחלף?!

תכרע על ארבע, ואטעימך את ההרגשה... ומה אמרה?

"הלא אנכי אתונך", למה אתה מכה?! – תרתום, תרכב, אבל ברחמים, אל תצליף...

ומדוע? כי חמור נשאר חמור. ומספרים –

הצאר הרוסי סקר מסדר של קוזאקים. עבר בין שדרת החיילים הזקופים, חנוטים במדיהם המרהיבים ומצליבים חרבותיהם מעל ראשו. עבר תחת חופת הלהבים, ולפתע הנחית אחד הקוזאקים את חרבו על ראש הקיסר, לשספו באבחה. על אתר התעשת חייל הנצב מולו והסיט את חרבו. חיי הצאר נצלו ממוות. מיד לפתו את המתנקש וגררוהו משם, סופו נחרץ.

הצאר גילה שליטה עצמית למופת. המשיך בדרכו עד לאוהל הפיקוד, ושלח לקרא לחייל שהצילו.

"מי אתה", שאל.

הצדיע: "טוראי ולדימיר, מלכי".

"הצלת את חיי מלכך".

הצדיע: "זו חובתי וזכות עבורי, מלכי".

"הצאר חייב לך הכרת תודה, והצאר אינו אוהב להיות חייב. אמור מה מבוקשך".

הצדיע: "מלכי, מפקד הבסיס מתאנה ללי ומתעלל בי. שולל חופשות ומטיל מטלות וגוזר עונשים בעלילות שווא. יצוה שיפסיק להתנכל לי!"

"כן אעשה, אתה משוחרר!"

הצדיע, ויצא.

הצאר הביט לעבר מפקד הבסיס, שמצא לנכון להתנצל. קטע את דבריו: "זכור את שני הוראותי –

האחת, להפסיק את כל ההתנכלויות כלפיו מהיום והלאה. אין להענישו, יעשה מה שיעשה!
והשניה, שלא להעלותו בדרגה! טוראי ישרא, עד לשחרורו מהשירות".

תמה המפקד, ושאל: "מדוע, מלכי?" העלאה בדרגה מתבקשת כאן!
והצאר ענה: "כי איני חפץ בקצינים שוטים –
הרי יכול היה לבקש להתמנות למפקד הבסיס..."
אך מבטו מצומצם, מבט של טוראי. כל מבוקשו, שלא יתעללו בו.
כאתנו של בלעם –

כדברים הללו, ועל דבר זה נסמת עינו של בלעם. ויש מפרשים שתום העין פתוח העין, כמו שתרגם אונקלוס, ועל שאמר שתום העין, ולא אמר שתום העינים, למדנו שסומא באחת מעיניו היה"

רבתי, לפני שנים רבות נסעתי פעם בטקסי. הנהג ספר לי כי לפני כמה שבועות, העלה נוסע אלמוני שהרוויח במפעל הפיס 50,000 לירות. טוב. כחלוף שבוע הוא לקח בטקסי את ש.י. עגנון. עגנון קיבל אז פרס נובל, יותר מ-50,000 לירות.

"שאלתי את עגנון" ספר הנהג: "פרופסור עגנון, מה ההבדל בין לבין הנוסע הקודם שלקחתי אותו במונית והרויח סכום דומה לשלך?"

הפרופסור צחק: "שטויות, אצלו זה מתחיל ונגמר 50,000. לא יותר. אצלי 50,000 זו רק סוכרייה אחת, סכום זה הינו רק ההתחלה. הספרים שלי יודפסו מעתה, וימכרו במליונים. השם שלי שווה. וזה, תבין, הכח של שירה (שי עגנון היה משורר שלהם).

כסף וכבוד, כבוד וכסף... ושוב, כסף וכבוד.

רבתי, כעת נראה. שיבואו אלף משוררים כמו עגנון, ויעשו פסוק אחד של שיר בלעם: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ד' אלקי עימו ותרועת מלך בו" גם אלף כמו עגנון לא יכולים ליצור משהו עמוק יפה וקדוש כזה!

ניסוח זה, סגנון כזה, שירה שיצא מפיו של משה רבינו ונכתבה בתורה! "ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו". ומאז, פסוק זה נלמד מפייהם של הנביאים, התנאים, האמוראים, איזו נעימות, איזה לב, קדושה טמונה כאן! הוא, בלעם, הביא שירה גדולה לעולם, היו לו כוחות טמירים! מי יכול להיות תחליף לבלעם שמילותיו נכתבו בתורה, איזו קדושה, נורא ואיום: "כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע ה' כארזים עלי מים... שכב רבץ כארי וכלביא מי יקימנו..."

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עימו ותרועת מלך בו" חלק זה של בלעם, מלים אלו נאמרות בראש השנה אלפי שנים – על ידי גאונים וחכמים, ראשונים ואחרונים. בראש השנה! מילים של לב, נחלי דמעות נשפכו במשפט זה. ומי ביטא אותן? איזה בן אנוש הורידן משמי מרום לכדור הארץ? בלעם.

והנה אחר כל זאת, הוא יורד מדיוטא עליונה עד ל... דיוטא תחתונה. עומד לו בלעם עם בלק ובוכים: "אמרתו כבד אכבדך" – רציתי לתת לך כבוד וכסף חמישים אלף לירות... הנה אתה מסכן אומלל, אומר בלק לבלעם, אוי מסכן לא הצלחת להשיג כבוד, "הנה מנעך ה' מכבוד"..." מה כבוד? איזה כבוד? וכי זה כבוד?! אם היה משתף פעולה עם בלק ואומר קללות עם ישראל "ינעל א'בוק יאלה" ועוד כהנה וכהנה, הם היו שמחים.

על הכבוד הזה הם הצטערו. שיא הכבוד... ואח"כ כסף. שוטה! נתנו לך שירת בלעם, אין לך כבוד גדול מזה! אתה מתחרה בנבואה עם משה רבנו, וזה כלום אצלך, הכבוד שלך, הן אותן שתי קללות ערביות להרוג ולהרוויח דולרים... וכי זה כבוד?!

עד כמה אדם עיוור ולא רואה מה נותנים לו. עיור

כתוב אצל בלעם "נאום הגבר שתום העין" – בחז"ל מוזכרים ב' פירושים. פירוש אחד, כי ראה רק בעין אחת והשניה עיוורת. פירוש שני: פתוח העין שראה טוב בנבואה (עבודה זרה דף ס"ט). שני פירושים הפכיים. ואכן מקשים, כיצד יכולים לחיות יחד שני הפשטים – או שלא ראה או שראה טוב בנבואה. התירוץ הוא כך.

מעשה באחד מהגסטאפו ימ"ש, שהולך יהודים לכבשן, רח"ל. לאותו גוי היתה עין אחת מזכוכית, אבל כיון שעשו אותה בגרמניה, אף אחד לא הכיר בה. לא יכלו להבחין בינה לבין העין הטובה.

כאשר הולך את היהודים לכבשונות, ה' יקום דמם. לחשו לו חבריו הארורים, והצביעו על יהודי:

"הנה, זה רב של היהודים, החכם ביותר מכל היהודים הנמצאים כאן".

הוא עצר את השיירה פנה ליהודי ושאל:

"אף אחד מהחיילים שלי לא יודע עד היום כי יש לי עין מזכוכית, קשה להבחין בה, אם אתה חכם, תגיד לי אתה איזו עין מזכוכית?"

החכם היהודי הי"ד הסתכל רגע קצר והצביע, קלע למטרה: "זו העין מזכוכית". שאל אותו הגרמני ימ"ש: "כיצד הבחנת?"

השיב לו היהודי תשובה ניצחת: "לעין זו אין מבט אנטישמי... הבנתי שהיא זכוכית.

ועתה, נשאלת השאלה, איך בלעם בן בעור הטמא, בעיניים טמאות שכאלו, ראה נבואה?

התשובה, -אומר הבעל שם טוב הק' – ה' הוציא לו עין אחת, ובזו העין העיוורת ראה נבואה... ובכך אפשר להשלים את שני הפירושים גם יחד: בעין אחת בה היה עיור, בה ראה היטב נבואה, (ובעין הגשמית הרי היה טמא ומטומא ולא ראה בה נבואה).

(להגיד)

חמור נשאר חמור

כל מבוקשני, שלא יתעללו בנו, שלא נסבול יותר מדאי מצרות הגלות. שהקוזקים לא יחמסו את תרנגולותינו. במקום לבקש שתבא הגאולה, ויאיר האור, וישפיע השפע, ותבא הרווחה, ויורעף העושר, רוחני וגשמי כאחד!

(והגדת)

וישא בלעם את עיניו (כד, ב)

וברש"י: "וישא את עיניו - ביקש להכניס בהם עין רעה, והרי יש לך שלש מידותיו עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה".

כך שנינו באבות (ה, יט): "עין טובה - מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה - מתלמידיו של בלעם הרשע".

אינני יכול לשכוח ביום שהתקיימה חנוכת הבית בישיבת "בית הלל" בבני ברק, באותו יום ממש התקיימה הנחת אבן הפינה לבנין ישיבת "בית מאיר", כבדו את הרב מפוניבז' זצ"ל לנאום.

הוא נעמד ליד מקום הנחת אבן הפינה וקרא בקול גדול: "תאמינו לי, כאשר אני רואה שנבנות ישיבות נוספות, כאשר אחריים בונים ישיבות - אני שמח עוד יותר מאשר כשאני בונה לבד. ואם תשאלו מה פתאום יותר, הרי "ואהבת לרעך כמוך", ומדוע אני שמח יותר? אסביר לכם: בישיבה שלי יש לי שמחה אבל גם עול כבד של חובות. ומאידך, כאשר אחריים בונים, השמחה שלי גדולה ובלי עול של החובות, כל כך שמח לי בלב... גלייבט מיר - האמינו לי כי אני שמח יותר מבעת בניית הישיבה שלי!"

זו דוגמא של "עין טובה"! ואפשר להאמין לו - לרב מפוניבז'. (יחי ראובן) **"וירא את ישראל שוכן לשבטיו" (כד, ב)**

כשביקש בלעם לקלל את ישראל, "וירא את ישראל שוכן לשבטיו"... (במדבר כד, ב) ואמר: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (שם ה) על שראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה (רש"י).

מעניין מה היה אומר על בני ברק. חלון מול חלון, סלון מול סלון, בקנין תורה של דיבוק חברים (תנא דבי אליהו זוטא פ"ז).

טוב, בשביל זה יש תריסים, והמהדרין מוסיפים וילונות.

מה תפקידם? ברור: שלא יסתכלו לי לתוך הסלון. אני לא אוהב שמסתכלים לי בצלחת. אז יש לי הפתעה עבורכם. נקרא ברש"י: "ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אוהל חברו" (רש"י במדבר כד, ב) אתם שומעים: לא כדי שלא יסתכלו אלי, אלא כדי שאני לא אסתכל אליהם! כי לא מעניין אותי מה נעשה אצל הזולת, אני רוצה לדעת מה קורה אצלו. אני חי את חיי, יחיה את חיי. איני רוצה למצוא חן בעיניו ולהרשים אותו, ואיני רוצה להשוות עצמי אליו ולקנאות בו. יהי לו אשר לו, ומה לי ולו. אלו חיים מבורכים, ואפילו בלעם לא יכול היה לקללם!

והיום, היום חיים תוך השואות לשני ותחרות עם השני, ואם יש לשני מנה רוצה אני מאתם. הוא עבר לארבע חדרים ואני מחפש וילה.

מולו, כמובן.

בגמרא (חגיגה ט ע"ב) אמרו: "יאה עניותא ליהודאי" יפה עניות לישראל, "כי ברזא סומקא לטוסיא חורא" כמו רתמא אדומה לטוס לבן. לא מצאו משל אחר, דוגמא אחרת ליופי והתאמה. כפו פראק לחתן, למשל, או מגבעת לבחור בר מצוה.

ואומרים בשם החזוה מלובלין זצ"ל שרעיון עמוק טמון כאן. אימתי שמים רתמה על סוס, כשמוציאים אותו החוצה. כשמחזירים אותו לאורוה פורקים ממנו את הרתמה! אף העניות יפה לישראל בחוץ, "למה תתראו" (בראשית מב, א), אל תראו עצמכם שבעים, כדי שלא יתקנאו בכם (תענית י ע"ב). "לעולם הוי קבל [במקום חשוך] וקיים" (סנהדרין יד ע"ב צב, ע"א)!

והיום, עולם הפוך. חיים על חובות, כדי להתיפות כלפי חוץ!

כשיוסף הציג אחיו לפני פרעה, בחר בחלשים שבהם (רש"י בראשית מז, ב) לא ביקש להרשים, להפך.

והיום?! אברך הסיע אותי לאחר שמסרתי שיחה. דוקא בחר נחמד. ופתאום האדים וצפר צפירה מחרידה.

"מה קרה" נבהלתי.

"חוצפה שכזו!" סנן "שבעה ושמונה עוקף שמונים ושתיים!" אתם כבר מבינים באיזו שנה זה היה.

לי לקח זמן להבין מה אמר. אז איך היה מסתכל על "חזון איש" זצ"ל, שעד סוף ימיו הלך עם הכובע של החתונה?!

בליל שבת אנו מקדמים בברכה את המלאכים שלווננו מבית הכנסת (שבת קיט ע"ב). שלום עליכם מלאכי השרת, בואכם לשלום וברכוני לשלום, ומידי: צאתכם לשלום. למה משלחים ואתם, למה מגרשים אותם, מדוע לא ישארו? החפץ חיים זצ"ל ענה: שאנו מבקשים מהם שיברכונו. ואם ישארו עמנו, ויעיפו מבט סביב, לא בטוח שמה שהם רואים ימצא חן בעיניהם, שהבית שלנו נראה כמו בית יהודי. שירצו לברכונו בברכת "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל!"

פגשתי באחד, לבוש הדר ופניו קודרות. "מה קרה לך" שאלתי, "למה נפלו פניך". אח, כמה שמח לשאלה! סוף סוף מישוהו מתעניין, דאגה בלב איש ישיחנה. "מה אתה חושב" אמר, "יש לי כסף לקנות חליפה חדשה? אני בקושי גומר את החדוש! ומה לא טוב בחליפה הישנה? נכון, קצת הדתה, קצת מרופטת, יצאה מהאופנה, אז מה, אי אפשר ללכת איתה? אבל מה, אני בא בין אנשים, אז בשביל החברה התאמצתי וקניתי חליפה חדשה. ואני מסתובב כבר שעה, ואף אחד לא בא ואמר לי תודה! הרי בשבילם קניתי, ולא מעריכים!"

ונאמר, שזהו שאנו מתוודים - גברים כנשים, בת ק' כבת כ', "על חטא שחטאנו לפניך בשקור עין" פסוק הוא: "יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עינים" (ישעיה ג, טז) ופרשו בגמרא (שבת סב ע"ב יומא ט ע"ב) שהיו כוחלות עיניהן, ופרש רש"י (ביצה טז ע"א קידושין עג ע"ב) שהיו נותנות כחול סביב עיניהן, ליפותן. נו, טוב. ומה החטא שבדבר? מה האיטור? אין כאן חטא, ויש כאן אבי אבות החטא! לא רק על שקור עין שבא להדיח לחטא, חלילה, לפעפע כארס של עכנאי. אבל עצם השיקור, ההתייפות, הגינדור, בשביל מה, עבור מה. למשוך תשומת לב, למצוא חן, לקושש הערכה. על מה ולמה, מה עסקך עם אחרים, למה תתחשב בדעתם, האם הם מתחשבים בדעתך. חיה אתה חיך, מלא את מצבריך, גזש עצמך בתוכן, וההערכה תגיע מאלה!

ויתכן שזהו שאמרנו (בבא בתרא יא ע"א): מעשה במונבו המלך שבזבו אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשנות ונאספו עליו אחיו ובית אביו ואמר לו: אבותיך גזשו והוסיפו על של אבותם, ואתם מבזבזם? אמר להם: אבותי גזשו למטה, ואני גזנתי למעלה. אבותי גזשו לאחרים ואני גזנתי לעצמי. מהו "גזשו לאחרים"? בפשטות, הכונה ליורשיהם אחריהם. ולענינו: שאחרים יראו, ועיריכו, ויקנאו...

ורבי ירוחם ממיר זצ"ל אמר: בוא וראה, מה בין הנזיר לבין המצורע. במצורע, הן בטומאתו והן בטהרתו, כתוב: "והובא אל הכהן" (ויקרא יג, ב. ג. יד, ב) במהותו נגרר הוא, נסחף, מובל. ואצל הנזיר נאמר "ויבא אותו" (במדבר ו, יג) פרש רש"י: הוא מביא את עצמו. עצמאי הוא, בלתי תלוי! (ויעוין במאמריו שם). נבחן את עצמנו, ונראה באיזה מחנה אנו נמצאים. למי מהם אנו משתייכים!

"עין רעה ויצר הרע ושנאת הבריות, מוציאים את האדם מן העולם" (אבות פ"ב מ"א), וכולם בבלעם. העין הרעה, אחת מתכונותיו ותכונותו תלמידיו, היורשים גיהנום בעולם הזה ויורדים לבאר שחת לעולם הבא (אבות פ"ה מ"ט ובתוי"ט).

וכתב רבנו יונה (אבות פ"ב מ"א) שמי שאינו שמח בחלקו ועוין את הזולת, "אזיר עולה מן המחשבה ההיא ושוף את הדברים שעייין בהם בעינו הרעה" וידועים דברי החזון איש זצ"ל (בבא בתרא לקוטים סימן כא) כי "מסודות הבריא, כי האדם במחשבתו הוא מניע גורמים נסתרים בעולם המעשה, ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורמים להרס ולחורבן של עצמים מוצקים". וידוע, שרב צפה בקברים שבבית העלמין ואמר שתשעים ותשעה מתוך מאה מתו בעין הרע (בבא מציעא קז ע"ב).

ובספר "אורות אילים" מצינו סיפור נורא. שר אחד היה לו בן יחיד כבן עשר. יום אחד סרקה אותו אמו והלבישתו בגדים נאים, ושלחה אותו לשחק עם הנערים. היה השר יושב בשכתו, ושמע את מצהלות הנערים. נשא עיניו וראה במשחקם, והנער התמיר והנאה המשחק כה יפה נשא חן בעיניו. חשב: אה, אילו בני היה כמוהו - ולא ידע כי בנו הוא...

לאחר מכן פנה לביתו, לאכול. שאל את אשתו: הנער היכן הוא?

אמרה לו: משחק עם הנערים. אמר: קראי לו, ונאכל יחדיו. יצאה לקרוא לו, וראתה התגודדות מבוהלת. פלסה דרך, וראתה את בנה מוטל לארץ, מת, בר מינן... עינו הרעה של אביו פגעה בו!

הגאון רבי אברהם הורביץ זצ"ל ישב ולמד לפני הסטייפלר זצ"ל, ונכנס אדם לשאול שאלה: לא מכבר נכנסו לגור בדירתם החדשה, ואשתו שמה לב לכך שבכל פעם שהשכנה רואה את ילדיה ומתפעלת מהם, הם חוזרים הביתה עם כאבי ראש וסחרחורות. היא מטילה בהם עין הרע, האם לעבור דירה? שאל רבי אברהם וחיך: בשביל זה, לעבור דירה? הבחין הסטייפלר בחיוכו, והקפיד: "אם הגמרא קובעת שעין הרע מזיקה, מציאות קיימת היא!"

הפטיר רבי אברהם: "מי שאינו מקפיד, אין מקפידים עמו" (פסחים קי ע"א) והסטייפלר אמר: "לא אמרו כן לגבי עין הרע!" שהרי מזיקה היא גם צומח (בבא מציעא קז ע"א בבא בתרא ב ע"ב) ודומם (פסחים נ ע"ב)!

כמה התפעל בלעם כשראה את ישראל שוכן לשבטיו (במדבר כד, ב) שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, כדי שלא יציץ לתוך אוהל חברו (רש"י), שיותר יש לאדם להזהר שלא יזיק, משלא יזוק (תוספות בבא קמא כג ע"א)!

כמה זה מנוגד לאורח החיים הראותני והרהבתני של ימינו, להחצנת העושר ולניקור העיניים. ולא מבינים, שיותר משמנקרים עיני הזולת, מנקרים עיני הזולת את נכסיו, חלילה! ואף בדבר מצוה, הרי אמרו שהלוחות הראשונים נשתברו משום שנתנו בפרהסיה ושלטה בהם עין הרע (תנחומא שמות לא).

והגאון רבי פלאגי זצ"ל (לב חיים סימן פח) כתב, ששליח הציבור לא יהיה גם התוקע, "משום סכנת עין הרע, שרבים יתמהו למה כחו גדול".

וכתב, שהמעשה היה באיזמיר ששליח הצבור היה גם התוקע בראש השנה, ומאותו היום ואילך הלך ונחלש עד שנפטר לבית עולמו, ותלו כולם משום עין הרע. (והגדת)

פרשת בלק - הגר"ב רוזנבלום

ישנו ספר שנקרא **אור חדש**, לר' חיים-אפרים זייטשיק. שם הוא כותב נקודה, שכשקראתי את זה נורא הזדעזעתי, כי הבנתי שמה שחשבתי שידעתי עד היום, בכלל לא נכון.

מספרת הגמרא {מסכת גיטין נ, ב - נ, א} - אונקלוס בר קלוניקוס בר אחתיה בן אחותו דטיטוס הוה היה בעי לאיגיווי רצה להתגייר, אזל אסקיה לטיטוס בנגידא הלך והעלה את טיטוס באוב. אמר ליה שאלו אונקלוס: מאן חשיב בההוא עלמא מי חשוב בעולם ההוא - הדיינו העולם הבא? אמר ליה השיב לו טיטוס: ישראל! שאלו אונקלוס: מהו לאידובקי בהו האם כדאי להתחבר עמם - כלומר להתגייר? אמר ליה השיב לו טיטוס: מילייהו נפישין ולא מצית לקיומיהו מצוותיהם מרובות ולא תוכל לקיימם. זיל איגרי בהו בההוא עלמא לך ותתגרה בהם בעולם הזה. והוית רישא ותהיה למנהיג, שכן כתוב דכתיב {איכה א-ה} היו צריה לראש

וגו' מפסוק זה ניתן לדרוש שכל המיצר לישראל נעשה ראש-מנהיג. אמר ליה שאלנו אונקלוס: דיניה דההוא גברא במאי מהו עונשו של איש זה? (הדיינו, במה מענישים אותך על שהחרכת את בית המקדש)? א"ל השיב לו טיטוס: הוא נענש במאי דפסיק אנפשיה במה שפסק על עצמו (בצוואתו לפני מותו): כל יומא מכנשי ליה לקיטמיה ודייני ליה כל יום אוספים את אפרו (ובונים אותו מחדש) ודנים אותו ביסורים, וקלו ליה ואח"כ שורפים אותו שוב ומבדרו אשב ימי ומפזרים את האפר על פני שבעה ימים. אזל אסקיה לבלעם בנגידיא הלך אונקלוס והעלה באוב את בלעם הרשע. אמר ליה אונקלוס: מאן חשיב בההוא עלמא מי חשוב בעולם ההוא – הדיינו העולם הבא? א"ל בלעם: ישראל! מהו לאידבוקי בהו האם כדאי להתחבר עמם – כלומר להתגיייר? א"ל בלעם: "חלילה, {דברים כג-ז} לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים! א"ל אונקלוס: דיניה דההוא גברא במאי מהו עונשו של אותו איש (כלומר עונשך)? א"ל בלעם: "דנים אותי בשכבת זרע ורותחתי". אזל אסקיה בנגידיא לפושעי ישראל הלך אונקלוס והעלה באוב אחד מפושעי ישראל. א"ל אונקלוס, כדרך ששאל את הראשונים: מאן חשיב בההוא עלמא. א"ל: ישראל! שאל אונקלוס גם אותו: "מהו לאדבוקי בהו ולהתגיייר?" א"ל: טובתם דרוש רעתם לא תדרוש; כל הנוגע בהן לרעה כאילו נוגע בבבת עינו – כלומר, מזיק הוא לעצמו. א"ל אונקלוס: דיניה דההוא גברא במאי מהו עונשך? א"ל: בצואה רותחתי. דאמר מר כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחתי. תא חזי מה בין פושעי ישראל לנביאי אומות העולם, עובדי ע"ז אותו פושע ישראל יען לאונקלוס לדרוש טובתם של ישראל, ואילו בלעם (שהיה נביא אומות העולם) הזהירו שלא ידרוש בטובתם.

אומר הרב זייטשיק - וקשה להבין: טיטוס וכן בלעם שכבר היו בעולם האמת, והרי הם מודים שעם ישראל חשוב שם בעולם הבא, איך הם מייצעים את אונקלוס להיות מיצר לישראל? והלא שם, בעולם האמת, אחרי מיתת האדם הרי מת אצלם יצר הרע ובטל מהם חשק המדות הרעות, ולמה יעצו טיטוס ובלעם לעולל רע לישראל?

ברם, אין ספק ששם רואים את האמת, והא ראייה שהם מודים כי עם ישראל חשוב שם, והם הרשעים, נענשים על חטאייהם ועל רשעתם בינם לבין עצמם, ועל הרשעות שעשו לגבי עם ישראל ומקודשיו, אלא שהרע טבוע בהם, הרגל הוא להם ואינם מסוגלים להשתנות, נפשם כל כך מלוכלכה עד שאי אפשר להפריד אותה כבר מהגוף. הרגל רע של שנים רבות עשה את שלו בהיבלעותו לתוך נימי נפשם עד שאפילו מבלי כוונה הם נוטים לרע, וכמ"ש: "רשעים אפילו על פתחו של גיהנום אינם חוזרים", כי אינם יכולים לחזור, החטא דבוק ואחוז בהם והעבירה חודרת לאדם ומרעילה אותו לגמרי.

ולכן, אף שטיטוס ובלעם מודים בחשיבותם של בני ישראל והם יושבים שם ברומו של עולם, מכירים ויודעים את האמת, רוצים לדבר ולשבח את האמת, אולם נשתרשו כל כך בחטא עד שקשה להם לעשות דבר שהוא בניגוד לטבעם והרגלם, ורק הגיהנום מטהר אותם ואת נפשתייהם, אבל גם זה רק לאחר שנים רבות, ומי יודע מהו הזמן הדרוש להם לנקותם ולזככם, כי החטא כה נשתרש בהם, הרע כה חזרו בתוכם עד שאפילו לאחר זמן של שהייה בעולם העליון אינם מסוגלים עוד להשתחרר מן הרע הדבוק בהם, וכאילו מעצמם מדברים הם בלשון שהתרגלו לדבר בו בעולם השפל.

ואין באמת כל סתירה בין מה שהם מודים בחשיבות עם ישראל, לבין זה שהם מייצעים לעשות להם רעה, כי הם אינם ביד עצמם, אינם שולטים על טבעם אלא להיפך - טבעם שולט עליהם, אולם במאות רבות בשנים יתלבנו חטאייהם ותטוהר נפשם.

אם ככה יוצא, שכל אדם, עם המידות שהוא יוצא מהעולם הזה, הוא ישרא איתם לעולם הבא – אם הוא גנב כאן, הוא גם יגנוב למעלה. היה עצבני כאן, יהיה עצבני גם למעלה וכד'.

לאחר שמביא הרב זייטשיק את היסוד הזה, הוא מביא לו ראייה ממסכת גיהנום {ראשית חכמה, פרק יג - שער היראה} – מומלץ לכל מי שרוצה לעשות דיאטה

הלכתית לארוח, הורדתי את הספר שקיבלתי הארה בגמרא שמעולם לא הבנתי: פתחתי במסכת גיהנום והתחלתי לקרוא: דבר ראשון הוא קבע כלל, וראיתי שגם הראשית חכמה מביא את הדברים – גנב ממשוך להיות גנב, גזלן ממשוך להיות גזלן, שקרן נישאר שקרן, בעל גאווה ממשוך להיות בעל גאווה, בעל תאוה נישאר בעל תאוה וכד' – המידות ממשכות להיות אותן מידות, הן לא משתנות!

כשקראתי את הדברים, פתאום קיבלתי הארה בגמרא שמעולם לא הבנתי: **מספרת הגמרא {מסכת יומא פג, ב} - ר"מ ור' יהודה ור' יוסי הוו קא אזלי באורחא היו הולכים בדרך. ר' מאיר הוה דייק בשמא ר' מאיר היה מדייק בשמו של בעל האכסניא לדעת אם שם נאה או מכוער הוא, ואילו ר' יהודה ור' יוסי לא הוו דייקו בשמא לא היו מדייקים בשם. כי מטו לההוא דוכתא בעו אושפיזא כשהגיעו למקום אחר בקשו מקום ללון, ויהבו להו ונתנו להם, אמרו לו התנאים לבעל האכסניא: מה שמך? אמרו להו בעל האכסניא: כידור. אמרו ר' מאיר לעצמו: ש"מ מוכח ממנו שאדם רשע הוא, שנאמר {דברים לב-כ} כי דור תהפוכות המה, והרי שמו "כידור" הוא כלשון הפסוק הזה, "כי דור כו". בערב שבת, ו' יהודה ור' יוסי (שלא הקפידו בשמות) אשלימו ליה כיסייהו הפקידו אצל בעל הבית את ארנקיהם לשבת, ר"מ (שהקפיד בשמות) לא אשלים ליה כיסיה לא הפקיד אצלו את ארנקו. אזל אותביה בי קיבריה דאבוה הלך ר' מאיר וטמן את ארנקו בקבר אביו של בעל האכסניא. כלילה ההוא אתחזי ליה בחלמיה נראה הנפטר לבנו, בעל האכסניא, בחלמו ואמר לו: תא שקיל כיסא דמנח ארישא דההוא גברא בוא וקח את הארנק המונח לי מתחת לראש. למחר, אמר להו בעל האכסניא: הכי**

אתחזי לי בחלמאי כך וכך הראו לי בחלומי. אמרי ליה ר' מאיר לבעל האכסניא בכונה לדחותו שלא ילך ויטול את ארנקו: חלמא דבי שמשי לית בהו ממשא החלומות של ליל שבת, אין בהם ממש, שמתוך שאדם שרוי במנוחה, הוא מהרהר ורואה חלומות. אזל הלך ר"מ לקבר ונטריה כולי יומא ושמר על ארנקו כל אותו היום, ואייתיה למחר והביאו במוצאי שבת. אמרו לו ר' יהודה ור' יוסי לבעל האכסניא: הב לן כיסן תן לנו את ארנקינו. אמרו להו בעל האכסניא: לא היו דברים מעולם על איזה ארנקים אתם מדברים? אמרו להו ר"מ אמאי לא דייקיתו בשמא מדוע לא דייקתם בשמו? אמרו ליה: אמאי לא אמרת לן מר מדוע לא אמר לנו האדון להזהר ממנו? אמרו להו ר' מאיר: אימר דאמרי אנא חששא שאמרת לי דייק בשמות, אמרת ר' ששם מכוער מעורר חשש. אחזיק מי אמאי האם אמרת שצריכים עד כדי כך להחזיק אותו כרשע ולהזהיר אחרים מפניו? משכוחו לבעל האכסניא בדברים, ועיילוהו לחנותא והכניסוהו לחנות יין כדי להשקותו יין. חזו טלפחי אשפמיה ראו עדשים על שפמו, אזלו הלכו התנאים אצל אשתו של בעל האכסניא, ובקשו בשמו את ארנקיהם ויהבו סימנא לדבייתה ונתנו סימן לאשתו ששלחם, שאכלו אותו יום, הוא ואשתו עדשים. בכך האמינה להם אשתו ומסרה להם את הארנקים, ושקלוהו לכיסייהו ואייתו לקחו את הארנקים והלכו לבעל האכסניא, להוכיח לו שהוא שקרן. אזל איהו וקטליה לאיתתיה הלך בעל האכסניא והרג את אשתו.

רבותי, למדתי את הגמרא הזאת כמה וכמה פעמים, ותמיד שאלתי את עצמי שאלה – איך יכל להיות, שמשמים נותנים לנשמה שנפטרה כבר, לרדת לבן שלו בשבת ולומר לו "כידור, כנס אלי, יש לך חבילת דולרים ליד הראש שלי – בוא תיקח!" – איך יכל להיות שמשמים נותנים לו לרדת ולעודד את הבן שלו לגנוב???

עפ"י דברי הרב זייטשיק והראשית חכמה זה מובן – מי שהיה גנב בעולם הזה יהיה גנב גם בעולם הבא, אבל בעולם הבא אין מה לגנוב – אז מה הוא עושה???

"כידור ובניו" – זה תורשתי – למעלה הוא כבר לא יכל לגנוב, לכן הוא בא לבן שלו ומעודד אותו לגנוב – "תמשיך את המורשת!" ☺

זאת אומרת, שהדבר הזה לא מפסיק לאחר המוות, אלא ממשיך הלאה עד המיתה!

מביא רש"י מעשה שמובא בירושלמי {מסכת סנהדרין מד, ב} - דבעיא מכסא. מעשה במוכס אחד ישראל רשע אחד שמת ובו ביום מת אדם גדול בעיר ובאו כל בני העיר ונתעסקו במטתו וקרובי אותו מוכס הוציאו גם את מטת המוכס אחריו וקפצו עליהם אויבים והניחו המטות וברחו והיה שם תלמיד אחד שישב לו עם מטת רבו לאחר זמן חזרו גדולי העיר לקבור את החכם ונתחלפו להם מטתו בשל מוכס והיה אותו תלמיד צועק ולא חבילת דולרים המוכס קבור את החכם ונצטער בה אותו תלמיד מאד מה חטא גרם ליקבר זה בבזיון ומה זכה אותו רשע ליקבר בכבוד גדול כזה. נראה לו רבו בחלום ואמר לו אל תצטער בא ואראך בכבודי בגן עדן בכבוד גדול ובא ואראך אותו האיש בגיהנם וציר של פתח גיהנם טובב באזניו. אבל פעם אחת שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי ולכך נעשתי, וזה פעם אחת הכין סעודה לשר העיר ולא בא שר העיר וחילקה לעניים וזה היה שכרו. אמר אותו תלמיד: עד מתי יהא אותו האיש נידון בדין קשה? אמר לו: עד שימות שמעון בן שטח ויכנס תחתיו. אמר לו: למה? אמר לו: מפני נשים מכשפניות ישראליות שיש באשקלון ואינו עושה בהן דין. למחר סיפר אותו תלמיד דברים לשמעון בן שטח. מה עשה? כינס שמונים בחורים בעלי קומה והיה אותו היום יום גשמים, ונתן כד גדולה ביד כל אחד ואחד וקיפל טלית בתוכם ואמר להן: הזהרו בהן שהן שמונים ובשעה שתכנסו יגביה איש אחת מהן מן הארץ ושוב אין מכשפות שולטות בכם, ואם לאו, לא נוכל להם. הלך לו שמעון בן שטח לטרקלין שלהם, והניח הבחורים מבחוץ. אמרו לו: מי אתה? אמר להן: מכשף אני ולנסותכם בכשפים באתי. אמרו לו: ומה כשפים בידך? אמר להן יכולני להביא לכם שמונים בחורים עטופי טליתות נגובות. ואע"פ שהוא יום גשמים, אמרו לו: הנראה. יצא לחוץ ורמז להם הוציאו הטליתות מן הכדים, ונתעטפו בהן ונכנסו ואחזו כל אחד את אחת מהן והגביה ויכלו להם והוציאו אותם לתלואם כולם, ונתקנאו קרוביהם בדבר ובאו שנים מהם וכוונו דבריהם והעידו על בנו של שמעון בן שטח חיוב מיתה ונגמרו דינו וכשהיה יוצא לסיקל אמר אם יש בי עון זה, לא תהא מיתתי כפרה לי, ואם אינו כן, תהא מיתתי כפרה על כל עונותי וקולר תלי בצואר עדים ושמעו אלו וחזרו בהם ונתנו טעם לדבריהם מחמת שנאת הנשים ואעפ"כ לא נפטר:

נשאלת השאלה – בשלמא הצדיק שנקבר בתור מוכס – זה מידה כנגד מידה – הוא שמע בגנותו של תלמיד חכם, לכן הוא נענש – שוכב לתלמיד חכם על הרצפה, אומרים לו: "אוי, כמה מס הכנסה גבת!" – זה ביזיון לתלמיד חכם. לכן אם הוא שמע בגנותו של תלמיד חכם, אז העונש במידה כנגד מידה – בגנותו של תלמיד חכם.

אבל אם אתה אומר שזה שכר שניתן למוכס – איזה מין שכר זה שניתן למוכס, שמלווים אותו אלפי אנשים ואומרים לו: "אוי, איזה צדיק! שבעים שנה הרבצת תורה. כל רגע הקדשת לתורה!" – זה לא שכר, זה בושה עבורו! כאלה כינויים לומר לאדם שהדברים לא היו קיימים אצלו?!

סיפר לי פעם אחת הרב בויאר, ראש העיר – פעם הגיע אחד, להתקבל לתפקיד פקח עירוני .

אמר לו: "תשמע, אנחנו נותנים שכר מינימום"
"יש אופנוע?"
"יש אופנוע"
"בסדר גמור!"

בדר"כ, אף אחד לא היה מסכים לעבוד בשכר מינימום "שכר מינימום! אני מינימום 30 ₪ לשעה!"
הרב בויאר ממש התפלל: "בלי ויכוחים! ככה ישר הוא מקבל את התפקיד!?",
הלך לברר את הענין ...
אמרו לו: "כבוד הרב, מה אתה מתפלל? אתה חושב שאנחנו חיים משכר מינימום? אנחנו עולים למעלה, אם בנו קצת יותר מידי - מבקשים 'אגרה' כדי לא להגיש תלונה ויש לנו משכורת!
מספר לי הרב בויאר, שכאשר הוא נבחר לראש עיר, הגיע אליו אברך אחד: "כבוד הרב, תעזור לי!"
"מה קרה???"

"כבוד הרב, אתה יודע ... מותר לבנות על הגג רק 40 מטר ... מה אני יכל לעשות שלמשאית מלט נשפך 'בטעות' עוד 30 מטר מלט? אתה יודע, אי אפשר להחזיר את המלט בחזרה למשאית ... לא חבל? זה כל תשחית - אז כבר המשכתי עם המרפסת" ☺
"נו, אז מה אתה רוצה?"

"תשמע, אתמול הגיע הפקח. אמרו לי תתן לו מעטפה עם 400\$ - הוא ירד חזרה למטה ולא יבדוק אותך. אתמול הוא הגיע, פתח את המעטפה, ואמר לי 'אדוני, המחיר על ל - 1000\$, כבוד הרב - דבר איתו שיעשה הנחה, אני אברך!' ☺
כותב הספר מעיין האמונה {חלק ב, ע' תקע"ד} - למה אדם הולך לעבוד בתור מוכס? הרי לא מרוויחים משכורת גבוהה מזה. עיקר הסיבה זה המעטפות שנותנים להם בדרך ☺.

אם ככה, מה יש למוכסים?! הרבה כבוד - כולם רועדים מהם!
כשרואים שוטר, מכבדים אותו?! אתה אומר לעצמך "הלוואי שילך כבר", אבל כל עוד שהוא בשטח, אתה נותן לו כבוד מדומה.
כמו השוטר - מגיע מוכס, שגם עליו אתה אומר "הלוואי שילך כבר", אבל בכל זאת, נותנים לו כבוד מדומה - הוא חושב שמכבדים אותו, אבל זה לא באמת שמכבדים אותו, אלא יראים ממנו ולכן מכבדים אותו.
אדם שנעשה מוכס ונהנה מכבוד שקרי, גם לאחר מותו יקבל כבוד שקרי - עומדים אלפי אנשים ואומרים: "אחח, איזה תלמיד חכם הוא היה!"
יוצא, אם אדם נהנה מכבוד מדומה בחייו, הוא יהנה מכבוד מדומה גם לאחר מותו.

רבותי, זה לא רק זה:
בשעה שחמד אחאב מלך ישראל את כרם נבות, ביקש לקנות אותו מידו: "אתן לך מיליון דולר!"
"לא מעוניין!"
"אתן לך שלש מיליון דולר!"
"בשום פנים ואופן לא" - {מ"א כא, ג} ויאמר נבות אל אחאב חלילה לי מה מתתי את נחלת אבותי לך.
אמרה לו איזבל אשתו: "מה אתה מנהל איתו משא ומתן, הרי אתה מלך! שכור שני עדי שקר שיעידו שקילל את הקב"ה, ותחסל אותו!"
מספר הנביא:

"מ"א כא, ג} ויבאו שני האנשים בני בלעיל וישבו נגדו ויעדהו אנשי הבלעיל את נבות נגד העם לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ לעיר ויסקלהו באבנים וימת: {יד} וישלחו אל איזבל לאמר סקל נבות וימת: {טו} ויהי כשמע איזבל כי סקל נבות ותאמר איזבל אל אחאב קום רש את כרם נבות הזרעאלי אשר מאן לתת לך בכסף כי אין נבות חי כי מת: {טז} ויהי כשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב לרדת אל כרם נבות הזרעאלי לרשתו: {יז} ויהי דבר ה' אל אליהו התשי לאמר: {יח} קום רד לקראת אחאב מלך ישראל אשר בשמרון הנה בכרם נבות אשר ירד לשם כרם רשתו: {יט} ודברת אליו לאמר כה אמר ה' הרצחת וגם ירשת ודברת אליו לאמר ה' האמת ה' במקום אשר לקקו הכלבים את דם נבות ילקו הכלבים את דמך גם אתה.

נבות כבר נמצא בעולם האמת - נהנה מזיו השכינה. הגיע הזמן להעניש את אחאב - הוא רוצה לצאת למלחמה, אבל אומר לו הנביא: "אתה היחיד שתיפול במלחמה"
אמר אחאב: "הנביא הזה שונא אותי" - חיפש נביא שקר, שיאמרו לו שיצליח במלחמה.

{כב, כ} ויאמר ה' מי יתנה את אחאב ... {כא} ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה: {כב} ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן.

**אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין פט, א} - אמר רב יהודה מאי מהי הכוונה במלה צא שאמר ה' לרוח? צא ממחיצתי. מאי ומהו ה"רוח"? שנזכר בכתוב {אמור רבי יוחנן: רוחו של נבות הזרעאלי ...
נשאלת השאלה - נבות נמצא בגן עדן - נהנה מזיו השכינה, מה זה צריך לעניין אותו איך יענישו את אחאב?
אומרים רבותינו - יצר הנקמה, נמצא גם לאחר המוות.**

הוא כבר נמצא בעולם האמת, יש נקמה! הוא מוכן ללכת!
אם הוא מוכן לשקר עבור הנקמה - זה סימן שהוא היה גם שקרן במהלך חייו. כי מי שהיה שקרן בחייו, ממשיך להיות שקרן גם לאחר מותו.
אם אלו הם פני הדברים, הגענו אל הראיה שכותב הרב זייטשיק בספרו, ומכאן יש לנו הסבר נפלא:

כותב הרמח"ל {אוצרות הרמח"ל, איוב} - כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ומציאנו {לד, יא}. כי בדרך שאדם הולך בעולם הזה, בה הולך לאחר מיתתו. ואותו העון שעשה בעוה"ז בבחירתו, ואז הוא לו לעונג. אותו העון עצמו מתמיד ועושה בגיהנם, אבל בעל כרחו שלא בטובתו. וזה הוא הצער היותר גדול שיכול להיות לו. ולפי ששמשון הלך אחר עיניו, היה ראוי שיעשה כן גם אחר מיתתו בעל כרחו. והקב"ה ריחם עליו ונתן לו העונש הזה בעוה"ז, כדי לתת לו מנוחה לעוה"ב. והוא מה שארז"ל: "ויהי טוחן בבית האסורים". מלמד שכל אחד ואחד הביא לו אשתו לבית האסורים כדי שתתעבר ממנו. וענין זה אומרו הפסוק בהדיא: {איוב כד, יט} "ציה גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו". כי מי שגונב וגזל בחייו גם במותו יגזול, אלא שבחייו גזל מעות או ממון להנאתו, ושם יגזול, אם בגיהנם של אש - יגזול אש. ואם בגיהנם של שלג - יגזול שלג. וזה אלילי לצער גדול ולכפרת עונותיו.

כותב הרב זייטשיק - ובמסכת גיהנום אמרו ז"ל: בכל ערב שבת מוליכין אותם לב' הרי שלג ומניחים אותם, ובמוצאי שבת מחזירים אותם למקומם בגיהנום, ומתן נוטלים שלג ונותנין תחת בית שחיייתם כדי לצנן אותם בששת ימי החול, והקב"ה אומר להם: רשעים, אוי לכם שאף בגיהנום אתם גוזלים, שנאמר {איוב כד, יט} ציה גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו {כלומר, אף בשאול חטאו}.

ולכאורה, מה שייכת גזילה בעולם הבא, איך יכולים בכלל לגזול שם? מילא בעולם הזה קיימת בחירה ונותנים את האדם לבחור לו, אבל בעולם הבא הלא כבר ניטלה הבחירה מיד האדם ואין בידו לעשות הרע, מה איפוא אפשר לגזול? ועוד, כלום גם שם קיימים יצר ונטיה לרע, ואם לא איך הם גוזלים?
אלא כפי רעיונו, שהורגלו אותם הרשעים לגזול בעולם הזה, כטבע נעשה להם הדבר, הנטיה הזו חוזרת כ"כ בנפשם ודבוקה בכל חושיהם ועצמותיהם, עד שאפילו בגיהנום, מקום הדין והמשפט על הרע, מקום הזיכור וההיטהרות מכל עוון ותיעוב, הרי ההרגל עוד עושה את שלו, אפילו מבלי ידיעה והרגשה כבר עושים את הרע, שולחים את ידיהם לגזול, כי כל דמם וכל חושיהם טבועים ברעל הגזילה, היד נשלפת מעצמה, עוד בטרם באה ההכרה ומוחה על זה, כי אם הרע נדבק בכפותיהם בעולם הזה - ההתדבקות הזו באה עמם גם כשהם מגיעים לעולם הבא, גם שם הם גוזלים.

והקב"ה גוער בהם ומבכה עליהם ברחמנותו: "אוי לכם רשעים", שאף בגיהנום, מקום הטהרה, מקום הפרדה בין הרע והנפש, גם שם אתם גוזלים, עדיין לא נטהרתם, עדיין עומדים אתם תחת השפעת ההרגל הרע שנתרגלתם בעולם השפל, עולם השקר, עדיין בתוך כתמיהם וגיילויכם אתם רובצים, לא הספיקו לכם עוד יסורי הגיהנום כדי לשרוף את הפגמים הדבוקים בכם, הכתמים שרחשתם לעצמכם בחייכם בעולם השקר, כמ"ש: כל העובר עבירה אחת בעולם הזה העבירה מלפנתו, ור"א אומר: קשורה בו ככלב.

והר"ר יונתן מפרג ז"ל כתב בספרו יערות דבש: שבמחלוקת במסכת ברכות פרק 'מי שמתו': אם המתים יודעים מה שנעשה בעולם הזה אם לא, אומר שאלו ואלו דברי אלקים חיים, כי אלה שנשאר אחרי מותם במדרגת עוה"ז יודעים ומתעניינים בו, משא"כ אלו שהיו בעלי מדרגה רוחנית בעוה"ז אינם יודעים מאומה מעוה"ז כי שוב אינם מתעניינים מהנעשה בו בעוה"ז. כי בהיותם בעוה"ז היו פורשים ורחוקים מכל הוויות שבה.
עד כאן דבריו הנפלאים של הרב זייטשיק.

רבותי, בואו נעבור עכשיו לזכות ולא לשלילה:
מספרת הגמרא {מסכת כתובות עו, ב} - ריב"ל מיכר בהו ועסיק בתורה היה מתדבק בהם ועוסק בתורה. וכך אמר: הפסוק קורא לתורה {משלי ה-י} אילת אהבים ויעלת חן. אם חן היא מעלה על לומדיה {ויעלת חן} אגוני לא מגנא - וכי לא תגן עליו גם מהמחלה? כי הוא שכיב כשהגיע זמנו של רבי יהושע בן לוי להיפטר מן העולם אמרו ליה: למלאך המות: זיל עביד ליה רעותי לך תעשה לו כל מה שרוא רוצה - תמלא את רצונו אזל איתחזי ליה הלך מלאך המות ונתראה לו א"ל רבי יהושע בן לוי: הביאני לגן עדן ואחזי לי דוכתאי והראה לי את מקומי שם, אמר ליה המלאך: לחיי {בסדר}. א"ל ריב"ל למלאך המות: הב לי סכינך תן לי את סכינך שבו אתה הורג אנשים דלמא מבעתת לי באורחא אני חושש שמא תפחיד אותי בדרך, יבה ניהליה ונתן לו מלאך המות את הסכין. כי מטא להתם כשהגיע ריב"ל לשם דלייה הרימו מלאך המות על גבי הקיר קא מחזי ליה והראה לו את מקומו בגן עדן שוור נפל להווא גיסא קפץ ריב"ל לצד השני, כלומר לתוך גן עדן. נקטיה בקרנא דגלימייה אך מלאך המות אחז בו בפנית כסותו. א"ל ריב"ל: בשבועתא דלא אתינא שבועה שלא אחזור! ובכן, נוצרה בעיה חמורה: מלאך המות רצה להחזיר את רבי יהושע בן לוי, אך הוא נשבע שלא יחזור! אמר קודשא בריך הוא אמר הקב"ה בישוב הבעיה: אי איתשיל אשבועתא ניהדר אם נשבע ריב"ל בשבועה מעולם ונשאל עליה להתירה, עליו לחזור; אי לא לא ניהדר אך אם לא, אינו צריך לחזור. מכיון שלא נשאל ריב"ל להתיר שבועה מעולם, הותר לו להישאר בגן עדן. אמר ליה מלאך המות לריב"ל: הב לי סכינאי תן לי את סכיני בחזרה. לא הוה קא יחיב ליה סרב מלאך המות ולא נתן לו, כי פחד שמא ישתמש בה נגדו. נפקא בת קלא יצאה בת קול ואמרה ליה {לו} לריב"ל: הב ניהליה דמיתבעא לברייתא תן לו {למלאך המות את סכינו} כי הוא נצרך לה לבריות אחרות. הוא לא ישתמש בו נגדך, אלא נצרך הוא לו ליתול נשמתם של אנשים אחרים. כשמע זאת ריב"ל - החזיר לו את הסכין. הגמרא מתארת כיצד נתקבל ריב"ל בגן עדן: מכריז אליהו קמיה הכריז אליהו הנביא לפניו: פנו מקום לבר ליואי פנו מקום לבר ליואי {לבן לוי}, אזל אשכחיה לר' שמעון בן יוחאי הלך ריב"ל ומצא את רשב"י דהוה יתיב על תלת עשר תכטי פיזא שהיה יושב על שלש עשרה כסאות מזהב טהור. אמר ליה רשב"י לריב"ל: אתה הוא בר ליואי? אמר ליה הן, שאלו רשב"י: האם נראתה קשת בימך? אמר ליה הן. אם כן אי אתה בר ליואי.

ולא היא ובאמת לא כך היה הדבר דלא הואי מידי שכלל לא היתה נראית הקשת בימינו, אלא סבר ריב"ל: לא אחזיק טיבותא לנפשאי "לא אתגאה בעצמי" – היה ענוותן!

מכאן אנו למדים – מי שהיה ענוותן בעולם הזה, ממשיך להיות כך גם בעולם הבא!

אם אלה הם פני הדברים, נוכל לעמוד על נקודה אחת:

בלעם הרשע אומר לאונקלוס: "אל תגיייר - לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים"

נשאלת השאלה – למה?!

עפ"י מה שלמדנו, התשובה פשוטה מאוד – אם בחייו היתה לו שנאה לעם ישראל, הוא ממשיך לשנוא אותם גם לאחר מותו – זה לא ניגמר! אברהם אבינו שבחייו ניסה להציל את סדום, גם לאחר מותו ממשיך לעשות חסד:

אומרת הגמרא (מסכת עירובין ט, א) – אם אין אש של גיהינום שולטת ברשעי ישראל, אין תפרש את הכתוב: "עוברי בעמק הבכא" שנתפרש קודם לכן, כלומר: העוברים על רצונו של מקום מעמיקים להם גיהינום והם בוכים, הרי שפושעי ישראל אכן נידונים בגיהינום! ההוא אותו פסוק, פירושו רק דמחיביי היא שעתא בגיהנם שהם נידונים לפי לגיהינום לפי שעה ואתי ובא אברהם אבינו ומסיק להו ומקבל להו ומעלה ומקבל אותם; בר מישאל חוץ מיהודי שבא על בת עובד כוכבים דמשכה ערלתו מפני שערלתו נמשכת ומכסה את המילה שלו ולא מבשקף ליה ואין אברהם אבינו מכירו כיהודי.

אני רוצה לעמוד על נקודה אחת, שראיתי בספר מעיין המועד על חג הסוכות (ע"מ שני"ז), שמביא סיפור נורא ואיום, שימחיש לנו על מה אנחנו מדברים:

בספר הספר מעיין המועד – הגאון הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, המשגיח בשיבת פוניבז', חש בשיניו. פנה לרופא שערך צילום, והבהילו לבית החולים. גידול ממאיר בלסת, רחמנא ליצ'ן, עבר ניתוח בארה"ב ושב לארץ לסידרת הקרנות. בו בזמן המשגיח בשיגרת שיחותיו בישיבה, ובישיבת הנגב ובישיבת "לב אליהו" בקריית ישמח משה, ובחוגי המחשבה שהעביר בביתו לקבוצת אברכים. מי שמכיר את השפעתן המדכדכת והמחלישה של ההקרנות, לא יוכל אלא להשתאות.

אבל המחלה הלכה והתפשטה, וההקרנות הלכו והתישו, וכאן מגיעים אנו לסיפורנו. תלמיד הישיבה ביקש להוועץ ברבו, מרן הגרא"מ שך זצ"ל. ידע שהדלת תמיד פתוחה. נכנס לזירה, אבל הדלת היתה סגורה; בחדר התקיימה ישיבת הנהלה בראשות ראש הישיבה. המתין לסיומה.

עודו ממתין, והדלת החיצונית נפתחה. המשגיח, רבי חיים פרידלנדר, נכנס, "מה אתה עושה כאן", שאל את הבחור, אמצע ה'סדר' עתה.

"אני מבקש להוועץ בראש הישיבה".

"ומדוע אינך נכנס?"

"כי מתקיימת ישיבת הנהלה"

אם זו ישיבת הנהלה, יכל המשגיח להיכנס. פתח את הדלת. הבחור ראה כיצד כולם קמים, כאיש אחד. פסע פנימה, ולא היה בו כח לסגור הדלת אחריו. ראה הבחור כיצד הוא פונה לראש הישיבה ושואל דבר מה. לא שמע את השאלה, אבל ראה שהכל דומעים. ראש הישיבה ענה, רבי חיים פנה לצאת, וראש הישיבה ליווהו. בפתח ראה את הבחור, שאל לרצונו, וענהו. הבחור עלה לבית המדרש, אכול סקרנות. מה שאל המשגיח, מדוע כולם בכו. בצורהיים פגש באחד הר"מים, ושאלו בחכמה: "ראיתי שהמשגיח נכנס ושאל משהו את ראש הישיבה. ראיתי שכולם בוכים, וראש הישיבה ענה. אם זה דבר שאיני ראוי לדעתו, כאילו לא שאלתי. אבל אם רשאי אני לדעת, מבקש אני לדעת".

ענה הר"מ: "אספר לך, בתנאי שלא תגלה זאת בחודש הקרוב".

וסיפר שהמשגיח גילה, שהוא מגיע היישר מהרופא, הרופא הודיעו שנכשל בעצירת המחלה. אין עוד טעם בהקרנות, והן יופסקו. ייתנו רק תרופות לשיכון הכאבים.

"וכמה זמן נותר לי לחיות, להערכתכם", שאל המשגיח.

"שבועיים שלושה", ענה הרופא.

שמע המשגיח, ובא סיפר זאת, ואין פלא שכולם בכו. אך לא לשם כך הגיע. הוא בא לשאול: אדם שנותר לו שבועיים לחיות, מה עליו לעשות.

לערוך חשבון נפש, לשוב בתשובה יותר עמוקה, לחזור על תלמודו: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (פסחים נ, א) להכין ספריו לדפוס, להעניק זמן איכות לילדיו?

וראש הישיבה ענה: "אדם שנותר לו פרק זמן קצר לחיות, ינצלו כדי לעבוד ולעמוד על שיפור המידות".

מי שהכיר את המשגיח ומידותיו האצילות, את שליטתו העצמית המוחלטת, ידע שבשבועיים הספיקו לו לליטוש אחרון, לברק סופי. אנו, זקוקים להרבה יותר. אבל התשובה כה תמוהה. רגילים אנו להתייחס למידות כאל יצרניות של מעשים. אבל המשגיח עמד בפני תקופת התנתקות ממעשים. לשם מה עליו לשפר מידותיו?

והתשובה, שכאשר מגיע האדם למרום נשקלים מעשיו, נקבע שכרו, אבל בראש ובראשונה שואלים מי בא, מי הגיע, מי אתה.

עד כאן.

כשקראתי את זה, אמרתי לעצמי: "ר' חיים פרידלנדר צריך לעבוד על המידות שלו?!"

כותב הגאון מוילנה {אבן שלמה, פרק א} – עיקר חיות האדם, הוא להתחזק תמיד בשבירת המידות, ואם לאו למה לו חיים.

אם ככה יוצא, שעבודת המידות היא העיקר.

אומרת המשנה (מסכת אבות ה, ט) – כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע.

באים חז"ל ואומרים לנו – דע לך, בפרשה הזו אין שום מצוה. אבל יש בה את התשתית לבנות בן אדם!

אם אתה רוצה לדעת איך נבנה אברהם אבינו, בבקשה – מ - עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה!

אתה רוצה לדעת איך נהיה בלעם הרשע? חי עם אתון, מחפש לקלל את ישראל וגם לאחר מותו, ושואלים אותו מה לעשות עם ישראל, הוא אומר: "לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים" – איך זה נוצר?! זה נוצר מ - עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה!

בהמשך, שואלת המשנה – "מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע?"

נשאלת השאלה – מה זאת אומרת 'מה בין תלמידיו'?

תלמידיו של אברהם אבינו, הולכים ב"ה עם חליפה ארוכה ועם כובע עגול. אבל תלמידיו של בלעם הרשע, הולכים עם ג"נס מחורר וחולצה שכתוב עליה מספר '10'. יש להם י"ב עגילים באזנים כנגד י"ב שבטים ועוד עגיל בעין כנגד 'עין טובה'

© - מה זאת אומרת מה ההבדל? יש הבדלים עצומים!

המשנה לא מביאה את ההבדלים האלה, אלא מה היא אומרת?!

"מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע" – יכולים לשבת באותה ישיבה שני בחורים, עם אותו כובע ואותה חליפה – אחד יהיה תלמידו של אברהם אבינו, והשני יהיה מתלמידיו של בלעם הרשע!

למה???

אם אין לו 'עין טובה':

אחד רק יצא לבניה של מרפסת – "הלו, תבואו מהר, מישהו התחיל לבנות כאן משהו!"

מה אכפת לך? הוא יגנוב לך את השמש? מה קרה???

'עין רעה' – הוא לא יכל לראות את השני מצליח!

חז"ל לא אמרו לנו שהוא שונה – הוא נראה אותו הדבר!

מלמדת אותנו הפרשה, עד כמה האדם צריך לתקן את מידותיו.

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

דאית מלאכין מושוטטין בכל העולם ורואין מעשה בני אדם, וכשבית דין העליון דן את האדם, המה יעידון ויגידון מעשה בני אדם, ונמצא דיש עדות על מעשה בני אדם. ואיתא בגמרא (ב"ק עה, א) מודה בקנס ואחר כך באו עדים רב אמר פטור ושמואל אמר חייב. נמצא ההיודי מועיל לדעת רב, ואפילו אם האדם חטא כשמתוודה הוא כקטן שנולד דמי בלי חטא, אבל לדעת שמואל דאמר מודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב, אינו מועיל לו היודי, וחייב מיתה אם חטא. והוה שאמר בלעם "אוי מי יהיה משמואל", בשלמא לדעת רב יש תקוה בייודי אף על פי שחטא אבל לשמואל אינו מועיל, ואדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אם כן מי יוכל לחיות בלי חטא. (פניני הרמ"ע מפאנו)

אוי מי יהיה משמואל. (כד, כג)

אוי מי יהיה משמואל. (כד, כג)

אוי מי יהיה משמואל. (כד, כג)

ת.ד. 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מיאמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת בלק תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 440

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

משפיעים לעניית אמן

מאז ומתמיד, בכל פעם שהייתי קורא בפרשת השבוע את דברי השבח לעם ישראל (במדבר כג כד): "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא", הייתי מהרהר בדברי רש"י על אתר: "כשהן עומדים משנתם שחרית, הן מתגברים כלביא וכארי לחטף את המצוות..."

מה הענין ב"חטיפה" זו של המצוות, וכי לא עדיף להתכונן פראוי ובשוב הדעת ולקיים המצוות מתוך מתיבות?

בסייעתא דשמיא, ראיתי בספר 'תולדות יעקב' לאחד מקדמוני גדולי ישראל [רבי יעקב די אלבה מחכמי איטליה לפני פארבע מאות שנים] המגלה לנו כי בסופי התבות: "הן עם כלביא" רמוזה תבת הקדש אמן, שזכותה מנעה מבלעם לקלל את ישראל!

אם כן אפוא מובנת היטב סבת הזריזות. שהרי, כל המפיר בערפה של כל אמן אינו מסגל להחמיץ ולו אמן אחת; על כן הוא מתגבר כארי להשכים בבקר פדי לבוא לבית הכנסת מקדם, עוד לפני התפלה, בזמן שברכות לרב 'מתגלגלות' בבית הכנסת מפיות המתפללים, פדי 'לחטף' עוד ועוד אמנים...

ואכן, כן ראוי וכן יאה, להחפז מדי בקר לבוא לבית הכנסת ולרוץ ממתפלל למתפלל, להקשיב לברכותיו ולענות אחריו אמן. אשרי הזוכה לחטף יהלומי אמן לרב ולהעשיר באמצעותן את מטמון מצוותיו.

דורשי רשומות אף הוסיפו והביאו מפסוק נוסף סמוכין למנהגם של ישראל לרוץ לבית הכנסת לשחרית פדי לזכות בעניית אמן על ברכות השחר: ראשי תבות של הפסוק (שה"ש א ד): "משכני אחריו נרוצה" הם 'אמן', ואלו האותיות השניות בכתוב זה הן 'שחר'. מכאן שיש לרוץ פדי לחטף את האמנים הנענות על ברכות השחר.

נשנו ונזכר כי בהשקמת בית המדרש של דקות ספורות, ביכלתנו לזכות בקלות יחסית במלוא הכף אמנים, שיגנו עלינו מפני מבקשי רעתנו וישפיעו עלינו נהרות של טוב ואשר כל הימים. אמן.

בקריאת 'כלביא יקום וכארי יתנשא',
שבת שלום,

א' תמוז תשפ"ב

רק מכת הנהגתו של יעקב שקבע סגולה זו, ומתוך כך הם נקראים לעולם על שמו (אוצר י"ד החיים' כללים ערך בית הכנסת; יקב משבא').

ארבע ברכות בקבלת פני מלך המשיח

"אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך מוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומוחז פאתי מואב וקרקר כל בני שת" (כד ז')

הרמב"ן פרש כי בפסוק זה התנבא בלעם על גאלת עם ישראל בביאת מלך המשיח במהרה בימינו. רבי שמואל הומינר כתב כי אלו שיזכו לראות בביאת המשיח יתחייבו לברך ארבע ברכות:

א. "חכם הרזים" - על רבבות אלפי ישראל שיעבדו לקבל פני משיח, וכמאמר חכמים (ברכות נח א ע"פ רש"י) שברכה זו נאמרת על ראית שש מאות אלף איש מישראל.

ב. "שחלק מחכמתו ליראיו" - כפי שתקנו חכמים (שם) לברך על ראית חכמי התורה.

ג. "שחלק מכובודו ליראיו" - כפי שתקנו חכמים (שם) לברך על ראית מלכי ישראל.

ד. "שהחנינו וקימנו והגיענו לזמן הזה" - פדין הרואה את חברו החביב עליו לאחר שלוש יום שלא ראהו (שם נח ב ע"פ תוספות ד"ה הרואה), ועל אחת כמה וכמה יש לברך כן בראית מלך המשיח שאנו מצפים מדורי דורות לראותו (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' צא אות כז).

אק"ב בנגד 'אקב'

"מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם ה" (כג ח)

בספר 'מנורת המאור' (פרק התפלה) לרבי ישראל אלנקה הי"ד, תלמיד הרא"ש, מובא מדרש חכמים שבו נדרש פסוק זה כך: "אמר בלעם הרשע: איך אוכל לקללם והם אומרים כל יום לפני הקדוש ברוך הוא אק"ב - [ראשי תבות] 'אמן', 'קדיש', 'ברכו'".

קריעת גזר דין בוכות עניית אמן
"נאם שמע אמרי א-ל אשר מחזה ש-די יחזה" (כד ז')

דרש האדמו"ר רבי יעקב משה מקאמרנא: "נאם" - אותיות 'אמן'; רמז הכתוב שעל האדם לענות אמן בכל עת שהוא "שמע אמרי א-ל", הינו את שבח ה' הנאמר בברכה [תבת 'אמר'] יכולה להתפרש גם במשמעות של אמירת דברי שבח, ראה רש"י (תהלים צד ד]. ומפרט הכתוב את שכרו: "מחזה ש-די יחזה", כלומר, יזכה לחזות בקריעת גזר דינו (ראה שבת קט ב; תיקו"ז מ א), אשר שם 'ש-די' רומז לה, וכפי שאמרו חכמים (תנחומא מצ"י) שיעקב "היה מתפלל ב'א-ל ש-די' ואומר: מי שאמר [בבראות העולם] לשמים וארץ די, 'אמר ליסורי די' (ששלשלת קאמרנא' עמ' שעד).

'בית הכנסת של יעקב אבינו'

"מה טבו אהליך יעקב משנתיה ישראל" (כד ה)
ה'תרגום ירושלמי' תרגם פסוק זה כך: "מה טבין הינו משפניו דצלי בהון יעקב אבוהון", כלומר: כמה טובים הם האהלים שהתפלל בהם יעקב אביהם. מכך שהזכיר בלעם דוקא את בית הכנסת שהתפלל בו יעקב אבינו, למד רבי יששכר דב באב"ד רבה של בוסקא מקור למנהג ישראל להשתדל להתפלל במקום שבו התפלל בעבר אדם גדול.

ברם, תמה רבי משה שמואל שפירא ראש ישיבת באר יעקב: הלא בלעם בא לשבח את 'אהליהם ומשכניהם' של בני דור המדבר, ומדוע הוא מכנה אותם על שמו של יעקב שחי מאות שנים קדם לכן?

ובאר: כיון שיעקב אבינו הוא שקבע לדורות את המשמעות המיוחדת שיש למקום תפלה, וכפי שמוצינו (חלון צא ב) שלאחר שהגיע לחרון ונזכר: "אפטר עברתי על מקום שהתפללו אבותי, ואני לא התפללתי!"; מהר לשוב על עקבותיו פדי להתפלל במקום שהתפללו אבותיו - ב'בית א-ל'. נמצא שכל סגלתם היתרה של בתי הכנסת לדורי דורות בהיותם 'מקום תפלה', היא

סנגורים של אמן

היה לדבר, פתח וספר את ספורו המפלא: "לאחר שאבדתי את הפרתי והגעתי עד שערי מות, מצאתי עצמי נצב בהיכל גדול ומפאר. לפני עמדו חברי בית דין של מעלה, מלאכים, שרפים, אופנים וחיות הקדש ודנו ביניהם האם כבר הגיע שעת לעלות לעולם העליון או שמא יש להשיבני לחיים. מחד גיסא עמדו המקטרגים והרצו את טענותיהם, ומאידך גיסא עמדו הסנגורים ונסו לצדד בזכותי.

ברגע מסים נדמה היה כי יד המקטרגים גוברת וכי מני וגמור עם בית דין של מעלה להותירני בעולם העליון, אלא שאז נשמע לפתע מירכתי האולם קול שהיה מכוון לי להפליא. היה זה קולו של רב בית הכנסת שבו התפללתי במשך שלושים השנים האחרונות, שבקש ללמד עלי זכות, וכה אמר:

"שמעו נא רבותי, דינים ומחיים; במשך שלושים השנים האחרונות אני משמש כרב בבית הכנסת שבו מתפלל הנדון, ומעיד אני נאמנה כי בכל אותן שנים היה הוא מקפיד להשכים קום לבית הכנסת ולהשתתף בשעור הקבוע המתקיים בכל יום לפני תפלת שחרית. מתוך כך הוא לא אחר ולו פעם אחת לתפלה. מלבד זאת הקפיד לשמור לשונו מדבורים אסורים ובפרט מדבורי חליו בבית הכנסת, ואם לא די בכך, היה מקפיד בכל בקר להקשיב לברכות השחר של מתפללים רבים ולענות אחריהם אמן בקול ובכונה.

בהנהגתו האחרונה הוא סחף עוד ועוד מתפללים שנהגו כך אחריו, עד שזכה בית הכנסת להקרא בזכותו: 'בית הכנסת של עוני אמן'.

מסתבר כי דבריו של הרב הכריעו את הפך, משום שמיד יצא קול הכרוז המכריז כי גור דיני הכרע לחיים וכי יכול אני לשוב לעולם הזה, להמשיך בעסק התורה והעבודה. ברגע זה פקחתי את עיני. הנה עומד אני כאן לפניכם בחסדי שמים, בריא ושלם".

עם סיום ספורו מכה הגר"ש קוין דמעה נרגשת מעיניו ואמר למשתתפים:

"יהודי יקר זה המחיש לכולנו עד כמה גדול הוא כחו של אדם המשכים לבית המדרש, נוהג בו כבוד ומקדיש את שהותו בו ללמוד, לתפלה ולעניית אמן כראוי".

מפן שוב החל מצבו להדרדר, חם גופו עלה אף יותר משהיה קודם, והדבר הצריך אותנו להגביר את מנון האנטיביוטיקה הנתנת לגופו. לקראת שבת שוב התיצב המצב, החם ירד ונדמה היה כי החולה מתחיל להתאושש. במהלך השבת המשיכה מגמת ההתאוששות, אך למרבה הפלא, עם צאת השבת שוב חלה הדרדרות, ומצבו הפך לקשה אף מכפי שהיה קודם.

בנקדה זו כבר התחלנו לדאג. כנסתי את רופאי המחלקה לדין חרום, ובסופו החלטנו כי כיון שנראה שהטפול האנטיביוטי אינו משפיע על החולה, אין מנוס אלא לתת לו תרופה מסוימת שבעקרה אינה מיעדת לדלקת ראות, אך בכמה וכמה מקרים היא הוכחה כיעילה לכך.

חרף יעילותה הרבה, ידענו כי השמוש בתרופה זו כרוך בתופעות לוואי קשות, ויש בו אף סכון מסים להחמרת המצב עד כדי סכנת חיים, ובפרט לחולה במצבו. לפיכך, כנהוג במצבים שכאלו, בטרם התחלנו במתן התרופה אספנו את ילדיו של החולה, הסברנו להם את חמרת המצב ואמרנו להם כי ידעתנו בדרך הטבע הסכוי היחיד להצלתו הוא רק באמצעות תרופה זו. הוספנו והדגשנו כי אמנם יש בנטילתה גם סכון לחייו, אך אנו מקוים כי בצרוף כח התפלות שלנו ושללהם נזכה שהתרופה תשפיע עליו לטובה ולא להפך חלילה.

לאחר ששאלו בעצת רבם נתנו בני המשפחה את הסכמתם, אלא שבין כך ובין כך החמיר מאד מצבו של החולה. הוא אבד את הפרתו ונראה היה כי אבדה תקוה לחייו. בכל זאת התחלנו מיד במתן התרופה, כשילדיו עוקבים אחרינו מן הצד בחרדה ומלויים אותנו בתפלותיהם, תוך שלבם חושש מפני הבאות.

בסיעתא דשמיא ובנסים גלויים, תוך זמן קצר השפיעה התרופה לטובה. הזהום פסק ומצב החולה החל להתיצב בהדרגה. כמה ימים לאחר מכן הוא פקח את עיניו והביט סביבו בבלבול. רק כאשר נוכח בסבר פניהם של בני משפחתו הבין עד כמה היה מצבו חמור, ומשהתחזק עוד מעט ויכול

הספור שלפניכם ספר לפני כתשע שנים מפי הגאון רבי שמחה הכהן קוין זצ"ל, רבה של רחובות אשר נלקח מאתנו אך לאחרונה, בתוך משא החזק שנשא בכנס 'בני אמונים' ויהיו הדברים והחזק הבא בעקבותיהם לזכרו הטהור.

את הספור המפלא ורב הלקח שמע הגר"ש זצ"ל מפי של פרופ' אברהם סופר אברהם, מבכירי הרופאים בבית החולים 'שערי צדק', אשר היה עד להתרחשותו, וכך ספר:

בסיעתא דשמיא ובנסים גלויים, תוך זמן קצר השפיעה התרופה לטובה. הזהום פסק ומצב החולה החל להתיצב בהדרגה. כמה ימים לאחר מכן הוא פקח את עיניו והביט סביבו בבלבול.

הגר"ש הכהן קוין זצ"ל בעת נאומו בכנס 'בני אמונים'

באחד הימים הכנס למחלקה הפנימית בבית החולים יהודי כבן שבועים וחמש, לאחר שנתקף בדלקת ראות חריפה המלונה בחם גבוה מאד. מצב שפזה, בגילו המבוגר, יכול היה בקלות ובמהירות להדרדר ולהגיע לכדי 'פקוח נפש'. לפיכך מהרנו, צות הרופאים בראשותי, לחברו לאינפוזה שדרכה החדרנו לגופו תרופות אנטיביוטיות חזקות המתאימות למצבו. בחסדי שמים גופו הגיב במהירות לטפול. תוך ימים ספורים השתפר מצבו וכבר הודענו למשפחתו כי בעזרת ה' לקראת השבת הקרובה הוא ישחרר לביתו. אלא שמשמים רצו אחרת; יומים לאחר

ברכת 'שמע קולנו'

מהות הברכה

ברכה זו חותמת את סדרת הברכות האמצעיות שבהן מבקש האדם על צרכיו האישיים, לכן שומה על האדם לכוון בה היטב; שישמע ה' את התפלות והבקשות שהתפלל בברכות האמצעיות ויקבלן ברחמים ('שמע ברכה' [לאבי השל"ה] שמונה עשרה סוף אות לב).

חכמים אמרו (ברכות לא ב) כי בברכה זו יכול אדם להוסיף ולבקש בקשות פרטיות הנצרכות לו. ה'ערות דבש' (ח"א דרוש א) מרחיב ומלמד כי צריך האדם להתפלל בה על כל צרכיו, קטן כגדול, ולבקש בה על כל דבר שצריך לעשות באותו יום, שיוליכו ה' בדרך הישר ויצליח דרכיו.

הוסיף וכתב ה'ערות דבש' כי מי שמוסיף בקשה אישית בתוך ברכה זו, אף יוצא בכך "די תפלה גמורה", לפי שבקשה אישית בודאי נאמרת בכונה ולא כמלמדה. יש שבאר שכונת דברי ה'ערות דבש' ללמד, שהמתפלל את גשח התפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה מבלי לכוון בתפלתו, אינו יוצא די חובת תפלה מן התורה. שכן על אף שהתורה לא קבעה גשח וזמן קבוע לתפלה, וזמן התורה יוצא אדם די חובת תפלה בבקשה הנאמרת בכל גשח, לכל הפחות פעם אחת ביום (רמב"ם תפלה א א-ב), מפל מקום הרי לא לחנם מכנה התורה את התפלה: 'עבודת הלב' (דברים יא ג, ע"פ תענית ב א) אלא לפי שדינה להאמר בכונת הלב. נמצא שלעתים רק כאשר משלב האדם בתפלתו בקשה פרטית, מתוך שדרכה להאמר בכונה, יצא בזכותה די חובת תפלה מן התורה (קנטרס הצואה [לר"ש תפלינגסקין] פרק י אות ג).

מקור הברכה

לאחר ברכות הגאולה, תקנו חכמים לבקש על קבלת התפלה, שכן מצינו שהסמיך הכתוב גאולה לתפלה, שנאמר (ישעיה נז ז): 'והביאותים אל הר קדשי ושמתחיתם בבית תפלת' (מגלה יח א, ע"פ 'שפת אמת' שם).

לכאורה, אף בגלות מתפללים אנו שלוש פעמים בכל יום, ומהו הקשר המיוחד שיש בין גאולה לתפלה? אלא שרק לאחר הגאולה השלמה, כשתשרה השכינה בבית המקדש, יתקבלו התפלות בטלמות ('שפתי חיים' - 'רנת חיים' באורי תפלת י"ח עמ' רח).

עוד פרשו: התפלה הרצויה לפני ה' היא זו הנאמרת מתוך שמחה, ככתוב (תהלים ק ב): 'עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה'. ולתפלה מתוך שמחה פנימית משלמות נוכח להגיע רק לאחר שיבוא משיח בן דוד לגאולנו, כפי שנתן אף לדין מלשון הפסוק שהביאו חכמים כמקור לקביעת ברכה זו אחר ברכות הגאולה - 'ושמתחיתם בבית תפלת' (אור החמה' מגלה שם).

מבנה הברכה

בברכה זו מרבים אנו לבקש שאף שאין תפלתנו ראויה להתקבל, יחוס עלינו הקדוש ברוך הוא ויקבלה ברחמים:

"שמע קולנו" - אפלו אם תפלתנו היא בבחינת 'קול' בעלמא, באשר איננו מכינים בה כראוי, אלא קבל אותה ברחמים. נקדה זו חוזרת ומדגישה גם בפתחית הברכה: "כי אתה שומע תפלת כל פה" - גם תפלה הנאמרת רק בפה, מן השפה ולחוץ וללא כונת הלב ('בית אלקים' [למב"ט] שער התפלה פרק ג).

עוד פרשו: "שמע קולנו" - מבלי להתיחס למצבנו הרחוקי. שאף שאמר הכתוב (שה"ש ב יד): "הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאווה", פלומר: תחלה הראיני שצלים אלקים חקוק על פניו ורק אז "השמיעני את קולך", לפי שאין "קולך ערב" אלא פאשר "מראיך נאווה", אף על פי כן מבקשים אנו "שמע קולנו" - ואפלו אם השחר מראנו וסר צלם אלקים מעל פנינו (מגיד צדק בסדור 'שער הרחמים').

באמרנו: 'ומלפניך מלפני ריקם על תשיבנו', מבקשים אנו שאף אם אין אנו ראויים שתקבל את כל תפלותינו, אלא אל תשיב בקשותינו 'ריקם' מכל וכל, אלא לכל הפחות קבל מקצת מהן שהרי אמרו חז"ל (ויק"ר י ה): "תפלה עושה מחצה" ('בית אלקים' שם; עץ יוסף).

שיהיה קול תפלתנו חביב

במקרא (תענית כה ב) מובא שפעם אחת גזר שמואל הקטן תענית מחמת בצורת, ועוד בטרם הספיקו העם להתענות ולהתפלל ירד גשם. סברו העם ששבח הוא לצבור שספק להם הקדוש ברוך הוא את צרכיהם עוד בטרם הספיקו להתפלל על פה, אף שמואל אמר להם שאין זה שבח, שכן נמשלים הם בכך לעבד שרצה לבקש מתנה מהמלוך, ולא רצה המלוך לראות את פניו, ולכך אמר לשריו: "תנו לו ואל אשמע קולו".

על פי זאת פרש המגיד רבי פינקס מפלאצק שזהו שמבקשים אנו בפתחת ברכה זו: "שמע קולנו" ורק לאחר מכן "חוס ורחם עלינו", שבכך שתקשיב לקולנו נבין שקול תפלותינו חביב לפני הקדוש ברוך הוא ('מגיד צדק' בסדור 'שער הרחמים').

בגנת אמון

אמת שאתה שומע תפלה והלואי שתשמע תפלתנו.

מצטרפים בחודש אב ביתר שאת

אברו יקר

מאות כבר הצטרפו למיזם "דרך אמונה" ומעידים כי מיהם השתנו לטובה. הצטרף גם אתה לסגל 'גבאי אמין' המעטרים את בתי הכנסת ברחבי העולם וחוקים, כעדותם האישית, לראות ברכות וישועות מפלאות בס"ד בכל תחום וענין בחייהם, ובנוסף אולי תזכה למתן שכרה בצדה 'בהגולה הגדולה שתתקיים אי"ה בה' באב תשפ"ב, ובה יגרולו 10 מלגות בסך 500\$ כל אחת.

03-91-7-91-91

3 def 2 abc 1 כללי המיזם הרשמה למיזם שמות האזנים

- א. לשמיעת כללי המיזם נא התקשר היום למוקד 'דרך אמונה' 03-91-7-91-91-91 שלוחה 1.
- ב. אם הקפדת על כללי המיזם בחודש תמוז, נא הרשם להשתתפות בהגולה במוקד 'דרך אמונה' שלוחה 2 בין השעות 20:00-22:00.
- ג. האזנים בהגולה יקבלו הודעה ושמותיהם יפרסמו במוקד 'דרך אמונה' בשלוחה 3.

מתנת פרדה מהרבי מירוסלב

האדמו"ר רבי שמואל אבא מזיכלין הגיע פעם לעיר לודז' לשמש כסגן בבית אחד מחסידיו. החסידים, שרצו שהרבי ישאר לשבת בעירם, אחרו את השעה בשעונים שברשותם, ומאחר שיצעו שלרבי אין שעון היו בטוחים שכאשר יראה שהשעה מאחרת ישבת בעירם ולא יחזרו לזיכלין. מה רבה היתה הפתעתם כאשר בראות הרבי את השעונים הממהרים, חיך ואמר: 'אותי לא תוכלו לרמות', כשתוף כדי דבור הוא חופן את ציציותיו בידי ומציין את השעה המדויקת.

"חכמה זו למדני האדמו"ר רבי שמעון מירוסלב בילדותי", ספר הרבי לחסידים המושפאים, "כהכרת הטוב על כך שבכל עת שהיה מגיע לעיר הלדתי לוביטש, הייתי מקפיד לענות אמן אחר ברכות השחר הנאמרות מפיו. דרכו של הרבי מירוסלב היתה שבכל בקר כשהיה אומר ברכות השחר היו ילדי הקהלה מתאספים סביבו ועונים אחריו אמן. כבו יש הייתי כאשר הגיע הרבי מירוסלב לעיר הלדתי לוביטש. לפני התפלה התקרבתי אליו, הקשבתי לברכותיו ועניתי אמן. לאחר שסיים לברך בקשני הרבי שבכל פעם שיבוא לעיר, אבוא לענות אמן אחר ברכותיו, וכך עשיתי.

בבקורו האחרון בלוביטש קרא לי הרבי מירוסלב לאחר התפלה, הביע בפני את שביעות רצונו מכך שהקפדתי לבוא לשמע את ברכותיו ולענות אחריו אמן, ואף אמר לי כי הדבר סיע לו בתפלתו, וכהכרת הטוב למדני כיצד נתן לדעת את השעה המדויקת על ידי הסתכלות בציצית" (אהל שמעון [מהדורת ירושלים תש"ע] עמ' יט).

צואת הרבי מפארציווא

בצואתו של האדמו"ר רבי נתן דוד מפארציווא התייחס לחשיבות אמירת ברכות השחר בחברותא, וכך הורה בה לחסידיו: "וכך אחד יאמר ברכות השחר והחברים יענו אמן" (ואלו הדברים שנאמרו לדוד, הצואה אות כח).

מנהג הרמ"א פרינד

מדי יום היה הנאב"ד רבי משה אריה פרינד נכנס לבית מדרשו עטור בטלית ותפילין, נגש אל מקומו ופותח באמירת ברכות השחר בקול רם כדי שיענו אחריו אמן. בסימו היה ממתין שיגיש שליח הצבור לומר את הברכות בקול רם כדי שיענה הוא אחריו אמן (מ"ש רע"א מהימנא ח"א עמ' נח).

לצות בני אמונים ולמיסד העומד בראש הפעילות האדירה הרב מרמורשטיין שליט"א,

שלום רב לאוהבי אמונתך,

בעלון של פרשת בהעלתך עוררתם שענית אמן מונה עלינו מפני האובים הקמים עלינו, כפתוב בתנא דבי אליהו (רבה יא): "בזכות מי הקדוש ברוך הוא נפרע להו לישראל מאמות העולם? בבני אדם שהו משכימין ומעריבין לבית הכנסת ולבית המדרש, וענין אמן, ומברכין את הקדוש ברוך הוא באמן".

נפל ברעיוני רמז כפול לענין זה: בברכת הגאולה של ערבית שבה מודים אנו לקדשא בריך הוא על הצלתנו מאויבינו אומרים אנו: "העושה גדולות עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין מספר... העושה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת בני חם". נסים... אין מספר' - ראשי תבות 'אמן'. וכן: "העושה לנו נסים ונקמה" - ראשי התבות בגימטריה אמן.

זכות ענית אמן תעמד לכלנו שנזכה לראות בנקמת ה' בשונאי ישראל בבוא גואל לציון במהרה בימינו אמן ואמן.

בברכת האמונה,

אפרים ויס,

קרית גת.

נתן לשלח מכתבים

לפקס שמספרו 08-9746102

או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

ברכות השחר בחברותא

רבנו כותב ששמע מפי רבו החוזה מלבלין שיש לומר ברכות השחר בבית הכנסת בצבור, כדי שיענו המתפללים אחריו אמן. את דבריו סיים בלשון זו: "וברכה בלא אמן הוא ממש פלג גופא כנודע וכמפרסם" (פרי קדש הלולים' שער הברכות פ"ד).

תשעים אמונים לפני התפלה

הקדמונים כתבו כי יש לענות מדי יום תשעים אמונים על ברכות. רבנו כתב כי יש לענות תשעים אמונים אלו עוד קודם תפלת שמונה עשרה של שחרית. האפשרות היחידה להגיע למסכה זו עוד לפני תפלת שחרית היא באמצעות שמיעת ברכות השחר מכמה אנשים לפני התפלה (הגהות בני אבא על ספר פתורא דאבא' ענין ברכות השחר אות ו).

ה'עטרת צבי' י"א בתמוז תקצ"א

האדמו"ר רבי צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב נולד לאביו האדמו"ר רבי יצחק אייזיק מהפסר סאפרין שבהונגריה. היה גדול בתורת הנגלה ומענקי הרוח בתורת הסוד. כנה בפי גדולי דורו 'שר בית הזהר'. עסק רבות בצדקה ובגמילות חסדים, ואף זכה לחתן ארבעים חתנים וכלות יתומים. היה תלמיד מובהק לחוזה מלבלין, ואף הסתופף בצלו של הרבי ר' ברוך מקמבוח.

החל להנהיג את קהל עדתו עוד בחיי רבו החוזה מלבלין, ולאחר פטירת האדמו"ר רבי נפתלי צבי מרופשיץ נחשב לגדול אדמו"רי גליציה. הדברי חיים מצאנז היה אומר שכאשר אומרים בגליציה סתם 'רבי', מתכוונים לבעל העטרת צבי. הדברי יחזקאל אף דמה את הנסיעה לציונו ביום היארצייט לנסיעה לקבר הרשב"י בל"ג בעומר.

חבר את ספר 'עטרת צבי' על הזהר הקדוש, 'פרי קדש הלולים' על ספר 'פרי עץ חיים' ועוד ספרים. נפטר בי"א בתמוז תקצ"א והובא למנוחת עולמים בבית החיים בידיטשוב.

האהל על קברו של בעל העטרת צבי ז"ע בידיטשוב שבאוקראינה

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה
21:05	20:29	19:13
21:02	20:32	19:28
21:05	20:33	19:23
21:03	20:29	19:31

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

פרשת בלק • י" תמוז תשפ"ב • גליון 779

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 י-ם • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

קשר כזה עם הבורא הוא שלימות הבריאות הנפשית. ממש כמו ילד שגדל בבית בריא חם וטוב.

ילדות קשה

לעומת זאת, ילד שחווית הילדות שלו נקשרת לעונשים, והעונש תופס מקום במחשבתו, והוא תופס את ההורים שלו כ"מענישים" - הוא בוודאי יגדל להיות פגוע בנפשו. כך בדיוק גם אנחנו, כבנים למקום - אם נתפוס את אבינו שבשמיים כשומר האוחז בידו שוט ומחכה בכל רגע להצליף בנו - נפתח חרדות ונחיה בסבל נפשי.

אסור לנו לצייר את הבורא כשומר עצבני, רודה ומעניש. מי שזו האמונה שלו לא יכול לפרוח ולצווח ולהתפתח, לא יכול לשמוח.

אלא מה תשאל, הרי אנחנו מאמינים ב"שכר ועונש"...

והתשובה היא אבא שבשמיים הוא לא אבא פחות טוב מאף אחד ואחת מאיתנו, וכמו שכל אחד מאתנו היה הרבה יותר מאושר לא לתת שום עונש, גם הבורא לא רוצה ולא שואף להעניש, הוא ברא אותנו רק בשביל להיטיב לנו. העונש זה לא הוא וזו לא מהותו.

וכמו שאם הורים מענישים זה לא הופך אותם להורים רעים ולא הופך את כל מערכת היחסים למערכת של פחד - כך בדיוק באמונה: האמונה שלנו בשכר ועונש בשום פנים ואופן לא הופכת את אבינו שבשמיים לדמות רעה ומתעללת.

אז מה זה עונש?

שתי תשובות בדבר: האחת: כמו שבחינוך עונש הוא רק כלי מסוים ומוגבל כדי לעזור לילד וליישר את דרכו לטובתו, כך גם כאשר הבורא משתמש בכלי שאנו מכנים אותו "עונש", אין הכוונה להרע, אלא אך ורק ליישר, אך ורק לעזור לנו להצליח בחיים, רק מתוך אהבה, רק בלי ברירה וכו'.

מאמר ראש הישיבה

ילד בריא

סקר "מפתיע"

קוראים יקרים, בפניכם מקבץ תשובות לסקר חדש ומפתיע שערכנו בקרב גברים ונשים. בסקר הייתה שאלה אחת בלבד: לשם מה אתה רוצה לגדל ילדים?

והתשובות שקיבלנו היו מגוונות: בשביל לגדל אדם בריא, מוצלח ועריץ; בשביל לתת ולהעניק בלי גבול; בשביל לעשות הכול כדי שתהיה להם ילדות מאושרת וזכרונות טובים; בשביל שיהיו להם חום ואהבה, שיהיה להם טוב; בשביל לראות אותם גדלים ומתפתחים ומעצבים אישיות; בשביל לקום בבוקר למענם; בשביל לשמוע אותם צוחקים; בשביל לבשל עבורם; בשביל לשמוע אותם קוראים לנו 'אימא', 'אבא'; בשביל ללכת איתם לטיולים; בשביל ללמד אותם; בשביל ללמוד איתם תורה; בשביל לשחק איתם; ועוד ועוד. אבל ההפתעה הגדולה בסקר הייתה שאף גבר ואף אישה לא רצו ילדים בשביל להעניש אותם! כולנו חולמים על ילדים, ואף אחד לא רואה את עצמו בחלומות שלו נתן להם עונש... זה הנתון ה"מעניין" ביותר של הסקר.

אין מקום לעונש

שאלנו את הסטטיסטיקאים ואת הפסיכולוגים לעניין הוראת וחינוך: איך זה יכול להיות? הרי העונש הוא חלק כל כך חשוב ובלתי נפרד מיחסי ההורים והילדים, ואולי זה הבסיס ולב לבו של כל החינוך כולו - איך זה שהעונש אינו חלק מהשאיפות והחלומות שלנו כהורים לעתיד...?

טוב, אני מקווה שכל הקוראים מבינים שהשאלה הזאת נשאלת בצניעות והתשובה בגוף השאלה: אף אחד לא חולם ושואף להעניש כי במצב נורמלי וכאידיאל, אף אבא ואף אימא לא משתוקקים להעניש. וברור שהעונש אינו חלק משום מערכת יחסים, ואין לו שום מקום ביחסי הורים וילדים.

אכן, לצערנו עונש הוא כלי שלפעמים אנו כהורים נאלצים להשתמש בו, אָכָל - וזה 'אָכָל' גדול וחשוב מאוד - יש לכך לא מעט הסתייגויות: מענישים רק בלי ברירה ולאחר מיצוי כל אפשרות אחרת, רק מתוך כוונה חינוכית לטובת הילד, רק בלב כבד מאוד, רק מתוך אהבה ולא מתוך כעס ונקמות, ומדובר בעונשים עדינים שהם תוצאה טבעית של המעשים, הניתנים כמובן מתוך שיקול דעת וברגישות גדולה.

ואחרי הכול, זה די ברור ומוסכם שעונש הוא לא כלי יעיל לחינוך אמתי. עונש לא מעורר את הילדים לרצון פנימי ולתיקון האישיות. (ואנחנו לא מדברים על כך שרק הורים יחידים סגולה יודעים להעניש כראוי, וברוב המקרים העונשים שלנו הם סתם פריקת עצבים ואין ביניהם ובין חינוך שום קשר). אם כך ניתן לומר שבמערכת בריאה בין הורים לילדים העונש כמעט ולא קיים!

ילד מבית טוב

אם אנחנו מסכימים על המודל הזה, אפשר להסתכל על הקשר שלנו עם אבינו שבשמיים באור חדש ומהפכני: הקשר שלנו עם אבינו שבשמיים הוא בדיוק כמו קשר הורים וילדים.

מהות הקשר היא אהבה, נתינה, צמיחה בריאה וישירה, ובניין האישיות באופן שממצה את הכוחות הגלומים בו ונותן להם ביטוי מלא ומאפשר להם להתפתח באופן הטוב ביותר עבור הנפש שלנו, ועוד רשימה ארוכה של דברים טובים ומתוקים.

כל זה מקופל במילה אמונה. האמונה כולה טוב, כי מאמינים בבורא שכולו טוב וכל שאיפתו היא להיטיב. וכמו שבחינוך ילדים בריאים בנפשם, העונש הוא לא חלק ממערכת היחסים, כך בדיוק בעניין הקשר עם הבורא: אין שום מקום למחשבה על ענישה!

המחקר בעמ' 3

אל תעצור את האמונה הזאת!

קו האמונה
תאזין, תרגיש בטוח

02-6444250

כן! אפשר לנצח גם את הבלתי מנוצח...

אין דבר שהוא כל כך ידוע לכל בני האדם, החיים כאן על הכדור, כמו השאיפה שלא נגמרת אחר כל תענוג קטן כגדול שישמח אותם... כל קבוצה מחפשת את התענוג בכיוון אחר, בתרבות אחרת ובצורה אחרת, המכנה המשותף לכולם הם אותם תאוות ידועות שמכונים בליקוטי מוהר"ן בשם שלושה שרי פרעה, שבהם רוב העולם נוהר אחריהם כמעט בעצימת עיניים, ואלו הם אכילה ניאוף וממון.

תאוות אלו קבלו מהבורא יתברך בעצמו כל כך הרבה כוח, עד כדי כך שכמעט מצליחים לגמרי להעלים ולהסתיר את המציאות האלוקית של "טעמו וראו כי טוב ה'". את העונג השורשי של כל היקום כולו, את העונג הרוחני שהוא מחיה אפילו את אותם תענוגים/תאוות גשמיים. הוא העונג שמגלה בפסוק "טעמו וראו כי טוב ה'". והאמת... אין דבר יותר טעים ואיכותי כמו העונג על ה', "התענג על ה' ויתן לך משאלות ליבך", זהו אור ועונג רוחני ששום מושג גשמי לא יכול להיות דומה לזה, בשום צורה ואופן. אלא כאמור, כל עוד שיש את אותו "בלק" שפועל ללא לאות ל"לקק דמם של ישראל" כלשון חז"ל. לטמא את דמם, ולגששם על ידי כל סוגי התאוות שיש בעולם, ובפרט חטא בעל פעור והנלווה אליו. אפשר לומר שכמעט כמעט המלחמה אבודה חס ושלום, אלא שכאן מגיע כוחו של הצדיק האמת שהוא מכונה "צדיקו של עולם" הוא מגלה לנו את דרכי הפעולה, האיך אפשר להכניע את קליפת בלק

יחד על כל התאוות הנוראות שעומדות לרשותו. כאן מגלה הצדיק מהיכן נובע כוחו של אותו קליפת בלק, שכל כוחו מגיע מקליפת בלעם שכל מהותו זה: חוסר האמונה/דורסי הטבע שהיא, אותה קליפה שמחלישה את האמונה הקדושה בכלל ישראל.

אותה קליפה שבכל פעולה ניסית שבה מתגלה יד ההשגחה והאמונה הפשוטה במציאות של הש"י, היא פועלת בכל כוחה לטשטש את המציאות האלוקית, ומפרשנת כל דבר בדרך הטבע. היא המקור לכל התאוות, היא נותנת את הכוח גם לקליפת בלק וכל התאוות הטמאות שמנסה לגרות בעם ישראל עם קודש. וכמו שהדבר היה בזמן בלק בלעם, כך הוא הדבר בכל דור ודור ובמיוחד בדורנו! זה לא סוד שאחד הדברים הכי קשים שאיתם מתמודד כל יהודי בכל דרגה שהיא זה עם חומריות העולם ושלל התאוות שהעולם הזה מנסה בלי סוף למשוך אותנו אליו. כל אחד בדרגתו הוא, ולא עוד אלא שיש הרבה מאיתנו שמרוב עכירת החומר ורובי התאוות שהם שקועים בתוכם, אינם כבר מכירים בזה כבעיה, או כהתמודדות שיש בה סיכון.

ועוד דבר שגם הוא לא סוד, שאין דבר שיותר מרחיק מהענימות האלוקית, ומתנכלית הרוחנית על כל מדרגותיה כל אחד לפי מדרגתו, כמו אותם תאוות מגושמות שמפרידים בין האדם לאחוריו, ומכלים ומטמאים כל חלקה טובה בגשמתו של כל אדם.

אלא שעל אף שני הידיעות הברורות האלו, עדיין כוח

התאוות על האדם האנושי בכלל, ועל היהודי החפץ להידבק באלוקיו הוא כל כך גדול שהוא כמעט בלתי מנוצח. אלא שבזכות אותה ידיעה מפתיעה, שבה הצדיק האמת מגלה לנו מהיכן נובעת כל כוחם התאוות, זה עצמו הפתח והישועה איך להתגבר עליהם, כי כשאדם יודע שכל כוח של היצרים הוא רק מחוסר ההכרה של אותו האדם במציאות האלוקית החופפת עליו. ולמעשה: בזה שישכיל להקדיש את מלחמתו, דווקא בכיוון אחר, היינו בלימוד דיבורי אמונה, ודעת של אמונה, והן בתפילות והתבודדות על אמונה בהשגחה פרטית והכרה אלוקית, ובכל זה זוכה להגדיל את הכוח האלוקי במוחו ודעתו את הכרתו במציאות הש"י בהשגחה פרטית בו, ממילא הוא מבטל את כל כוח התאוות בשורש, כי בזה הוא מכניע את השורש של בלק, היינו את הכח של בלעם, וממילא כל התמודדות אחר כך עם איזה שהוא תאוות היא הרבה יותר קלה, כי כבר עצר והכניע את הצינור שממנו הם מקבלים את השפע. ולסיים, וודאי שהדרך העיקרית שעל ידה אפשר להגדיל את האמונה זה בעיקר על ידי בעל העצה, הוא הצדיק האמת רביה"ק בעצמו, הוא הוא מלמד אותנו אמונה, וכמו שאמר בפירוש "אצל העולם אמונה זה דבר קטן, אצלי אמונה זה דבר גדול" ובר גילה לנו רביה"ק שהעיקר האמונה וכל הגלות אינה אלא בשביל חסרון האמונה, ומכל זה מתגלה שהוא הוא בעל האמונה, ושעל ידי יוכל כל אחד מאיתנו להכניע את קליפת הבלעם שבו, וממילא להיגאל בקרוב ממש גאולה כללית ופרטית אמן כן יהי רצון (מיוסד על פי ליקוטי הלכות, ברכת השחר ה' אות ע"ב).

שו"ת של חסד

ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

בקריאת שמע מכסים את העיניים, האם צריך להוריד את המשקפיים או שאפשר לכסות את המשקפיים?

מכיון שרחבת הכותל אינה חלק מבית המקדש אלא הרחבה שלפני הר הבית והכותל המערבי הוא החומה שמקיפה את הר הבית ולא חלק מבית המקדש, ולכן אין זו הלכה אלא רק הנהגה טובה. (הגאון הרב אושרי אזולאי שליט"א בתשובה).

פלטה שמחממים עליה בשרי האם אפשר לחמם עליה מאכלים חלביים?

צריך לקחת בחשבון שייתכן ומהתבשיל הבשרי נזל על גבי הפלטה, וכשמניחים את החלבי ישירות על גבי הפלטה המלוכלכת ברוטב של בשר, יש כאן איסור גמור של בשר וחלב, ועל כן אם רוצים לחמם חלבי על גבי פלטה שחיממו עליה בשר, יש להכין נייר כסף חתוך מבעוד יום ולעשות חיץ בין הפלטה לתבנית החלבית באופן שיהיה שתי חציאות בין הפלטה למאכל - נייר כסף והתבנית, או אם מחממים בורקס - שתי ניירות כסף חתוכים, אבל אין לחמם מאכלים חלביים על פלטה שמחממים עליה בשר ללא הפסק נייר כסף.

שלום רב תנור קונדטורי גדול שחומם בו בורקס חלבי לפני מספר דקות האם מותר לי לאפות בו פרווה כעת לאירוע בשרי?

מותר לאפות כעת פרווה בתנור החלבי ולאחר מכן לאכול את הבורקס הפרוה בסעודה בשרית. על פי השלחן ערוך יורה דעה סימן צ"ד דריחא לאו מילתא.

בפני ספר תורה, אפי' אם ספר התורה סגור ומכוסה במעיל, אלא אם כן מסובב ראשו או שמכסה את ראשו בטלית. שלחן ערוך (סימן קמ"ב סעיף ב').

התפללתי בכותל המערבי וכעת אני רוצה לצאת מהכותל, האם מותר לי להפנות את הגב אל הכותל כדי לצאת ממנו, או שצריך ללכת אחורה עד שיוצאים מן הרחבה?

בבית המקדש היה אסור להפנות גבו אל ההיכל אלא הכהנים והלויים בזמן שגומרים עבודתם היו מהלכים אחורנית מעט מעט עד שיוצאים מן העזרה, ומכאן למד הרמב"ם בהלכות בית הבחירה (פרק ז הלכה ז) שגם בזמנינו אף שחרב המקדש צריך לנהוג באותו המורא שאין להפנות את גבו כנגד השכינה, ובספר סובו ציון (עמ' י"ז) הביא בשם הגר"א נבנצאל שליט"א שהרב נוהג שלא להפנות את גבו בכל שטח רחבת התפילה. ומכל מקום אין זו אלא הנהגה טובה ולא עיקר הדין,

אף שמכתבי האריז"ל לכאורה משמע שצריך להניח את יד ימין על העיניים ממש, ומשמע שכל דבר אחר נחשב לחציצה, מכל מקום מבואר בפוסקים שהמשקפיים אינם נחשבים לחציצה, ויכול לכסות עם היד את המשקפיים ולעצום את העיניים. שו"ת דברי יציב (ליקוטים סימן י"ב).

לפעמים בתפילת שחרית אני מאד ממהר לעבודה, בפרט בימי שני וחמישי, האם אני יכול לחלוץ את התפילין בזמן קריאת התורה?

נוהגים שלא לחלוץ תפילין עד שמחזירים את הספר תורה להיכל, שלחן ערוך (סימן כ"ה). וכן אין לחלוץ את התפילין

צופה למרחוק

אחד מעשירי העיר פרג, ר' משה שמו, הגיע לפני רבה של פראג הלוא הוא רבי יחזקאל לנדא בעל ה"נודע ביהודה" עמד לפניו בגב כפוף ובעיניים מושפלות וסיפר לרב כי ירד מנכסיו ונשאר חסר כל עני מרוד ממש.

מחמת הבושה לא ניגש ולא שיתף אף אחד בשרשרת הכישלונות שעבר עליו בתקופה האחרונה אשר השאירו אותו נקי מנכסיו. עניים המשיכו לדפוק על דלתו והוא הוסיף לתמוך בהם כהרגלו ביד נדיבה אולם כעת מצבו הגיע לרעב ממש אפילו פת לחם אין לו בבית.

הרב שאל בעדינות: אם הוא מעוניין שיפנה לקופה העיר בלא שידעו במי תומכים וישיג לו תמיכה נכבדה. משה התקבץ במקומו מזועזע "לא, לא אוכל לחיות בעירי ולראות יום יום את מכרי בעודי יודע שמזונותיהם של משפחתי מסופקים מהם, ככוונתי לצאת להתדפק על פתחי בתי נדיבים ולאסוף סכום כסף שיעזור לו לשקם את עסקי שקרסו ומבקש אני מהרב מכתב המלצה שנידיבי העם יתמכו בי בעין יפה".

הרב כתב לו המלצה חמה, שלא כהרגלו כמעט ולא נתן אף פעם המלצה לדברים כאלו.

בעניים דומעות נפרד ר' משה ברבו ויצא לדרכו הלא נודעת.

האיגרת של ר' יחזקאל פתחה לפני העני דלתות רבות ואכן בכל מקום שהגיע הנדיבים היו נותנים לו צדקה ביד רחבה. מעט מן הכסף השאיר כדי לכלכל את עצמו וכל שאר הכספים שלח לביתו לאשתו וילדיו.

באחת מהעירות שנקראו בדרכו ניגש כהרגלו לרב המקום הראה לו את האיגרת והוא הפנה אותו לעשיר מסוים, איש חסד ניגש העני למקום ובעל הבית נתן לו חדר ללון שם ואמר לו שהוא יחלוק את החדר עם הדרשן שהגיע לעיירה.

משה והדרשן לא נפגשו כמעט כל אחד היה קם בבוקר ויוצא לתפקידו זה לקבץ נדבות עם האיגרת וזה לחפש קהל מאזינים שיסכים לשמוע אותו ולשלם על קח.

בוקר אחר העני מתעורר משנתו והנה נדהם לגלות שאיגרת המלצה לא בתוך בגדיו כל עולמו חרב עליו הרי ללא האיגרת הוא כקבצן רגיל שמי יודע אם יצליח לגייס כמה מטבעות, מבט מהיר על מיטת הדרשן הריקה הסביר לו לאן נעלמה האיגרת...

בצער רב עזב משה את בית מארחו והחל להסתובב

במקום לומר עונש, תאמר: מכתב אהבה, כי "את אשר יאהב ה' יוכיח".

ואדרבא, ה' מצטער כשהוא נאלץ להעניש, כמו שכתוב: "בכל צרתם לו צר". זה לא רק שהוא לא רוצה להעניש, אלא שעונש פירושו שהבורא מוכן לסבול כביכול למען אהבתו אלינו.

והשנייה: עונש הוא תוצאה טבעית של המעשים שלנו. כמו שמי שנוגע באש נכווה, וזה לא עונש - כך העולם הזה בנוי בצורה כזאת ש"רעתך תייסר" ושי"מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך". העונשים הם דברים שאדם מביא על עצמו ולא דברים שהבורא עושה לו!

לכן למען האמת ביחסים בינינו לבין הקדוש ברוך הוא, באמונה האמיתית והשלימה - אין מקום למילה "עונש", ואין שום מקום לחשוב על ה' כ"מעניש". ה' הוא רק אבא אוהב, וזהו!

נמצא שעונש הוא כלי וכורח מציאותי, ואינו מגדיר את מהות ההורים ואת הקשר המשפחתי ובוודאי אינו מגדיר ואינו נוגע למהות הבורא ואינו חלק מעולם האמונה.

יוצא כאן דבר נורא: אם ה"אמונה" בעונש גורמת לך לחשוב שהבורא הוא "מעניש" וגורמת לך לראות אותו כ"רע", כי עונש תמיד נקשר לנו בנפש כדבר רע - אתה בעצם מפספס את העיקר ואת המהות של האמונה, כי אתה מאבד את התפיסה הנכונה על הבורא שכולו טוב, ואתה מאבד את כל האמונה שהיא הקשר הנכון והבריא שכולו טוב ועונם.

ונכתוב את זה במילים חריפות: ה"אמונה" ב"עונש" הופכת את האדם לכופר, כי הוא מאבד את האמונה שה' טוב - ולמעשה לא מאמין בבורא, אלא בדמות רעה ודמיונית שאין לה שום קשר עם הבורא.

ה"אמונה" העקומה הזאת בוודאי מערערת את כל בריאות הנפש, וממלאת את האדם בחרדות.

א-ל זועם או א-ל אוהב

התפיסה של הבורא כא-ל זועם וכמעניש, זו הדת של בלעם הרשע. הגמרא אומרת שכל היממה כולה הבורא הוא אבא אוהב ומטיב, אבל יש חלקיק שנייה שבו ה"זועם". זה היחס האמתי: עשרים וארבע שעות לעומת חלקיק שנייה. בלעם שהייתה לו עין רעה, ביטל ומחק את כל האינסוף טוב של ה' והתמקד רק בזעם השולי והזניח, ומזה שאב את כל כוחו.

ומה עשה ה' אומרים חז"ל שבאותם ימים שבלעם ניסה לקלל ה' יתברך לא כעס אפילו את אותו חלקיק שנייה. ומדוע? הפסוק מנמק: "ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם כי **אהבך** ה' אלוקיך!" כדי לגלות שהמהות של הקשר שלנו עם הבורא היא רק אהבה! כדי לבטל ולקעקע את כל התפיסה הדתית של בלעם, ולגלות שעל פי היהדות האמיתית ה' הוא אבא אוהב תמיד ואין שום מקום למחשבה על זעם ועונש.

בברכת שבת שלום ומבורך

ברחובות

בעיירה כך

ממקום למקום

הצליח להחיות את

נפשו בפרוטות המועטות שקיבץ. מובן שגם

לא היה לו מה לשלוח לאשתו והוא התבייש מאוד

להודיע לה על האסון שקרה לו.

באחד הימים השגרתיים שעברו על משה אוזניו שמעו שירה נעימה מבית המדרש החסידי הוא נכנס פנימה והינה החסידים שסיימו תפילת שחרית כיבדו אותו בכוסית משקה לחיים וניסו לשמח אותו ולדרוש בשלומם להבין למה הוא כל כך עצוב ומדוכא.

העני משה סיפר לפניו את כל שהתרחש איתו ועל אובדן האיגרת, "שמע יהודי יקר" אנחנו מחר נוסעים לרבי שלנו הבעש"ט הקדוש נזכיר את שמך לפניו ותקבל ברכה רק המתן לנו כאן כמה ימים עד שנחזור".

חלפו ימים אחדים ובעודו משוטט ברחוב הבחין בשנים מבין החסידים שפגש בבית המדרש וכך אמרו לו "רבינו ביקש שתחזור מיידית לביתך" למרות שמשה העני לא היה חסיד החליט לשמוע בקול הוראת הרב וחזר לפראג.

שנות נדודיו שינו את מראהו כליל איש לא הכירו. בהגיעו לעיר, נכנס ר' משה לבית הכנסת ושם שמע דיבורים שמתוכן הבין שאשתו עומדת להינשא לאחר!

נכנס משה העני לפני רבו שהביט בו בעיניים קרועות לרווחה, ואמר לו שנמצא גופת אדם שבכיסו הייתה האיגרת העידו בפני בית הדין ועל סמך העדות נקבע שר' משה לא בחיים.

ר' משה סיפר לרב את השתלשלות המאורעות שקראו אותו ובעל הנודע ביהודה התפעל עד היכן מגיע ראיית עיניו הקדושות של הבעש"ט הקדוש.

שומרים על קדושת ביהכנ"ס - לומדים הלכה
אם נכנס לבית הכנסת, באופן המותר
בגון לקרוא לאיזה אדם
ולאחר שקרא רצה לצאת
דרך הפתח השני - מותר
והמחמיר תב"ע
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

טיפול שורש בשבת

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש 052-2240696

והן אמונה בכוח התשובה של עצמו, ואמונה בכוח התפילות של עצמו. ושמחה גדולה וטעם לחיים. הרוחניות שלו גדלה. הפרנסה בקלות. שלום בית נפלא. כי אם לא עושה תשובה בכל יום, שולחים לו ייסורים שמתלבשים בעיקר בתוך ביתו, ואז יש מריבות וכו' - כל זה הוא כבר בעולם הזה, ועיקר הצ'ק נשאר לו לעולם הבא.

למה האדם רוצה להישאר בבית הסהר? כי קשה לדבר עם ה' זה לא קשה. זה קל. למה זה קל? כי גם על זה בעצמו מבקשים מה': "ריבוננו של עולם תן לי דבורים". לכן זה הכי קל. כל דבר מבקשים מה': "תיתן לי", והוא נתון. לכן הכל קל עם ה'. אתה מבקש מה' שיתן לך את הדבורים, אז מה קשה בזה? הכל קל. האדם לא צריך כלום מעצמו, הכל מה', הכל! לכן זה הכי קל.

אילו האדם היה צריך שיבוא משהו ממנו, אז זה באמת היה קשה. אבל מאחר והכל מה', זה קל. לכן צריך שיבקש: "תן לי אמונה, תן לי דבורים, תרחם עלי, תן לי את המחשבות הנכונות, את השכל הנכון, תרחם עלי ותקרב אותי, אני בן שלך, בבקשה תקרב אותי. אני הבת שלך, תרחם עלי, לא אכפת לי כלום, אני הבן שלך... בראת אותי. לשם מה? בשביל להיטיב לי, בבקשה תעזור לי שאתקרב אליך, וכי יש טוב חוץ מזה, חוץ מלהיות קרוב אליך?"

מעשה אחד, שאותו אני מספר כבר עשרות שנים, ממחיש את הנקודה שקל להיושע על ידי ההתבודדות. היה זה ביום שבת. ה' ניפח לי את השן. השן פשוט התנפחה והכאב היה נורא. מה עשיתי? טפול שורש... איך עושים טפול שורש בשבת? מתבודדים... שהרי מדוע התנפחה השן? כי יש עוון. ואם אעשה תשובה, כבר לא תהיה שום נפיחות.

הלכתי ודברתי עם בורא עולם, קרוב לשעתיים: "ריבוננו של עולם. תראה לי מהו העוון שבגללו ניפחת לי את השן? אולי דיברתי לשון הרע? אולי דיברתי דיבורים לא טובים? אני רוצה לעשות תשובה. תזכיר לי. אולי אכלתי מאכלות אסורות בשנים שלי? אולי חטאתי במה שקשור לנשים? כי נשים זה אותיות שנים. וכך חיפשתי וחיפשתי, וכשמצאתי ועשיתי תשובה, מיד ירדה לי הנפיחות מהשיניים, ונעלמו לי כל הכאבים! וכאלה ניסים ראיתי עוד המון פעמים. המון המון פעמים, בכל תחומי החיים, עשיתי תשובה, ועל המקום ראיתי ניסים.

כי זה דבר פשוט. ה' יתברך רוצה בכל הייסורים שנותן רק דבר אחד: שישוב האדם בתשובה. הוא מחכה לאדם שיחזור בתשובה. ועל המקום הוא מוציא אותו מבית האסורים של הייסורים, והוא מקבל גם צ'ק של חמה אלף דולר, שכר על התשובה שעשה. והצ'ק הוא כבר בעולם הזה, שמקבל שמחה ואמונה. הן אמונה שלמה בה' יתברך, שאין שום טבע ואין חוקיות ואין בני אדם.

המקובל הצדיק הנסתר הרב יוסף שלמה דיין זצוק"ל ט' תמוז

לאורם נלך הילולא דצדיקא

קו האמונה
02-6444250

בכל תוקף אינו מוותר על לימוד זה וכשבאו להודיע לר' מרדכי כי הוא אינו נשוי, ענה ר' מרדכי הניחו לו הוא ראו לך.

רבי יוסף היה עורך לרוב תיקונים אצל קברות הצדיקים, והיה פועל ישועות עם תיקונים אלו, ולאחר גמר התיקון היה יודע באם תפילותיו נשאו פרי, לא אחת קרה שכאשר גמר את סדר התיקון המיוחד פנה לטובבים אותו ואמר: "היום התפילות לא חתכו את המחיצות המפרידות בנינו לבין אבינו שבשמים, ולהבא נתחזק ביתר שאת". רבי יוסף תפרנס עם ע"י ידידו הצדיק הנסתר רבי יהודה ליאון פטילון זצוק"ל, הרב פטילון התגורר ביפו צייר היה במקצועו, ומעשה שהיה כך היה בשנת תש"ך באו אל הרב פטילון שנים מתלמידיו וספרו לו כי חכם יוסף עדס סיים עם תלמידיו מסכת שבת, ולכן החליטו לערוך סעודת סיום בקבר רשב"י ובקשו מהרב פטילון שיאית להצטרף אליהם, התנה הרב פטילון את הדברים ואמר: אם תאותו לקחת גם לקברו של בניהו בן יהוידע אסכים להצטרף אליכם שכן רואה אני עתה אדם בדרגת מלאך היושב על קברו של בניהו בן יהוידע, לראשו חבוש כובע ברט והוא לבוש מכנסי חאקי בידו ספר כוונות והוא מכון כוונות ויחודים".

כמוכן שתלמיד הרב פטילון הסיכמו בשמחה, ואכן שהגיעו לקברו של בניהו בן יהוידע נגשו אליו בני החבורה ואמרו לו: יודעים את כי כבודו הינו צדיק נסתר, ולכן מבקשים אננו ממך שתאמר לנו מה שמך ופגשך בירושלים, שמראה ר' יוסף כי לא יכול להתחמק מהם אמר להם כי שמו הוא יוסף דיין ולא יסף לדבר עמם. בשבוע האחרון לחייו ישב ר' יוסף בתענית ולא חרג ממנה עבודתו הקדושה הן בתפילות ובתחנונים, הן בביקורו בקברי צדיקים - בעיקר היה בקבר שמעון הצדיק, כללו של דבר הוא חישב צעדי קודם שמסר את נשמתו לבורא העולם כדי שתהיה זכה עוד יותר ממה שנכנסה בתוכו כשהוא נולד, ביום ט' בתמוז תשס"ה ערב שב"ק ונקבר עם נכיסת השבת זכותו הקדושה תהיה לנו למגן ופרט עתה בשעות קשות אלו אשר צריכים אנו את זכות הצדיקים שיעמדו בתפילה על כלל ישראל אכ"ר.

רבי יוסף נולד בשנת תרפ"ד לאביו רבי ניסים דיין מארם צואב המיוחסת עד דוד המלך ע"ה. עם היכנסו בכריתו של אברהם אבינו ע"ה נקרא שלמה אך ברבות הימים משהתבגר ונכנס בעומק פרד"ס התורה שינה שמו ליוסף, הרומז על מידת היסוד ומאז נקרא בשם יוסף בלבד.

כשזכה רבי יוסף והתעלה באורייתא קדישא היה בבחינת חד בדרא בעולם התיקונים. הוא מסר נפשו למען אחינו בית ישראל בתפילות ובתעניות ובפרט בהשתטחות על קברי צדיקים במשך תקופות ארוכות כדי לחלץ את הפונים אליו ואת כל עם ישראל מהצרות אליהם נקלעו. רבי יוסף היה בקי עצום בתורתו הקדושה. הוא ידע בע"פ את כל חמשת חומשי התורה וכן נביאים וכתובים. אך רבי יוסף הצניע את תורתו מעיני הבריות ואף מבני משפחתו ומאחיו הקרובים.

כאשר נשאל לאן הוא הולך היה משיב "לעבודה" הכל חשבו שכונתו לעבודה כמובנה הפשוט אך עבודתו הייתה עבודת השם יתברך ולימוד תורתו. רבי יוסף הצניע את תורתו גם מבאי בית המדרש ולכן לא ייחד לעצמו מקום לימוד קבוע אלא שינהו מפעם לפעם. ידוע שלמד בכותל, בקברות שמואל הנביא ושמעון הצדיק, בישיבת "ביאלה" ובביהכ"ס "אהל רחל", בישיבת "נהר שלום", בביהכ"ס "שמש צדקה" ועוד.

פעמים רבות נעלם מירושלים לתקופות והיה נסע להתבודד בגליל בקברות הצדיקים. שם בחיק הטבע התפלל ולמד במסירות נפש נפלאה מתוך סינון גופו כאשר ניזון מעשבים ומשתיית מים בלבד.

רבי יוסף למד את תורת הנסתר אצל ר' מרדכי שרעבי זצוק"ל, תקופה ארוכה למד עמו ביחידות עוד בטרם יסד רבי מרדכי את ישיבתו הקדושה. כשפתח רבי מרדכי את ישיבתו החל ללמד לרבים את תורת הסוד, כשרבי יוסף מתאבק בעפר רגלי רבו, כידוע לכל בר ברב, אשר כל מי שלא נשא אשה לא יגע בתורת הסוד, ורבי יוסף דיין כידוע לא נשא אשה, ולכן רצו תלמידיו ר' מרדכי לנקט קגאת ה' בצאות ויסו להנייא מלשתתף בשיעור אך רבי יוסף

עכשיו

הספרים האהובים
של הרב שלום ארוש

קרובים אליך

חפש את הנציג באיזור מגוריך

נעזור לך למצא אותו!

052-2240696

כתב השמירה קדרי ביומרי!

זו השמירה האישית שלך,
לכל אדם, לכל ישועה,
ובכל זמן, להינצל
ולשמר מכל רע.

לוקחים חלק

בהחזקת התורה הקדושה
וזוכים לשמירה
עליונה ברוחניות ובגשמיות.

על ידי כתב קודשו של
הרב שלום ארוש שליט"א

כל הקודם זוכה, מאי מצומצם!

02-5308000

מתמודד?

הרב שלום ארוש איתך!

אני רוצה לדבר עם הרב | 02-5308000

להסתכל על הנשמה

ואשתי, וזה לא היה בכלל פשוט מצדנו לבקר בבית חרדי כל כך. באחד הימים אמר לנו: "אתם הרי סוציאליסטים, יש לכם אפשרות לחיות בקיבוץ שלכם. אבל האם יש בו בית כנסת?" הוא סידר לנו בית כנסת, ומפקידה לפקידה נכנסתי לבית כנסת. הדברים התגלגלו עד שביום מן הימים נכנס לנו בחשבון הבנק 'שילומים' כי שנינו מילדי טהרן, היה זה כסף שלא ציפינו לו, ואז פשוט עקרנו את דירתנו מהקיבוץ לירושלים. כאן גידלנו את המשפחה והילדים. ותראה מה יצא מהם.

בכל יהודי יש נשמה טהורה שרוצה את השם, ואנחנו צריכים למצוא את הדרך להאיר בה את האמונה ואת החיבור להשם, וזה תלוי בנו, בהסתכלות שלנו על כל יהודי, להסתכל על הנשמה שלו ולא על המעטפת החיצונית שלו, ולהאמין בטוב שיש בו. כשאנחנו מסתכלים על הטוב שיש בכל אחד ומאמינים בו אנחנו יכולים בקלות להאיר בו ולעורר את הטוב שבו.

כותב ר' נתן מברסלב (ליקוטי הלכות נשיאת כפיים ה, טז) שהזהיר רבנו האר"י ז"ל על אהבת חברים בלי שיעור, מפני שעל ידי זה יכולים לדבר זה עם זה כראוי, ולהאיר זה בזה את אור הנקודה הקדושה.

כמה עם ישראל צמאים להתקרב להשם, בפרט בימים הללו שאנחנו כל כך קרבים לביאת משיח, ועל ידי ההשתדלות שלנו לקרב ולהאיר בכל יהודי, ולקבל כל אחד איך שהוא, להתחבר איתו באמת, נזכה שכל עם ישראל בעזרת השם יחזרו בתשובה ויתקיים בנו ותחזינה עינינו בשוכר לציון ברחמים. אמן.

סיפר הרב שלום שבדרון זצ"ל שכשביקר את חברו רבי ברוך ידלר ז"ל בבית החולים, בחדר עימו שכב יהודי חילוני גמור, והנה באו לבקר בנים ונכדים צעירים בעלי זקן, חליפה וכובע.

התעניין ר' שלום ושאל כיצד זכה לצאצאים כאלו? והוא סיפר לו: התגוררתי בקיבוץ מסויים, שבת אחת יצאתי לטייל, עליתי על רכב של הקיבוץ נסעתי לירושלים לטייל בה עד כיכר השבת, שם בלי תכנון מראש נעמדו ילדים וצעקו שאבעס! שאבעס!

לא ידעתי מה זה בכלל הצרחות הללו. כעסתי מאוד. פתחתי את הדלת "זרקתי לעברם קללות" כלשונו. הם ברחו מפחד שמא אכה אותם.

נכנסתי לרכב להמשיך בנסיעה ושוב התאספו כולם: שאבעס! יצאתי שנית והם ברחו. וחוזר חלילה. לא יכולתי להמשיך בנסיעה, עד שהתקרב אלי רב אחד, שכן מאחד הבניינים ואמר לי בנחת: "אתה רואה מה הולך פה, הילדים לא יעזבו אותך, אתה תאלץ להישאר פה", והוא המשיך:

"הסתכלתי מהחלון והבחנתי כי יש כאן שיח חירשים, צועקים אחד מול השני - הם אינם מבינים אותך ואתה לא מבין כלל מה הם צועקים, תשמע, אם אתה מעוניין להבין, תעלה אלי לשעה שעתיים עד צאת השבת ואסביר לך".

המשיך לספר, עלינו אני ורעייתי, לביתו. התיידדנו. חלפו ימים, ביקרנו אצלו שוב, אחר כך ביקרנו בביתו עוד פעם פעמיים - אני

חיזוקו
מתחזקים בשמירת שבת

הפת בסעודה

לא יזרוק את הפת למסובים, כי אין זה כבוד הפת (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

חוק האמונה-המנה היומית

הלימוד היומי לחיים מבורכים

חוכות לכל האידות

משרה שמחה   אנרגיה חיובית   מקנה ביטחון

להזמנות: 052-2240696

איזה נחש לא זוחל?
תשובה לפרשת שלח לך:

אצל הכנענים נאמר (יג כט): "הכנעני יושב על הים".
זוכה לפרשת שלח: משפחת ריזמן, בית שמש.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

משקפיים של תודה

שלום,

רציתי לשתף אתכם בסיפור התודה שלי:

בבוקר שבת פרשת קורח התעוררנו לאחר אמירת מודה אני ונטילת ידיים אבא ניגש לחדרינו ואמר לנו- חמודים אני לא מוצא את המשקפיים שלי במקום שהנחתי אותם בלילה.

נרתמנו לחיפושים אחר המשקפיים האבודות, ערכנו חיפושים בכל רחבי הבית ובמיוחד התמקדנו באיזור בו אבא זוכר שהניח את המשקפיים, הזזנו את השידה, בדקנו מתחת למיטות, חיפשנו בחדרים אחרים-שמא הילדים הקטנים לקחו אותם והניחו במקום אחר.

אך לא מצאנו את המשקפיים ולא דבר המעיד על קיומן. הזמן עובר, אבא מסהר לתפילה, אך בלי משקפיים זה בלתי אפשרי לצאת לתפילה.

אמרנו את הסגולה של "אמר רבי בנימין" ועדיין לא מצאנו לאחר מכן אני רואה שמונח בצד עלון

מוכר מאוד ואהוב מאוד של ישיבת "חוט של חסד" ומסנו הציץ לעברי מדור סיפורי התודה. מייד אמרתי לאבא: "אבא, אני חושב שיהיה לנו סיפור תודה לפרסם לעלון."

לקח לאבא שניות אחדות להבין ו- כן מייד אמרנו "מזמור לתודה" מספר פעמים ועשינו הפוגה סן החיפושים

רק אחי הקטן נשאר בעמדת החיפושים כשאנחנו מרפים אך מנסים לתור סביבנו בעיניים.

משראינו שזה לא מועיל הוספתי עוד "מזמור לתודה" וקמתי להמשיך במבצע החיפושים.

לאחר כ- 5 דקות הגיע אחי הקטן עם המשקפיים ביד ואמר שמצא אותם מתחת למיטה. שם כבר חיפשנו כמה פעמים קודם לכן ולא מצאנו...

אמרתי תודה והמשקפיים נמצאו!

כבוד הזולת | תמוז

"רק אם אתה מסתכל על חברך כאדם חשוב ממך אתה תכבד אותו (מעין גנים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

ששונון

מא'ת'

מצאו את שבע המילים המבוקשות על פי ההגדרות. המילים כוללות את כל האותיות מא' עד ת', כל אות פעם אחת בלבד. בהצלחה רבה

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

1. מילת ברכה
2. מבנה מגורים
3. גבול, סייג
4. מכה, חבלה
5. רכוש, קניין
6. הפוך מחלש
7. הורד מהירות

בדיחות הדעת

מליונר אחד יושב בבית קפה. פתאום נכנס אדם עם מצית מוזר. מתימן ומציע למכור אותו תמורת 50 מיליון דולר. "השתגעתי?!" צוחק המיליונר, "50 מיליון תמורת מצית פשוט?!" "זה לא סתם מצית פשוט זה מצית מתימן", משיב האיש ולוחץ על המצית. באותו רגע יוצא שדון ואומר: "כן אדוני, מה רצונך?". "הבא לי תה אחד", אומר התימני ובתוך שנייה כוס תה חמה מונחת על שולחנו. המיליונר הממום מתלהב ומגיש לאיש צ'ק על סך 50 מיליון דולר תמורת המצית. בבית לוחץ המיליונר על המצית. יוצא השדון ואומר: "כן אדוני, מה רצונך?". המיליונר הנלהב אומר: "אני רוצה שתחזיר לי את 50 מיליון הדולר ששילמתי לתימני ותוסיף לי גם מטוס פרטי, יאכטה ושני מלונות פאר בניו יורק." "מצטער", משיב השדון. "אני יודע לעשות רק תה אק קפה."

העלון מוקדש לפרנסה וזיווג שמואל בן ריבה רבקה הודיה בת אסתר

להקדשת העלון: 02-5308000

"הסיום" מהמשימות שאנו מבצעים.

תכנון, אינו מספק תחושת הישג מיידית, כי את התוצאות של התכנון שלנו אנו עשויים שלא לראות במשך שבועות, חודשים ואולי אפילו לעולם לא. לכן אנו מתקשים או איננו מעוניינים לתכנן, כי אנו נמנעים מלקחת חלק בפעילות שאינה מעניקה משוב מהיר ומיידי.

6. יש לנו נטייה להיות ספונטניים. נראה, כאילו לספונטניות יש מעמד מיוחד ותדמית כאילו האדם המתכנן בזהירות מחמיץ את הדברים החשובים בחיים. זו אינה מחשבה נכונה כי: החיים מורכבים מדי מכדי להתייחס אליהם בקלות דעת כל הזמן.

7. יש אנשים הסובלים ממחסום בכל הנוגע לתכנון. הם מתייחסים לתכנון כאל פעילות מסובכת הדורשת זמן רב. משימת התכנון הופכת לכל כך גדולה בעיניהם עד שהם אינם מסוגלים לנקוט את הצעד הראשון.

במקרה זה, עלינו להפנים שתכנון אינו צריך להיות משימה מסובכת. תכנון הוא פשוט חשיבה על העתיד באופן שיטתי. הוא דורש חשיבה על האירועים האמורים לקרות ועל התנאים בהם האירועים האלה יתרחשו. חישוב על הגורמים המקשים עליכם לחיות עם תכנון מוקדם ותעבדו עליהם. המשיך בע"ה בשבוע הבא.

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לומדים להצליח פרק יט'

חשובה זו?! התשובה, היא סוג של בדיחה לא מצחיקה: "פשוט אין לנו מספיק זמן כדי לתכנן". כנראה שיש לנו יותר מדי עבודות דחופות שצריכות להיעשות, והתכנון יכול לחכות ליום אחר, והיום האחר הזה עדיין לא הגיע... מה גורם לחוסר תכנון: אז אם זה כ"כ נצרך וחשוב, מדוע אנו לא חיים עם תכנון וניצל הזמן? ישנן מספר סיבות, מדוע אנו המבוגרים עובדים ללא תכנון:

1. הזכרנו, שפשוט אין לנו זמן לתכנן. היום שלנו עמוס בדרישות, תוכניות ופעילויות רבות יותר מהזמן שאכן יש לנו בפועל. במקרה זה, עלינו לעשות מיפוי וזיהוי "בזבזי זמן" או פעילויות שאינן הכרחיות ונוריד אותן מסדר היום שלנו. נבצע סדרי עדיפויות ונעזר באיש מקצוע או חבר לתכנון הפעילויות שלנו.

2. יש לנו בעיה של "דחינות" ואנו דוחים את התכנון לזמן אחר או "לשלב מאוחר יותר". במקרה זה, עלינו לטפל בדחיפות בבעיית הדחינות שלנו, כי היא תצוץ לנו בכל שלב משלבי העבודה.

3. חלק גדול מאיתנו הצליחו בעבר גם ללא תכנון, ולכן אנו לא רואים ומרגישים את הצורך לתכנן ולארגן את חיינו בצורה מסודרת. עלינו לדעת כי אדם החי ללא תכנון, מספיק אולי 30% ממה שיכול היה להספיק במידה והיה מתכנן ומחשב את חייו, וזה לא רק הפסד של הספק, אלא גם עניין של איכות חיים.

4. יש לנו נטייה לעבוד, לבצע ולפעול בצורה מהירה. נדמה לנו כאילו במידה ונהיה עסוקים בתכנון-וְשִׁאָר מאחור. אנו מעדיפים להיות "נכשוניים" ובמרכז העניינים, ולכן אנו נוטים לעשות ולבצע במקום לחשוב ולתכנן. כתוצאה מכך, אנו מאמצים דפוס התנהגות "תגובתי", דהיינו: אנו מגיבים במהירות לכל מה שמתרחש סביבנו וללא תכנון ומחשבה מוקדמת. תגובה, דורשת רק מעט תכנון וחשיבה מוקדמת. לעומת זאת, פעולה מתוך יישוב הדעת וחשיבה, דורשת מידה רבה של מחשבה מוקדמת ותכנון. להתחיל לתכנן כל פעולה ותגובה- זאת משימה קשה לביצוע ביום עבודה הבנוי לפי מתכונת תגובתית. לפיכך, מרביתנו משיכים להגיב ולפעול במהירות במקום לתכנן. במקרה זה, כל בר-דעת שבין את ההפסד לעומת הרווח.

5. אנחנו אוהבים לראות את הסוף ולקבל את תחושת

נשיא ארה"ב לינקולן אמר פעם: "לו היו לי שמונה שעות לכרות עץ, הייתי מקדיש שש מהן להשחזת הגרזן"... הורים יקרים, עלינו לדעת שהדבר העיקרי ביותר בחינוך, לימוד ושיפור "ניהול הזמן" שלנו ושנל ילדנו הוא: "תכנון הזמן". "תכנון הזמן" הוא הדרך המבצעית בכל חמשת המיומנויות על מנת להגיע להצלחה. בפרק הנכחי, נמשיך בע"ה בלימוד חמש המיומנויות, שהן: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה. מיומנויות אלו הן אותן כלים שבאמצעותן ניתן להגיע ללמידה.

ניהול זמן וסדר יום

עלינו לדעת, כי הלימוד וההרגל הראשוני שנוכל לקדם בבית שלנו בכל הקשור לניהול זמן הוא: "סדר יום קבוע". אנו בוחרים לעבוד דיוקא על "סדר יום" משתי סיבות: א. הרווח החינוכי והשקט הנפשי שנהווים מבית המתנהל לפי סדר יום הוא עצום ומשמעותי. ב. ניתן להתרגל לחיות לפי סדר יום מתוך האדרגה, ללא הרבה מאמץ או שינוי הרגלים קיצוני. וכאמור סדר יום קבוע, תורם להתפתחות של תפיסת עולם מסודרת אצל ילדים. הידיעה של רצף ההתרחשויות הקבוע והחוזר בעקביות על עצמו מידי יום, היא זו שתקנה בע"ה לילדנו תחושה של ביטחון. זו תוכנית משפחתית ולא רק קביעה הורית. העובדה, שהילד שותף לתכנון הזמן שלו ואחראי בעצמו על ביצוע הפעולות היומיומיות, מגבירה את המוטיבציה שלו לשתף פעולה, נותנת לו תחושה של שליטה במצב, עצמאות, אחריות אישית ומגבירה את תחושת הערך העצמי ותחושת השייכות שלו למסגרת המשפחה ולמערכת הלימודים.

תכנון הזמן

אני שוב חוזר על המסר, כי הוא משמעותי. נשיא ארה"ב לינקולן, אמר פעם: "לו היו לי שמונה שעות לכרות עץ, הייתי מקדיש שש מהן להשחזת הגרזן"... עלינו לדעת, שהדבר העיקרי ביותר בחינוך ושיפור ניהול הזמן, הוא "תכנון הזמן".

לכן, בכדי שנוכל ליצור סדר יום ברור, עלינו ללמוד לתכנן את זמננו. רובנו מסכימים ש"תכנון" הוא חשוב וחיוני. אם כן, מדוע איננו מקדישים יותר זמן לפעולה

לראשונה מזה מאתיים שנה, יצא לאור
ספר ח"ם לבי"ו
השלם
למרון החיד"א זצוק"ל
הכולל סדרי לימוד מיוחדים לחנוכה הבית הלילי הברית

הבטחת החיד"א: מי שיעשה בסדר הזה בכל הברית יהיה ילד קדוש וירא שמים בכל ענייניו

מבצע מיוחד

058-3236208
058-3233608

עם ישראל מדבר אהבה

לחשוב מרגע שאת כל היום אמן לך
א. ירון

אחרי כל שאלה קריאה
אחרי כל שאלה קריאה
אחרי כל שאלה קריאה

אהבת ישראל - מה זה שבילך?
al5308000@gmail.com

החברת שמעניקה כלים לאהוב.
052-2240696

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש י תמוז תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 7:13 תל-אביב: 7:28 חיפה: 7:21 מוצאי שבת: ירושלים: 8:30 תל-אביב: 8:32 חיפה: 8:34 ר"ת: 9:05

פרשת בלק

כבוד הזולת

שמירת כבודו של ילד...

הנהגה טמירה היתה לו לכ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל שלא נתן יד לילדים פחות מגיל בר מצוה אלא רק כשידו עטופה בבגד.

באחד ממוצאי השבתות כשהציבור עבר לתת יד לשלום ולהפרד מהרבי, עבר בין הבאים נער שכובע לראשו וחליפה לגופו והיה נראה כ'בר-מצוה', ואולם כשעבר לפני הרבי, עטף הרבי ידו במגבת והושיטה לו.

הבין מזה הגבאי שהילד לפני בר מצוה ומה שלובש כובע וחליפה הוא כדי להטעות את הרבי, הוא החל לצעוק עליו: "שייגך החוצה!" הרבי נחרד מאד לשמע הצעקה, הוא ציוה לגבאי שיקרא לילד ויבקש ממנו מחילה ויאמר לו הילד שלוש פעמים "אני מוחל". מיהר הגבאי לקרוא לילד וביקש ממנו מחילה. ואכן הילד אמר בפה מלא שלוש פעמים לגבאי "אני מוחל, אני מוחל, אני מוחל".

ביקשו האנשים להמשיך לעבור אצל הרבי, אך הרבי אמר לגבאי שהוא אינו רגוע מכך שביישו את הילד בחינם. וציווהו: "קרא לילד רצוני לברכו". הילד הגיע שוב והרבי האציל עליו מברכתו. חלפו רגעים ספורים ושוב הרבי אינו רגוע. הוא ציוה לגבאי: "רוץ אחרי הילד ותביאו לכאן!" הילד חזר, והרבי אמר לו שהוא רוצה לפייסו בדבר מיוחד: הילד יוכל לכתוב 'קוויטל' ובו יזכיר את כל מי שהוא חפץ שהרבי יתפלל עליו.

הילד המאושר כתב 'קוויטל' והגישו לרבי והלך. אלא שהרבי עדיין לא נחה דעתו הוא פנה לגבאי בצער: "אינני רגוע, וכי מפני שאני מחמיר שלא ללחוץ יד לילד שאינו 'בר מצוה', יעליבו ילד בתוך ביתי!! לך קרא את הילד שוב!".

החזיר הגבאי את הילד בפעם הרביעית. הרבי לחץ את ידו ללא מגבת, וברך אותו בברכות רבות. רק אז אמר "כעת אני כבר רגוע".

הלמות עמלים - ח"ב

לשמור כבודו של כל אדם באשר הוא !

נלמד מהפסוק: "ויפתח ה' את פי האתון... ואותה החייתי" (פרק כב-כה, לג)

וכתב רש"י (מהמדרש): ועתה מפני שדיברה והוכיחתך ולא יכלת לעמוד בתוכחתה כמו שכתב "ויאמר לא" הרגתיה! שלא יאמרו זו היא שסילקה את בלעם בתוכחתה ולא יכול להשיב, שחס המקום על כבוד הבריות.

מענה עלינו ללמוד ק"ו בעצמנו: אם כך חס הקב"ה על כבודו של הרשע, ק"ו שיש לחוס ולחוש על כבודו של כל יהודי, ועל אחת כמה וכמה שיש לשמור על כבודם של לומדי התורה, מקיימי התורה ועובדי ה', שבזכותם העולם קיים.

ולכאורה: הרי אין מדובר כאן על כבודו של בלעם שמתבזה מזולתו, אלא מדיבורה של האתון שלא כדרך הטבע, וא"כ מה לו לבלעם להתבזות מכך שזו הטפשה שבבהמה, הרי כל בר דעת רואה ומבין כי כח שמימי מדבר מתוך גרונה?

אלא בהכרח לומדים מכאן, שעכ"פ מכיון שנעשה הדבר באמצעות האתון, שבלעם עצמו החשיבה עד כי התלונן אליה בטענה מוזרה על "שהתעללת בי"... לפיכך באותו יחס שמחשיב את אתונו, כך מחשיב לו הכתוב את בזיונו ממנה, וחס הקב"ה על כבודו.

אירע מעשה בתלמיד חכם שבנה בית הכנסת והדבר היה למורת רוחם של אנשים מעדה מסויימת. מה עשו הללו? ביישוהו ברבים וניפצו את כל אשר בנה. הדבר אירע בזמנו של כ"ק האדמו"ר רבי חיים מצאנז זצ"ל. כשנדע לו, שלח להם איגרת ובה דברי תוכחה נוקבים על המעשה הנפשע שעשו (הובא בשו"ת דברי חיים סימן יז) וכך כתב להם:

"יהודים! איך מלאה לבכם לבזות את הקב"ה, הרי ידוע שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, וזה שבונה בית מדרש שלומדים בו הלכה נמצא שבונה בית להקב"ה ואיך יהין אדם להרים ידו לנתוץ בית ולהכות ולבזות הבונים, וכי ינקה העושה זאת? ואם כי יאריך אפו אבל הרי סוף סוף לא ייצא נקי מי שסתר את הבית. ואפילו אם הלומד תורה רשע, תורתו לא נמאסת.

וראיה לכך מהמעשה שאירע לרבינו הקדוש בגמרא (חגיגה טו): בתו של "אחר" באה לרבינו הקדוש ואמרה לו "רבי פרנסני". שאל אותה: "בת מי את?" אמרה לו "בתו של אחר אני". אמר לה: וכי עדיין יש מזרעו בעולם? והרי כתוב: "לא נין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגוריו!" אמרה לו: זכור לתורתו ואל תזכור מעשיו. מיד ירדה אש וסכסכה ספסלו של רבינו הקדוש...

"והנה ידוע שמעשיו של "אחר" היו בתכלית הרע כמובאר בגמרא, ועם כל זה הקפיד הקב"ה על בזיונו של אותו רשע. מכל שכן הרב, שהוא ירא ה' ועוסק בתורה בשקידה ומשכיל בחכמה ומקפיד על בזיונו. ולכן אתפלא איך הרעותם מעשיכם לבזות איש אשר נקרא שמו של הקב"ה עליו..."

לדון וללמוד זכות על כל אדם מישראל !

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עמו" ... (פרק כג-בא)

ופירש כ"ק האדמו"ר, גאב"ד אונגוואר הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בספרו משנה הלכות מ"מ עה"ת) את הפסוק כך: "לא הביט און ביעקב" ... כלומר: אדם שלא רואה כל עוול וחסרון בעם ישראל. אינו מביט על עוונם וחובותם, אלא מלמד עליהם רק זכות. רואה הוא רק את מעלתם. אדם כזה יזכה ש"ה" אלוקיו יהיה עמו" - שהשכינה תהא מתייחדת עמו, "ותרועת מלך בו" - שהקב"ה נעשה לו כ"רע"

חז"ל הפליגו בגודל מעלת המלמד זכות על ישראל כמובא בגמרא (וימא עז): על גבריאל שלימד זכות ואמר "אם יהיו כל חכמי אומות העולם בכלי מאזנים, ודניאל איש חמודות בכף שניה, לא נמצא מכריע את כולם?" ועל זה אמר הקב"ה: מי הוא זה שמלמד זכות על בני, ואמרו לפניו זה גבריאל, על כן החזירו לפניו, עיי"ש.

וכן גדעון נתמנה להיות שופט בישראל בגלל שלימד זכות על כלל ישראל כמו שנאמר "ויפן אליו ה' ויאמר לך בכחך זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא שלחתיך" (שופטים ו-יד) ופירש רש"י: בכח הזכות הוא שלימדת סנגוריה על בני.

בתורתו של כ"ק האדמו"ר מהרי"ד מבעלז זצ"ל (פרשת אחרי) מובא בשם אבי המהר"י זצ"ל, שהקב"ה מינה את חנוך שיהיה מלאך מליץ טוב על ישראל. ומפני מה עשה הקב"ה מלאך שימליץ על ישראל דוקא בשר ודם, הלא היה יכול למנות על כך אחד ממלאכי מעלה?

אלא הטעם הוא, כי מלאך אשר נברא מלכתחילה מלאך, אינו יכול להמליץ טוב על ישראל, כי אינו מבין ואינו יודע את יצר לב האדם ואת הנסיונות שהאדם צריך להתנסות בהם ברצותו לעבוד את השי"ת אבל מלאך שהיה קודם בשר ודם מכיר ויודע כל זאת ויכול להמליץ טוב על ישראל,

הגרא"א דסלר זצ"ל כותב בספרו (מכתב מאליהו - ח"ב) כי פעמים עלול אדם ליפול ולהפסיד בדין בראש השנה, רח"ל. הוא אף אינו יכול לעלות בדעתו על מה ולמה, ובאמת על האדם לדעת כי יתכנו להיות בו חסרונות סמויים שבכוחם למנוע ממנו רחמים. מביא הרב דסלר את הדוגמאות לכך:

שנינו: "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו" (אבות ב-ד) "מקומו" הינו חלקו עפ"י התמזגות כוחות נפשו, שכלו, מצבו וסביבתו. ומכין שכל אחד שונה בזה לגמרי מחברו, נמצא שלעולם לא יוכל להגיע "למקומו" של חברו ולדון אותו. רק הקב"ה הרואה ללבב והוא מקומו של עולם וכל התמזגות החלקים בידו, הוא הדין. ואילו האדם - ואפילו משה רבינו ע"ה - יראה לעיניו.

"היושב על 'כסא דין' על אחרים" - מסיק הרב דסלר - "ישבו בשמים על כסא דין עליו, וא"א לו בשום אופן לזכות לרחמים. לזאת יוכל לזכות רק אם הוא נוהג לדון אחרים לכף זכות, כי אז ידונו אותו לכף זכות. מי שלא תיקן חסרון זה עלול ליפול בראש השנה ולא יידע על מה ולמה".

ללמד זכות על כולם...

כאשר היה הצדיק רבי יעקב מוצפי זצ"ל שומע מספרים על איש פלוני שהנהגתו או דיבורו אינם עפ"י התורה, היה מחפש עליו זכות ומפרש את דבריו ואומר:

אולי לא התכוון לכך ואולי כוונתו היתה אחרת, ואולי לא שמעת היטב ולא הבנת טוב. וכך מעולם לא ראה רע על שום אדם.

והעיד עליו הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל: תמיד היה רבי יעקב מוצפי מלמד זכות על כולם. ואמר לי כי פעמים מתקשה בזה, אך כשנזכר שזו מצוה דאורייתא "בצדק תשפוט עמיתך", היה מוצא תמיד צד לדון לכף זכות.

ארי עלה מבבל

"החסד הגדול שאתה עושה..."

כ"ק האדמו"ר משינאווא - רבי יחזקאל הברשטאם זצ"ל שהה פעם במרחצאת קרעניץ והתארח בבית הארחה שם. כשפנה לנסוע לביתו ניגש אל בעל האכסניה וברכו בחוס: "בזכות החסד הנפלא שלך, שאתה מארח יהודים, מאכיל ומשקה אותם, יעזור לך השי"ת ויברכך בהצלחה".

התשומם האכסנאי: "רבי, וכי חסד הוא זה, והלא אני נוטל ממון עבור האוכל והלינה! וכי מגיע לי ברכה עבור זה!?"

השיב לו הרבי: "אתה מעניק ליהודים קורת גג ללינה ומגיש להם אוכל ומשקה - חסד עצום הוא, לאין שיעור! ומה שאתה נוטל מהם כסף, הרי זה כדי שתוכל להמשיך ולעסוק במעשה חסד. שאם לא כן, הרי תפשוט חלילה את הרגל! אבל העיקר הוא החסד הגדול שאתה עושה..."

רבינו הק' משינאווא

שמירה מעין הרע

לא להביט לתוך ביתו וחצרו של חברו, מחשש הזק עין הרע !

נלמד מהפסוק: "וישא בלעם את עיניו ויראת את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליז" (פרק כד-ב)

וכתב רש"י: ביקש להכניס בהם עין רעה והרי יש לך ג' מדותיו [של בלעם] עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה (אבות פ"ה) "שוכן לשבטיו" - ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין. ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אהל חברו.

מפני מה זכו ישראל לכך, שיגן עליהם השי"ת ברחמיו לבל תשלוט בהם עינו הרעה של בלעם? אומרים המפרשים, מפני שפתחיהם לא היו מכוונים זה כנגד זה, ושמרו עצמם לבלתי הסתכל כל אחד בפתחו של חברו, כדי שלא להכניס בו עין הרע, לפיכך זו מדה כנגד מדה, שגם עינו הרעה של בלעם לא תשלוט בהם.

כוחה הרוחני של העין, רב ועצום הוא, ויש בו כדי להשפיע על זולתו לטוב או למוטב כפי שמבאר המהרש"א (ברכות נה): עיי"ש. וידועה דרשת חז"ל (ב"מ קז): "והסיר ה' ממך כל חוליו" (דברים ז) אמר רב זו העין [ופירש רש"י: דבר שכל החלאים תלוין בו וזו העין, עין רעה] רב לטעמיה, דרב סליק לבי קברי עבד מאי דעבד [רב לטעמו שהיה הולך לבית הקברות ויודע ללחוש על הקברים ולהבין על כל קבר וקבר באיזו מיתה מת האדם, האם מת כי הגיע זמנו או בעין הרע]. אמר: תשעין ותשעה בעין רעה ואחד בדרך ארץ.

זהירות יתירה...

לאחר אחד משעוריו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בישיבת עץ חיים, ליווהו הרב דוד פרנקל זצ"ל בלכתו לביתו. והנה במקום ללכת בדרך הרגילה הקצרה, דרך שוק מחנה יהודה, הלך בדרך אחרת שהיא ארוכה יותר.

ידע רבי דוד שאצל רבי איסר זלמן אין מקרה. מעשיו וצעדיו מדודים ושקולים במחשבה ובזהירות. נעצר רבי דוד ושאל את רבו מפני מה הוא מאריך את דרכו בשעת הצהרים ביום קיץ לאחר שהרצה את שיעורו בישיבה ובוודאי הוא עייף.

השיב רבי איסר זלמן לתלמידו: כידוע לך בימים אלה עונת האבטיחים בעיצומה, ובדוכני המוכרים שבשוק, ערימות ערימות של אבטיחים גדולים ויפים, והרי גמרא מפורשת היא: אסור לאדם לעמוד בשדה חברו בשעה שהיא עומדת בקמותיה (ב"ב ב:). והטעם, מפני שעלול חלילה לתת עין הרע בהסתכלותו.

חזר התלמיד וטען: והרי בעלי הדוכנים הם שהוציאו את מרכולתם במיוחד על מנת שהעוברים יראו את אשר יש להם למכור; והשיב: אכן כדברך כן הוא, אבל אני הרי אינני עובר במקום זה על מנת לקנות..."

בדרך עץ החיים

”מציאות קיימת שעין הרע מזיק...”

נכנס אדם לביתו של הגר”י קניבסקי-הסטייפלער זצ”ל ושאל: זה לא מכבר נכנסו הוא ומשפחתו לגור בדירתם החדשה, והנה אשתו שמה לב לכך שבכל פעם שהשכנה רואה את ילדיהם ומתפעלת מהם, הם חוזרים הביתה עם כאבי ראש וסחרחורות. היא מטילה בהם עין הרע. האם לעבור דירה?!

הגאון רבי אברהם הורביץ זצ”ל שלמד אז עם הסטייפלער, חייד למשמע השאלה ואמר: ”בשביל זה לעבור דירה?!” הבחין הסטייפלער בחיובו ואמר בהקפדה: ”אם הגמרא קובעת שעין הרע מזיק, הרי זו מציאות קיימת ואין לזלזל בה!”

שאל רבי אברהם: הרי חז”ל אמרו (פסחים קי.) ”מי שאינו מקפיד אין מקפידו עמו!” והשיב הסטייפלער: ”לא אמרו כן לגבי עין הרע!”

והגדת

ואכן רב לשיטתו השיב כיוצא בזה על שאלת הגמרא (סנהדרין צג.): ורבנן [=חנניה מישאל ועזריה] להיכא אזלו? [=להיכן נעלמו אחרי שניצלו מהכבשן, שלא הוזכרו שוב בפסוקים] אמר רב: בעין הרע מתו [ופירש רש”י: שהיו מסתכלים בהם על שהיו תמהין בהם].
וביאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ”ל (בספרו **בן יהודע**) מדוע נקרא עין הרע ”כל חולי”? משום שמשונה מכל החולאים שהם לגוף, שכן עין הרע מזיק גם לנפש. וכדמצינו במדרש תנחומא לענין לוחות הראשונות שניתנו בפרהסייה נשברו מחמת עין הרע שהטילו אומות העולם. עוד טעם כתב, מהו ”כל חולי”, שמכל אדם עלול להופיע הנזק הזה של עין הרע אפילו מקרובים.

כאשר מקנא אדם בחברו ומביט בו בעין רעה, עלול להזיקו. שאל **הגרא”א דסלר** זצ”ל (בספרו **מכתב מאליהו ח”ד**): במה אשם חברו שמדת הדין פוגעת בו?

וביאר הרב דסלר: יתכן שהוא נתבע במדת הדין מפני שהוא גרם, במדה מסויימת, שהראשון יקנא בו. הרי בדוק ומנוסה הוא שמי שאינו חי בעד עצמו כלל והוא בכל עניינו בבחינת ”נותן” ולא ”נוטל”, איש כזה אינו מעורר קינאה כלל.

חובת מחאה

לצאת ידי חובת מחאה...

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ”ל: פעם התפללתי בבית הכנסת שבשכונת מונטיפיורי בתל אביב במנין של רב השכונה, הגאון רבי אריה לייב רביץ זצ”ל. בשעת התפילה וקריאת התורה היו אחדים מהמתפללים שדיברו.

לאחר התפלה עלה רבי אריה לייב על בימת בית הכנסת ונשא דברי תוכחה ומחאה בחומר האיסור לדבר בשעת התפלה וקריאת התורה ובתוך דבריו סיפר:

פעם נקלע **החפץ חיים** לבית הכנסת מסויים להתפלל בו, ונוכח לראות שצביבור המתפללים מדבר באמצע התפלה, כמובן שהם לא הכירו מי שוכן כעת בתוכם והמשיכו לפטפט מבלי שיהיה מי שימחה.

עלה הח”ח לומר דברי תוכחה ומוסר וכה אמר: כשאבוא לעולם האמת ישאלו אותי: איך זה שבנוכחותך דיברו באמצע התפלה בבית הכנסת ולא מחית? על כן הנני מודיע לכם, שאוכל לומר בבית דין של מעלה, שהזהרתי ומחיתי בכם על עון חמור זה, ובכך אצא שם נקי מחובת האחריות למעשיכם!”

למחות על חילול שבת...

פעם בשבת קודש, הלך **החזון איש** עם גיסו הגאון רבי שמאל גרינמן זצ”ל באחד הרחובות בויילנא. והנה הם רואים חנות של יהודי פתוחה בשבת. נכנסו לתוכה למחות על חילול שבת.

הרים החזון איש את קולו על בעל החנות והכה באגרופו על השולחן, והיה נראה ככועס מאד. ואולם מיד כאשר הם יצאו מהחנות חייד החזון איש בנחת כאילו לא אירע דבר שהכעיסו והסעיר את רוחו רק דקה קודם לכן. [ולמדנו שגם כעס המחאה צריך להיות בשליטה של כעס הפנים ולא כעס הלב]. הוסיף החזון איש והצהיר חגיגית כי הלה שוב לא יפתח את החנות בשבת.

ואגב: מעשה בחתן שפגש את החזון איש וביקש ממנו שיברכו שיזמן לו ה’ דירה בבית שאין בו מחללי שבת. אמר לו החזון איש: ”עד שאתה מבקש על עצמך, תתפלל לה’ ששום יהודי לא יחלל שבת!”

מעשה איש

להוכיח ולמחות בזולת [בדרכי נועם] כאשר סר מן הדרך הטובה!

נלמד מהפסוק: קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה’ נגד השמש” (פרק כה-ד)

ודרשו חז”ל: ראשי העם תלה על שלא מיחו בבני אדם המיוחדין כשמש (תנחומא). והספורנו פירש: נגד השמש – שיראו העם [שמענישים את החוטאים] ולא ימחו. ובזה יכוּפּר להם עוונם על שלא מיחו בפושעים. מדה כנגד מדה. וכן בפסוק לקמן ”ויכפר על בני ישראל” (כד-יג) כתב הספורנו: כשעשה זאת [פנחס] לעיני כולם כדי שיכופר להם על שלא מיחו בפושעים, לכן הוא ראוי לכהונת עולם אשר בה יכפר בעדם.

ידועים דברי חז”ל (שבת נד:) שכל מי שבידו למחות באנשי ביתו או באנשי עירו ואינו מוחה נתפס בעוונם, וכתב **המאירי** (שם נה.): אעפ”י שהגדול ראוי למחות ביותר, מ”מ אף הקטנים ממנו הואיל ובידם למחות, נענשים, אף שהגדול נענש יותר.

ומבוא בגמרא (ע”ז יח.) על רבי חנינא בן תרדיון שנתפס ע”י המלכות על כך שעסק בתורה וגזרו עליו שריפה ועל אשתו הריגה ומבארת הגמרא שם על מה ולמה נענש. עיי”ש. ועל מה שגזרו על אשתו הריגה מבארת הגמרא משום שלא מיחתה בו על מה שעבר בפרהסיא (ושהגה ה’ באותיותיו).

והקשה החתם סופר: היאך אפשר לומר שאשתו נענשה משום שלא מחתה בו, וכי יש בידה למחות בבעלה? וכי היא יודעת בהלכה זו יותר ממנו? ואף אם תמחה, כלום ישמע לה הרי הוא סובר שמותר!

וביאר החת”ס שהתביעה עליה לא היתה על כך שלא מחתה בו, אלא על כך שלא מחתה בבתה (שדקדקה בפסיעותיה). ועליה היתה חובת מחאה כי רבי חנינא היה טרוד בתלמודו ולא השגיח ע”ה, ולכך נענשה, רואים מכאן עד כמה חמורה חובת מחאה על מי שבידו למחות ואינה מוחה.

בענין זה כבר הבאנו בעבר לתמוה: ידוע שיש ענין ללמוד זכות על ישראל ולראות תמיד את מעשי הזולת לטובה וללמודם לזכות כנושא דלעיל. וא”כ יש להבין, היאך נקיים בזולת מצוות מחאה ותוכחה, הרי אם לא רואים חובה במעשי הזולת כי דנים אותו לזכות, א”כ על מה ולמה נמחה בו ונוכיחו?

וכתב לנו כ”ק גאב”ד אונגוואר, הגאון רבי מנשה קליין זצ”ל לתרץ בכמה אופנים: (א) ה”לימוד זכות, אינו הופך את העבירה להיתר אלא יש לדון אותו כשווג ונמצא שיש כאן גם מקום ל”תוכחה” וגם ל”לימוד זכות”.

(ב) ה”לימוד זכות” בעיקר הוא בינו לעצמו ובינו להקב”ה. אבל ודאי צריך ללמדו ולהוכיחו למען ילך בדרך טובים.

(ג) ע”ז אמרו ”תמה אני אם יש בדור הזה מי שיוודע להוכיח”, שהרי בזמננו, בעוונותינו הרבים, הדור פרוץ מרובה על העומד, וא”כ לא מועילה התוכחה.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הקטן – גדולא

גודל יותר. הטו אוזנכם לסיפור נוסף, אשר ממחיש כמה מרוויחים מהתעטפות במידת הענווה:

הקהל הרב אשר מילא את היכל בית הכנסת, האזין בר תק ובריכוז לדרשתו של הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל.

בתום דבריו הוסיף מילים ספורות לכבודה של תורה ולחשיבותה של החזקתה, וביקש את הושטת ידם של הקהל לביסוסה של ישיבת 'אור ישראל' אותה יסד.

לפתע ניתר ממקומו אחד הנוכחים והחל לגנות את בני הישיבה במבחר הגדרות מהמילון האנטי תורתי של הרחוב דאז. הצבור כולו נעץ בו במחרף עיניים תמהות, אך איש לא העז להגיב. הכל המתינו לתגובתו של רבי יעקב.

- אבל, תגובתו בוששה לבוא.

פני האיש האדימו מכעס, הוא ציפה לקרב... אך רבי יעקב שותק ומחריש.

אט אט פינה אודם הכעס אשר כיסה את פני האיש לסומק של בוששה. רבי יעקב ירד מן הבימה והקהל שב אל ביתו, כשבלב האנשים פנימה משקע עכור ועמוק אשר הותירה אחריה התקרית ה"אלימה"

- - - אך יותר מכל הותירה את רישומה שתיקתו המופלאה של הדרשן...

שעור מוסר מאלף, עם "אמצעי המחשה".

שעור מוסר שקבע את רישומו גם בלבו של אותו מחרף -

לא יצאו ימים מועטים, והנה הגיע אותו איש לבית רבי יעקב בבקשת מחילה והבעת חרטה:

"בעקבות שתיקתו של הרב, נוכחתי בטעותי" - הטעים התנצלותו, והוסיף בשורה בפיו אשר העידה על כנות חרטתו:

"דאגתי לתורם שהתחייב לנדוב סכום כסף הגון לבניין הישיבה!"

כשהחלה הבניה, הצטרף האיש עצמו לפועלים העושים במלאכה, בשתי ידיו סייע בהקמת שתי הקומות שנתרמו.

מסתבר ש'מילה - בסלע, שתיקווא - בתרי קומות"... (דרכי מוסר)

"...זה מכבר - פתח וסיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל - שמעתי מאחד מזקני הדור זכרונו לברכה, סיפור חסידי על אחד מגדולי האדמו"רים זצ"ל שנזדמן לשבות בשבת קודש בכפר נידח. בערב שבת שלח לבדוק סכינו של השוחט המקומי ואח"כ סמך על שחיטתו ואכל משחיטה זו.

"מקורביו התפלאו לראות זאת שסמך על השוחט מבלי להכירו ושאלוהו על כך, ענה להם האדמו"ר שכאשר בדק את הסכין ראה שם הוי"ה על הסכין. דברים אלו התפרסמו והקנו חשיבות לשוחט זה, עד שנבחר להיות שוחט בעיר 'ברוד'.

"לימים הגיע אותו אדמו"ר לשבות בעיר ברוד, אך סירב שם לאכול משחיטתו של השוחט. משנשאל לפרש הדבר, מה נשתנה עכשיו שאינו חפץ לאכול משחיטתו והרי כשהיה דר בכפר קטן מרוחק אכל אצלו? ענה שכאן כשנתמנה לשוחט בעיר הגדולה ברוד כנראה גבה לבו ונפל ממדרגתו וכשבדק סכינו לא נראה שם הוי"ה על הסכין. עד כאן שמעתי מפי החסיד הנ"ל ז"ל".

אמנם - הוסיף רבי מיכל יהודה ואמר - זהו סיפור חסידי ואני אין מוצאי ממשפחת חסידים אולם יש כאן יסוד גדול שמעלת כל יחיד ויחיד היא ענוה והכנעה וכגודל זכיינו במעלות אלו כך גודל קניינו בתורה!

חז"ל אומרים מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותו, מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהם ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהם (ערובין יג): הזכיייה שזכו בית הלל שהלכה כמותו היה ע"י מידות טובות, ע"י נתינת כבוד איש לרעהו ואי הרגשה כלל כשפגעו בהם, הנהגה של יחס לדעת השני מתוך רצון להבין דבריו ועומק דעתו. צורת לימוד כזה היא הדרך להצלחה! (דרכי החיים)

* * *

שמעתם?

שני צדדים מתווכחים הלכה כמי. כל צד מגייס את כל ההוכחות לטובתו, אך באותה שעה ממש הוא מזכיר גם את הדעה של החולק, ואף מקדים אותה לפני דעתו האישית!

השכל-הישר אומר שמי שיתווכח בצורה כזו, בוודאי יפסיד. אך מה בפועל? הלכה נפסקה דווקא כמותו!

שוב ושוב מוכח שכל שאדם מקטין עצמו - כך הוא רק

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלק

"וירא בלק" (כב, ב)

מדוע מתחילת הפרשה, ועד שחזרו בלעם ובלק למקומם, אין שום הפסק של פרשה פתוחה או של פרשה סתומה, והכל נכתב ברצף אחד?
ניתן להסביר זאת על פי מה שכתב רש"י בתחלת פרשת "ויקרא", שההפסקות בין דברי ה' השונים שנאמרו למשה, באו כדי לתת רווח להתבונן בין פרשה לפרשה ובין עניין לעניין - להתבונן מה אפשר ללמד מהכתוב בכל פרשה ופרשה.
אולם בלעם, על אף שקיבל נבואות חשובות, לא השכיל להתבונן בהן, ולקחת מהן מוסר, ולא למד מהן כלום, ואם כך, הרי שעבורו היו הרווחים מיותרים. (חפץ חיים)

"אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף וזהב" (כב, יח)

כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו - מתלמידיו של אברהם אבינו, ושלשה דברים אחרים - מתלמידיו של בלעם הרשע.
עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה - מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה - מתלמידיו של בלעם הרשע". (אבות ה, יט)
אחד מראשי הישיבות, לפני כששים שנה, סבל מאסתמה, כך שפעמים לא מועטות היה נתקף בקוצר נשימה בעיצומו של שיעור, ה' ישמור, דרכי הנשימה נסתמו.

באותו רגע הוא היה מפסיק כמובן לדבר, יוצא למרפסת הפתוחה, ובאוויר הטוב של ירושלים היה תופס לעצמו נשימה במשך דקות ארוכות, לפעמים רבע שעה, עד שחזר לעצמו.
התלמידים ידעו שבדרך כלל עד כרבע שעה, או לפחות עשר דקות, הוא לא ישוב לאמירת השיעור.
היו לומדים לעצמם עד שהרב ישוב, מקווים בסבלנות להתאוששותו ורפואתו.

ויהי היום, ובאמצע השיעור הוא לא יכול היה להמשיך, יצא אל המרפסת לחפש אוויר. והנה לא חלפו יותר משלושה רגעים והוא שב לתלמודו.

הם ממש לא הכירו דבר כזה, אך כמובן לא שאלו שאלות. לאחר השיעור, תלמידים מקורבים העזו והתעניינו: "היום היה מעשה נסים, רגעים בודדים בלבד, וברוך השם הרב יכול היה להמשיך את השיעור..."
"אספר לכם מה התרחש באותם רגעים ספורים", אמר הרב.

"יצאתי לשאוף אוויר, היה לי קשה מאד - לא הצלחתי כמעט לנשום! אך כאשר עמדתי במרפסת ראיתי בבנין ממול, שאברך פלוני שאתם מכירים אותו, בעל משפחה ברוכת ילדים, והנה הוא בונה, יוצא החוצה - עם חדר וסוכה, חתיכה ראויה להתכבד.
כל כך שמחתי בליבי: 'הוא בונה! הוא בונה, ברוך השם!' נכנס לי כל כך הרבה אוויר, כזו שמחה, רחב לי. שאפתי אוויר לראותי והכל עבר לי..." (יחי ראובן)

"קום לך איתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך" (כב, כ)

בלילה השני כאשר בלעם מחכה ל'אישור' מהקב"ה ללכת עם שרי בלק, אומר לו הקב"ה "אם לקרוא לך באו האנשים - קום לך איתם, ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה".

חז"ל דורשים מפסוק זה (מכות י): "אמר רבה בר

רב הונא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רב הונא אמר רבי אלעזר, מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך - בה מוליכין אותו. מן התורה, דכתיב 'לא תלך עמהם' וכתוב 'קום לך איתם'....

דהיינו, חז"ל מביאים ראיות מהתורה מהנביאים ומהכתובים להוכיח שבדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו.

המקור מהתורה הוא מבלעם: בלילה הראשון אמר לו הקב"ה 'לא תלך עמהם', אבל כיוון שהוא כל כך רצה, קיבל בלילה השני הוראה 'קום לך איתם'.

ולכאורה, מפסוקים אלו יש ראייה הפוכה בדיוק: הרי הקב"ה אמר מיד אחר כך: "ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה". שהרי בלעם רצה ללכת לקלל או לברך - ולכך לא ניתנה לו רשות.

"גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה שְׁמַנְעַת עַד פְּסָא הַפְּבוֹר" (יומא פו, א)

הרה"ק רבי משה מְרֻדְכֵי מְלַעְלוֹב יָשַׁב בְּשַׁעַת הַ'טִּישׁ בְּלֵיל שַׁבָּת וְאָמַר: כְּתוּב בְּמִקּוֹם שְׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים - אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד' (בְּרֻכּוֹת לד, ב).
יֵשׁ לִי עֵצָה לְצַדִּיקִים, כִּיצַד יִזְכּוּ גַם הֵם לְמַעַלְה הָעֲצוּמָה הַזֹּו - שְׁיַעֲשׂוּ גַם הֵם תְּשׁוּבָה...

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלע

"בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו". אדם רוצה ללכת? אין שום בעיה. הקב"ה לא מגביל אף אחד בבחירה שלו. הדרך פתוחה ואפשר ללכת.

אולם אף אחד לא הבטיח לו שישגי את המטרה שרצה. גם בלעם קיבל רשות ללכת. אולם לברך או לקלל? רק מה שיגיד לו הקב"ה!

לפי דבריו נוכל לרמוז בזה דברי חז"ל (יומא לח:): "בא לטמא - פותחין לו", הדרך פתוחה בפניו והבחירה מצויה בידו. בדרך שרוצה לילך - מוליכין אותו. אבל את המטרה לא ישיג.

אולם "בא לטהר - מסייעין אותו", לא רק שיוליכו אותו באותה דרך, כי אם גם יעניקו לו סיוע להגיע למטרתו. (במחשבה תחילה)

"ויפתח ה' את פי האתון..." (כב)

ועתה מפני שדיברה והוכיחתיך ולא יכלת לעמוד בתוכחה כמו שכתב "ויאמר לא" הרגתיה! שלא יאמרו זו היא שסילקה את בלעם בתוכחה ולא יכול להשיב, שחס המקום על כבוד הבריות. (רש"י)

פעם ניגש חתן מבני ישיבת מאור התלמוד אל ראש הישיבה הגאון

רבי חיים זליבנסקי זצ"ל כשענת דאגה על פניו: מתברר, שהורי כלתו הודיעו לו שהזמינו לחופתו את ראש העיר החילוני, שהיו מקורבים עמו, והם מוכרחים לכבדו בברכה תחת החופה.

אלא שהחתן הודיע להם נחרצות שבשום אופן אינו מסכים, כי יש בכך שאלה הלכתית בנוגע לנגיעתו ביין ועוד חששות, ונגרם מזה מתח רב בין צד הכלה והחתן, מה יעשה?

מיד הרגיע אותו ראש הישיבה ואמר לו: "הכל יהיה בסדר, אין לך מה לדאוג. ראש העיר יגיע, ובכל זאת הכל יבוא על מקומו בשלום והוא יכובד בכבוד הראוי לו!"

כאשר הגיע ראש הישיבה לסדר את החופה, קרא לאחראי על הזמנת הכיבודים ולחש לו משהו באוזנו.

ביום השבת נכנס יהודי אל הגאון רבי בנימין דיסקין, רבה של לומז'ה - אביו של "השרף מבריסק", המהרי"ל דיסקין - להתבשם מתורתו.

טרם יצא האורח, סיפר אגב אורחא לרב העיר שמחר, ביום ראשון, רצונו לנסוע לעיר מסוימת לצורך מסחרו. שמע זאת רבי בנימין ולחש "כוונתכם ללכת", שכן בשבת אסור לדבר על פעולות שאסורות בשבת עצמה.

היהודי שמע את ההערה ולא הבין אותה. "כן, לנסוע", "הסביר" למרא דאתרא.

משם המשיך היהודי לתאר היכן תעבור הכרכרה ומנה שורה של מקומות שדרכם יעבור. בכל פעם שהזכיר את המילה "לנסוע", תיקן אותו רבי בנימין בלחש "ללכת".

ביום ראשון בשבת יצא היהודי לכיכר העיר, מקום חניית העגלות, ביקש לצאת לדרך עם העגלה הראשונה.

לצערו נוכח לגלות שזה עתה יצאה עגלה לכיוון המבוקש, עוד רואים אותה מרחוק, ואם יחיש צעדיו, יספיק לעלות עליה.

החל היהודי רץ אחרי העגלה, אולם לשווא היה עמלו. ככל שהתקדם הוא - התקדמה העגלה. בסופו של דבר החליט להמשיך עד לתחנה הקרובה ברגל. שם, החליט, יתפוס עגלה להמשך הדרך.

לאורך כל הדרך חזר

המאורע ונשנה שוב ושוב: העגלה יוצאת רגעים ספורים לפני בואו, הוא מחליט לרדוף אחריה אך לא משיג אותה. בסופו של דבר גילה היהודי שצעד את כל הדרך מעירו למחוז חפצו ברגל כשהוא חסר נשימה.

תיקונו של רבי בנימין צף מול עיניו: "ללכת" במקום "לנסוע".

כאשר שב לביתו והתרעם בפני המרא דאתרא על שכן עלתה לו בשל קפידת הרב, חייך רבי בנימין בענווה והבהיר: לא הייתה כוונתי חלילה לקלל אתכם, רק תיקנתי אתכם כפי ההלכה שאין לדבר בשבת דברים האסורים בחול...

מבאר רבי ישראל מביאלא (כנראה הכוונה לחתנו של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' מגור): חז"ל דייקו בלשונם:

כָּל הַדֶּרֶךְ לְכָאן, לְמִירוֹן, הֵייתִי בְטוֹחַ שֶׁהַלֵּב שְׁלִי יִפְתַּח, שְׂאֲצִלִיחַ לְהַתְחַבֵּר, שְׂאֲצִלִיחַ לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַשִּׁיג מַעַט הַתְעַלּוֹת, אֲבָל כְּשֶׁהֲגַעְתִּי לְכָאן, גְּלִיתִי שְׂלֵא רַק שֶׁהַלֵּב לֹא הִתְחַבֵּר, אֲלֵא הַמַּצֵּב נִהְיָ גְרוּעַ יוֹתֵר...
פְּתָאוּם צְפִים בִּי מִדוֹת שְׁבִיּוֹם יוֹם אֵינִי מְכִיר אוֹתָם, גְּלִיתִי לִפְנֵי כַּמָּה דְקוֹת שְׂאֲנִי כּוֹעֵס עַל מִישָׁהוּ בְכַעַס חֲזָק, צְפִים בִּי הִרְהוּרֵי עֶצֶב, אֲנִי לֹא מוֹצֵא אֶת עֶצְמִי! לָמָּה זֶה קוֹרָה לִי, וְדוֹקָא כָּאן, בְּצִיּוֹן הַתְּנָא הָאֱלוֹקִי?
כֶּף נִשְׂאֵל כ"ק אד"ש בַּעַת הַשְּׁתַּטְּחוֹת עַל צִיּוֹנוּ הַק' שֶׁל הַתְּנָא הָאֱלוֹקִי רְשָׁב"י בְּמִירוֹן.
וְהַשִּׁיב, כְּשֶׁאֲדָם נִכְנַס לְחֶדֶר חֲשׂוֹךְ שְׂאִין בּוֹ טַפַּת אוֹר - הוּא לֹא יוֹכֵל לְרַעַת לְעוֹלָם מָה מַצֵּב הַנְּקִיּוֹן שֶׁל בְּגָדָיו. הוּא לֹא רוֹאֵה שׁוֹם לְכָלוֹךְ, וְהוּא מְרַגֵּשׁ מְצִיֵּן עִם עֶצְמוֹ...

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלע

הנפח כבר עסוק במלאכתו".
ויהי באותו היום בו השכים הרה"ק מבעלזא והקדים את
הנפח, בו ביום מת הנפח, ויהי לפלא.
ביאר על זאת הרה"ק המהר"ש, שכיון ואותו היום לא גרם
הנפח להשכמתו, לא היה לו לנפח מאין לינוק את חיותו,
ושוב לא סבל אותו העולם.

"וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו" (כד, ב)

ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין, ראה
שאינן פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אוהל
חבירו (רש"י)
החסיד רבי חיים זצוק"ל מבריסק, נצרך פעם לעבור עם
משפחתו לדור בעיר אחרת

לתקופה מסוימת,
בעקבות קרבות מלחמה
עזים שניטשו באותה
עת בבריסק.
והנה בהגיעם שמה,
גילה ר' חיים לתדהמתו
שמצב הצניעות באותה
עיר הוא בכי רע,
ונתיירא מאוד על
שמירת קדושת העיניים
שלו ושל בני ביתו.

לפיכך היו יושבים
בביתם כשכל החלונות,
הדלתות והתריסים
מוגפים וסגורים כל
היום, והאירו את הבית
באור הנרות גם במשך היום, לבל יכשלו חלילה בראיה
אסורה!

והנה יום אחד, הגיע אליו לביקור אחד מן האריות
שבחבורת סגל תלמידיו, ובהגיעו אל הבית התפלא
לראות שהכל סגור ומסוגר על מנעול ובריח באמצע היום,
ונצרך לנקוש בחוזק על שערי הדלתות, עד ששמעו את
נקישותיו ופתחו השערים בפניו.
לאחר שנכנס פנימה, תמה בפני רבו ושאל ממנו פשר
דבר, מדוע הכל כאן חשוך ומסוגר כך באמצע היום?
ענה לו ר' חיים, הרי זה רמב"ם מפורש!

תהה התלמיד ולא הבין,
היכן מצא רבינו ברמב"ם
שצריך כך להסתגר
באפלה ועלטה?
פתח לפניו ר' חיים את
'היד החזקה', ב'ספר

החתן והכלה כבר הגיעו לחופה, ואז נשמע הכרזה
ברמקול בזה הלשון: "מכובדינו ראש העיריה מוזמן בזאת
לשאת דברי ברכה לחתן ולכלה". ראש העיריה עלה
לחופה, בהנאה גלויה, פצח בשיר והלל לכלה
ולמשפחתה...
או-אז נסללה הדרך לעריכת חופה כדת וכדין, תוך
שמירה על כבוד הזולת... (הלמות עמלים)

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" (כג, כא)

מעשה שאירע בבית דינו של הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל:
יהודי שיצא חייב בדין החל לצעוק בקול גדול.
רבי ניסים ישב ושחק.
שאל אחד הנוכחים בפליאה:

"מה זאת, היאך אפשר
לסבול התנהגות
מחוצפת כזאת?"
השיב לו רבי ניסים
בנחת: "האם הרווחת
פעם מאה אלף שקל?"
השיב הלה בשלילה.
"והאם הפסדת מאה
אלף שקל?". לא!
"אם כן" - אמר רבי
ניסים - "אל תדון את
חברך עד שתגיע
למקומו (אבות ב, ה),
לפי דעתו הוא הפסיד
כעת מאה אלף שקל, ויש
לו צער גדול מאוד".

"הן עם כלביא יקום" (כג, כד)

"כשהן עומדין משנתם שחרית, הם מתגברים כלביא
וכארי, לחטוף את המצוות, ללבוש טלית, לקרוא קריאת
שמע ולהניח תפילין". (רש"י)
סיפר הרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א, דבדידיה הווי
עובדא, כשבצעירותו התגורר בשכנות לנפח גוי, ואותו
נפח היה בתמידות ובשקידות משכים קום כבר בחצות
הלילה, להיות ניצב על משמרתו בעבודת הנפחות.
משהיו נשמעים הדי הלמות הפטישים ממעונו של הנפח,

היתה הרבנית הצדקנית
מרת מלכה ע"ה, קוראת
ואומרת לבעלה הרה"ק:
"שלום! שלום! קום
לעבודת הבורא, שהרי

אָבֶל, מָה יִקְרָה בְּשֵׁהוּא יְדַלֵּיק אֶת הָאוֹר בְּחֶדְרָ? פְּתָאוּם יִתְגַּלֶּה
לוֹ בְּמָה בְּתַמִּים יֵשׁ עַל הַבְּגָד, בְּתַמִּים שֶׁהוּא לֹא הָיָה מוֹדֵעַ אֲלֵיהֶם
עַד לִפְנֵי רִגְעָ...
כָּל שֶׁחֶדְרָ מוֹאָר יוֹתֵר, מִתְגַּלִּים לְכָלכֵּים עֲדִינִים וּבְהִירִים
יוֹתֵר.
הָאֵם הָאָדָם אָמֹר לְהַשְׁבֵּר מִזֶּה? הָאֵם עֲדִיף לוֹ לְאָדָם לְהַשְׁאָר
בַּחֶשֶׁךְ, וְלֹא לְדַעַת אֶת מִצְבּוֹ הָאֲמִתִּי? הַחֶפֶךְ הוּא הַנְּכוּן, הָאֲמִת
לְעֵתִים כּוֹאֶבֶת וְלֹא נְעִימָה, אָבֶל כְּעַת הוּא יוֹדֵעַ בְּדִיוֹק אֶת הַמִּצְבָּ
הָאֲמִתִּי שְׁלוֹ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא זָקוֹק לְנִקְוֵי דְחוּף...
כֶּךָ גַּם הַחַיִּים שְׁלֵנוּ, כְּשֶׁאֲנִי מִסְתַּבְּבִים בַּחֶשֶׁךְ הַסְטֵנְדֵרְטִי שֶׁל
הַחַיִּים - אֵינן לָנוּ דֶרֶךְ לְדַעַת הָאֵם וְעַד בְּמָה יֵשׁ בְּתוֹכְנוּ מִדּוֹת
קְשׁוֹת...
(הלמות עמלים)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלק

והודיע לבלק שאין באפשרותו לומר דבר נגד רצון ה', ומדוע איפוא יצא נגדו בלק בחמת זעם על שקיים ציווי ה' ובירך את ישראל.

ביאר הגאון בעל בית הלוי זצ"ל בדרך משל: אם יאמר אדם לחבירו, הרי לך עשרים וחמשה רובלים ולך הכה את רב העיר על לחיו, ישיב הלה: "לא אוכל לעשות הדבר הזה". ואם יאמר, הרי לך עשרים וחמשה רובלים, לך ותרים את חומת העיר, שוב ישיב, "לא אוכל לעשות הדבר הזה".

והנה, הגם שהתשובה היא זהה, בוודאי יש הבדל מהותי ביניהם. בראשונה "ניתן" להכות את רב העיר על לחיו, אלא ששכלו ורוחו האנושית מונעים בעדו מלעשות מעשה כה שפל ולכן התשובה היא "לא אוכל", לעומת חומת העיר, באמת אינו מסוגל להרים את החומה.

ויש נפקא-מינא ביניהם: אם יגדיל המבקש את שכר המעשה ויבטיח לראשון עשרת אלפים רובלים ובלבד שיכה את רב העיר על לחיו, יתכן שיסכים לעשות זאת, ואם פיקח הוא, יבטיח לרב העיר אלף רובלים, כדי שהלה יסכים לכך...

מה שאין כן אצל השני, אף אם יבטיחו מיליון רובלים, אין הוא מסוגל לבצע את הבקשה, כיון שזהו מעל לכוחותיו.

כאשר הודיע בלעם לבלק שאין ביכולתו לקלל את ישראל נגד רצון ה', חשב בלק שכוונת בלעם לומר, שאין רצונו לעשות דבר נגד רצון הקב"ה, בגלל

המדע' בפרק השישי מהלכות 'דעות' (הל' א), והחל ללמוד עמו יחדיו בלשונו הצח של הרמב"ם ז"ל: "דרך ברייתו של אדם, להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, נוהג כמנהג אנשי מדינתו - לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים, ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך, כדי שלא ילמוד ממעשיהם וכו'".

אם היה במדינה שמנהגותיה רעים, ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה, ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים.

ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות, או מפני החולי, ישב לבדו יחידי, כענין שנאמר (איכה ג, ח) 'ישב בדד וידום' עכ"ל.

"הרי לפנינו" - סיים ר' חיים - "מפורש מוגדר ברמב"ם -

זה המצב שאנו נתונים בו כעת, שמפני הגייסות שבבריסק אין אנו יכולים כעת לחזור למקומנו, בין חבורת התלמידים יראים ושלמים, ונאלצנו לעבור לתקופת מה לעיר זו שמנהגותיה רעים, והמראות הפרוצות שבחוץ מזיקים מאוד לנפש ולנשמה - לפיכך הוכרחנו לקיים פסקו של הרמב"ם ז"ל, לישיב

לבדו יחידי בדד, ולהסתגר מפני כל הרוחות הרעות". (טיב הקהילה)

"ויחר אף בלק אל בלעם... לקוב אויבי קראתיך והנה ברכת בריך זה שלש פעמים... ויאמר בלעם אל בלק... אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה'" (כד, י-יג)

צריכים להתבונן, מדוע זעם כל כך בלק על בלעם ומה היתה סיבת חרון האף הגדול הזה, הרי בלעם, מיד בבואו אל בלק, אמר בראשית דבריו: "הנה באתי אליך עתה היכול אוכל דבר מאומה, הדבר אשר ישים אלוקים בפי אותו אדבר" (כב, לח), הרי שבלעם הקדים

וּפְתָאוֹם, כְּשִׁמְגִיעִים לְמָקוֹם כֹּה מוֹאָר, לְצִיּוּנוֹ שֶׁל הַתְּנָא הָאֱלוֹקִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי - פְּתָאוֹם הַכֹּל צָפָה!
אָבֵל... אֵלוֹ לֹא לְכַלּוֹכִים חֲדָשִׁים, זֶה בְּסֵף הַכֹּל הַזֶּה מְנוֹת עֲבוּרָה לְתַפֵּס וּלְגַלוֹת אֶת הַמִּצֵּב הָאֲמִתִּי שֶׁלָּךְ וּלְהַתְחִיל לְעַבְד...
כְּשִׁאֲתָה מְגַלָּה אֶת הַמְדוּת הַרְעוֹת הַטְּבוּעוֹת בָּךְ - זוֹ הַזֶּה מְנוֹת נְדִירָה בְּשִׁבְלֶךָ לְהַתְחַבֵּר לְבוֹרָא מְתוּרָה בְּקֶשֶׁה שִׁיְצִיל אוֹתָךְ מֵאוֹתָן מְדוּת!
"כִּי אֲתָה תֵאִיר נְרִי - הַשֶּׁם אֱלֹקֵי יִגְיָה חֲשָׁכִי" (תְּהִלִּים יח כט)
אֲנַחְנוּ מְבַקְשִׁים שֶׁהַבוֹרָא יֵאִיר וְיִרְאֶה לָנוּ עַד כְּמָה הַחֹשֶׁךְ שֶׁלָּנוּ גְדוֹל...
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

טוהר רוחו.

אך בלק אשר הכיר את מידותיו הרעות של בלעם סבר כי אם יוסיף לו כסף וזהב, יכול להטות את לבו לאשר יחפוץ. אך כאשר ראה בלק פעם אחר פעם כי בלעם עומד בדעתו ואינו מקלל את ישראל, חרה בו אפו ואמר לו בועם, מה זאת עשית "לקוב אויבי קראתיך והנה ברכת בריך".

על כך השיב לו בלעם: טעית בהבנתך, סבור היית כי באמת אוכל לקלל את ישראל ורק רוחי העדינה תמנע אותי לעבור על רצון ה', ובשל כך חשבת כי הכסף יטה את רצוני, אין הדבר כן, האמת היא שאף "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב - לא אוכל" - אין לי כל אפשרות, "לעבור את פי ה'". כדברי חז"ל בסנהדרין (קה:): שנתן הקב"ה "חכה" בפי בלעם אשר מנעה ממנו את האפשרות לקלל.

(בית יצחק)

{ אז נדברו }

פרשת בלק (בחור"ט: חוקת) תשפ"ב | לסדר: "איתן מושבך" | גליון מס': 564

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בנקס
באמצעות שיחת טלפון:

 079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!:

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

פרשת בלק מתחילה כ"כ יפה... ופתאום הכל מתרסק... לא חבל??

מידי שנה אנחנו קוראים שוב את פרשת בלק!!! התורה מקדישה פרשה שלימה שסוקרת לפרטי פרטים את ניסיונותי החוזרים ונשנים של בלעם לנסות לקלל את עם ישראל... ובסוף ה' מטיל חכה בתוך פיו והוא רק מברך אותם... והתורה לא חוסכת ומקדישה לנושא הזה פרשה שלימה...

כדי שלא נגיד שלא אמרו לנו ש--**שה' אוהב את עם ישראל!!! נקודה!!!**

יש לה' אהבה אישית לכל יהודי באשר הוא... גם אם הוא חוטא... והאחרון שניסה לקלל את עם ישראל... התורה יצאה אחריו בסיקור נרחב לתאר איך שהוא ניסה... וה' לא רק שלא נתן לו לקלל אלא הכריח אותו לברך את עם ישראל... ובינינו לבין עצמנו... תסכים איתי שכמה שהתורה ממקדת ומעמידה אותנו מול הערך היהודי הזה... עדיין אנחנו לא לגמרי מפנימים אותו... כך שהשאלה המפורסמת שכולם שואלים: למה התורה כ"כ האריכה לתאר את המעשה עם בלעם?? מבחינתי השאלה הזו לא מתחילה... עובדה!!! עובדה שלמרות הכל... גם אחרי שהתורה כ"כ הרחיבה בנושא... עדיין אנחנו לא באמת קולטים את זה!!! שים לב: כמה קשה לנו לעכל את הערך העליון הזה שה' רוצה שידברו טוב על הבנים שלו!!! זה דבר שכ"כ מפורש בתורה שמי שבאמת באמת איכפת לו מה רצונו של אבינו שבשמים זה זועק!!! זה כתוב!!! זה מקראות הכי מפורשים בתורה... זה לא קדשים טהורות... וגם לא נשים נזיקין... זו פרשה שלימה שלא נוכל להתנער ממנה!! פרשה שכל עניינה כמה ה' אוהב את עם ישראל ולוקח באופן אישי כביכול את מי שמנסה לקלל אותם... לא נוכל להגיד שלא הכרנו את הסוגיה הזו... ולא שמענו על הערך הזה... החסיד לא יוכל לטעון שזה היה כתוב בספרי מוסר... והליטאי לא יוכל להצטדק שזה היה מושגים שכתובים בספרי חסידות... זו פרשת בלק שלימה שעסוקה בערך אחד ויחיד!!! כמה כל יהודי חביב אצל ה'!!! וזו אהבה ללא תנאים...

מישהו באמת שאל אותי: לא חבל?? פרשה כ"כ מחבקת... לאורך כל הפרשה אנחנו פוגשים כאלו ביטויי חיבה עוצמתיים עד כמה ה' אוהב את עם ישראל ללא תנאים... אם ככה... כמה חבל שממש לקראת סוף הפרשה... בפתע פתאום... הכל מתרסק לנו בבת אחת מול העיניים...

כל הטעם המתוק של מה טובו אוהליך יעקב... מסתיים בטעם המר של שלישי מכלל ישראל שנכחד בעוון פעור!!! שואה לכל דבר... 180.000 יהודים מתים בחטא פעור... ולא **כיליתי** בני ישראל בקנאתי... אוי... הפרשה התחילה כ"כ מתוק... שלישי... רביעי... חמישי ששי... ואז בשביעי בום!!! הכל מתרסק... ככה לכאורה התחושה... **אבל לא!!! ככל הנראה**

ההסתכלות היא הפוכה...

כמו ש"ג מידות היו מקדמה לקראת חטא המרגלים... ה' ידע שבעוד פחות משנה הולך להיות פה חטא המרגלים ובשביל זה צריך לרפד את החרון אף בועתה יגדל נא כח... ה' קל רחום...

על אותו משקל: בשביל שכלל ישראל ישרדו כזו שואה של הסתרת פנים בסוף פרשת בלק... בשביל זה צריך מקדמה של תזכורות... בני היקרים... אל תשכחו... מה שיהיה ומה שלא יהיה... אני אבא טוב שבשמים... וגם כשאני מאוד מאוד כועס... עדיין זה בגדר "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..." אני עדיין חושב עליכם רק טוב ורוצה להיטיב אתכם באחריתכם... יש כאלו שמתחברים לפסוקים של קרבת אלוקים דווקא בימי אהבה... אבל לא!! אדרבה... את הפסוקים של אהבת ה' לישראל צריך לשמור דווקא לימי השנאה... דווקא לימים אלו שאתה לא ככזה בטוח שה' אוהב אותך... דווקא לאותו בוקר שהתעוררת דקה לפני סוף זמן ק"ש ואתה מרגיש סמרטוט... כאן צריך להוציא את בלעם מהבוידם... ולהיזכר במלאך רע שענה אמן בעל כרחו גם "הן עם כלביא יקום" לחטוף את המצוות... כן... בלעם מתקנא גם ביחוס של אותו יהודי כמוני שקם השבוע מאוחר וקפץ מהמיטה עם פיג'מה לקראת ק"ש... בסיידר... אז הרגשתי דפוק כי זה באמת פשלה... אבל עדיין... אותו בעל רוח גבוהה ונפש רחבה מצדיע וכורע לי ברך...

בהשגחה פרטית... בדיוק בשבוע זה של פרשת בלק... יש גם את הסיום של מסכת **יבמות!!!**

ואמנם כלוננו יודעים שיבמות היא מסכת קשה... אבל צריך לדעת שזה לא רק **מסכת** משמעותית... אלא מעבר לזה יש פה גם סוגיה מאוד יסודית בפנימיות התורה... סוגיה שנקראת **סוד היבום!** (שגם מי שלא למד יבמות... מותר ואפילו חובה לדעת מה זה סוד היבום... זה כבר יותר שייך לפרשת בלק מאשר ליבמות)

ובכן: "סוד היבום" זה אחד מה**סודות** היותר **גלויים** בתורה... כלומר: רשמית זה אמנם נחשב לסודות התורה... אבל מה נעשה שהסוד הזה לשם שינוי הוא ממש מפורש בתורה... (כלומר: גם מי שאין לו עסק בנסתרות... אבל סוד היבום הוא ממש גופי תורה...) המקום הראשון שבו אנחנו פוגשים את "סוד היבום" זה בפרשת וישב... במעשה של ער ואונן שחטאו בעוון המר... ונענשו **ומתו!** שמם **נמחה** מן העולם!! ומדובר בנתון עגום ביותר... דווקא יהודה קדוש ה' בחיר השבטים... הראשון שנושא את השם יהודה^(ה)... איבד שני ילדים!!! ער ואונן הם שני **היהודים הראשונים שנמחו** מן העולם!!!

אבל לא!!! כאן מתחילה סוגיה שנקראת יבום... תמר אשת ער ואונן מתעקשת בקנאות שלא יתכן שער ואונן לגמרי נמחקו מן העולם... למה?? למה זה לא יכול להיות??

כי הם יהודים!!! ויהודי זה משהו נצחי!! יהודי זה לא משהו שיכול להימחות מן העולם... חתולים ועכברים יום אחד מתים... סינים וכושים יום אחד מתנוולים... אבל יהודי?? יהודי זה חלק ה'... ואז ה' מגלגל בדרכים שונות ומשונות ויהודה מגיע ומייבם את תמר... ואז ער ואונן חוזרים שוב ב"סוד היבום" בלידת פרץ וזרח שהם צדיקים גמורים ובסופו של דבר מהם מתחילה השושלת של משיח בן דוד... **זה המקום הראשון שבו מוזכר בפירוש בתורה סוד היבום!!**

המשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

מה ההבדל בין בירור בשידוכים... לבירור באסיפת הורים???

כשהייתי ילד שמעתי פעם את אבא שלי מברר בשידוכים... אני שומע אותו מתחקר: האם הבחור הזה בחור טוב... איך הוא מתנהג?? האם יש לו מידות טובות??
כשהוא סיים את הבירור שאלתי אותו בתמימות: אבא... למה ביררת על הבחור הזה?? הוא ענה לי בפשטות: אני רוצה לברר אם לקחת את הבחור הזה לחתן או לא... אם הוא בחור טוב אז אנחנו רוצים אותו... ואם לא אז לא... שילך למישהו אחר...

אבא שלי מצידו מיצה את הנושא... אבל **אחרי כמה דקות ניגשתי לאבא שלי ושאלתי אותו:** רגע... אבא... עוד כמה ימים יש אסיפת הורים ואתה שוב פעם הולך לברר... אתה תברר אצל הרבה האם אני ילד טוב... האם אני מתנהג יפה... ואם יש לי מידות טובות...

רגע... ואם הרבה יגיד לך שאני ילד לא טוב... אז אתה תזרוק גם אותי באותו פח אשפה יחד עם אותו בחור?? אתה תגידי לי ללכת יחד עם הבחור הזה שבררת עליו??

אבא שלי הזדעזע מעצם ההשוואה... הוא חיבק אותי ואמר לי: מה פתאום!!! אתה הבן שלי בכל מצב... **ילד שלי הוא שלי בלי שום קשר לאיך שהוא מתנהג!!!** גם אם תתנהג הכי לא יפה... זה לא קשור לזה שאתה תמיד תמשיך להיות הבן שלי!!

אבל אני לא ויתרתי... אבא... אם ככה... אם אני הבן שלך בכל מצב... אז למה אתה בכל זאת הולך לאסיפת הורים?? (קצת רקע: היום הקשה בחיי היה יום אסיפת הורים... ממש יום הדין הגדול והנורא...) מיילא לברר על החתן הבנתי למה צריך לברר... כי הכל פה תלוי אם הוא בחור טוב או לא... אבל אני? אם אני הבן שלך בכל מצב... אז למה אתה צריך לברר עלי באסיפת הורים?? תשאר בבית... זה הרי לא משנה... בין כך ובין כך אני הבן שלך...

נו... מה התשובה?? (כשהייתי ילד לא ככזה הבנתי את התשובה...) **היא היא!!!**
דווקא בגלל שאתה הבן שלי בכל מצב... דווקא לכן אני רץ בקנאות ובנחישות לאסיפת הורים... אני לא הולך לאסיפת הורים בשביל לברר האם צריך להחליף ילד... לא! אדרבה... דווקא בגלל שאתה תמיד תמיד תמיד הילד שלי לנצח... אז עולה לי בחיים שאתה תהיה בן אדם!!! אני מגיע לרבה לוודא שאנחנו הולכים לעשות ממך בן אדם... הבחור שברירתי עליו... לא איכפת לי... מקסימום אם הוא לא בן אדם... אז לא עשוינו עסק... אבל אתה?? אתה הבן שלי!! אז אתה תהיה בן אדם!!! אני לא הולך לברר **האם** אתה מתנהג יפה... אלא אני לדאוג לזה שאתה תתנהג יפה... כי זה חייב לקרות!!! **כלפי מה הדברים אמורים???**
אם שמת לב... בפרשת השבוע בלעם על הדרך משחרר לנו קלף מאוד מאוד רגיש ומסוכן...

אם תשים לב בלעם מתנבא **"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל..."**
מה בלעם אומר כאן?? שבינינו לבין עצמנו... עזוב... ה' לא רואה את העבירות של עם ישראל... במילים אחרות: כמה שיהודי יחטא ויעבור עבירות... בסוף ה' יעלים עיניו... לא הביט... ולא ראה... ה' אלוקיו עמו... הכל בסדר... עסקים כרגיל... **כתוב או לא כתוב???**

אם ככה... איזה יופי... חגיגה!!! בא איתי למשגיח... בא נראה לו את הפסוק הזה...
תבין: המשגיח בישיבה כל הזמן איים עלינו אל תעשו עבירות... יש דין ויש דיין... אני מאמין באמונה שלימה שה' משלם שכר טוב לשומרי מצוותיו ומעניש...

אבל מורינו המשגיח... מצטערים... יום אחד הגיע פה איזה בלעם שהוא נביא ה' לכל דבר!! והוא הדליף לנו מאחורי הקלעים שתכל'ס... בשורה התחתונה ה' כ"כ אוהב אותנו שהוא מעלים עיניו... לא רואה את החטאים שלנו... לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל...

כן... מורינו המשגיח שליט"א: מה יש לכם לענות לנו על זה??
זו שאלה עצומה!!! אז איך זה הולך ביחד?? והתשובה היא פשוטה:

זה בדיוק ההבדל בין הבירור על באסיפת הורים, לבין הבירור על הבחור בשידוכים... בלעם חושב שה' בחר בעם ישראל כמו שבחורים חתן... ממילא בלעם מגיע כמו איזה שדכן ומתחיל לברר על עם ישראל... ואז מתברר לו שהם לא כאלו "בחורים" טובים... הוא מתקשר לבורא עולם ומתחיל למסור אינפורמציה... רבש"ע... תדע לך שעם ישראל לא מתנהגים כמו שצריך... יש און ביעקב... יש עמל בישראל... עונה לו ה': יש לך טעות בלעם!! עם ישראל בנים שלי... וממילא האינפורמציה פה היא לא רלוונטית!!! הם בנים שלי בין אם הביט און ביעקב ובין אם ראה עמל בישראל... זה הפשט בפסוק: לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל... האון ועמל בישראל הם לא רלוונטיים בייחס לעובדה שהם בנים שלי ואני אבא שלהם... עכשיו: זה לא סתירה... שאם הם לא יתנהגו כמו שצריך אז אדרבה... על זה יש פסוק: **ירק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עוונותיכם...** מה כתוב כאן?? שדווקא בגלל שאתם הבנים שלי... לכן הכי איכפת לי מההתנהגות שלכם... גוי שלא יתנהג כמו שצריך... אז אני אגיד לו כל טוב... זאיגעזונט... לא עשינו עסק... אז אני לא אקח אותו לחתן... אבל אתם?? היות ואתם הבנים שלי... דווקא בגלל זה לא יאבה ה' סלוח לו!! אני לא אוותר **לכם** כי אני לא אוותר **עליכם!!!** אתם עוד תעשו לי נחת בין תרצו ובין לא תרצו!! ועשיתי את אשר בחוקי תלכו... אני עוד אגרום שאתם תלכו בחוקי!!! אז בסדר... ההתלהבות היתה מוקדמת... לא הצלחנו להפריך את המשגיח... אם המשגיח היה עד עכשיו צודק במה שהוא אמר לנו שיש דין ויש דיין... אז עכשיו זה הרבה מעבר לזה!!! יש לנו עסק עם אבא שבשמים שהוא לא אוותר עלינו!!!

יש פסוק מבהיל בפרשת ואתחנן... **"לא ירפך"** ולא ישחיתך... "אומר רש"י במקום: מה זה לא ירפך?? לא יתן לך ריפיון!!! הוא יחזיק אותך חזק חזק כמו אבא שמחזיק את הילד שלו בכביש... אתה מצידך תרצה ריפיון... אבל הוא לא יתן לך ריפיון... כי הוא אבא!!!

ואני אגלה לך סוד... גם בלעם שהוא לא בן של ה'... גם עליו כתוב: **"ויתייצב מלאך האלוקים בדרך לשטן לו!!"** שים לב: **שטן-לולו!!** שטן שבביל... לטובתו... מלאך של רחמים שהתפקיד שלו להצר את צעדי של בלעם **אבל לטובתו...** אוי... כמה בחורים מתמודדים עם מעשה שטן... ולא קולטים שזה שטן לו... אצל בלעם השטן הזה נעלם אחרי שלוש פעמים... סו"ס הוא לא בן של ה'... אבל אצלך השטן הזה של הרחמים ימשיך ללוות אותך... **לא ירפך**... לא יתן לך ריפיון... הוא לא יתן לך ליפול לתהום... לא ילך לך ליפול... אתה תקלל את כל העולם... ותכל'ס... קח בחשבון שיש פה מלאך של רחמים... שאם רק היית יודע כמה רחמים יש בו... היית מחבק אותו... אבל אתה מכה את האתון שלך... מתעצבן שלא הולך לך... בסוף בסוף "בדרך שבה אדם רוצה לילך בה מוליכין אותו..." בסוף השטן הזה יעזוב אותך... ואתה אולי תהיה מאושר... אבל יום יבא וכמו שסבתא שלי אמרה: "אתה תבכה איפה שאף אחד לא רואה..." אתה תבכה על השטן הזה שהפסיק להפריע לך... אתה תבכה למה אבא ואמא הפסיקו להתכתש איתך ולהגיד לך מה הם באמת חושבים... ונגמר המקום ביריעה.....

כמידי שנה, בכא ימי הקיץ ובהתקרב ימי בין הזמנים על שלל ההתמודדויות הטומנות בחובו, ניתן לקנות את הספר **"וימאן"** העוסק בענייני שמירת העיניים ותעצומות נפש ברגעים של 'ויותר לבדו' וכל המנסה... ניתן להשיג במוקדי המכירה שפורטו כאן בשבועות עברו...

כמו כן, כפי שפורסם כאן בחודש האחרון, ניתן לקנות את הספר **"המסולאים בפז"** העוסק בהדרכה מעשית ב'עסק' התורה... כיצד ננסים ל'עסק', כיצד לבסס את ה'עסק', כיצד למנף את העסק, כמה ומתי ניתן להרפות... מתיקות התורה... חלקי התורה... ועוד... ניתן להשיג במוקדי המכירה שפורטו כאן בשבועות שעברו...

לבירור הנקודה הקרובה אליך: 052-7683095

האמפי 4 התמים של בלעם...

כל מקום שבלעם היה הולך... הוא היה לוקח איתו איזה כרטיס זכרון קטן... איזה אמפי 4 עם מסך... הוא לא היה זה בלי זה... האמת היא שאנשים שאלו אותו לא פעם... מה זה האתון הזה?? למה אתה לוקח אותה לכל מקום?? ובלעם ענה להם בענוות חן: אני צריך את זה בשביל להעביר חידושי תיירה... יש לי פה תוכנת חיפוש של "תורת אמת" עם כל הספרים הנחוצים... בקיצור: התירוץ המוכר... זה בסה"כ החמור של יששכר... האתון של רפכ"י... בסיידר... אם בלעם צריך אתון בשביל חידושי תיירה ולעשות חסד דרך המייל... אז מה אנחנו מבינים...

אלא שאז!!! פתאום הכרטיס זכרון פתח את פיו והתחיל להקיא החוצה את כל הסודות... הוא התחיל לספר איזה "חידושי תיירה" בלעם כותב על המחשב... ואיזה קבצים הוא מחזיק בתוך הגנן שלו... ובלעם לא יודע איפה לקבור את עצמו... אלוקים אדירים... לא ידעתי שכרטיס זכרון תמים מסוג פתאום לפתוח את הפה... אם הייתי יודע... הייתי מהר מהר מוחק את כל הקבצים... **לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך...** הקב"ה מתחשב בכבודו של אותו רשע והאתון מתה במקום שלא תמשיך לפרסם את קלוננו!

אז זהו!!! שהפריבילגיה הזו קיימת רק כאן! בעולם הזה... כאן עוד אפשר למחוק קבצים בעוד מועד... כאן גם האתון פותחת את הפה... ה' יחוס וישתיק אותה...

אבל!!! יום יבא... או כשמישיח יגיע או לאחר 120 שם בעולם האמת... שם כבר א"א למחוק קבצים... שם **"פי אבן מקיר תזעק וכפיים מעץ יעננה..."** שם האתון פותחת את הפה ואומרת את האמת... שם כבר א"א להשתיק אותה...

ולכן!! אנחנו צריכים לקחת את זה בחשבון!!! כל זמן שהנה דולק... כל זמן שאני עדיין יכול למחוק קבצים... למחוק כל מיני תכנים מפוקפקים... בא תזדור... כי יום אחד זה יקרה... ויום אחד ה' יכריז פוס!!! והיו הרבה אנשים שיאכלו את הלב... אבאלע איפה החרב... **לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך...** אוי כמה חבל שלא מחקתי את התכנים רגע לפני שנהיה מאוחר... יש לנו דמות זוהרת שמזדקרת לנו בימים אלו מול העיניים... אותו ר' אורי זוהר זצוק"ל שהשכיל לקחת חרב ולהשמיד את כל המסמכים וכל הקבצים המפלילים בעוד מועד... הוא עלה לשם "בלא כיסופא" הוא בכלל לא מפקד שהאתון תפתח את הפה... שתפתח את הפה... בבקשה... היא רק יכולה לספר שהיה מי שהנהיג אותה ולא היא הנהיגה אותו... בא נזדרז גם אנחנו להתחיל להנהיג את האתון ושלא היא תנהיג אותנו... לקחת חרב ולהשמיד קבצים שלא היינו מתכבדים בהם... רגע לפני ש"יפתח ה' את פי האתון..."

למען לא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד...

מהו הסוד הכי כמוס והכי גלוי בתורה??

(המשך-) **והמקום השני** שאנחנו פוגשים את סוד היבום זה שוב באותה משפחה עצמה... והפעם זה כבר הנכדים של אותו פרץ... אבימלך יוצא יחד עם מחלון וכליון למואב... הם חוטאים ונושאים נשים מואביות... ה' מעניש אותם והם **מתים!!!** הם **נמחים** מן העולם!!! נעמי חוזרת ערירית ומכריזה: קראן לי מרה מלאה הלכתי **וריקם** השיבני ה'.. אין לי שארית בארץ... כיון שחטאו הם נענשו **ונמחו** מן העולם...

אבל לא!!! כאן שוב מתעורר סוד היבום... ונעמי יום אחד לוחשת לרות... לא יתכן שמחלון וכליון נמחו... מה פירוש... הם יהודים!!! הם בנים של ה'.. לבל ידח ממנו נידח... אבא שבשמים לא מאבד לגמרי את הבנים שלו... גם כשהבנים שלו חוטאים והוא מעניש אותם... אבל למחוק אותם?? אין כזה דבר!!! מוכרח להיות פה סוד היבום... ואז שוב הדברים מתגלגלים ובוועז מייבם את רות... ומחלון חוזר בסוד היבום בדמותו של בוועז הוליד את עובד ועובד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד... **ומעתה:** אם זה באמת פסוקים כ"כ מפורשים בתורה ובכתובים... אז למה זה עדיין נקרא **"סוד"** היבום??? למה עדיין קוראים לזה בשם **סוד**??

משתי סיבות!!! סיבה ראשונה: כל ילד שלמד מסכת יבמות. (גם מי שלמד את זה ממש ברפרוף ובשטחיות) יודע בבירור שגם במעשה של יהודה ותמר... וגם בבוועז ורות... **אין לזה שום קשר ושייכות לדין יבום!!!** כי ליבום יש כללים **יותר מידי ברורים**... יבום שייך רק באשת אחיו מן האב וכו'... ואילו אצל יהודה... הרי תמר היתה כלתו... ואם בוועז ורות אז בכלל... מדובר בקרבת משפחה ממש רחוקה. בקיצור: אין פה שום סרך יבום דאורייתא

נו... אז למה בכל זאת התורה קוראת לזה יבום??

אז הנה!!! בדיוק לכן זה נקרא **סוד** היבום!!! זה לא היבום הקלאסי של מסכת יבמות בדרך הנגלה... אבל זה כן יבום על דרך **הסוד**... ואחרי שלמדנו את יבמות על דרך הנגלה... כעת מותר לנו בכמה מילים ספורות להבין מה זה סוד היבום... **מה זה הסוד הגלוי והנורא הזה??**

ובכן: בפרשת יבום כתוב משפט אחד קצר שטמון בו יסוד היסודות בקדושת נפש הישראלי... כתוב בתורה שיהודי שמת בלא בנים... אחיו צריך ליבם את האלמנה... למה?? **"והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל"**... כאן כתוב יסוד מוסד: **שיהודי לא נמחק מהעולם!!!** יהודי זה משהו נצחי... אין כזה דבר יהודי שנמחה!!!

זה **הסוד** שיוצא מפרשת יבום... אז נכון שבתורת הנגלה יש כללים מאוד ברורים מי יכול ליבם ואת מי ליבם ומי פטורה מיבום... אבל מעבר לזה יש פה גם **סוד היבום!!!** וסוד היבום מכריז ואומר: שיהודי לא נמחה מהעולם... מה שיהיה ומה שלא

יהיה... גם אחרי שער ואונן חטאו ומתו למעשה הם לא נעלמו לגמרי... גם אחרי שמחלון חטא... הוא לא נמחק לגמרי... **ולמה?? מסיבה פשוטה מאוד:** היות ויהודי סו"ס הוא בן של ה'.. אבא יכול לכעוס על הבן שלו... להעניש אותו... אבא גם יכול למרר לילד שלו את החיים לטובתו... כדי להישיר אותו ולהטיבו באחריתו...

אבל למחוק אותו ??? ! אבא לא מוחק את הבן שלו!!!

תשכח מזהה!!! אבא לא מאבד את זכרו של בנו מן העולם... זה מה שטמון בסוד היבום... וזה הסוד הכמעט יחיד בתורה שהוא **סוד גלוי!!!** מדובר בפסוקים מפורשים בחומש בראשית ומגילת רות שלימה שמרוב חשיבותה קראנו אותה בחג השבועות יחד עם עשרת הדיברות ומעשה מרכבה... סוד היבום מכריז ואומר: אל תשכח שיהודי זה בן של ה'.. ומה שהוא יעשה ולא יעשה... גם אם הוא ילך לארץ מואב וישא נשים נכריות... וה' יעניש אותו והוא ימות!!! וסופית הוא מת... אתה ראית במו עיניו שהוא מת... אבל אין כזה דבר!!!!

"ולא ישא אלוקים נפש וחשב מחשבות לבל ידח ממנו נידח..."

עד כאן הסיבה ראשונה למה קוראים לזה **"סוד"** היבום... אבל זה לא רק זה!!! יש עוד סיבה למה זה נקרא סוד!!!! **אתה יודע למה??** כי יש מישהו ש"לא יודע" את הסוד הזה... יש מישהו אחד ש"לא מגלים" לו את הסוד הזה... תנחש מי?? לא תאמיני!! **יוסף הצדיק...**

יוסף הצדיק נמצא ברגעים קשים מאוד... יש לו ניסיון קשה ואז דמות דיוקנו של אביו מתגלית לו בחלון ויעקב אבינו שואל אותו: יוסף... עתידים אחיך ליכתב על כתפות האפוד רצונך **ש י מ ת ה** שמך מביניהם??

יוסף מקבל את המסר הנורא וזה נותן לו כח להתגבר ולעמוד בניסיון...

רגע... יוסף הצדיק... מה... אתה בטוח שאבא שלך הזהיר אותך כזו אזהרה שאם לא תעמוד בניסיון אז זהו... **ימחה** שמך... אתה **תמחק??** אין יכול להיות שישראל סבא אומר כאלו דברים. הרי יהודה ותמר מגלים לנו בסוד היבום שאין "ימח שמו" אצל יהודי... ו"לא ימחה שמו בישראל"??

אז זהו!!! שש... שקט... זה סוד!!! סוד היבום זה סוד כמוס ששמור רק ליהודה... זה קוד סודי שנמצא רק בכספת של יהודה... יהודה הוא זה שצריך להעמיד את משיח בן דוד שהוא זה שבסוף בסוף יבא יקבץ את כל הנפזרים... הוא זה שיתקע בשופר גדול ויביא את **האובדים** מארץ אשור **והנחכים** בארץ מצרים... הוא זה שיגלה שאף בן של ה' לא נמחה... ולכן!!! לכן יהודה הוא זה שנבחר להיות זה שמקים עולו של סוד היקום הזה... הוא נאלץ להיות אב שכול ולאבד שני ילדים צעירים שמתים בעוון המר... כדי שאח"כ הם שוב יחזרו ויתגלו שוב בסוד היבום ואז הם יהיו צדיקים וקדושים... ודוד מלכא משיחא מגיח לעולם באמצעות סוד היבום... ממילא כל סוד היבום הוא

כל הזכויות שמורות ליהודה...

לעומת זאת יוסף??? יוסף כביכול "לא יודע" את הסוד הזה... (כמובן שאין הכוונה שהוא לא יודע... הרעיון הוא שהעבודת ה' שלו היא בבחינה אחרת... בצדקות גמורה בלי התכנית מגירה שנקראת תשובה וחזרה וסוד היבום ואכמ"ל) אצל יוסף אין חכמות... אבא שלו מתגלה לו בחלון ומזהיר אותו באלף אזהרות: אם לא תעמוד בניסיון **אתה תמחק!!!** אתה תהיה **שרוף!!!** אתה תאבד את הכל!! יוסף כעת לא יודע שיש יום שאחרי... יוסף כעת לא יודע שיש תשובה... הוא יודע שאסור לחטא... סוף פסוק!!! ואם אני חוטא אני מחוק...

יום אחד מלכות אפרים (וכל עשרת השבטים) חוטאים... וזהו... יום אחד הם נעלמים... נמחקים... ועד עצם היום הזה אותם בנים שובי"ם לא שבו... למה הם לא חזרו?? כי מי אמר שיש בכלל כזה דבר סוד היבום... הרי מי הבעלים של הסוד ש"לא ימחה שמו מישראל"?? יהודה!!!

אז אם עץ אפרים ועץ יהודה יסכימו להתעלות מעל השנתת חינום שיש ביניהם ואפרים לא יצור את יהודה ויהודה לא יצור את אפרים והם יבינו שיש לכל אחד מה להוסיף לשני... אז מבטיח לנו יחזקאל הנביא שהם יזכו ש"ולקח אחד אל אחד והיו לאחדים" ואז יהיה אחישה ותבא הגאולה... אבל אם הם לא יסכימו להתעלות מעל השנתת חינום שיש ביניהם... אז כלל ישראל יאלצו להמתין בסבלנות עד בעיתה... ואז יום אחד יופיע משיח בן דוד ויגלה בעולם את סוד היבום!!! הוא יגלה גם לאובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים שנכון שחטאתם... נכון שנמחקתם... אבל לא!!! "לא ימחה שמו מישראל..." אבא לא מוחק את הילדים שלו... ואז בבכי יבואו ובתחנונים אובלים... קהל גדול ישובו הנה.

יוסף זה מסכת כתובות!!! מערכת היחסים של יוסף מול הקב"ה זו **מערכת של חיי נישואין**... אם האישה מתנהגת כמו שצריך חיי הנישואים משגשגים... ואם היא מתנהגת לא כמו שצריך... אז יום אחד היא מגדישה את הסאה והבעל נותן לה גט אחת ולתמיד... שלום ולא להתראות...

אבל יהודה זה מסכת יבמות... אצל יהודה זה לא מערכת של נישואין!! אצל יהודה זו **מערכת יחסים של אב ובן**... מה שהילד יעשה... גם אם הוא יכעיס את אבא מאוד... **ילד אי אפשר לגרש עם גט!!!** בן תמיד ישאר בן... אבא תמיד יתגעגע אליו... והבן יקיר לי **אפרים** אם **ילד** שעשועים כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד **על כן** המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה'... דא עקא... מי יגלה לאפרים **שהוא בן!!!** האם הוא בכלל יודע שאבא שבשמים הומה עליו כמו אבא לבן?? או שהוא ממשיך לחשוב שכל מערכת היחסים שלו עם ה' זה רק כמו אשה שאפשר לפטור אותו בגט?? כן... הכעיס אפרים תמרורים... אפרים ממקום של אשה לבעלה... הוא הפסיד את חלון ההזדמנויות... יש לו דין של מורדת והקב"ה כבר נתן לו גט ושילח אותו עם סנחריב אי שם בנהר גוזן ולחלח וחבור... הוא נמחה!

אבל פה מגיע יהודה עם סודות כמוסים ששמורים

אני חוזר כעת משפט ששמעתי מר' עזריאל טאובר צוק"ל שכבר נכתב עשרות פעמים כאן בגיליון וצריך לשנן אותו מאות פעמים:

ה' אף פעם לא כעס על יהודי **שחטא!** כי ס"ס אין איש בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא... על החטא עצמו ה' לא כועס... רק מה כן???

ה' כועס על יהודי שכבר חטא... **איפה אתה...** למה אתם לא שב אלי?? כשאדם הראשון חטא ה' הופיע ושאל: **איכה אתה...**

לא שאלתי למה חטאת... שאלתי: **לאן נעלמת...** בסיידר... חטאת... אז לפחות תחזור!! למה אתה לא ממחר לסיים את הכאוס ולחזור אלי?? למה אתה נותן לי כעת להיות שרוי בצער ולהמתין שית אלפי שנים עד שתסכים לשוב אלי...?? למה אתה נותן לי להמשיך להתגעגע אליך??

זה **סוד היבום!** סוד היבום מכריז: שבסוף בסוף לבל ידח ממנו נידח... בסוף כל הבנים של ה' ישובו הבייתה לאבא ופחדו אל ה' ואל טובו... אבל אוי... כמה "סוד היבום" עוד יצטרך... כמה גלגולים וכמה תהפוכות עוד יעברו על אותו יהודי עד שהוא יסכים לשוב לחיקו של אבא שבשמים...

אם תתבונן עמוק עמוק זה משנה את כל ההסתכלות... ברגע של נפילה אנחנו מרגישים

תחושה עוינת!! ה' כועס עלי... ה' כעת לא אוהב אותי... **זה הרי בדיק הפון במאה שמונים מעלות!!** ה' כועס רק בגלל שאני אהיה לך לאב ואתה תהיה לי לבן... והיות ואני כ"כ אוהב אותך... דווקא בגלל זה אני כועס למה אתה עושה לי את זה... הרי אתה עוד תשב פה ותהיה סמוך על שולחני... אז ריב-- למה תמתח???

אם נבין את זה... זה יתן לנו המון תעצומות נפש לשוב!! לשוב לאבא שבשמים לאחר מעידות... וזה מה שהתורה מגלה לנו בפרשת בלק... בלעם מגיע בתור מקדמה לקראת ההתרוסקות של חטא פעור... כן... יקרה שם משהו עצוב... ויצמד ישראל לבעל פעור... ויחר אף ה' בישראל... יש שם המון המון כעס... וכמעט כיליתי את בני ישראל בקנאות...

אבל ההלו... לא לשכוח... לפני כמה פסוקים בודדים אמרתי עליכם: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עמו..." תזכרו את זה ברגעים הכי קשים... תדעו לשוב הבייתה... לדעת שה' כועס לא על החטא... אלא על זה ש-למה אף אחד לא קם מתוך העדה ומשיב את חמתו?? למה אתם לא חוזרים לאבא שמתגעגע ורוצה לחזור להיות אתכם באהבה ובחיבה?? כשהייתי אבא הבנתי את הניואנסים האלו מאוד טוב... והאמת היא שגם לפני כן... גם כשהייתי ילד... ידעתי טוב מאוד שבסופו של דבר הכעס של אבא שלי תוך רגע מתהפך לחמלה... ואת חטאי אני מזכיר היום... ניצלתי את זה לא פעם... השתמשתי בזה לפעמים לסחיטת צומי... ואבא שלי לפעמים זרם... לא היה איכפת לו... למה לא... כל זמן ששחטתי צומי בדרך החיוב... למה לא... בכיף... גם אבא שבשמים מוכן לשחרר המון אהבה... ולו בשביל שנפנים שסו"ס הוא אבא טוב שבשמים (השלמת מאמר זה בעמוד 2 בגיליון זה...)

עכ"פ זה סוד היבום!! ואפשר לומר שכמה שיבמות היא מסכת קשה!! אבל עדיין!! אם יש מסכת יותר קשה ממסכת יבמות... **זה להפנים את סוד היבום!** להפנים שכמה שיש דין ויש דיין... וכמה שה' לא מוותר... וכשיהודי עושה עבירות ה' כועס עליו וכו' וכו'... עדיין בסוף בסוף אסור לשכוח שיש פה מערכת של אבא ובן!!! ומה שיהיה ומה שלא יהיה... אבא לא יוותר עלי!! אבא אוהב אותי הרבה יותר ממה שאני מדמין...

ואם תתבונן... מאוד מאוד קשה לי ולך להפנים את זה...

כי לכל אחד מאיתנו יש את הרגע הקשה... את הרגע של הניסיון... ובאותו רגע של ניסיון יתכן שיש לנו מספיק יראת שמים להבין שלא משתלם לחטא כי אפשר רח"ל לחטוף... אנו מבינים שאלוקים מחטיף ח"ו...

אבל האם אנחנו קולטים שאלבא דאמת יש פה אבא שבשמים שפשוט מתחנן... בני האהוב... אל תעשה לי את זה... אתה הבן יקיר שלי ואתה לנצח תהיה הבן שלי... ולא יעזור לך כלום... כמה שתשתולל ותתפרע ותעשה לי פה סקנדל... אתה עוד תהיה פה איתי ויהיה לך טוב איתי... אני עוד אחבק אותך חיבוק גדול ואתה תשב פה בשלחן של יום שכולו שבת ותתענג איתי... אז אנא ממך... מתחנן אבא שבשמים... אל תצער אותי... אל תכריח אותי ליישר אותך ולהביא אותך לזה בדרך הקשה...

האם אנחנו מפנימים שלמעיישה זה סוג התקשורת??

האם ברגעים של נפילה מישהו קולט את התמונה האמיתית... שאני בסה"כ תינוק של ה'... וכשאבא שבשמים כועס על מה שאתה עושה... נקודת הכעס העיקרית היא... **אוי... למה אתה עושה לי את זה??** למה אתה מעכיר את האוירה?? הרי אתה בן שלי... ואני לא אוותר לך!! חשוב לי שיהיה לך טוב... זה יקרה בכל מחיר... אז למה עעל הדרך אתה מאריך את הדרך... למה עעל הדרך אתה מעכיר את האוירה??

בחור יקר: אתה עדיין לא אבא לילדים... וממילא אתה אולי לא כ"כ מכיר את זה... אבל כשהילד שלי נכנס לאיזה טירלול כדרכם של ילדים... אני מוצא את עצמי נאנח... ואז אני שואל את עצמי: למה אני נאנח?? מה כ"כ כואב לי עכשיו?? האם כ"כ כואב לי שהילד מתנהג כעת לא יפה?

לא! לא זו הנקודה! הנקודה העיקרית שכואבת לי זה... אאוף... אתה הרי תתנהג יפה!! כי אני הרי לא אתן לך לעשות את השטות הזו... ואני אעמוד על זה כי זה עולה לי בחיים!! אז נו... תבין עניין... מי צריך עכשיו את החצי שעה המעכירה הזו שאתה הולך לבכות לי ולהשתולל... ואז אני אצטרך להרים עליך שאגות ולהסביר לך בדרך הקשה ואתה הרי בסוף תבין... לא יעזור לך כלום!! כי אני פה האבא... ואני יותר חזק ממך ואני מחליט עליך והיות בווער לי שאתה תהיה בן אדם ולא תעשה שטויות... אז זה יקרה!!! אז אם בלאו הכי אתה בסוף תתנהג יפה... אז בא נחסוך את החצי שעה המיותרת הזו!! זה... זה מה שבעיקר מכעיס אותי... ההתנהגות שלו עצמה לא כ"כ מכעיסה אותי... כמו התסכול... אאוף... הרי אתה תכנע בסוף כי אני לא אוותר עליך!! אז בא נקצר הליכים... **מישהו מבין על מה אני מדבר?? צריך לדעת שזו הגישה הנכונה בייחס לכעס של ה' על יהודי!!**

רק ליהודה!!! אותו יהודה שבאותה שעה שיוסף עומד בניסיון ולא נכשל... הרי יהודה באותו פרשת וישב פוגש כביכול מקום של חטא ושב!! שב בתשובה... הבנים שלו **חוזרים ושבם** בסוד היבום... ויהודה מגלה לנו את מה שדורנו... דורו של משיח חייב לשנן ולזכור ולהחזיר יום יום: אנחנו בנים!! יהודי לא נמחק!! אבא יכול לכעוס על הבן שלו... אבא יכול להגיד לו לבן שלו... אבא יכול ל"יסור יסרני קה... אבל למוות?? למחוק אותו??

למוות לא נתנני!! אבא לא מוחק את הבן שלו!!! הבן יקיר לי אפרים... אל תבין אותי לא נכון... גם כשאיימתי עליך שאתה תמחק... גם כשרצייתי להרתיע אותך בכל מחיר ובאפס סובלנות שאל תעשה עבירות כי אני אהיה כשחל לאפרים וכרקב לבית ישראל... עדיין!! אל תשכח שאני אבא!! בסוף בסוף אחרי כל הכעסים וכל ההסתרת פנים אתה בן שלי...

והבן יקיר לי אפרים... המו מעי עליך!! תבין את זה...

מתחנן אבא: כשיהודה יבא אליך ויגיד לך כאלו משפטים... אל תזרוק אותו מהחלון... אל תגיד לי מאיפה הבאת את המשפטים החדשים האלו... לא קבלנו מרבותינו... תבין שסוד היבום זה משהו ששייך לדורו של משיח וזה מנגינה שהיא נכונה ועדכנית גם אם היא לא מוכרת לך מהבית מדרש הישן!! אפריימקה אפריימקה... אל תאבד איתי קשר עין... אל תחשוב שבאמת באמת אני הולך למחוק אותך מבין כתפות האפוד... אז נכון ונכשלת... נכון והייתה לך מעידה... אבל תשאל את יהודה מה עושים כשנופלים... יהודה יסביר לך איך חוזרים בתשובה ואיך הכל נולד מחדש... ואיך פרץ זרח ויוצאים מער ואונן... (וימת ער ואונן בארץ כנען ו-ויהיו בני יהודה פרץ וזרח... עיין רבינו בחיי פרשת וישב)

ימי בין המיצרים הולכים ומתקרבים... אמנם בשנת השמיטה לא אומרים תיקון חצות... אבל עכ"פ בתיקון חצות יש תיקון רחל ויש תיקון לאה... **תיקון רחל** זה קינות... זה בכי... נהי בכי תמרורים רחל מבכה...

ואילו **תיקון לאה** זה שירות ותשבחות... תיקון לאה אפשר להגיד גם בשבת... מה ההבדל בין רחל ללאה?? למה רחל בוכה ולאה שמחה???

רחל מייצגת את מסכת כתובות!! רחל מייצגת את מערכת חיי הנישואין בין קוב"ה ושכנתיה... בייחס למערכת חיי נישואין... אנחנו נמצאים בשפל הכי עמוק... הגברת לא תפקדה... לא עמדה בתנאי הכתובה... ויום אחד בעלה גירש אותה... ומאז רחל מבכה על בניה... כי איננו!! נמחק!!

אבל לאה?? ללאה יש סוד שנקרא סוד היבום... לאה יודעת שבסוף בסוף מערכת היחסים בינינו לבין הקב"ה זה אבא ובן... ואבא... גם אם הוא נוזף ומעניש וצועק ומאיים וגם מממש את האיומים... בסוף בסוף הוא אבא... בסוף בסוף עוד ישובו בנים לגבולם... כך שרחל רחל... למרות שאת עיקרו של בית ואת מייצגת את מערכת היחסים של נישואין בין קוב"ה ושכנתיה... אבל "מנעי קולך מבכי"- תביני שמעבר למערכת חיי נישואין... יש פה בנים!!! שאם כך מובטח ששבו בנים לגבולם...

מסיבת חומש או מסיבת "יבואו טהורים"??

ושבו יצאנו כיתות ב' ג' ד' לטיול של כמה ימים בחיק הטבע עם המלמד ר' יצחק... (אם אתה זוכר לפני חודש וחצי... בתחילת קיץ התאנים כבר יצאנו איתו פעם אחת לטיול לאכול תאני שביעית...) וכעת אנחנו שוב יוצאים... והפעם העיתוי הוא "הימים ימי ביכורים ענבים..." בימים אלו ארץ ישראל מוצפת בכרמי ענק מלאים באשכולות ענבים עסיסיים... אבל כעת זה שמטיה!!! והכל הפקר... הכל פתוח... ואל תשכח שהשנה אין ביכורים כמו בכל שנה... אז במקום המעמד של עליית הביכורים... הרבה יצחק החליט לקחת אותנו למסע של פירות טישי!!! אנחנו הולכים לאכול מהענבים שה' זיכה לנו בשנת שבתון זו...

הפעם זה טיול מאוד לא שגרתי!!! יש שני דברים מאוד בולטים ושונים מכל שאר הטיולים של החיידר... דבר ראשון: כל פעם שיוצאים מטעם החיידר לטיול... אז כל ילד מביא איתו תיק עם ציוד... אוכל... מסתקים... אבל הפעם הרבה אמר לא!!! לא להביא כלום... היום הכל "משלחן גבוה..." רק יצאנו מהעיר... נהיינו טיפה צמאים... ומיד נכנסנו לשדה המופקרת הראשונה של ר' בערל... מוטי ויענקי כבר זיהו על הריצפה קציעות... תאנים שכבר נפלו מהעץ לפני כמה ימים והספיקו להתייבש... כל ילד הרים מהריצפה ואכל... אכלנו והותרנו כדבר ה'... ברכנו על העץ ועל ארץ חסדה טובה... והמשיכו הלאה... בקיצור: כל רבע שעה... נהיינו צמאים... נכנסנו לעוד שדה מטופחת... קטפנו עוד איזה כמה ענבים (הסהפיקו להתבשל...) שתינו מאמת המים (שהיה כתוב עליה שבעה"ב מתייר לקחת...) זה הדבר הראשון שהיה שונה... שאין ילקוט על הגב... אבל הדבר השני שהוא בשבילנו ממש הפתעה!!! השנה הראשונה יצאנו כיתות ג' ד' יחד!!! יחד עם כתה ב', בדרך כלל בחיידר שלנו יש הפרדה הרמטית בין כיתות א' ב' / לבין כיתות ג' ד'... ולמה???

כי אנחנו שייכים לקהילת החברים... ואצלנו מכיתה א' מתחילים כבר ללמד את הילדים הנהגות בסיסיות של סדר טהרות... כן... אצלנו "יבואו טהורים" זה לא המצלה... מיד לאחר "מסיבת חומש" אחרי שהילדים יודעים שרור"ק וקובו"ץ מיד מתחילים להרגיל אותם להיזהר מנגיעה בכלים ושרצים... ולא לשחק עם ילדים לא מוכרים וכו' וכו'... (לא לחינם הגמ' בסוכה מב. מסמיכה "קטן היודע לדבר אביו מלמדו תורה... קטן היודע לשמור גופו... קטן היודע לשמור חידו") בקיצור: אצלנו בכיתה א' מלמדים את הילדים לשמור על גופם!!! רק את גופם אבל לא את ידם... (כלומר: שאם יענקי שלנו שעולה כעת לכיתה ב'... אם נגע ב**גופו** סבלט או חביתה שאבא אוכל... אז זה בסדר... זה לא סמא כי יענקי יודע לשמור גופו... אבל אם יענקי נגע בידי בארוחת ערב של אבא... אז זה סמא... ואבא שלנו יצטרך לטבול במקווה, אם הוא אכל מזה כמות פרס וחצי בשיעור זמן של אכילת פרס... כך שתכל"ס... הטהרה של יענקי היא עדיין לא כזו רלוונטית... כי תכל"ס... אנחנו עדיין צריכים להרחיק ממנו טהרות ולשים אותו הרחק מהישג ידו...) ואז בכיתה ב' במשך השנה מלמדים ומרגילים את הילדים לשמור את ידיהם... ואז בסוף השנה יש את המסיבה הגדולה ואז הם מקבלים את התעודה עם פלומבא בהכשר הרב שהם חברים לכל דבר... וגם אם הם נוגעים באוכל וכלים... זה נשאר טהור...

עכ"פ כתוצאה מזה... יש הפרדה הרמטית בין כיתה א' ב' / לבין כיתה ג' ד'... כי... כי תבין: אנחנו הילדים של כיתה ג' ד'... אנחנו חברים לכל דבר!!! באגף שלנו בחיידר מסתובב חלה ותרומה חופשי... כל פעם שאמא מפרישה חלה... היא שולחת אותי לחיידר שאני אתן למוטי כץ... הרבה יצחק אוכל חולין בטהרה... הוא אוכל יחד איתנו בכיתה והוא לא מחביא את האוכל מאיתנו... לא איכפת לו שנגע בזה... אבל הילדים של כיתה א' ב'... זה לא!!! הם לא אווזים ברמה הזו! הידיים שלהם עדיין לא שמורות הרמטית... ולכן יש הפרדה...

לכן תמיד כשיהיה טיול בחיידר... אף פעם לא יקחו את כיתה ב' יחד עם כיתה ג' ד'... כי תחשוב שאני אוכל קרטיב... ופתאום אח שלי מכיתה ב' רוצה ביס... ואני אח טוב... נתתי לו... זהו!!! הלך לי הקרטיב!!! כעת אני באמת יכול לתת לו את כל הקרטיב... שיגמור אותו לבד... (בעצם לא בטוח... שהרי הוא לא נגע ביד... רק בפה... וחוץ מזה קרטיב זה הרי קרח... וקרח שהיה שני לטומאה והפסיר הרי הוא נהיה ראשון... חוץ מזה... תלוי אם יש בקרטיב כביצה... ואולי מייירי שהוא נגע בזה ביד... אפילו במקל כי הוא חשיב יד... בקיצור: יש לחקור... אפשר לעשות הרבה מטעמים מהקרטיב הזה...)

ולכן תמיד כשיצאנו יחד עם הרבה יצחק ל"קאנטרי" בסוכות גינוסר שהיינו הולכים שם לחוף של הכנרת לאכול מפריה של ארץ ישראל ולשבוע מטובה... תמיד היינו נוסעים בנפרד כיתות ג' ד' ואילך בלי כיתה ב'... כי כשהיינו שם וקבלנו רשות לקטוף פירות (משבט נפתלי ששם נחלתם) היינו צריכים להפריש תרומות ומעשרות... ותחשוב שיש לי פה כן וכך טבל של גרוגרות וצימוקים... ואני כבר עומד פה חצי שעה מרוכז בהפרשת תרומות ומעשרות... כבר הפרשתי אחד מארבעים לתרומה שזה בשביל מוטי כהן... והנה אחד מעשרה לעקיבא לוי... וכבר הפרשתי גם מעשר שני... ותחשוב שבדיוק אח שלי נכנס בסערה ובחדוות נעורים לאוהל שלי והופה... נוגע בתרומה גדולה ובמעשר שני (שעדיין לא הספקתי לחלל אותו)... זהו!!! הלך על התרומה גדולה... לכן מטעמי בטיחות עד כה לא יצאנו איתם יחד... אנחנו כמו שתי קבוצות נפרדות... (מכונן עד המסיבה המרגשת שבועה"ש הולכת להתקיים בעיצומו של יום תשעה באב שיהיה לששון ולשמחה... עכ"פ בבית ראשון...)

אבל השנה ? ? ? ! השנה יש איחוד לבבות... השנה התקבלה החלטה שבלאו הכי אין תרומות ומעשרות... השנה הכל הפקר... וכיון שכך אדרבה... המנהל החליט שהוא רוצה דווקא שהילדים של כיתה ב' יצטרפו אלינו ולו בשביל לעשות שימוש אצלנו... אין ניראים ילדים בוגרים שיודעים לשמור על הידיים שלהם...

בשנה רגילה המנהל לא יכול לקחת ריזיקות כאלו... כי עם כל הרצון הטוב... מספיק שילד מכיתה ב' נוגע בתרומה או בטבל הטבול לחלה וזה ממש אסור... אבל עכשיו שבלאו הכי אין תרומות ומעשרות... רק אנחנו הילדים הבוגרים בכל זאת מסמיכים לאכול חולין בטהרה... כאן מה כבר יכול להיות...

ובאמת באמצע הטיול היו כמה פשלות... בהתחלה אמנם הילדים של כיתה ב' היו מאוד מרוגשים שהם זכו להצטרף לגדולים!!! ואנחנו השתדלנו להראות להם דוגמא אישית... כשהלכנו במסלול ופתאום מצאנו שם איזה כד ישן... הסברנו להם שלמרות שזה מאוד מאוד מעניין אותנו... אנחנו לא מרימים כי זה "כלים הנמצאים" וחז"ל גזרו עליהם טומאה... גם לא לוחצים ידיים לאנשים זרים וגם לא מנסים להתיידד עם כל מיני ילדים לא מוכרים... אבל... בהמשך הטיול... אתה יודע איך זה נראה... פתאום ילד אחד מכיתה ב' מצא איזה בקבוקון של מיץ טבעי... והרים אותו ושאל ש לי זה... אבריימי רפפורט הסתכל אחורה ופרץ בבכי... אמא שלי הכינה לי את זה במיוחד בתפוזים מדומעים (בפחות סמאה) שאנחנו צריכים להחמיר לאכול אותם בטהרה... ועכשיו הם נטמאו!!! אבריימי פתח את הבקבוק ושפך אותו בצער רב בצידי הדרך ע"ג עפר תיחוח (שלא יכשלו בזה אחרים...) וכן הלאה וכן הלאה... ואז הפרומערס' של כיתה ד' החליט פתאום שהוא חייב לטבול במקווה... מה יש?? אחד מהילדים בכיתה ב' כיבד אותו בכמה גרוגרות שהיו על הריצפה ויש לו נערווען שהם הוכשרו לקבל טומאה... ואם ככה אז הם טמאים והוא אכל מהם בשיעור כדי לפסול את הגוויה... (זה סתם נערווען... כי אין צורך לחשוש שמא הוכשרו...) עכ"פ את העיקר שכחנו... תכל"ס יצאנו כיתה ב' ג' ד' לטיול של כמה ימים בהרים... אנחנו כעת בדרך לנחלתו של יוסף שעליה נאמר "מבורכת ה' ארצו ממדג שמים מטל ומתהום רובצת תחת וממגד תבואות שמש"... בקיצור: זו נחלה כ"כ מבורכת שלא צריכה גשם... כך שגם בשנת השמיטה גדילים שם כרמים ותאנים נפלאים... ואנחנו בדרך לשם לאכול פירות טישי של הרבש"ע... משלחן גבוה... א"ה בשבוע נמשיך לתאר את מסע הקודש שהיעד הסופי הוא ירושלים...

השבוע ניכרתי בבדיחה מאוד מצחיקה שאמרו אותה בתחילת הקורונה... אני זוכר שזו היתה אחת הבדיחות היותר טובות... הבדיחה היתה: שאיש אחד הגיע עם מסיכה לשיטיבלאך במאה שערים... הוא נבהל לראות שאף אחד מהמתפללים לא לובש מסיכה... נו... אז ליד מי אני אשב... ואז הוא לפתע ראה וקן אחד לרפואה שהוא כן לובש מסיכה... אוהו... אני אשב ליד...
בסוף התפילה הוקן מוציא את הפה מהמסיכה ואומר לו: אני רואה שגם לך יש את זה... (את הקורונה...) בשעתו הבדיחה הזו היתה מאוד מאוד מצחיקה... ואני שואל אותך: האם מישוהו כיום מבין בכלל מה הבדיחה??
הרי היום ככה זה הלכה למעשה ללא שום בדיחה!!! אתה קולט שהיה משהו שעד לפני שנתיים היה בדיחה מוצלחת... והיום ככה זה ללא בדל של חידך??
אני משתמש עם הבדיחה הזו כמדגם למה שאנחנו אומרים במעריב: "משנה עיתים ומחליף את הזמנים"!!! הנה לך דוגמא של שינוי תפיסה שאנחנו בעצמנו חוינו אותם בשנתיים בודדות...
כל מה שנותר לנו זה לקחת את זה לדברים הרבה יותר משמעותיים... מידה טובה מרובה... אז!!! אז ימלא שחוק פינן... כמו שפעם היתה בדיחה שהיום היא בכלל לא מצחיקה... הרי יש דברים שעכשיו הם ממש ממש לא צחוק... ומשנה עיתים ומחליף את הזמנים וימלא שחוק פינן!!! אנחנו נצחק על זה... אנחנו נסתכל על זה בשעשוע ונגיד... אוי... כמה עשינו מזה עסק... כמה היינו מוטרדים... איך לקחנו ללב... והנה מתברר שהגדיל ה' לעשות עם אלה!!! הכל התברר כ"כ לטובה...
בינינו... כשאני נוזר באובססיה שהייתה לי בתחילת הקורונה... ההתהלכות ברחוב בחשש... הנערווען מכל אחד שפגשתי ברמי לוי בשבועיים הקרובים... אולי הוא בבדיוד... (האם היישין שמא נגרה חולה וכו') כשאני נוזר בזה אני נתקף בעצבים!!!
מרגיז אותי להיזכר בכפיתיות שהייתה לי... בלחץ שהתברר כ"כ מיותר... בעליהם שהמידע הרפואי ומספרי המאומתים שיגע אותי והכניס אותי למחול שדים שהתברר כמיותר...
אז זהו!!! שאם שנתיים ימים בכה"כ חלפו ותראה איך התפיסה השתנתה... מותר לנו לקחת את זה כמדגם לדברים הרבה יותר משמעותיים... חז"ל דורשים את הפסוק: "מי בו ליום קטנות..." מי גרם להם לצדיקים שיתבזבו שולחנם לעתיד לבא- קטנות אמונה שהייתה בס... "שים לב: חז"ל מדברים דווקא על צדיקים!!! הם מדברים על אותו בן תורה שכבר עושה מעל ומעבר והוא יזכה לרב טוב הצפון לצדיקים... אבל גם הוא ידפוק את הראש בקיר... אוף... למה לקחתי ללב את הפיצפיקעס של החיים... לא חבל???

כשלמדתי את המאמר חז"ל הזה צף לי מיד הדפיקת ראש שלי בקיר כיום לחשוב שאם היום מאומת קורונה זה משהו שמסתכם במקרה הכי מחמיר בהליכה עם מסיכה ברחוב... הרי לפני שנתיים נכנסתי לבדיוד שבועיים כי פגשתי מישוהו שהיה צריך להיות בבדיוד כי הוא היה יותר מרבע שעה עם מישוהו שנהיה מאומת לפני חודש (ועדיין לא קיבל תשובה חיובית... זוכר את זה??) כשאני נוזר בזה... זה מוציא אותי מהכלים ומתחשק לי לדפוק את הראש בקיר!!! אז תחשוב שגם אותה משקל בדיוק... בקרוב, במהרה בימינו... פתאום יתברר שכל מצות ציצית וכל איש"ר וכל מילה תורה ופרוטה לצדקה זה שווה מיליונים!!! ואז תזכר איך שבובנו את זה... על מה?? על איזה קניה באושר עד שלכן הודרנו לגמור את התפילה או לסגור את הגמ'... תחשוב איזה דפיקת ראש בקיר נדפוק אז!!! מי בו ליום קטנות... הקורונה היא בכה"כ מדגם חיור לעומת הבזבו שאנחנו עלולים למצא את עצמנו בו... אוי על מה בובנו את חיי הנצח שלנו...

גיליון מס' 480 פרשת בלק
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשות ולשותפות בהפצת
דברי התורה של רבינו זצוק"ל
053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

לא איש קל ויכזב

כדי לכתוב על שמועות שוא שניתלו על שמות רבינו - ואביו מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל, חובה לציין כי יש להתייחס לדברים בזהירות מכמה טעמים, שהרי יתכן שהיה מי שקיבל הוראה פרטית, ומי שם אותנו לומר מה היה סוף דעתו של רבינו, ועוד שאם הדבר חיובי ונתקבל בעולם התורה למה לנו לצנן את הוירה, [ובעניין זה שמעתי שמרן הגר"נ קרליץ זצ"ל שמע ממרן החזו"א שגם הישן כדי שיהיה לו כח ללמוד מקיים את העולם, וכבר הכינו את את כל מהלך דברי החזו"א בזה לספר חוט שני (כמובא בדעת נוטה בראשית פ' נח הערה 218), ומ"מ מנע הגר"נ ז"ל להדפיסו הואיל ויש מי שהבנת דברי הנה"ח כפשוטם תעורר אותו להוסיף שקידה וחבל לאבד את זה!], ועוד ששמעתי כמה פעמים מרבינו זצוקלה"ה בשם מרן החזו"א שבד"כ אין תועלת בזמנינו להכחיש דברים, א' שאין לדבר סוף, ב' שזה יתן תוקף לכל יתר השמועות שלא הוכחשו (עי' קריינא דאגרתא ח"ב סי' תקס"ז וח"א סי' קמ"ט), אמנם תורה היא וללמוד אנו צריכים את מקור שי"ח דברי רבינו אשר כנחלים ניטעו על מבועי התלמוד, ויה"ר שלא תצא תקלה מתח"י.

א. **יר"כ קטן**. סיפר רבינו ז"ל שהיה א' שמתו אחיו בדמי ימיהם, ואמר לו אאמר"ר זצ"ל סגולה שיאמר יוכ"ק וחדש א' לא אמר ונלב"ע באותו החדש, והנה אאמר"ר לא נתכוין שיאמר תמיד יוכ"ק, אלא שתפילה זו סגולתה גדולה אם יאמרה אף פ"א, אלא שהלה לא הבין דבריו וקיבל ע"ע לאמר תמיד, וכיון ששינה מקביעותו ארע לו כן, עכת"ד רבינו [ובס' דרך שיחה ח"ב עמ' תפ"ו כתב שכן אמר הקה"י שזה הטעם שנלב"ע. ועי' בפניני רבינו הקה"י ח"א עמ' ל"ט]. בראשית שנת תש"ס היו כמה אסונות ל"ע ורובם היו בירושלים והורה רבינו זיע"א שיאמרו שם יוכ"ק שהקה"י זצ"ל נתנו כסגולה לזה אבל א"צ לאמרו תמיד, לראש ישיבה אחד ששאל אם לאמר גם בישיבה שלו אמר רבינו זצ"ל לה"ה שבישיבות לא נהגו בזה ויעשה כשקול דעתו, ואח"כ נתפרסמו מודעות גדולות בכל העיר שהורה לאמר "בכל הישיבות בכל ער"ח" ואמר רבינו זצ"ל שהיא שקר. וכשבאו לפני רבינו שרוצים לומר בלדרמן יר"כ קטן לא הסכים רבינו שיעשוהו בבית המרכזי למטה אף שבאו רבים, כדי שלא יחשבו שזה ממנהגי המקום [ובמנחת תודה תורה עמ' ע"ו כתב שרבינו אמר שאינו אומר כי החזו"א לא אמרו, ועי' בס' שערי הימים הנוראים בפתחה פ"ב טעם לזה].

ב. **קידוש לבת**. נתפרסם בשם הקה"י שיש לעשות קידוש כסגולה לשידוך לבנות ואמר רבינו ז"ל שזה המצאה ומעולם לא אמר לעשות קידוש במשפחה (דרך שיחה ח"א עמ' ל"ג) ובס' שלום בית ה' (עמ' מ"ג) שאל מרבינו: האם חייבים לעשות קידוש על לידת בת דוקא בשבת, תשובה: **אין חיבין**. לגבי הסיפור עם הסטיפלער זצ"ל והקידוש לבת? תשובה: **כמדומה שהסיפור אינו נכון**. ואמר רבינו שיש נוהגים לעשות קידוש בלידת כל בת וי"נ רק בביתם הראשונה, ויש שאין נוהגים כלל (והוא עצמו עשה קידוש לבתו הראשונה בעת שנולדה, בבית חמיו זצ"ל) והטעם בקידוש הוא להודות על לידת הבת ובראשונה יש שמחה טפי וכן אם נולדה לאחר הפסקת כמה שנים, וראיתי שא' שבתו חלתה בא לשאול לרבינו שמא הוא משום שלא עשה קידוש (מפני שאצלם לא נהגו בזה) ודחה דבריו! [ואמר שאין טעם בעשיית קידוש אלא בשבת].

ג. **ערבה לשמירה**. יש שנוהגים לשמור עלה מהערבה כסגולה לשמירה בדרכים, וכל שנה היו המונים נדחקים לפני רבינו זצ"ל לזכות ליטול מעלי הערבה, וכל שנה היה ניגש תחילה הנגיד ר' ישכר מאיר סטפנסקי זצ"ל ושואל מרבינו אם יש בזה עניין, ותמיד היה משיב רבינו שלא שמע ע"ז, [ורבינו לא היה שומר] ובס' שמחת המועדים (עמ' ר"ה) הביא מרבינו שאמר שהוא לא יודע שום מקור לזה שתופסים ממנו הערבות אבל אם יהודים מבקשים הוא נותן להם.

ד. **חלאקה**. לעניין החגיגות שנשתרשו בזמן האחרון בנטילת הילד הרך בן ג' שנים לכל הרבנים וכו', עי' במש"כ בדברי שיח (גיליון 472 פ' בהר) שבמשפחת רבינו לא היו ממתנינים לגיל שלש, ובודאי שלא בטקסים המקובלים ועי"ש באריכות. זוהי רשימה חלקית של דברים שנתפרסמו שרבינו מחזיק מהם, ולא היא. - ובהזדמנות זו אציין שנפלה שגגה תח"י בגיליון פ' שלח בנוגע לבתים ללא קפלים, וכפי שביירתי כעת אצל עושה הבתים שרבינו זצ"ל כן שינה לבתים ללא קפלים, ואלו היו תפיליו האחרונות, תנצב"ה. מדור זה מוקדש לט"ו א"מ הרבנית מ' ברכה רבקה רזנברג ב"ר שלמה אריה ע"ה

היומן

ליל שב"ק ויקהל פקודי פרה תשע"ח

ליל שבת קודש, לאחר חצות הלילה מרן נכנס ללמוד בבית בנו הסמוך לביתו. מרן התבטא בדרך ואמר בבדיחותא אבל גם במסר חד כתער: כוז דרך ארוכה? ביטול תורה!... בהגיעו הגישו לפני מיני פירות, ובירך העץ על פרי תמר. אח"כ הגישו לו עוד פרי לאכול וכששאל מה ברכתו והשיבו לו העץ, אמר מרן: א"כ זה סתם ביטול תורה, וכנ"ל במין הבא. לאחר מכן בירך אדמה על בננה וכשהביאו לו עוד מין שברכתו האדמה, אמר בתקיפות: זה סתם ביטול תורה! והיה ניכר עד כמה אכפת לו על כל רגע, אע"פ שיש בזה עונג שבת וכו'.

עוד בענין הנ"ל, בבית מרן נוהגים לנצל לפעמים את הזמן בו הוא טועם משהו בכדי להראות לו ספרים חדשים מגדולי ישראל וכדו', וכך גם היה השבת שתוך כדי שמרן טעם מהמאה ברכות, הגישו לו לראות קטע קצר של כמה שורות בספר חדש על מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל. מרן התחיל לקרוא ואח"כ עבר לעמוד הבא וניכר היה שהדברים מושכים את ליבו שכידוע כמה היה קשור מאוד עם מרן זצ"ל. עד שלפתע אחרי עמוד אחד, סגר מרן את הספר אע"פ שהיה באמצע קטע ואמר: "זה ביטול תורה צריך ללמוד!" ואע"פ שבלאו הכי זה היה תוך כדי המאה ברכות, ולא היו אלו דברים בטלים חלילה, אבל בכל זאת חבל היה לו על כל רגע וסגר את הספר והמשיך בלימודו.

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "אורחות יושר"
י. בפרשת התמיד יש לעמוד.

בפרשת התמיד [בצבור] יש לעמוד - כתב הרמ"א בריש סימן מ"ח, ואומרים פרשת התמיד. וכתב המשנה ברורה, והיא במקום הקרבת קרבן תמיד שכן קיבלו חז"ל שבזמן שאין בית המקדש קיים ואין יכולין להקריב קרבנות, מי שעוסק בהן ובפרשיותיהן מעלה עליו הכתוב כאילו הקריבום.

כתב המשנה ברורה ז"ל, כתב המגן אברהם פרשת הקרבנות יאמר בעמידה דוגמת הקרבנות שהיו בעמידה, ועיין בשע"ת בשם כמה אחרונים שחולקין על זה, ובפרי מגדים כתב דמכל מקום בפרשת תמיד ראוי שקורין בצבור בקול רם, עכ"ל, פירוש שמנהגם מקדם היה שכל הציבור אמרו פרשת התמיד יחד בקול רם, ולכן יש לעמוד. (אורחות יושר עם ביאור ערך תפילה)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

שָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת פנחס - בעל ה'פרדס' רבי אריה ליב אפשטיין (י"ג תמוז) - **פרשת מטות** - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליין (כ' תמוז)

פרשת מסעי - ראש ישיבת פונב'ז הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי חיים סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון

הלימוד בחברותא

רבי חיים סרנא זצ"ל היה בן גילו וידידו של רבינו, עוד מימי לימודם בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק ולאחר מכן בישיבת לומז'א בפתח תקוה, שם גם למד איתו בחברותא תקופה מסוימת, כדלהלן.

בשנותיו המאוחרות שכיחן כראש ישיבה, כשרצה רבי חיים סרנא לעורר את חשק התורה בבחורים, היה מספר להם בענווה מרובה, שבצעירותו למד יחד עם רבינו בישיבה, 'ואני הייתי נחשב בחור מוכשר ואילו הבחור חיים קניבסקי לא היה נחשב כזה, ובכל זאת הוא גדל והצליח בתורה יותר מאחרים מפני שלמד בהתמדה והשקיע את כל כוחותיו בלימוד, ואחרים אמנם נשארו לומדים אבל לא כמותו' (מפי חתנו הג"ר ברוך סואלוביציק ר"י תורת זאב).

ומפי השמועה, שפעם הוסיף ר"ח סרנא לאמור: כבחור צעיר הייתי נחשב הבעל כשרון, וביקשוני לסייע לבחור חיים קניבסקי שהיה חלש יותר, וללמוד איתו בחברותא, והנה היום היכן אני והיכן הוא. ופעם אחרת דרש לצעירים את הדברים הנ"ל, והוסיף בענווה מופלגת להטעים 'כי היום המרחק בינינו כל כך גדול, שאני כבר אפילו לא מקנא בידיעת התורה שלו. כי ידועים דבריו של האבן עזרא (שמות כ') התמה כיצד ניתן להזהיר לאו לא תחמוד, וכי אפשר למנוע אדם מלחמוד בלב, אלא הסביר במשל, כי כמו שהכפרי אינו חומד לישא את בת המלך מפני שאיננה מסוגו, כך האדם צריך להתרגל ברעינו שהכל בא בידי שמים וממילא לא יבוא לחמוד בבית המלך. והנה היום אינני מקנא בידיעת התורה שלו כי אני כבר רחוק ממנו... סיים הגר"ח"ס. (מתוך מאמר ההספד של הג"ר יעקב ב"ר ליפא שכטר).

השני הצליח יותר

ומפליא להוסיף כאן, עדותו של הג"ר ישע"י אפשטיין ששמע מרבינו מספר פעמים כי "היו בישיבה שני בחורים, אחד יותר מוצלח והשני פחות, וביקשו מהראשון ללמוד עם השני ובקושי הסכים, אבל בסוף השני הצליח יותר מהראשון". ורמז בעדינות על הדברים הנ"ל.

צא ולמד ממה שכתב בספרו אורחות יושר סימן כ"ט "הדבר ידוע בישיבות כי לא הבעלי כשרון הצליחו בדרך כלל אלא המתמידים.

הקדשתו הנלהבת של רבי חיים סרנא על אחד

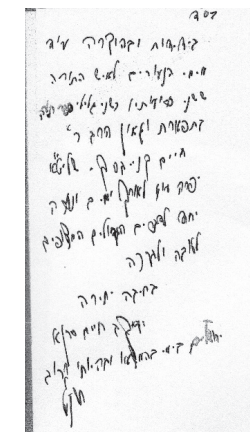
מספריו "בידידות ובהוקרה

עוד מימי הנעורים לאיש התורה ששני ידיו כשני

גלילי ספר תורה"

מתעניין אודות הנכד

כאשר למד נכדו של רבינו בישיבת חברון (גאולה), ביקש ר"ח סרנא לעוררו לשקידת התורה, וסיפר לו על ימי ילדותו באומרו 'בילדותי הייתי נחשב בן של ראש ישיבה מפורסם, וגם כשרונות נעלים היו לי, ואילו הסבא שלך לא היה

מוכר, הוא ישב בצד ולמד עוד ועוד, כבר אז למד מסכתות נוספים שלא נלמדו בסדרי הישיבה, והנה לימים הוא צמח והיה לגדול הדור ואני נשארתי...'

וכשהיו נפגשים היה רבינו מתעניין אצל ר"ח סרנא אודות נכדו, ופעם כששהו בירושלים באזור הישיבה נכנס לבקר את נכדו הלומד שם, ואף נכנס לדרוש בשלום ראש הישיבה הרב סרנא (מפי

הנכד - הג"ר ישע"י בן הגאון רבי שלמה).

מבקר את רבי חיים סרנא בביתו, כששהו באזור ונכנס לבקר

את נכדו (עומד) הלומד בישיבה, נראה מימין, בנו רבי שלמה

בקשה מקוראינו שיחי':

לקראת המאמר אודות הקשר בין רבינו לבין הגאון רבי שמואל רוזובסקי ראש ישיבת פונב'ז, נודה למי שימצא לנו תמונה בה נראים שני הגאונים יחדיו, וכן כל תוספת דברים אודותיהם. בברכה יצחק גולדשטוף, דוא"ל: ig0533145900@gmail.com

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדדים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדדים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310